BIBLIOTHECA A. EPSTEIN

נחי נסתרת מונע האות אשר לפניה בשורק כי המלכים או
בחולם ברובותים נאמר יקום ישוב יקור ימות יפוץ ימוט׳
ולא יבנה כי אם בנח נוסף אחרי אותיות השרש וזה בתחלת
בנין עתיד זו היא ההסכמה שהסכימה עליה ועל זאת
נבנתה לשון העבריים והטעם אשר ממנו נוסף עוד הנח
אחרי אותיות אלה בפעלים מפני שנח עין הפעל שהיה
ראוי להניע וכמו שנגרעה התנועה ונחסרה המלה מאשר
שהיתה כשהיה מניע היו״ד בשבא נמצאה לא תצא על משקל
יפעל אבל כשהמשך היו״ד בקמץ ויולד נח בינו לבין הקוף
נמצאת שקולה כנגד יפעל וימלא חסרונה׳ ואוסיף עוד
לבאר ואומר כי משפט יקום להיות יקוים כמו ישמור יש׳
ישפוט וכבר נעלם להניע היו״ד שהוא עין הפעל והמחוק
וכשהניחוהו והיתה הקוף גם היא נחה נקודה בשבא אז
נקבצו ארבעה נחים במלה הראשון הקוף בשבא והשני עין
הפעל שהוא נח ועומד במקום מם ישמור ופא ישפוט והג׳
והשלישי וו״ המשך כנגד וו״ ישמור ישפוט והרביעי המ״ם
שלעומת רי״ש ישמור וטי״ת ישפוט ואין כח בלשון להניח
בהם ולא יתכנו במוצא שפתים לכך נגרע וו״ המשך והניעו ה
הקוף בתנועת הוו״ שהוא עין הפעל וכשנעה הקו״ף שהיתה
נחה ונחסרה המלה תנועת העין שהרי הוטלה על הקוף
ונגרע נח הקוף שהיה בשבא או התנועה והתמוטטה על
כן הביאו אחרי התוספות הנח הנסתר למלא חסרונה ולהשלים
מגרעה׳ שמור ובין הדבור כי לא תמצא נח נסתר אחרי
התוספות כי אם בפעל שחסר מקצת תנועותיו כמו יקום
שהיה ראוי להיות יקוים וכמו ישמו יסבו שהיה ראוי לה

הנה הן ינוסו · הלבנון כולה · אם תתן שינה לעיניך ותנומה
לעפעפיך ·· נוס לא נמהו · על סוס ננוס · כי אם נוס ננוס
לא ישמור אלין לב׳ · וינס החוצה · ונסו לתמיכם · נוסי
מפני בני ישראל · והפעל הנפעל · הניס את עבדיו · הניסותי א
ינוס ·· נוע נע נעתי · אנוע · וינע לבבו כנוע עצי · יער
והפעל ·· הכבד הניע · והניעותי בכל הגוים · ויניעם
במדבר · הלוך יניעון לאכל · והשון נפעל נוע נגועותי · אנוע
לאשר ינוע בכברה · אם ינועו ונפלו על פי אוכל ·· נוף
הניף אהרן תנופה · וינופהו תנופה · לתנופה ויש בנפת
שוא · והפעל לבד אחר נופף · נופפתי · ינופף ידו מנופף ··
ניץ נץ הנץ או הנץ הנצו הרמונים · על משקל הפרו
את בריתי · הנץ ינץ · וינצן השקד · מנצן כמו הקים
הנץ צוי נוכר וכן המקור שהוא שם הפעל כמו הקם כ
השב ·· ניר הנר הנירותי · ניר נירו לכם ניר · היות ניר
לדוד · ויש בעקר ענין אחר נר לרגלי דבריך · ומנורה
ונרותיה · סוג סג כלו סג יחדו נאלחו · סוגו · אסוג · מ
מדרכיו · ישבע מוג לב · והשון נפעל לא נסוג אחור
לבנו · נסוגו אחור · ואת הנסוגים מאחרי יי · יסוגו אחור · והוסג
אחור משפט · אם יהיה מעקר זה תהיה לנשות הסמך
תמורה עין הפעל שחסר מן הגזרה ונעלה במקומו · נתי
שהוא הנערך על הסמך מפני שהיה ראוי להיות הוסג
כמו השב · ויתר מה שנהגו להזיר מן הקבוץ בדגש בפני
שמקום העין והנעדר מהם אות אחת לסבה לפי מה שהודעתי
בספר שחברתי בהם ואני אומר והוסג במחות הסמך כמו
והוקם והובא אז היה טוב ויתכן גם להיות והוסג אחור אף

להיות ישמעו יסבבו או חבר ונקב ... כמו ויבזו
... יי · ויקן את חלקת השדה ... · יקנה
ולפי מה שאני עתיד לפרש ואל ידמה בנפשו הטועה כי אלה
קוון אשר נפשו יקום ורעיהם מוספות למשך המלים כמו
קוון אל בשמור ישפוט והפיליקם כי וו יקום וישוב ·
הגוים קימים נחבר להו וזו קרבים בין הסמך בין בהפסק
קמים כמו ישובו יקומו יאורו יצומו אך וו ישמור ישפוט
ואחרי כן יובל בהקמו אליהם וו קרבים בהקמך הלשי
המאמרו ישמרו ישפטו והעמד הסגב במקומה וכבר נראה כי
שוי יקום ישוב אינם נוספות כמו אלה וגם הם עינם הפעלים
ומשפטם להיות נעים והנחים לקל מעליהם אך בשמן אלה
הפעלים כנוים הפועלים ישור זה הכח שאחרי הנוספה
שאינן מן העקר ונאמר יצולפו במרקפות מן יצול עלתי
נעשה במקום הקמץ מן יצור שבא הכת יוד יצודנו וכפר
הנח מן יחדו ומן אל תצורם · הרונב בשבע נהרו · אל תבואני
רגל גאוה · ישופך ראש · אשורנו ולא קרוב · ויכוננו · ברחם אחד
ותמונה כי עיניו · וכן יכול בקוסף עליהם הנון שמנהג פ
הנעים להוסיפה אחרי וו רבים כאמרי יקומון ישובון ירוצון
יבואון יבן לשי · ודעני יאות לאמר ישוב בשרק וישוב במלא ·
וכן יקום ויקום ימות וימות ירוץ וירוץ ינום וינום לפי שהוא
ושרק בשקר המלה שוים ובשוים כו על יקום וישוב וימות
שהוא בחלם ובשרק והפירקם הוו פתוח שהוא סמך העין
עתה לשעבר הפעל הוו שהיא עין הפעל בקמץ הזכרים
וישאר האות אשר לפניה בקמץ קטן להורות על הוו אשר
נפלה כמו וימת אברהם · ויקם שדה עפרון · וישב קים · ו

הסף נבול עולה · מסין גבולותיו ידיהן בלחות עקם
סוף אחר ויש בעקר זה ענין אחר · סוגה בשושנים ·
ספה · ספו תמו · יחדו יסופו · ובעקר פעל כבד
הוסיף הסיפות · אסף אסף כלי · אסף אסיפם · אסוף א
אינגו מעקר זה כי אם מן אסף אספתי והקרובו בקבוצם
ולא קהלם אשמידם יחד · ויש מי שאומר שגם אסוף גם
מעקר אסיפם כלומר השמר אשמידם · ונוספה האלף
בנחלהו כמו שנוספה באלוש ידושנו שהוא מן לטחשם ··
סור והענין כך מעל האהל · וסרתם מן הדרך · אסור
יסור · מיום סור אפרים מעל יהודה · וסורי בא
בארץ יכתבו · סורי הגפן נכריה · גולה וסורה · והפעל
הכבד הסיר הסירותי · והסיר יי ממך כל חולי · יסיר · ות
והסר בגדי אלמנותה · והיה ראוי להיות בפתח הה"א
הסמך כמו והשם בפוף אבל יש לשפורחין לפני הריש כמו
וירע לעשות וירח יי את ריח הניחח · מסיר מירושלם
ומיהודה · הסר ממך עקשות פה · יש בעקר ענין אחר
קרוב לראשון וירא יי כי סר לראות · אסורה נא ואראה ·
יסור שמה · ויסר אליה היה ראוי להיות ויסר בקמץ חטף
אבל יש לשפורחין לפני הריש כמו הענין בוינכע לבו ויש
לשאין פתחין כמו ויגר בגרר שהוא חטף כחזרין ויסב
ויקם ·· סוך וסוך לא סכתי · ורחצת וסכת · אסוך
יסיך · ושמן לא תסוך · ויסוכום וינהלום בח
בחמורים כלכושל · סוך · והפעל הכבד בא בענין אחר
הסך הסיכותי · אסיך · אך מסיך הוא · ויצא שאול להסך
את רגליו ·· סית ואם הסיתך · הסיתותי · עהראוי

ואם

ואם יכבד עול הלשון אמר הסיתני בהבלעת ההא הראשונה
שהיא למד הפעל בשבת שהיא למדבר בעבור עצמו ודע
כי ינשאות הנו אשר הסיתה אותו איזבל אשתו יתאה מיזוק הל
הלשון כי היתה ראויה להיות וכן משפטה כי יאמר הסית
או הסה לזכר הסיתה לנקבה כי יסיתך אחיך בן אמך · ויסת
את דוד · ויסיתם אלהים · ותסיתני בו לבלעו חנם · מסית ··
עיב העב העיבותי · איכה יעיב · ויתכן להיות ממנו
עבים ·· עוג עג עגתי · אעוג העוגה בעיניהם ·
עוגה קטנה · אם יש לי מעוג עג לשון צוי וכן
המקור שהוא שם הפועל ·· עוד יאכל עד · אוחלק עד
שללמרבה סמוך · ויש בעקר פעל כבד בדגשות הוו
עוד עודתי · אועד · לא שקר עולות · ויש עוד בעקר ענין
העיד העידותי בכם היום · העיד בנו ויעידוהו לאמר ברך
נבות אלהים ומלך · ויעד יי בכם · והועד בבעליו · עד יי
בכם ועד משיחו · צור תעודה · ויש עוד ענין שרשי ה
העידותי מה אעידך ·· עוז העז העיזותי · יעיזו
העיזו בני בנימן · העיזו אל המעוללו · שלח קרעזאת
מקנך · והפעל שלא הוזכר פועלו הועז יועז מועז ··
עול על עלתי עלות על · על יונים וזקן · פעל ונגר
שם הפועל האיש מהפועל זה בהנע הוו והראוהה
במוצא שהם אל עויל · על משקל גביר · אויל · גם עוילים
מאסו בי · ישלחו כצאן עויליהם · ויכון להיות מעקר זה
וענין זה עוללים שאלו לחם · מתי עוללים ויונקים · ויש
בעקר ענין אחר על עולתי אגל בארץ נכוחות יעול · מ
אסף מעול וחומץ · אך זה פועל כבד והפועל הקל

שבענין זה עול יעול ושם [illegible] יודע
בשת ושם הפעל לא תעשו עול [illegible] לאחר נאמר
בעול דרכך ונאמר על בנין אחר לא יוסיפו בני עולה לענותו
וגם יתכן להיות מענין זה יסגירני אל עויל ונאמר כי עלוה
נהפך מעולה כמו שמלה ושלמה כבש וכשב וכבר נאמר זו
זאת אף בלב עולות תפעלון ועולתה קפצה פיה ··

עוף

עיפתי כי עיפה נפשי · נפש עיפה · עיף ויגע נשאר
נשתמשו בעקר זה בהנעות היוד שהיא עין הפעל
ונאמר עוד כי נהפך מעקר יעף היוד שהיא תחלת יעף
נקבע במקום עין ויש בעקר זה פעל כבד בבנין אחר
תעוף העיפותי · התעיף עיניך בו ואיננו · תועף מועף
ויתכן להיות מענין זה עושק שחר עיפה · ארץ עיפתה
כמו אפל · ועוד ענין שלישי עוף עפתי · מגלה עפה · כחץ
יעוף · מחץ יעוף יומם · והכבד בענין הזה עוף עופפתי
ועוף יעופף · כעוף יתעופף · בעופפי · מעופף ··

עוק

העיק העיקותי · הנה אנכי מעיק תחתיכם
כאשר תעיק העגלה · הועק · יועק · שמת מועקה במתנינו
מפני עקת רשע · על מתקל ערת נפשו ··

עור

ער ערתי אעור · לא אכזר כי יעורנו · אני ישנה ולבי ער
עורי עורי דבורה · עורה למה תישן ה' והפעל הכבד מן
העיר ה' · העירותי מצפון · ולא יעיר כל חמתו · העירה
והקיצה ופועל כבד אחר כפול הלמד ועורר עליו ה'
צבאות · ועוררתי · ואם תעירו ואם תעוררו · עוררה את
גבורתך · והתעוררתי כי מצאו רע · מתעורר · ולשון
נפעל כי נעור ממעון קדשו · נעורות · יעורו ויעלו ה'

הגוים

ואם [illegible] זה [illegible] לשעבר [illegible] כמו נעד
ולעתיד יזק כמו [illegible] עליו שהוא מן הפעל הקל נקודת
היוד בחירק כמו יוצ' יצק והוו השק ואלו היה מן הכבד נאמר
יזק מן הזק כמו כן יזק השק לבד מן השק ויש עוד כשיתן
הכון ממנו ויאמרו ויזמרו אל הקיר גם זה נקודת היוד
בחירק תוכיח עליו שהוא מן הקל שלא נאמר ויזמרו הנאמר
מן הזה ועקרו להיות ויזק בהבלעת הכון אז ויכוח בהראותה
ואראה הפסיק הדבר פה ולהתחיל במה שיערתי מקבץ הפעלים
ואגרם לאחד והזכיר מה שאמרתי למקצת מלבד אחיהם
תמודות ודרכים ופניהם כי מה שפרשתי [illegible] וגליתי
מסודם העמוקים וצלתי מרזיקם העצומים כדי לכל
להבין את ענייניהם וסופם להודיע את דרכיהם ושרשיהם
בעזרת ה' ···

כלל הפעלים שסופם והוא למד שלהם הא רפה נחה נסתרת ··

אבה

ולא אבה ה' אלהיך · ולא אביתם לשמוע · ופעלה רבים
שעבר בחסרון למד הפעל על הדרך הידוע לא אבו שמוע
ועקרו אבו כמו שמרו זכרו ודע כי הפעלים העברים
הנאמרים בלשון רבים ממין זה שאנחנו מדברים בו שוים
לפעלים הנאמרים בלשון רבים מן המין שעין שלו אותיות
וסתר הנקבצים במאמר שלמה זה הנאמר ממין זה אבו
עשו ראו והנאמר מן המין שלפניו באו קמו סרו שבו אף

BIBLIOTHEK A. EPSTEIN

בהשיב כל אחד מהם לימין אמו ... עקר ... מוצאו ...
כי אבו בנו עשו וחבריהם חסרי הלמד עקרם אבי ...
עשיו וכי באו קמו סרו ואחיהם אינם חסרים רק העין כי
מהם נחה ועומדת בין הפא והלמד ועקרם ביאו קימו
סירו ויש כשמשימים מהקני הטעמים הנלקחים מלין
הנח העין בפא שלהם שהיא המלת אורות וטעם הנלקחים
מחסר הלמד בעין שלהם שהיא האות השנית להבדיל
ביניהם אבהה לנקבה בהמשך המלים אבהה בהפסקם
אובה כשיאמר האחד בעבור עצמו לעתיד האלף לנוכח
והוו הפוכה מאלף אבה שהיא פא הפעל ועקרו אאבה
יאבה האבה וצווי הזכר אבה ולנקבה אבי ולרבים הזכרים
אבו ולרבות הנקבות אבינה ויש כשיש וו צווי הזכרים
הרבים וצווי הנקבה האחת מעין הפעלים שפא שלהם
יוד בנמצא לבר עם צווי הזכרים והנקבה האחת מעין
הפעלים שלמד שלהם אות נחה נסתרת כי נאמר מפעלים
אלה ראו עשו בנו ראי עשי בני והם יוצאים מן ראה עשה
בנה ונאמר מן האחרים שהתחלתן יוד רדו שבו צאו לך
דעו רדי שבי צאי דעי והם יוצאים מן ירד ישב יצא ידע
אך בהשיב כל אחד מהם אל עקרו ומקורו יודע כי אלה
חסרי הלמד ואלה חסרי הפא ואלה בהכרת הדבר והפסקו
לא ישתנו ממה שהם בו בהמשכו והצמדו כי יאמר בנו
עשו ראו בהפסקו והמשכו יחד ואלה ישתנו בהפסק
הדבר והכרתו ממה שהיה בו בהמשכו והתחברו כי יא'
יאמר באין הפסק רדו שבו בעדי· אובה טעמו כי אינם
אובים חסר עמד להיות אובים על משקל פועלים שומ

BIBLIOTHEK A. EPSTEIN

... ולא ... יהיה פועלה לרבות פעלות ומשפט
... אוביה אובות ולשון המקור שהוא שם הפעל בה
בהשיב הלמד במוצא הדבר ופעמים שתכתב וו על הדבר
ופעמים שתכתב וו על הדבר ופעמים שתכתב הא על
העקר יאמר אבו בוו ובהא כמו שיאמר אם ראה תראה
וראו ראו בוו והיא מורה מן הקל אבוה כמו ויש
כשיאמר בהיו אחר הוו כמו ושתות יין אבות שוא ובענין
ענין אחר בהי אוי למי אבוי ונאמר כי אביון מענין זה
והכון נוספת כמו שנוספה בזרעונים וזדונים וזידון ורב
ואביון על משקל אחר לפי שהיוד הנחה בין זיין ודלת כנגד
בית אביון ודלת זדון לעומת יוד אביון נשארה וו ונון זה
כנגד זה·· **אוה** רק הפעל הכבד נמצא מעקר זה
אוה אויתי· נפשי אויתיך· אותה ויעם· יאוה
יאוה נאוה התאוה אוי אוה לנקבה עקרו להיות אויי כמו
ושלמי את נשיך· ומלטי את נפשך· אוו לרבים הזכרים
ועקרו אויו כמו ספרו· לצבו נא ולשון המקור שהוא שם
הפעל אוה כמו הצוי כמו אם ענה הענה או אוות כמו
יום ענות· ושם הפעל עוד תאוה והיא לשון נקבה והלמד
נגרעת ועקרו תאויה כמו תפארה אך נפתחה הוו והאות
מפני האלף שהיא מאותיות אחה"ע אחריה שלא ... זאת
קיבה בחירק כמו תקוה· ונאמר עוד מאוים כמו ממתקים
מרבים מחמדים· אל תתן יי מאויי רשע· ונאמר כי נאוה
קדש מעקר זה וענין אחר נעלה הענין נעשה על הדרך
ומחברים עוד אלין הנוה והמענגה לא נאוה לנבל שפת
יתר אלה האין לשון נקבות ולמד הפעל נופלת· וכן

משק הנושק והמשק הוא הנשוי ׃ וכן הנה נושק [illegible]
כנקה שלום הא הוא הנושק והשלום הוא הנשוי ׃ נשיקה
לבי ׃ ויש משק את ידו ובענין פעל כבד ׃ ועל הטק הקשי
ותרטק משפט ׃ ויש ענין אחר ׃ אתרטבו לצבא דעי
דרכו שמרתי ולא אט ׃ הט אזנך עקרו נטה אטה הטה
נטה הטה ׃ ויש שבענין אחר גם הוא מהעבר אל היזל
ונרבה בו נושא שתים הא הנושא והשנים הנשויים ׃
ולשון נפעל כבתים נשיו נפעלו ועקרו נשטו ׃ וכן
ינשק על ידו שם ׃ **נכה** הכה פעל כבד ׃ והכיתי את
כל זכורה ׃ ויך הגדל ׃ הכה תכה ׃ יך ויהמשכן
ואך אותך ואת עמך בדבר ׃ והך את עפר הארץ ׃ אשר
הכה את המדינית פעל לא הוזכר פועלו ׃ ושם איש ישראל
המכה ׃ ושרים הזכרים מכים וחטאת עמך ׃ מכה חרב [illegible]
הוא עפל עקרו ׃ יכה תכה למי שאהה ומדבר אכו ונרבים
על את הכו ׃ והפשתה והשעורה נכתה ׃ הנון הא הפעל
והיו במקום לנגד הפעל ומשקלו חפשה ׃ שדפת קדים
לא נכו על משקל ושבו עצמותיו ׃ ויש בעקר ענין אחר
קרוב לראשון נכה רגלים ׃ אך נכאים ׃ נכאו מן הארץ
נון הנכונה בנכאו לשון נפעל וגזרת העקר הוא הנון ה
[illegible] **נצה** נצה [illegible] כמו גם נעוי צון
[illegible] ועניין אחר וקרוב [illegible]
כבר הצה אשר [illegible] בהתיותם ׃ על
[illegible] אוהב פשע
[illegible]
[illegible] **נצח** [illegible]

והלא [illegible] לשורות בלשון הא ובלש[illegible]
לשון קרא נוה נשיה ׃ ונשוב למרם על משק[illegible]
[illegible] פשע ׃ שלוא הוא טפל לפשע היה [illegible]
הכון כמו כקיר נטוי ואלו היה מלשון האלף היה [illegible]
נשוא עון וזה הוא לשון האלף נשא נא אור פניך ׃ ישא
נשא ידך ׃ ויש בו פעל כבד נשאו מלכהו ׃ על משק[illegible]
מלא אורם מכמר לב ׃ וינטלם וינשאם ׃ והנשא ממלכוהו ׃
וקרי יהנשא ׃ כי נשאה למעלה מלכותו ויהכן להיות נסה
עלינו אור פניך ׃ מעקר זה ואעף שנכתב בסמך ובהא
כפי מדבר הלשון ומשמע האזן מפני שנהגו לכתב הא
במקום אלף ויורה על דבר זה שלא נאמר נסה כמו בנה ק
קנה ורעיהם כי נאמר נכה כמו קרא נא יפתח נא לך ׃ וכן
נכתב יפה שניה בהא במקום אלף ׃ **נסה** פעל כבד
נסה את אברהם ׃ כי לא נסיתי ׃ אשר נסוני א
אבותיכם ׃ לא תנסו ׃ מסה ומריבה ׃ **נקה** ונקיתי
דמם לא נקיתי ׃ ונקה לא אנקך ׃ מנסתרות
נקני ׃ לא יוכלו נקיון ׃ נקיון שנים ׃ לב נקי ׃ נקי כפים ׃ א
משקלו פעיל ׃ אם הדעה אמור שהיוד הזאת היא במקום
למד פעיל ודלת שריד ושית פליט ויוד המשך כנגד יוד
שריד ופליט אובדות מן הכתב ומן הלשון בעבור כי כמו
כי אינו שני אותיות נקרים ויש לומר שזאת היוד שבשריד
ופליט היא ולמד שהיתה כנגד דלת שריד ושית פליט אבדה
גם מטעם זוה הנזכר ׃ אך נקיא הנכתב באלף שנה על
עקרו שהיוד שבו כנגד יוד שריד ודלד וקלף כנגד שני
הדלתין ושית פליט ולמד פעיל והוא מומר מן זה נקה ׃

...ה הא״ש משון ונקית משבועתי זאת
...ה ורע׳ ונקתה לארץ השב הנון נבלעת ...
...ת יכקה ואת הנון היא פא הפעל וכן נפעל ...
...הנקה מאלתי הנקה הנקו״ נשה נשיתי טובה
...שון נפעל כזה על משקל ונקה הא״ש׳
נשה על משקל ינקה׳ וישראל לא תנשני׳ צור ילדך תשי׳
עקרו תנשה פעל עתיד מן הקל כמו תמחה את זכר
עמלק׳ אבל אבדה הנון ונשארה במקומה נח נסתר מענין
השכחה׳ וכמהו לפי אמרו שהוא מעקר אחר והוא חסר
למד הפעל ועקרו תשיה כמו תהי תהיה תחי תחיה׳
והפעל הכבד השה השיתי׳ כי השה אוה חכמה׳ כי ישה
לך אוה׳ וחשוב כי נשני אלהים לא בא מעקר זה בעבור
כי נאמר נשני בפתחות הנון ויצא על משקל כי חנני אלהים
היו בא מעקר חנן ולא נאמר נשני בחירק תחת הנון כמו
צוני דברי עבדי למה׳ ובעקר ענין שני לא נשיתי ולא
נשותי׳ ונשא בו אלה׳ ושלמי את נשיך׳ והנושה באלקחי׳
כנושה לאשר נושה בו׳ והפעל הכבד השה השיתי׳ כי תשה
בריעך משאת מאומה עקרם להיות הנשק משאה׳ ועל
כן נכתב משאת מאומה באלף על האמת ועל העקר״
סוח ויתן על פניו מסוה״ סחה סחה סחיתי
מחני׳ ותלי פעל לבד וסחיתי עפרה
מקום החת היה דגש כמו קויתי צויתי אסחה מסחה״
סלה סלה סליתי סלית כל שוגים מחקיך׳ והפעל הכבד
הכבד סלה כל אבירי יי׳ יסלה תמלה וענין ג
שני בעקר זה לא תסלה בכתם אופיר׳ אבל המסלאים בפז

מפנין

כי את ענה הענה׳ ולשון נפעל לא נעבר נענה ושם
ה׳ מכו לכל זמן ענה ושם הנקבה נענה׳ ונפש נענה
תשביע׳ למד הפעל חסר ועקרו נעניה כמו נעלמה׳
עם
ענוות מפני׳ כמו לראות פני האמור מן נראה יראה ומשפט
הענות להראות כמו להעשות וראוים להדגש כמו להפכות
להתנות לולא הנון והרי״ש עבות ענוי׳ העניים והע
עצה עצב עצית׳ לעצה׳ עצון עצה׳ עצי׳ עציון
לחשוב תהפוכות״ עקה ועשית מעקה
לגגך״ ערה נקבצו בעקר זה ארבעה ענינים
הראשון הערה למות נפשו פעל לבד הערית׳ יעיר
מערה ויש בו פעל אחר ערה עריתי אל תערה נפשי׳ והער
כדי׳ והענין השני את מקורה הערה׳ ערום ועריה׳
ויש בו פעל כבד אחר עירה׳ הערה׳ יערה׳ ערות יסוד עד
צואר סלה׳ וצווי הזכר ערה ולרבים ערו וראוי להדגש כל
אלה לולא הרי״ש כמו צוה יצוה צוות צוה צוו אבל ערה
ערו ערו עד היסוד בה שב הטעם לאחור מן הרי״ש אל העין
בראשון מפני הטעם שקבענו בשני בראש אותיותיו כ
כמו שעשו בהתעו במלבר שקבעו הטעם בהו והיה מן
מקומו בענין ועל כן חזר הראשון לאחור שלא יפגשו הטעמים
זה בזה על מתכנם כמו ויתלבעור׳ והיהקדש׳ עבר יום
ואחיהם״ והענין השלישי וקיר ערה מגן׳ ולשון נפעל
נערה נעריתי אערה עד יערה׳ והענין הרביעי ערות
על יאור׳ הוא המקור שהוא שם הפעל מן הכבד ויתכן
גם להיות נקבות רבות האחת מהם ערה כלה כלות׳ ולשון
התפעל ומתערה כאזרח רענן״ עשה עשתי עשר

זמם · אנכי עשיתי ארץ · הוא עשך · ויכוננך · העשו
בהר סיני · כי עשה יעשה לו כנפים · יעשה כנעשה
בפתח מפני העשן · אין נעשה פרגים · לא יעשהכן · עד
המלכות והעשי · עקרו להיות והעשה · וענין שני עשה
עשיתי · הנני עושה את כל מעשך · בעשות ממצרים דדיך ·
ובענין זה פעל כבד עשה עשיתי · ושם עשו דדי בתוליהן ·
ולא יצא מעקר זה ועשותם רשעים כמו שדמו הטועים ··
פאה פאה הפאה הפאיתי · יפאה מפאה אמרתי אפאיהם ··
פדה פדה בשלום נפשי · פדיתאותי · והוא
יפדה את ישראל · פדה אלהים את ישראל · פודה יי
נפש עבדיו · פדיון נפשו · והפדך מבית עבדים · חסר הלמד
ובהפסק טעם האמר פודך כמו יי עושך · והפעל הכבד
הפדה הפדיתי · אשר לו יעדה והפדה · והפדה לא נפדתה ··
פכה פכה פעל כבד פכיתי · יפכה מפכה · והנה מים
מפכים ·· **פלה** והפלה יי את מקנה · והפליתי
ביום ההוא · אשר יפלה יי · הפלה חסדיך מושיע
חוסים · ונבר נשתמשו בעקר זה בשתי לשונות בלשון אלף
עשה פלא · פלאות עדותיך · כי הפליא חסדו לי · הפליא זה
מלשון אלף ואלו נאמר מלשון הא נאמר הפלה כמו הרבה
וחבריו עושה נפלאות נפלאים מעשיך · אבל נפלאתה אהבתך
לי · מלשון אלף · שהיא יוצאה ממוצא הגרון והיו מוספת
בה כמו שהזכרתי בהחבאתה ואלו נאמר מלשון הא נאמר
נפלתה כמו נגלתה נגלתה בהפסק טעם כמו ונדרונו · על
מי נגלתה אבל היא נפלאת בנינכן יש לאמר כי הוא ...
אלף והניחה והסתירה והיו במקום הא הקבה ועקרו

נפלאה · ויש לאמר כי הוא מלשון הא והאלף בו נוספת מפני
משך הקמץ לפניה ועקרו נפלהה כמו והרצה שמשפטו ונ
והרצה · ועשת את התבואה שעקרו ועשתה ··
פנה כי פנה אל אלהים אחרים · ופנית בבקר · ופניתי אליכם · ובכל
אשר יפנה ירשיע · פנה אלי וחנני · אשר לבו פונה היום · ויפן
וירד משה עקרו ויפנה · והפעל הכבד הפנה ערף מואב ·
בוש · ויפן זנב אל זנב משפטו להיות ויפנה · עמדו עמדו ואין
מפנה · והיה כהפנותו שכמו · והפעל מן הכבד הזה אשר
מפנה צפונה · ובעקר ענין אחר והוא מין אחר מן הפעל
הכבד ופנה דרך לפני · ואנכי פניתי הבית · פנו דרך · יפנה
מפנה ·· **פעה** פעיתי · כיולדה אפעה ·· **פצה**
ואנכי פציתי פי · אשר פצו שפתי
הכל · יפצה פיהו · פצה פיך ואכול · ופוצה פה ומצפצף · וענין
שני הפוצה את דוד עבדו · פצני והצילני ·· **פרה** פרה
פריתי · כי הרבו ופריתם בארץ ופריכם בארץ · פרה
ורבה · פורה · בן פורת יוסף · אשתך כגפן פוריה · כי עץ נשא
פריו · עץ פרי והפעל הכבד הפרה כי הפרני אלהים · והפריתי
אותך · ויפר את עמו מאד ראוי להיות ויפרה ·· **פשה**
כי פשה הנגע · לא פשתה בעור · פשיתי · אם
פשה תפשה בעור ·· **פתח** פתיתי · יפתה לבבכם · ויפת
בסתר לבי · ופתה תמית קנאה · כיונה פותה אין לב ·
פתי יאמין לכל דבר · פתיות ובל ידעה מה · והכבד הדגש פ
פתה פתיתי · אפתה את הנביא ההוא · פתיתני יי · מי יפתה את
אחאב פתי אותו הנה אנכי מפתיה ולא יכון להיות מעקר
זה והפתית בשפתיך · ולשון נפעל אם נפתה לבי על אשה

פתיתם ואפת עקרו להיות ואפתה במתגל ויפר ... זר
שעקרים הגלה ויפרק כמו שהודעתיך ויש עוד בענין זה
הפתה הפתיתי יפת אלהים ליפת עקרו יפתה כמו וישקה
את צאן לבן שמשפטו וישקה ‥ **צבה** צבה צבית[…]
וצבתה בטנה ואת בטנך צבה לשון נקבה […]
לזכר צבה כמו קשה ולנקבה צבה כמו קשה והפעל הכבד
הצבה הצביתי לצבות בטן פתחות הלמד מוכחת שהוא מן
הפעל הכבד והיה ראוי להצבות והוטלה פתחות ההא שבג
שינגעה על הלמד לפתח כמו שהזכרתי כבר בלנחות
לשמוד לשביה ולא יכשר בעקר זה והנצבה לא ילבלב כמו
שדמו אנשים טועים ויש בעקר ענין אחר כי צוביה ולא
ומצודתה וחשוב כי ראוי להיות כל צבאיה וכהנו בו ומנהג […]
חוטאים לי קוראים אלי בהניח מהם למד הפעל אבל
חוטאים קוראים נכתבו על העקר וזה נכתב לפי דבור הלשון
ומשמע האזן ‥ **צדה** ואשר לא צדה צדיתי צודה את
נפשי בצדיה וחשוב נצדו עדיהם לשון נפעל
מעקר זה ‥ **צוה** צוה יי פעל כבד וצויתי את הבריתי
אני צויתי ויצו את אשר עליהו צו את בני י'
ישראל יצו יי אתך את הברכה והפעל שלא הוזכר פועלו כי
כאשר צוה כי כן צויתי שמור מצותי וחיה צו לצו ‥
צלה צלה צליתי יצלה צלי כי אם צלי אש לצלות להן ‥
צעה צעה צעיתי יצעה צעה ברב כחו
את צעה זונה אך וצעהו פעל כבד צעה יצעה
מצעה ולולא הענין היה כדגש ‥ **צפה** צפה צפיתי יצפה
עינו בגוים יצפינה יצף יי עקרו יצפה צפה נתיך

כמו […] ואפעל הכבד צפה בצפיתנו צפינו בקי
[…] וצפה צפה דרך עמלי וצפו ועניין שני וצפה
[…] וצפית אותם ויצף את הכיפות זהב צפוי למזבח מצפה
עץ […] ‥ **קהה** קהה קהיתי אקהה הקהינה שניו ‥ […]
הפעל הכבד קהה הברזל קהיתי יקהה מן
נקהה ולולא ההא היה דגש ‥ **קוה** קויתי אקוה וקוי
יי אשר לא יבשו קוי מקוה ישראל והפעל הכבד
קוה קויתי יי קותה נפשי ויקו לעשות ענבים יקו לאור
ואין קוה אל יי ועניין שני לשון נפעל נקוה ונקוו אליה
כל הגוים יקוו יקוו המים והשם מקוה מים ועניין שלישי
קו המדה את תקות חוט השני תקוה ויהכן להיות מזה אם
אקוה שאול ביתי ‥ **קלה** קלה קליתי אשר קלם מלך
בבל אביב קלוי באש ועניין שני הקלה פועל כבד
הקליתי מקלה יקלה מקלה אביו ולשון נפעל ונקלה כבוד
ואנכי איש רש ונקלה אך ומדוע הקלותני יהן קלותי מה
אשיבך והקל גבירתה ואקל בעיניה וזעזי יקלו יקלו […] כס
אינם באים מעקר זה הבין והדע ‥ **קנה** קנה קניתי
איש את יי זכר עדתך קנית קדם קונה שמים
וארץ הלא הוא אביך קנך מפני הפסק הטעם ואלו נמשך
נאמר קנך כמו כי הוא עשך ויכוננך ועניין שני אשר קנה
אברהם כי תקנה עבד עברי ויקן את חלקת השדה או קנה
מיד עמיתך כי יקנה נפש קנין כספו לא אביהם למקנה
ועניין שלישי כי אדם הקנני מנעורי נאמר כי הוא מעניין ולא
ומקנה רב מקניהם וקניכם ‥ **קצה** קצה קציתי יקצה
מקצה ימים לקצות בישראל ‥
קרה קרה

פעל כבד קריתי המה קרואי המקרא בשם ...
המקרא· לקרות את שערי העירה כולא קריש ה׳ ...
בלגש כמו המכסה לכסות וחצריהם· וענין שני ...
הקריתי והקריתם לכם ולא ימנע שיצאת מקריתה מלך· אשר
קרית חנה דוד· וענין שלישי כי הקרה יי׳ אלהיך לפני אקרה
יקרה מקרה הקרה נא לפני ויתכן להיות והקריתם מענין
זה ולשון נפעל מענין זה נקרה נקריתי· יקרה יי׳· אקרה
כה· ויקר יי׳ מקרו להיות ויקרה ונאמר אם יקרה עון כמו
זה לשון נפעל ועל כן נדגש הקוף ולא כן הדבר למען אין
הקוף בקמץ כמו חבריו·· וכבר דברו עוד בענין זה בלשון
אלף נלויה במוצא שפתים נאמר וקראהו אסון· כי יקרא
קן צפור לפניך· שתים הנה קוראותך· מדוע קראוני
אלה והקרא אותם הנה הוא יוצא לקראתך אך נחה אלף לו
לקראתך להקל··

קשה

קשה קשיתי לא יקשה בעיני·
ויקש דברי איש יהודה· משפטו להיות וי
ויקשה· אדנים קשה· אל קשי העם הזה· והפעל הכבד כי
הקשה יי׳ אלהיך· ויקש את ערפו· ויהי בהקשותה בלדתה·
ומקשה לבו· ופעל כבד ממנין אחר קשה קשיתי· אקשה יק
יקשה והקש בלדתה משפטו להיות והקשה··

ראה

ראה יי׳ בעניי· ראה ראיתי· ואם יראה הכהן·
אסורה נא ואראה· והרא האשה· וארא כעין חשמל· וירא יי׳
כי סר לראות· ראה אנכי· אתה אין רואני· אתה אל ראי·
ויתכן להיות מענין זה לראות בך· ולעתיד אמרו וירא
ולא אמרו והרא ולא אמרו וארא ולא ונרא והיה ראוי להיות
וירא כמו וארא והרא ואחשוב כי נכון בו מנהג ויישב ישמ

...שבירו לקוע היוד בפתח שתנועת הפתח קלה
...אחריך ועוד כדי שלא יתערב אלו היתה בחרק בפעל
...מן ירה והפעל הכבד אשר הראה יי׳· הראיתך בעיני
...כן נפלאות· ונחת זרועו יראה· ויראם את בן המלך·
נפתח יוד זה על המשפט שראוי להיות ויראה אלא שחסר
ה״א כמו וישק אבל האלף אע״פ שנופלת מן המקרא קבועה
במכתב לעמד על העקר והפעל שלא נקרא שם פועלו וה
והראה אל הכהן· אשר אתה מראה בהר· אשר אתה מפנה
צפונה· ולשון נפעל נראה נראיתי לא נהיתה ולא נראתה· כי
בענן אראה· ולא יראה לך שאר· וגם איש אל ירא בכל ההר
עקרו להיות יראה והנפעל שהוא שם לאיש או לכל דבר נראה
בסגול כמו שנאמר ליי׳ הנראה אליו· והנפעל שעבר עבר
ונפעל נראה ונפעלה הנקבה גם כן נראת חסר למד והיה
ראוי לומר נראית כמו רוח נשברה· והפעל שלא הוזכר פועלו
ממנין אחר ראת ראיתי· ושפו עצמותיו לא ראו··

רבה

נקבצו בעקר זה ארבעה ענינים הראשון רבה
רבה רביתי ופרית ורבית· ירבו עצבותם· כי ירבה ממך הד
הדרך· וירב העם· ובקרך וצאנך ירבון· פרה ורבה· ממנו
רבות מופתי· אך רב על פני האדמה· רב לך· רבו תורתי·
רבים אומרים אינם מעקר זה התבונן הבין· והפעל הכבד
הרבה אפרים· והרבתי אתכם· הרבית הגוי· לא ירבה לו ס
סוסים· והרבה ארבה· וירב בבת יהודה· מהרבה גאות יקדם
וצוי הזכר הרבה והרבה הרבו· וכן המקור שהוא שם הפעל
אם מעט אם הרבה· אכל הרבה בכה· ונבנה עוד שם הפעל על
בנין אחר הרבות סוס להרבות לו ופעל כבד אחר רבה רביתי·

ולארבית במחירי יקס · ובתרבית לא תתן אכלך · והעמרין
אשר טפחתי ורביתי · רבתה נוריה · הרבות אנשי · וכו'
הרביעי רבה רבתי · ויהי רבה קשת · אך וימררוהו ורבו
השמיעו על רבים · יסבו עליו רביו · אשת שתם מענין
אינה מעקר זה כמו שדמו אנשים טועים ·· **רדה**
ירדה רדיתי רדיתם אותם · לא תרדה בו בפרך · שלח
אם בעצמותי וירדנה · וירד מיעקב · וירד מים עד ים ·
והפעל הכבד הרדיתי · ומלכים ירד · עקרו ירדה כמו וישק ·
ופעל כבד אחר רדה רדיתי ירדה את ירד שריד · ירד לי
בגבורים · עקרו כמו יצוק · יקו לאור ואין שראוי להיות יקי
יקוה · וענין שני רדה התש · וירדהו אל כפיו ·· **רהה**
רהה רהיתי ירהה · אל תפחדו ואל תרהו ·· **רוה**
רוה רויתי ירוה ירוין מדשן ביתך · כמו רוה ספות
הרוה · כוסי רויה · ותוציאנו לרויה והפעל הכבד כי אם
הרוה את הארץ · כי הרויתי נפש עיפה · הרוה לענה · ירוה
ומרוה גם הוא יורה · ופעל כבד רוה ורויתי נפש הכהנים ·
תלמיה רוה ·· **רזה** רזה רזיתי · כי רזה את כל אלהי הא
הארץ · פועל עובר ושם כל איש אוכל מאומה
רזה כמו רוה רוה ולנקבה השמנה היא אם רזה על משקל
רוה · ספות הרוה · איפת רזון · במשמניו רזון הוא וקבון
נוספות ולמו הפעל בופלה אך מחתה רזון הכון עקר י'
והיא על משקל קטון · שהוא מן ורוזנים נוקדו יחד · ולשון
נפעל מן העקר הזה נרזה ירזה ומשמן בשרו ירזה ··
רמה רמה בים רמיתי ארמה · מקול פרש ורומה קשת
נושקי רומי קשת · וענין שני רמה את רעהו ·

בבל

יצו

לנגה רמיתני והשוא המוני · מחזה מרמה · הקחי קו בהרמיה
רמה לאמר ·· **רנה** רנה רנתי · ארנה עליו תרנה אש
תשפה ·· **רעה** רעה ורעה הכרמל והבשן · אם
תרעינה את צאני · הצאן לא הרעו · ורעה את צאן הג
ההריגה · לרעות בגנים · ומרעה שמן · כמרעיתם וישבעו ·
וענין שני רעה רעיתי פעל כבד ולולא הענין היה דגש אשר
רעה לו · ושם האיש למרעהו ועוד רעה לדוד רעיתי יפתי ·
אשת רעותה · ולשון התפעל אל תתרע את בעל אף עקרו
התרעה כמו התגר התגרה · אך איש רעים להתרועע ·
למה תריעי רע אינם מעקר זה · וענין שלישי וברעיון
לבו · ורעות רוח ·· **רפה** הנה נרפה היום לנגוב ·
רפיתי · ארפה ירוחם · וחסם עקבה ירפה · עון
אל ירפו ידיך · מרפין ידים · וידים רפות תחזק · ולשון נפעל
נרפה ושם הנפעל נרפה כמו שיש נקפה ולרבים נרפים נרפים ·
והפעל הכבד ומזיח אפיקים רפה · תרפינה כנפיהם · כי על
כן הוא מרפה את ידי אנשי המלחמה · וענין אחר רפה יתיה
וירף ממנו · ויש בו פעל כבד הרפה הרפיתי · הרפה ממני ·
שנים חדשים הרף ממני · הרף מאף חסרי הלמד ועקרם
הרפה · וענין שלישי וירפא את שבר בת עמי · רפינו את בבל
ולשון נפעל ולא נרפתה ולולא הפסק הטעם בא ולא נרפתה
כמו נדמתה אשקלון ואלו בא מלשון אלף נאמר נרפאת
אבל נאמר על משקל נגלתה וירפו המים · כמו ויענו מענה
משכן קרח · ונאמר ענין זה בלשון אלף רפאנו יי וארפא
אז תרפאו · וירפאו את שבר בת עמי · ומבלעדי אלה הרבה ··
רצה רצה רציתי · יי לא ירצם · כי רצו עבדיך את אב

ואריצה בו ואכבדה · ירצה יי להתילבן · אתי [illegible]
ולא יוסיף שרלרצות עוד · רוצה יי את יראיו [illegible]
פעל הוא לא ירצה · ועניין אחר עד רצתה הארץ את
שבתותיה · אז תרצה הארץ · והם ירצו את עונם · כי [illegible]
עונה · ובעניין זה פעל כבד הרצה הרציתי והרצת
את שבתותיה · היה ראוי להיות והרצתה וכן ונעשת את
התבואה משפטו להיות ונעשתה ועמלה היו במקום
הא הנקבה שדרכם להחליף זו בזו וחסר למד הפעל ·
ועוד עניין שלישי בעקר אם ראית גנב ותרץ עמו מן
רץ ירוץ חסר הא וראוי להיות ותרצה · והחיות רצוא וש
ושוב באלף היא כתובה במקום ההא והוו לפניה מוס
מוספת כמו וו שמור זכור ואלו היה ותרץ עמו מן רץ
ירוץ נאמר והרוץ עמו כמו ותרץ ותגד לאביה ואלו היה כן
גם מן הפעל הכבד הריץ יריץ · כוש הריץ ידין היה ותרץ כמו
ותעש מן העשיס והשב מן השיב ·· **רשה** הרשיון כורש
מלך פרס ·· **שאה** שאה שאיתי · עד אם שאו
ערים · ישאה · שואה ושאיה יכת שער ולשון
נפעל נשאה ישאה · והאדמה תשאה שממה מן העניין הזה
בלשון הרבעל אלא שפא הפעל מוקדמת בעבור כי קום שין
והאיש משתאה לה והוא במקום כמו משתומם · שואה
ושאיה יכת שער בעניין אחר כמו שנאמר ומשתוממם על התרגז
ויהבן להיות מעקר ועניין אלה בבא כשואה להשביע שואה ·
אבל ומשואה רחוק להיות מעקר זה לפי שהוא על משקל
התבונות · אעפ שבעניין אחר · ויש בעקר זה עוד שני כשאון
מים כבירים · ישאון · ומעניין זה השואות מלאה אבל אינכן [illegible]

נ״ן השואות מלאה
[illegible] מעקר זה

[illegible] ספו ושאכוריהם כבר ·· **שבה** אשר שבה ישמעאל
[illegible] ושבית שביו · וישב ממנו שבי · וג
השבך · והיו שובים לשוביהם · בשבות חרב · ושב שבותך
שבות שבותך · שובה יי את שביתנו · כי נשבה אחיו · ובניהם וג
ובנותיהם נשבו · ישבה השבה ·· **שגה** ומה שגיתי בו הוא
השגה התמיד · ואם כל עדת ישראל ישגו · מאיש שוגה
ומפתי · לשגות מאמרי דעת · והפעל הכבד השגה השגיתי · משגה
משגה עור בדרך · משגה ישרים בדרך רע · ועניין אחר שגיון
לדוד · על שגיונות ·· **שגה** שגיתי · ואחריתך ישגה מאד
ישגה אחו בלי מים · והפעל הכבד השגה השגיתי
ושלוי עולם השגו חיל · וכבר נאמר בלשון אלף משגא לגוים כמו
מתפלא · מתנבא · ואלו היה מלשון ההא נאמר משגה · הן לשגגנו ·· פס
שוה נמצא בעקר זה שלשה עניינים הראשון פן תשוה לו
גם אתה · ולכל חפציך לא ישוו בה · ואשת מדינים נשא
נשתוה · ושתב לו כי אין הצר שוה בנזק המלך · והפעל הכבד
הלא אם שוה פניה · והעניין השני אם לא שויתי ודוממתי ·
שויתי ודוממתי · שויתי יי לנגדי תמיד · שויתי עזר על גבור · יהוד
והדר תשוה עליו · משוה רגלי כאילות · והעניין השלישי ולא
שוה לי · וכל זה איננו שוה לי · ולמלך אין שוה להניחם ·· פס
שחה שחה נפשי · ישחה · כאשר יפרש השוחה לשחות ·
כי גאו המים מי שחו · והפעל הכבד השחה ישחה
אשחה בכל לילה ·· **שטה** ואתה כי שטית · כי תשטה
אשתו · אל ישט אל · דרכיה · שטה מעליו ועבור ··
שכה על כל שכיות החמדה · בלתי שכים · בשכיות
כבן ·· **שלה** שלתי · שלו כל בוגדי בגד · איכה

שלו · ישליו אהלים על העקר ותלאת המדרך [illegible]
בעקר · זה בלשון וו' היא לנוע הפעל במקום הקל [illegible]
ולא שקטתי · שלו הייתי · ושלות השקט · ישבה ושלוה · ושלוי
עולם · ועניין שני בעקר זה השלה לא תשלה אותי · ולשון ע[illegible]
נשלה נשליתי · בני עתה אל תשלו ·· **שנה** כי אני יי לא
שניתי · ישנה הכתם הטוב · ועם שונים אל
תתערב · ודתיהם שונות מכל עם והפעל הכבד וישנו את
בגדי כלאו · משנה פניו ותשלחהו · ועז פניו ישנא · וישנו את
טעמו · ועניין שני ולא שנה לו · אם תשנו יד אשלח בכם ·
ויאמר שנו וישנו · ומשנה כסף · בשנה ישנה · ועל השנות ה
החלום ·· **שסה** הוא ישסה · שוסים את הגרנות · זה
חלק שוסינו · והפעל הכבד מרבע שוסה ישוסה
ועתידותיהם שוסיתי · משוסה · ואיבכן שסו למו · רק
שסוהו כל עוברי דרך לא יצא מעקר זה על אחד מן הפנים
כי לו היה מן הקל היה שסוהו קמוץ השין כמו עשוהו ולו
היה מן הכבד נאמר שסוהו חרק השין כמו ענוהו צווהו ··
שעה אסף עניין זה ארבעה עניינים הראשון ואל קין
ואל מנחתו לא שעה · וישע יי אל הבל ואל מנחתו ·
והעניין השני ישעה האדם אל עושהו ולא ישעה אל המזבחות
ולא שעה על קדוש ישראל · ואל ישעו בדברי שקר · והשלישי
ולא תשעינה עיני רואים · ויהכן להיות מוק ואל תשתע כי
אני אלהיך וראוי להיות אל תשתעה כמו שהודעתיך באל
[illegible] גם התהה · רק שמו השע איכן מעקר זה ·· והעניין
הרביעי שעה שעיתי שעה מעליו ויחדל · שעו מני אמרר
בבכי ולא יצא מעקרו הטעמים ואלכינה ולא ואטעה ב

[illegible] אולי שהוא על משקל ואקחה פת לחם נסעה ונלכה
ו[illegible] להיות כמו קם מן נשע והיתה השין בו ראויה
[illegible] דגושה וגם היתה ראויה קוף ואקחה וסמך נסעה אבל
[illegible]ם להקל מעליהם ·· **שפה** שפה שפיתי · והפעל לא
הוזכר פועלו ושפו עצמותיו אך וילך שפי אחד מן
השפיים כמו עי מן העיים ·· **שקה** והשקה פעל
כבד והשקה את נחל השטים · והשקה את הא
המים · והשקית ארץ צמאך · וגם הגמלים השקתה · וישקו את
צאן לבן · והשקות בכלי זהב · הייתי משקה למלך · וכל משקה
אשר ישתה · שמני ושקויי · וכבר הומר מיוד זה וו דגושה הוו
לפי שנבלעה וו' המשך בה ושקויי בבכי מסכתי · והפעל שלא
הוזכר פועלו שקה ישקה · ומוח עצמותיו ישקה משקה ··
שרה פעל כבד שריתי · אם לא שריתיך לטוב כולא הרם
היה בגנש ישרה משרה ·· **שרה** ובאונו שרה
את אלהים · כי שרית עם אלהים · למרבה
המשרה ··
ששה ששה פעל כבד עובר ששיתי · וששיתם את האפה
ישסה משסה · ובעקר עניין שני ושובבתיך וש
וששאתיך הא כתובה במקום למד הפעל ·· **שתה**
שתה ומים לא שתה · ומים לא שתיתי · אשר ישתה
אדני בו · וישת מן היין · כל ישתיון · משתה ושמחה · ולשון
נפעל נשתה ישתה וכל משקה אשר ישתה ·· **תוה**
תוה התוה והתוית תו · וקדוש ישראל התוו ·
אתוה מתוה התוו · והפעל כבד אחר הוה הויתי · ויתו על
דלתות השער משפטו להיות ויתוה · כמו ויצו ויצוה · וחשב
מעקר זה התאו לכם האלף כתובה במקום וו' נאמר האך

תלאיתי יתלאה מתלאה התלאוי ויאמר כי יתגו יתלאו
מעקר זה והוא דבר רחוק מאד מפני שלא נאמר ותלאיתי
או והתלאויתם עד שיצא על משקל והפעליתם שלא נמצא
בכל המקרא כמהו ועל כן נכון להיותו מעקר אחר ··
תכה פעל לא הוזכר פעלו על משקל צוה והם
תכו לרגלך · על משקל ושפו עצמותיו יתכה
מהלכך ·· **תלה** ותלה אותך · ותלית אותו · תולה ארץ
כי קללת אלהים תלוי · תלויים לך · ועמי תלואים
למשובתי · והפעל הכבד תלה תליתי שלטיהם תלו על חו
חומותיך ·· **תנה** תנה תניתי גם כי יתנו בגוים · וה
והפעל הכבד תנה תניתי לתנות לבת יפתח :
כמו ענה עניתי · לענות · ופעל כבד אחר התנה התניתי ·
התנו אהבים ·· **תעה** תעה לבבי · תעיתי כשה אבד
ונשכר תעו · והנה תועה בשדה · והלך וית
ויתע עקרו והתעה · ולדבר אליו תועה · בהתעות בני יש
ישראל · ולשון נפעל נתעה · אל יאמן בשוא נתעה · כהתעות
שכור · והפעל הכבד כי רוח זנונים התעה · כי התעיתם
בנפשותיכם · ויתע מנשה בסגול תחת היוד עקרו ויתעה
ולא כן היו והתע הוא שוכן הנקודה בצרי שמשפטו וה
והתעה בחרק שהיא ההועה אבל מנשה הוא המתעה · ו
ועל כן היה ראוי להיות ויתעה בפתח · ורסן מתעה · עמי
מאשריך מתעים ·· סס

תם המאמר השלישי מספר
מחברת אותיות הנוח והמשך

מחבר החבור ר' יהודה בר דוד
המכנה חיוג ממדינת פאסתהי

נפשו צרורה בצרור החיים ובתמותם כל
הספר ··

וזה ספר מחברת פעלי
הכפל שהאות השנית מהם

דומה לשלישית ועל כן נקראו פעלי הכפל
לאמר כי נכפלה העין מהם וגם אותו חבר
החכם ר' יהודה בר דוד פאסי נוחו עדן ··

אמר יהודה חפשתי ובקרתי פעלי הכפל והם
שהעין והלמד מהם אות אחת כ
כפולה ומצאתי להם דרכים ופנים וראיתי לחברם ולכנסם
אל ספר ואחרי כן אכנוס כל הפעלים הנמצאים מהם בכל
המקרא להועיל בזאת כל אשר נתן אלקים חכמה בלבו והעיר
את רוחו להבין חק לשון העבריים הקדמונים לפי שאין מב
מבינים במולם קצת בני אדם כי כאשר ראו כי נכפלה האות
השנית חשבום משתי אותיות עקר והשנית נוספה להם וזה
טעות הוא גדולה כפי אשר פרשתי ואוסיף עוד לפרש בשורש ··
הדבר אשר היה על פעלי הכפל שהאות
השנית מהם בשלישית ·· ואלה הפעלים

הם כמו וקבב בית״ו ושלל שללה ובזז בזה ...
עֹלֵהוּ · דללו וחרבו וזולתם הרבה מאד ומצאתי רבים ...
שהפעל הכבד והקל ולשון נפעל ושאר בנינים כוונ...
שלא כמנהג פעלים אחרים ונאמרים על דרכם שלא ...
כדרכם יאמר מהם פעלתי או פעלנו או פעלת בהבליע
האות הראשונה שהוא עין הפעל בשלישית הדומה לה שהיא
למד הפעל והניע פא הפעלים בפתח גדול וסמוך הפעל
אל המכונה בוו שיבאו נח אחר למד הפעל הרגשק
והוא מוכרע בחולם לפני הוו נאמר מן וסבב סבותי ומ
ומן ובזז בַזוֹנוּ לָנוּ · ומן ושלל כי אַתָה שַׁלוֹתָ ומן וְהָמַם רק
וַהֲמוֹתִי את כל העם ומן דַלְלוּ וְחָרְבוּ · דַלוֹתִי וְלִי יְהוֹשִׁיעַ ·
כי דַלוֹנוּ מאד · וכמוהם קלותי · חַמוֹתִי רָאִיתִי אור נדגשו
כל אלה מפני הבליע האות הראשונה בשנית כמוה ועקרן
סבבת סבבתי בזזתי שללתי והממתי וכמו שנאמר בזונן
לכן · כן שבתי זממתי · ונאמר עוד מן קבב קבותי לבוה
ומן שדד זו · שַדוֹנוּ · ומן חָנַן כי חַנַנִי אלהים כל אלה בהבליע
האות הראשונה בשניה הדומה לה · ועקרן סבבותי שדדונו
כמו כי קבבות אפפוני מים · חנני בשלשה נונין הראשונה
והשנית הן נונין שבחנן אלהים והשלישית למדבר בעבור
נפשו כמו נון שמרני וחבריו וזה הוא חק לא יעבר כי כל
פא פעל עובר מן הנבלע מפעלים אלה עין בלמד שהיא
פתוחה לעולם ויש מהם שיחסר מהם האות הנכפלת ועמ
ועמדה האחת מהם במקום שתים ובהסמך במלה אות
אחרת ידגש וימלא החסרון כמו רך לבבך שעקרו רכך
כי הוא יצא מן לא רככה בשמן אך בהסמכו ישוב אל שרשו

והדגש באומר בכל דבריו משמן בהדגש הכף השנית שהוא
למד הפעל מפני הבליע העין בה ועקרו רככו כמו וסבבו
את העיר וכמוהו חַת מַלְודָךְ עקרו חתת שהוא מן חֲתַת הרא׳
בהנפל לו וו הרבים מגשה הֵתוּ נאמר חתו ובשו ומשפ׳
גם הוא להיות חתתו כמו דללו אך יש כשיכבד עליהם
להניעם וינחום להקל מעליהם ויבליעו הראשון מהם
בשני וידגש לזאת · וכן קַלוּ מִנְשָׁרִים · וְחַדוּ מִזְאֵבֵי עֶרֶב ·
זכו נזיריה · רבו משערת ראשי לכם ראוים להיות וקללו
וחדדו זככו רככו וכהנה רבות ומצאתי הפעל העומד
בהפיל אות אחת והעמיד אחת מהם במקום שתים וכן
והניע פא הפעל בחולם והביא נח נסתר בינו ובין הנוסף
לפניו המורה מה שיחסר מן המלה במלא את חסרונה
כמו שעשו בפעלים הנחי העין הנזכרים במאמר השני
מספר מחברת אותיות הנח והמשך וכאשר עשו בפעלי
הנקבצים במאמר השלישי ממנו ואמרו יסוב אותו הנה
שאחרי היוד מוסף מפני הטעם שהזכרתי והסמך היא
פא הפעל והוו אחריה מפני המשך שנמשכה תנועת
הסמך בחולם והבית האחת במקום שתי בתי וסבב כמו
סבבו שהאחת עין הפעל והשנית למד הפעל לפי
שכבד עליהם להניע שתיהם והפילו אחת מהם ועקרו
יסבוב וכמוהו אך יחם ויאמר האח · תבוז לך · והרון
לשון אלם · ונער לא יחון · עקרן יחמום תבזוז הרנון
יחנון וגם הפלו הו המשך מן יסוב וחבריו כשהבא עליהם
הוו הפתוחה ההופכת עתיד לשעבר ויהי אשר
לפניה מוכרע חטף והיא פא הפעל למד על מקומה כמ׳

נאמר ויסב את ארץ אדום· ויחם בשר הילד· ויחן יי אותם·
ויבל לחמורים· אך בהפסק הטעם החוזר וו המשך אל יקום
ונשתסמך אל יסוב וחבריו נופלת וו הרבים ולא היה עוד
אחריך אות אחרת תשוב האות שנפלה והבלע בשין
שהדגש וישארו שני נחין אחד שלפני פא הפעל והשני ש
שאחריך נאמר יקבו עלי· ישמו· שרים· ירנו· ישבי סלע·
בלגשות הלמד להבלעת העין בהולך ועקרן יסבבו ישממו
ירננו על משקל ישמעו ישמרו ישפטו וגם כן יאמר בוו
המהופך שהזכרתי ויסבו את העיר וירא כל העם וירנו·
ויפלו על פניהם אך אם נסמך אל יסוב וחבריו כנוי הפעל
הפעלים תשוב האות הנופלת נבלעת ויפלו שני הנחים כ
מן המקרא והקיה פא הפעל מונעת בשרק או בקמץ א
חטף להורות עליה נאמר יסבני· יקבוהו· יסבוהו· ורפשיו
לא ידקנו· ויחמם יי ויחנך אלה בשרק ויש בקמץ חטף
שארית עמי יבזום· וסלף בוגדים ישדם· אלהים יחננו ו
ויברכנו· וידמה יקוב יחום וחביריהם אל ישוב יקום
ואחיהם ויתערבו בהם אך בהשיב יסוב ויחום וחבריהם
לעקרם ושרשיהם יודעו הם חסרי האות הכפולה בסבב
והמם ובהשיב ישוב ויקום אל עקרם ומוצאם יודעו כי
הם נחי העין ועקר יסוב יחום ואחיהם והדומה להם גם
הם יתערבו בויקם וישב ואשר למוקם ובהשיב כל אחד
מהם אל עקרו ומולדו יודע ההפרש ביניהם·· ועוד
כי אלה ידגשו ויראה האות הנכפל כשיבליעוהו בשני ויאמרו
יקבו וירנו ואלה ירפו מפני שאין בהם אות נבלע אלא
ווין שבהורם הם עין הפעל כשיאמר ויקומו וישובו וכ

כן ועוד יש לאמר כי כל אשר ידגש מאלה הפעלים כשיסמכו
להם אותיות אחרות הוא מגזרת הנכפל כמו ויקבו וירנו
והנה הסבונה וכל אשר ירפה מהם הוא מן המין הנחי העין
כמו ויקומו וישובו השובנה ונמצא צורי הזכר מאלה הפעלים
בגרוע אות אחת מאותיות הכפל ועמוד אחת מהם במקום
שתיהן נלאתי דרכך ועקרו גלול שהוא מן וגללו את האבן·
דום כי ראוי להיות דמום שהוא מן דממה· סב דמה לך מזה
משפטו סבוב שהוא מן וסבב ביתאל וכשיסמכו לוו לשון
רבים או יחידה עוד לשון נקבה הדגש האות השנית מן הכפולות
והשאר וו המשך לפניה ותבלע הראשונה בה נאמר גלו אלי·
קיום· דמו עד הגיענו אליכם· סבו ציון· הרגעו ודמו· צהלי
ורני· קומי רני בלילה· ויש כשתפל הוו מן המקרא ויהיה
במקום החולם קמץ חטף כמו רנו ליעקב שמחה· רנו שמים·
רני ושמחי· ועקרן להיות גללו סבבו דממו רנני כמו שמעו
שמעו שמרו שמע שמרי ואם נסמכו עוד לכנוי הפעלים
ידגשו אך וו המשך תפול מן הדבר ויש אשר פא הפעל מהם
מונע בשרק כמו על ספר חקה· ויש אשר יהיה בקמץ
חטף כמו חנוני חנוני אתם רעי· קבנו כמו עממים· ומ
ומצאתי עוד השם הנבנה לפועל או לשם או לכל מאומה מן
מפעלים אלה באות אחת עומדת במקום שתים פת עקרו
פתת שהוא יוצא מן פתות אותה· ובפתותי להם· עם עקרו
עמם שהוא נחצב מן בעממיך· לב עקרו לבב שהוא מן לבב
לבבתני· קן שרשו קנן שהוא מן קננה קפוז· תף עקרו ת
תפף שהוא מן מתופפות על לבבהן· רך עקרו רכך שהוא
מן לא רככה בשמן ואלה רבים כשיקבצו או יסמכו לאות אחרת

ירגשו ותבלע האות הראשונה בשנית נאמר [illegible]
לבי עם קני · בהתיכ ובמחולות כי הילדים רכים · לשון נקבה ׃

שער מן מצאת הפעל הכבד על משקל מאלה הפעלים ·
כפולי העין באות אחת עומדת במקום שתים ·

והוסיף נח נסתר אחר הה״א והניע פא הפעל בצירי או
בפתח נאמר הסב או הסב החל הגנה · הקל ארצה זבולן ·
המר שדי · הדק לעפר · ועקרם הכביד הקליל המריר ·
הדקיק · וכשיסמכו לוו לשון רבים או להא לשון נקבה
ולא תהיה עוד אחריהם אות אחרת תשוב האות הנוספת
נבלעת בהדגש ויתקיימו שני הנחים הנח אשר אחר פא
הפעל נאמר אחרי הסבו אותו · החלו להכות והמשאת ה׳
החלה אך בהתחבר אליהם אחד מן הכנוים זולתי אלה ה׳
תשוב האות בהדגש ושני הנחים נופלים ופא הפעל מונעת
בחירק כמו הסבות את לבם השמות כל עדתי · והדקות
עמים רבים ומדוע הקלותני · החלותי תת לפניך · הא
החתות עוב מדין · נמשכת הה״א בפתח בשני אלה מפני
החית כמו שפרשתי בחבור הראשון בפעלים הנחי ה׳
העין כשתעיין בפעלים הנסמכים להו הפועל לא
תוכל להניע בהם כי אם בהביא וו׳ מוספת אחר למ״ד
הפעל הדגושה והוא הדין כשתדביקם אל הפון והוו׳ שגם
שהם כלוי הפעלים הדגש כי תאמר הסבונו השמונו
הדקונו הקלונו החלונו החתונו במשך הה״א בפתח מפני
החית וכבר נמצא פעל אחר נסמך אל היו הפועל בלא
תמורת הוו׳ נאמר והפתית בשפתיך ואלו נאמר על המשפ׳
הזה נאמר והפתות כמו הסבות את לבם · והפעל העתיד

עם וו יחיד ושני נחים אף הראשון אשר אחר הנוספות יו׳
[illegible] ומן והשני אחר פא הפעל צרי נאמר יסב יקל את ידו
אשר יחל ועקרן יסביב יקליל יחליל וכבר יפל הנח השני מן
המקרא כשתבא לפני הנוספת הוו הפתוחה ההופכת ענין
העתיד לשעבר נאמר ויקץ בלהנים ים ויגל את האבן ופא
הפעל מונעת בקבוץ לעולם ואם נסמך יסב וחבריו לוו לשון
הרבים לבדה או אל הה״א שהיא העדים להוסיפה בסוף זה
הפעלים תשוב האות הנופלת בהדגש וישארו שני הנחים
כמו שהיו נאמר יסבו ונסבה את ארון אלהינו · וממקדשי ה׳
תחלו · ועקרן יסביבו ונסבבה תחלילו על משקל ישליכו
תשחיתו נשחיתה עץ בלחמו וכן הלין כשיסמך ויגל ויקץ
וחבריהם להשיב האות הנופל בהדגש והנח אחר פא הפעל
יאמר ויסבו ויגלו ויחלו מהעם חללים וכשיתחבר יסב ויקב
ואחיהם אל כנויי הפעלים ישוב האות הנופל בהדגש ושני
הנחים נופלים ופא הפעל מונעת בחירק לעולם נאמר ויסבני
דרך חוץ · לטיט חוצות ארקם · וישמם · ומהלל ינדוהו · ב׳
בהדגש בעבור הבלעת האות הראשונה בשנית וצווי הזכר
הסב באות אחת ובשני נחים וכשיסמך אל הסב וו׳ לשון כל
הרבים או יוד לשון נקבה תשוב האות בהדגש ויתקיימו שני
הנחים יאמר הסבו הסבי עיניך והמשפט כשתסמכם אל כנויי
הפעלים להשיב האות הנופלת בהדגש ולהפיל שני הנחים ב׳
כאחד ולהניע פא הפעל בחירק לפי שכל לשון צווי נאמר
מן כל פעל קל או כבד יוצא על דרך הפעל העתיד תאמר
הסבני הסבוני מן הפי העין והשיבני לדבר שאין בין שמוש
אלה הפעלים ובין שמוש הפעלים הנחי העין אלא שאלה

דגושי הלמד ואלה רפי הלמד והפועל הנאמר על משקל
מפעיל מאלה יאמר גם הוא באות אחת במקום שתים
ושני נחים הנה מסב את כלי המלחמה · מחל להרע ולהטיב
בהשיב האות בהדגש והנחים הנופלים יאמר מסבים מן
מחלים כמו שנאמר מן נחי העין משיבים מקימים מריץ
שקיהם · אך אלה ברפה ללמד על העין הנחה הנעלמה
יוד ואלה בהדגש ללמד על האות הראשונה הנבלעת בשני הכפול
והפעל שלא הוזכר פועלו וגם הוא בשני נחים ואות אחת
במקום שתים במקום הוסב הורק · לחם יודק · וגם כשילוך
אליו וו לשון הרבים או הא או יוד לשון הנקבה ידגש יאמר
הוסבו הורקו הוסבה הורקה הוחלה וגם מרוטה הורקו
הורקי הוסבי והפעול שהוא על משקל מופעל מורק מוסב
ולרבים ולנקבה מורקים מוסבים מורקה מוסבה מוסבו
משבצות זהב בהשיב האות בהדגש ועקר כל אלה הוסבו
הורקו על משקל הושלכו הוסבבה הורקקה מוסבבים
מורקקים מוסבבות ··

שער לשון נפעל

כעראיתי וכן בנזו ועבר ·
ונגלו כספר השמים · הרים כזולו · דגשי הסוף הכרתי כי
שהם לשון נפעל מפעלי הכפל והאחד מהם לפני התחברו
אל וו לשון הרבים כנז נגל הנה הנהר אשר אחר הכון
כנגז מוסף על אותם הפנים שהזכרתי למעלה בלהנחים
המוספים בבנני פעלים אלה והנמל פא הפעל והוו מפני
המשך ואיננה עקר והזין בלשון שהם שהם עין הפעל
ולמד שלו וכן נגל כנזול אבן בהסמך לתם וו הרבים ישוב
האות הנפל בהדגש ונשארו שני הנחים הקמץ אשר אחר

הנון אשר אחר הפא כמו שהיו קודם לכן נאמר נזולי נגלו
ובסותהן לאמר נבעלבה או נגעלבן וזולתם הכפל שני הנו
הנחים האחד והסמך ללמד הדגש וו נחה מונע לכנוס
נחים כדי שידבק הפעל אל כנויי הנפעל והנו ע פא הפעל
ננזותי נגלותי נזלותי ננזות נגלות ננזותם נגלותם נז
זלותם · וכבר יהל אות נפעל הקמץ שהוא שם הנפעל
ואות נפעל הפתח העין שהוא לשעבר ממעבה כנגז וחבריו
מפני חסרון האות האחת שנכפלה בעקר והשרשות הבנין
הזה מן הבנין ההוא והעתיד מן הלשון הזה נאמר ינז יגל
יזול בדגשות פא הפעל מפני הבלעת הנון בהוכה ויתכן
להיות כמו הם וידם אהרן · ותהם השנה ההיא אך בחבירם
לאות אחרת ידגש סופם וישוב האות החסר מהם ותהיה
גם הפא דגושה כמו שהיתה כבר ינזו יזולו יגלו וחשוב
גם מדמן הדמי מענין מין זה וזה הוא תדלך הנודע לנס
והחן אשר לא יסור מהם אלא שאמרו ישבו לארץ ידמו ב
בכפיות הדמם החשובה במקום שתים והפילו וו המשך
וסמכו על דגשות הדלת שמוכיח על לשון נפעל וכמהו
ויתמו ימי בכי והיה משפטו להיות וידמו ויתמו בוו ג
המשך ולגשות המימין כי עקרן מן למנוק ומן תמים
היה וצווי הזכר הגז הגל הזול ולרבים הזכרים הגזו
הגלו הזולו ולנקבה הגזי הזולי · ויש בלשון זה למיון
לשון נפעל שפעלים הנחי העין כמו נבון נבון · אבל
בהתחברם יראה ההפרש ביניהם שאלה דגש להוכיח על
האות הנבלעת הכפולה ואלה רפיין להורות על העין הנחה
ומצאתי נפעלשב אלה בבנין אחר מלשון נפעל והוא יהר נואלה

במקרא מלמין זה הראשון וגם הוא חסר ממנו בחולם
עומדות במקום שתים והאות המעיד על הנפעל במקום שם
או תואר ועל נפעל שהוא לשעבר קים בבכן זה אלא שנוע
בפא הפעל מפני שחסרה המלה ועמדה הפא במקום קמץ
ונקמצה במקום פתוחה נאמר בנפעל שהוא שם או תואר
עם נגר התדבר הנון ללשון נפעל והנח הנקבה אחריה שלא
שמורה עין הקמץ על כל הדרך הנזכר לפנים והבית פא
הפעל והיא קמוצה שהוא שם והריש במקום שתים שב
שבהתבדר ועקרו להיות נברר בקמצות הריש שנקמצה
הבית במקומה אך נפעל שהוא לשעבר יהיה פתח כמו
נסב ונקל זאת הסמך והקוף פתוחות בעבור כי הוא נפעל
ואעפ שענין ונסב לגם ונקל זאת לעתיד מפני הוו הקבוצה
בשבא שכשתבוא בראש הפעלים העוברים תהפך ענין
עבר לעתיד כמו עשה אלהים לכן לשעבר · וברא ·· על כל
מכון הר ציון לעתיד ועקר נסב נקל נסבב נקלל וכמו הם
וחם השמש ונמס אך נקמצה מם ונמס מפני שהוא סוף
פסוק ויש כשיהיו שניהם נפעל שענינו לשעבר והוא שם
לנפעל נקודי פא הפעל בצרי ולא יבכר זה מזה ולא יבדלו
כי אם לפי מקום הענין כמו נקל מהיותך לי עבד שם
הדבר · הנקל להיותך לשעבר · וכן לב נמס שם הלב · ונמס
כל לבב פועל עבר ולולי הוו ההופכתו לעתיד וכשתסירהו
משם ישוב לשעבר ואם הקבץ נסב שהוא שם למו שהוא
כן תשיב האות החסר בהדגש והפול שני הנחים והניע
פא הפעל בפתח לעולם נסבים נקלים נשמים ובם אנחנו
נמקים נבדים מפני רפיון הרש וקמצות הבית מפני שאין

[illegible] המקומות ועקרם נסבבים נקללים
נ[illegible] נמקקים נבדדים כמו בארות נשברים הנשכחים
[illegible] וכן גם כשתלוה אליהם הא הנקבה והקבצם על
לשון נקבה האמר נסבה על נקלה נקלות והארץ תשמה
בגשמות והנהרסות נמקה נמקות אך האמר נבזה נבזות
ברפיון הריש ובקמוץ אל נכב לשעבר וו לשון קרבים
או הא לשון נקבה ישוב האות החסר נבלע בשני ופא הפעל
מונע בפתח ושני הנחים עומדים כמו שהיו נאמר נסבו
על הבית עקרו נסבבו ונדמו נאות השלום עקרו נדממו ·
ונמסו ההרים עקרו נמסמו · ונמקו כל צבא השמים עקרו
ונמקקו · ונשמו הכהנים עקרו ונשממו שממה כל הארץ ·
עקרו נשממה כמו נשמדו בענין לאד נשברה קרית תהו ·
זהו הדרך הנכון ומשפט האמת בכלם אבל יש כשיאמרו לא
לשון נפעל חסר אות מן הפעל כמו ורחבה ונסבה למעלה
ונבלה שם · והיו ראוים להיות ונסבה ונבלה בהדגש או
ונסבבה ונבללה בהראות שני אותיות הכפל לפי שהם מן
וסבב כי תאל בלל · שפה כל הארץ ויהבן להיות ונסבה
ונבלה עקר אחר החלתו כון על משקל ונפלה וכשתרצה
לאמר נפעלתי או נפעלתם ואותם ידגשו סופיהם לפי שקול
שיובלע בהם האות הראשונה מן הכפולות ונוספה אחריהם
וו נחה ופא הפעל מונעת בפתח לעולם ונפלן שני הנחים
אשר אחר הנון ואחר אשר פא האמר נקבותי נדמותי נמקותי
נמסותי נמקותי ונמקותם בעונותיכם ונקלותי עוד · וכן
האמר נקבונו נדמונו נמקונו והאמר לזכר עקדתי · נמו
נמסות נקטה · ונקבה נמסות נקלות כדרך עני התנועות

כמו ארצות נשמות בשוק וכן נשהו [illegible]
הנון בם מן העקר אלא ללשון נפעל [illegible]
מן העקר והוא פא הפעל אך בקבוצם ושאר השמות [illegible]
ובשיבנה מהם מבנה פועל ופעיל ושאר בנינים והעין
מלשון נפעל הוה בהבלעת הנון בפא הפעל ובפתוח פא
הפעל ואות אחת עודפת במקום שתים נאמר יסב ועקרו
יסבב ידם ומשפטו ידמה · המה יתם ומשפטו להיות המם
יתמם על משקל הפקד יפקד המקנה בחוריהו · המק
בפיהם · המקקנה המקק · ידל נצור יעקב · ידלל ישם יש
ישמם ובהלות עליהם וו הדגש ידגשו התחלה וסוף התחלה
מפני הבלעת הנון · וסוף מפני הבלעת עין הפעל · ולמד
הכפולה נאמר לא יחבו בלבבם וכל אנשי המלחמה ידמו :
ימקו בעונם וימסו אכורין ועקרם בקראות אותיותיהם
הכפולות יסבבו ימקקו וימסקו ידממו כמו ישמרו ישב
ישברו יכרהו והוא הדין כשהסמך עליהם יוד לשון רבים
המאמר הסב המקו הדמו · ודע כי יהפעל יסב ימק מל
מלשון נפעל מפעלים אלה עם לשון נפעל מן הפעלים הנחי
הלמד שסופם הא רפה כשנאמר ויקר אלהים ויגל ערותה .
אך כשהביא עליהם אות אחרת יראה ההפרש ביניהם · כי
יסב המק בפיהם יהיו דגשין ושלמים והגל ויקר וחביריהם
ישארו רפיים וחסרים ועוד כי יסב וימק וחביריהם פת
פתחין כי אם בהפסק טעם אתנח וסוף פסוק והגל ויקר
וריעיהם קמצין לעולם וצווי תוכר מלשון זה הסב הדם
הבר ועקרם הסבב הדמם הברר ובהלות עליהם וו ירבים
או יוד לשון המקבה ידגש סופם על החק הנודע ׳אמר—

... הדגשו בשין דגשין התחלה וסוף אך הצרו נשאו כלי יי קדש
... שאינה נדגשת כמו שהזכרתי כך הסב הדמו ו
... קדם הסבבו הדממו הבררו הקבבו · הדממו הבררו · על
משקל הקבצו ושמעו השמרו בנפשותיכם · השמרנה · ניון
המלטי ·· ואחר כל אלה יסודות אשר יסדתי והשרשים
אשר השרשתי והכללות אשר כללתי והפרטים אשר פרשתי
אאגור כל פעלי הכפל אל אחד אחד ואזכרם בשמותם ומה
שאמצא לאחד מהם תורה מיוחדת או דרך נפרד מה שאין
כן לחבירו אלמד עליו ואבאר היטב כדי להשלים בזאת מה
שאויתי להועיל בו המתלמד וקויתי להשכיל במעט התבונן :

כָּלַל פְּעָלֵי הַכֶּפֶל וְהֵם שֶׁהָעַיִן וְהַלָּמֶד מֵהֶם דּוֹמוֹת זוֹ לָזוֹ הנמצאים בכל המקרא ··

אפף אפפוני · כי אפפו עלי רעות · אפפוני מים עד נפש ·
בא שמוש פעל זה בקראות שני אותיותיו העין והלמד
הכפולה מתוך הלמד והלמד על העקר ועל הנכון ··

ארר ארותי על העקר וארותי על החק והדה כמו שנאמר
וארותי את ברכותיכם והיתה הרש ראויה להדגש כי
סבותי · הן קבותי ובמהו שלא נדגש בעבור הרש וברותי מכם
הנחצב מצור ברור · התבררון · העתיד ומקללך אאר · אארו
עמלק הרש במקום שתים · אורו מרוז · אורו · ארור · ארור קליש ·
קריש ראויה להדגש כמו בית סופו ניון והקיתותי ותם הומו ·
עד הנעפו · אך אתם נחרים אינכן בא מעקר זה כי אם מעקר

נאר מקדשו ובלוי האלף או היה הענין הפעל [illegible]
הבלי עפא הפעל בתוכו שהיה הזאת הקבוצה נלשון [illegible]
וכן פא פעל מובלעת באלף שהוא ענין הפעל הראויה לה
כמו נפעל ינשיב ינפים ועקרם נוארים כנשיב נכנפים וכע
ובעקר פעל כבד ראוי להדגש ארר ארותי אשר אררה יי
המים המאררים לכה ארה לי יעקב זה הוא צווי לזכר וראוי
להיות אררה בשני רישין ועמלה האחת במקום שתים ··
אשש לאשישי קיר חרשת ונאמר כי מזה זכרו זאת
והתאוששו · ויש בו ענין אחר ואהבי אשישי
ענבים · סמכוני באשישות ·· **בדד** בדד ישב · ונשיקם
בדי · וקרוב כצפור בודד · על גג · פרא בודד לו ·
ואין בודד במועדיו ·· **בזז** בזותי בזוכו לכן · ונאמר כי
בזזתי בזוכו לכן · על עקרו · הבזח לך · שארית
עמי יבזום · ונבזוה בקם עד אור הבקר עקרו להדגש הזין ו
אך הרפוה להקל ובבזה לא שלחו את ידם · יהר הבזו ורצים
בזים בדגשות הזין ·· **בלל** כי שם בלל יי ויתכן להיות בבל
שרש מלין ונעשו מהם אחת במכתב כמו בא גד מלה
אחת אך בבל נכתב ונקרא אחת ובגד נכתב אחת ונקרא
שתים ועל הדרך הזה יצא בבל מעקר בלל · ויש בעקר זה
ענין אחר בלותי בשמן רענן · בלול בשמן כתית · בלולה בשמן
ונאמר כי תבלול בעינו מענין זה · וענין שלישי בלבד או
בלותי · ויבל לחמוריכם · והאמר בעבור הבם ויבולו על לשון
ויקב את ארץ אדום · ויקבו עלי · בלול חמיץ · על בליכו ··
בקק כי בקקום בוקקים · גפן בוקק · ובקותי את עצת
יהודה · ויתכן להיות מזה העקר הבוק הבוקק

[illegible] כמו הבוז הבוז שאחריו היוצא מלשון ובזו
[illegible] את בוזזיהם · והפעל הכבד ויבוקקו את ארצם ב
[illegible] ·· **ברר** וברותי מכם עקר הרש להדגש כמו קוף
[illegible] בר לבב · ברה כחמה · גם זאת הריש משפטה
משפטה להדגש כמו מס חמה וכף רכה · ברור מללו · יתבררו
ויתלבנו · והפעל הכבד לא לזרות ולא להבר · הברו החצים ·
עקר הרש להדגש ולשון נפעל עם נבר · נברים בלא דגש · מפני
הרש · והיה משפטו להיות כמו אנחנו נמקים ·· **גדד**
גדודי · יגדו על נפש צדיק · גדודים ·· **גזז** לגזות את
צאנו · גוזזים כך · גזה הצמר · גז צאנך · גזים בהדגש ·
ויגז את ראשו · ויגזו לרבים וו בעקר ענין שני והוא לשון ו
נפעל וכן נגזו ועבר ·· **גלל** וגללו את האבן · היום גלותי
על אל יי דרכך · גולו אלי היום · והפעל הכבד הגלגל
כמו הקב יקב ויגל את האבן · וכמו ויחל לבנות ויתכן להיות
מעקר זה וענין זה גלותי את חרפת מצרים מעליכם פועל
עובר על משקל סבותי אני · הן קלותי · ולשון נפעל כנגל
כגלולות · ונגלו כספר · יגל יגלו ומענין זה מגלת ספר ·· גע
גנן וגנותי על העיר הזאת · יען כי יגן נגון בדגשות הגון ונע
וענין שני מגן מגנת לב ·· **גרר** גרותי או גררתי על
העקר · מעוללות במגרה · עקר רש מגרה להדגש כ
כמו הוו מחתה וכון מגנה אלא שאינה מקבלת דגשות
ויתכן להיות מעקר זה וענין אחר יגרו מלחמות · שד ושבעים
יגרים · יגרו יצפונו ·· **גשש** נגששה כעורים קיר וכאין
עינים נגששה ·· **דבב** דובב שפתי ישנים ·
ומוציא דבה ·· **דלל** דלותי מאד · או דלותי על העקר

דללו וחרבו · כי דלונו מאד · דלו מאנוש נעו
כבוד יעקב · עקרו כמו ישמר יזכר ידלו לרבבר בו
וענין שני דלו עיני למרום ·· **דמם** דמותי · או דמותי
דום ה' · דומו עד הגיענו · דממה דקה · אבן
דומם · ויהבן וידם אהרן · ידמו כמו עתה · לשון נפעל וה
ודגשות הדלת מפני הבלעת המם האחרת בה ועמדה זאת
במקום שהיקן · וענין שני והוא גם לשון נפעל ונדמה שם ·
ונדמו נאות השלום · כל אנשי מלחמה ידמו · כן תדמו ב
בעונה · והיתה גם מם ונדמה שם ראויה להדגש להבלעת
הראשונה בה כמו אלה אלא שעמדה במקום שתים והפעל
הכבד מענין זה הדם או הדם כי יי אלהינו הדמנו ויהיה
ראוי להיות הדמינו כמו לא השמו ענין כזאת · הדמותי הה
הדמוכו הלם הדמו הדמי ·· **דקק** עד אשר דק לעפר
פועל עובר חסר אות אחת ולכן נפתחה הדלת
שעמדה במקום הקוף הראשונה ועקרו דקק כאבק דק
עם האבק ולזאת נקמצה הדלת ולנקבה דממה דקה השבלים
הדקות והפעל הכבד הדק לעפר עקרו הדקיק · והדקות
עמים רבים · כטיט חוצות אדקם ושחקת ממנה והפעל שלא
הוזכר פועלו הודק יודק · לחם יודק · הודקו הודקי בדגשות
הקוף וגם נקמץ בין הדלת ובינה למלאת חסרון המם עד
שהבא המלה חסרה כמשקל השלימה מודק עקרו מודקק
על משקל מושלך מוסבב מודקק ונקבה מודקים לרבים
בדגשות הקוף בשכיבם מודקות לנקבות כמו מסבות
והנה הנסתר נופל מן הדבור כאלה ·· **הלל** שבעה ביום
הללתיך · הללויה ועקר הללו יה ומהללם כרגש הלמד

[illegible] לא הללו · הללויה · ידבר פי · וענין אחר
[illegible]ו הללה על העקר יקול לעתיד אמרתי להוללים
אל תהלו · וענין שלישי יהל ועקרו יהלל על משקל הפעיל
ממנו · יהלו אם אראה אור כי יהל · יהל אור · לא יהלו אורם ·
יהל יהלו · ומענין זה הילל בן שחר ·· **המם** והמותי
את כל העם · כי אהיה המתם · בשלש מאין ה
הראשונה עין הפעל והשנית למד הפעל והשלישית כנוי
הרבים הפעולים ומשקלו פעלם אך והמם נבלעהו משקל
ופעל ולכן נפתחה המם הראשונה ולעתיד יהום ולרבים
יהומו ויהמם יי בדגשות המם להבלע הראשונה בה ··
הרר הררי בשדה · להררי אל · ומהרריה תחצב נחשת · ו
הרים הרי בלא דגשות מפני הריש ומשפטם להדגש ··
התת או שיהיה תהותתו על איש · על משקל תפעלו ויהי
עקרו תהתתו על משקל תסובבו מן סבב או שיהיה
על משקל תסובבו מן סבב או שיהיה על תפעלו ויהיה ע
עקרו הות כמו תהותתו תקוממו מן מה יהות קם · יקום
ואין במלה זו לאמר יותר משני פנים אלה לפי שהיא יחידה
ואין להכריע מאיזה משני עקרין אלא יצא מכלתו חברו ··
זכך זכותי · זכו נזיריה · לא זכו בעיניו · אם זך וישר · ולר
ולרבים זכים בדגשות הכף · ונאמר כי זכוכית מענין
זה והפעל הכבד הזך הזכותי · בבור כפי · אזך יזך יזכו ··
זלל כי היתה זוללה · זולל וסובא · וענין שני והוא לשון נפ
נפעל נזולו הרים נזולו · כזולתי · יזול יזולו הזולו ·· נזול
זמם זמותי בל יעבר פי · כן עשה זמותי על העקר גם
זמם יי · זממו אל תפק · זמותי נחמתי · מזמות השאר

עליך ועניין שני כי זמה עשו ·· **זקק** [illegible]
יזוקו מטר לאידו · ומקום [illegible] לזהב [illegible]
והפעל הכבד וזקק אותם · מזוקק שבעתים ·· **חבב** ·
חבותי · או חבבתי · אף חובב עמים · לטמון בחבי
עוני · ויתכן להיות מעניין זה חבולתו חוב ·· **חגג** חגותי
וחגותם אותו חג ליי' המון חוגג · בחגים ובמועדים · יחוגו
יחוגו חג ליי' · יחוג · יחוגו חוגג · חגי יהודה חגיך · ועניין שני
או קרוב מן הראשון יחוגו וינועו כשכור · והיתה יהודה
למצרים לחגא נכתבה האלף במקום הא רפה על מנהג
באותיות האלה ·· **חדד** חדותי · וחדו מזאבי ערב ·
ונאמר כי ממנו חדודי חרש ·· **חיה** חי אני
חיים לכבם · חי פרעה · מות וחיים · נפשו חיה עקרים
חיים חייה · על משקל שלבים שלמה אלא שהיא הנחה
נהפכה ליוד על המנהג הנודע באותיות אהו"י · ונבלעה
היוד שהיא עין הפעל באחרת שהיא למד הפעל ונדגשה
ונמצאו במלת חיים שלש יודין היוד הנחה שהיא עין הפעל
הנבלעה בשנית והשנית שהיא למד הפעל והשלישית לשון
רבים עם המם אחריה ·· **חלל** חללתי · או חללתי
ולבי חלל בקרבי · פתח הלמד הראשון מפני ש
שהוא פועל עובר · ונפל חלל · חללים · חללי חרב · ועניין שני
בעקר והוא פועל כבד היום החלותי · החל הכנעני · אחל תת
פחדך · והמשאת החלה · כאשר בתחלה · תחלת חכמה ·
ועניין שלישי דום ליי' והתחולל לו · כי שמעו ויחלו · ועניין
רביעי מחללים בחלילים · תף וחליל ·· **חמם** חמותי
ראיתי אור · אף יחם ויאמר האח · וחם השמש ו

[illegible] ועקרב ·· ואת לחממו חם · אשר בגליך חמים ·
קור וחום · בחמס אשית את משתיהם · בחמו כדעכו מ
ממקומם · מגז כבשי יתחמם · והפעל הכבד חמם חמומה
ועל עפר תחמם · ולשון נפעל נחם נחמותי · איך יחם לבו
יחמו · והעקר יחמם יחממו על משקל אם יחבאו · יעזבו
יחדו · ומעניין זה ברה כחמה · ואין נסתר מחמתו · ונאמר
כי אין במלת לחמם מעניין זה ·· **חנן** וחנותי את אשר
אחון · כי חנני אלקים · יחון יחונן · חנן נא פני אל ויחננו ·
ויחננו ויאמר פרעה · ויחנך · חנוני חנוני אתם רעי · אלקים
יחננו · חון חוננו או חנני או חנני כמו רני בלילה · או רני ושמ
ושמחי · התחנה ונאמר על העקר בהראות שתי אותיות הכפל
שבחנן אלקים · לולי יחנן יי' צבאות · אך חנון יחנך היה
משפטו להיות יחנך בקמץ חטף בחית ודגשות הנון לבלוע
הנון הראשונה בה אבל הרפו אותה והעמידו במקום של
שתיהן והניחו החית והוטלה התנועה על היוד מלפניה ·
התחנונים ידבר רש · ומעניין זה חן וחסד · ויתן חנו והפעל
הכבד כי יחנן קולו · יחננו יי' · עקרו לדגש הנון הראשונה
כמו חלצני יי' והרפיה להקל וכמוהו בהתחננו אלינו ראוי להדגש
הנון כמו התגלחו את נזרו · ופעל כבד אחר חונן חוננתי ומ
ומחונן ענוים אשריו והפעל שלא הוזכר פועלו יוחן רשע · וג
והיה ראוי להיות יוחנן ועמידה הנון במקום שתים והאמר
לרבים יוחנו בדגשות הנון להבלע הראשונה בה ··
חפף חפפתי חופף עליו כל היום ויתכן להיות מזה
לחוף ימים · חפים נרצים חפו כמו הפך התפים תפו ··
חצץ מקול מחצצים בדפות הצרי והיה משפטו [illegible]

שהוא מן הפעל הכבד כמו מקטרים מ[illegible]
מעניין זה חץ שחוט · וישלח חצים ועניין [illegible]
כלו · ומחצצים עניין אחר וחץ וחצים עניין שני ועניין [illegible]
ומספר חדשיו חצצו · ויתכן להיות חצצו ומחצצים עניין אחר
חקק חקות · וחקות עליה · יחוק יחוקו · הוי החוקקים
חקקי און · חקקי לב · לבני חק · כי חקך וחק בניך
לחם חקי · חקה אחת · ומשפטים אם בחקותי · וצורי הזכר
חוק על ספר חקה · וישכח מחקק · והפעל הכבד חוקק ה'
חוקקתי · במחוקק במשענותם · ירדו מחוקקים ··
חרר חרותי יחור יחורו · ושכן חררים במדבר · ויתכן
להיות מעקר זה ועניין זה נחר מפוח · ועצמות
יחרו והוא לשון נפעל והיה ראוי להדגש החית והריש אלא
שאינם מקבלות דגשות ונחר על משקל נסב ויחרו כמו
יסבו ימקו לולא הריש כמו שהזכרתי שלא תדגש וגם יתכן
להיות מזה חרו יושבי ארץ ·· **חתת** חתתי יחתו לא
ענו עוד · חת מדורך · המה חתים נסוגים אח
אחור · יחות יחותהו · חות חותהו · הלאורו ויחתו מחתת
כלים השם · הראו חתת פעל על משקל סבך שאר אך ויהי
חתת אלהים משקלו פעלת כמו צדקת יי' כי התיו הראשונה
הדגושה היא למד הפעל ונדגשה להבליע עין הפעל בה וכן
והתיו השנית במכתב אך היא השלישית לבלעה היא התיו
לשון נקבה כנגד התיו צדקת ומשפטו להיות בשלש תוין
ראשונה ושנייה עין הפעל ולמד שלו ושלישית ללשון נקבה
ולשון נפעל נחת ולעתיד אל תירא ואל תחת יחת אפרים
החתים לא יראו עוד ולא יחתו עקר החית להדגש ועקרן

[illegible] יחתהו והפעל הכבד החת החתותי
[illegible] ושבות יחת אחת · וכוז משפחות יחתני מן
[illegible] החת החתהו החתו וכבד נמצא על עקרו והמלא
חסרונו החתיתי · והחתתי את עילם נדגשה התיו הראשונה
הכתובה מפני למד הפעל בה וזאת הכתובה היא התיו הפועל
המדבר בעבור נפשו והראשונה עין הפעל ומשפטו להיות
והחתתתי בשלש תוין על משקל והאבדתי התיו עין הפעל
והשנית למד הפעל והשלישית לפועל ונפתחה ההא מפני
החית וכן דרך מדרכי אח"ה הע' וכו' וזאת היתה בדרך כמו
והכרתי והשלכתי · אך יחתך ויבהלך [illegible] החית נגרה במבין
איננו יוצא משרש זה ·· **טלל** טלל פעל כבד טללתי הוא
יצבנו ויטללנו והיה ראוי להדגש והרפוהו להקל
ועניין אחר כי טל אורות טלך · יהנו טלסי · ולשון רבים טלים
או טללים על משקל צללים ·· **טפף** הלוך וטפוף ·· [illegible]
יבב בעד החלון נשקפה ותיבב · יצבתי איבב ··
ידד ידותי · ועל נבדיה ידו גורל · פחות היוד
יוכיח הוא מעקר זה כמו רבו מן רבב · קבותי מן
קבב · איד כמו אסוב [illegible] יוד [illegible] לזכר ידו [illegible]
יודי לנקבה אך ידו אליה · ידות את קרנות הגוים אינם באים
מעקר זה ·· **ילל** הילילו הילל ברוש · על אלנים [illegible]
ועניין שני [illegible] ישימון ·· **ישש** בישישים חכמה ·
וזקן וישש ·· **כלל** כלילת יופי · מציון מכלל יופי ·
במכלולים · ועניין שני אהבת כלולותיך · כלה קשוריה ··
כסס כסותי יכוס תכוסו על השה · וממנו נאמר במכסת
נפשות · ויהי המכס ליי' · אך הסמך האחת [illegible]

במקום שתים ועקרן מכפסת מכפס
זוקף כפופים · הלכוף כאגמון ראשו · פא
במקום שתים ועקרו לכפוף על משקל לסבב את ארץ אדום ··
כתת וכתותי מפגיעיין · יכות כתו אתיכם · ואכות
אותו טחון · דגשות הכף · בואכות אותו התורה
הנה הנסתר שהוא קמץ בווד יסוב יכוק בלשון ווה למלאת
חסר הנולה ועקרן ואכתות יסבוב ילקוק · ומעין וכתות
שמן כתית · ולא ימצא במכתתו · והפעל הכבד כתת · יכתת
וכתת נחש הנחשת וכתתו חרבותם · אבתת מכתת והפעל
שלא הוזכר פועלו בה' אחת עומדת במקום שתים · יכת
שער · ונדגשה הכף התורת הה"ו התסיית ובשהסמך ליכת
וו הרבים השיבה בהדגש והבליעה בתוך הדגשת נאמר
וכלפסיליה יכתו ולפי מה שפרשתי כך אך ויכום ויכתום
אינכו מעקר זה ואלהים יודע ·· לבב לבבתני · ותלבב
לעיני שתי לביבות · וענין שני לב לבי לבבות · מה
אמולה לבתך ויתכן להיות מזה ואיש נבוב ילבב · כי גם
מזה נאמר לבבתני אחותי כלה · כאלו נאמר הסירותי לבבי ··
לקק לקותי או לקקתי על העקר לקקו הכלבים · כאשר
ילוק בלשונו ילקו הכלבים · והפעל הכבד לקק יל
ילקק מלקק · המלקקים בידם · ראוי היה הקוף הראשון ל
להדגש והרפיה על מנהגם לאמר המבקשים המחללים
והחללים ורעיהם ·· מדד ומדותי · ומדותם מחוץ
לעיר · ימד · וימד אלף באמה והפעל הכבד
וימדדם בחבל · וימדד שני חבלים · ופעל כבד אחר עמד
ויתמודד ארץ וקרוב לענין זה ויתמדד על הילד · אנשי

ידדה מקק מדיק · ויתכן להיות מזה ומדד ערב פעל
עצבא וענין אחר וימדו בעמר · ויתכן להיות מתכן מי
ידד בשעלו מים · ומים הכן במדק ·· מטט מצאתי
נמוטו פעמי דגש במקצת ספרים ורפה
במקצתם אם הוא דגש הוא מעקר זה ואם הוא רפה הוא
מן הבעלים הנחי העין על משקלו נבוו ללצים שפטים ·
נפושו עמך ועפי מה שהזכרתי בחבר אותיות הסתר ·· נט
מכך מכותי · ימוך · וימכו בעונם · אם מך הוא ונרבים
מכים על משקל דך ורכים ·· מלל מי מלל
לאברהם · פעל כבד מי ימלל · ברור מללו כי אין
מלה בלשוני · אני אשיבך מלים ·· מסס כמסס נוסס ·
והפעל הכבד המסו את לבבנו · המקורו המס
המסוון ימס ימסו המס המסו · ולשון נפעל וחם השמש
ונמס · ונמסו הקדים · נמסותי · הפקד יפקד וימסו אסוריו
וצווי הזכר מלשון זה המס ורבים המסו ונקבה המסי
בדגשות הממך בשניהם ונח נסתר אחר המם ויתכן שיהיות
למס מרעהו חסד ·· מצץ מצותי או מצצתי · למען
תמצו ·· מקק המק המקותי פעל כבד
והגיד ימק אמק והמקור והוא שם הפעל
המק בשרו · כן לצווי הזכר ורבים המקו ונקבה המקי ו
יה פעל שלא הוזכר פועלו הומק · ימק מומק מומקים
מומקות ולשון נפעל נמקו כל צבא השמים נמקותי · ונמ
ונמקותם בעונותיכם · ובם אנחנו נמקים · ימקו בעונם ·
המקנה בחוריהן · קוף המקנה תשובה כשהיה נכן ולשונן
המק בתוכם · ועקרם המקנה המקק על משקל התזרנה ·

הזכר ומעקר זה וענין זה יצא מק יחיה [illegible] מקים
בלגשות הקוף ·· **מרר** מר נפש· כי מרים [illegible]
בלשנה· והיא מרת נפש· העקר בכנס לגש
לולא הריש שאינה נדגשת צרב המלים · מרת רוח· עם הפי
וראוי גם זה להדגש ולקמץ המם חטף אבל כשנרפה מ
מפני הריש נמשך הקמץ ונעשה חלם וכבר בא ממקום
אחר כן בדגש וקמץ חטף לב יודע מרת נפשו· על לצות
ומרורים· כשברון מתנים וצמרירות וקטב מרירי וזה
מרירי השנית כמו היחס שבעברי ומצרי נחשבו אל הא
המרירות כיחס עברי אל עבר ומצרי אל מצרים ויתכן ש
להיות מענין זה ועקר זה ומאמר לולהו עמדה הריש
במקום שתים ועקרו ממרר כמו שהזכרתי במכם שעקרו
מכסס שיוצא מן הכסו והפעל הכבד כי המר שדי המר
נפשי עקרו הממיר המירות ראוי להדגש הריש כמו
הסבות ימר אמר והמקור שהוא שם הפעל המר להמר
על הבכור· וכן לצווי הזכר כמו הסב מאחריהם המרו
המרי וראויין להדגש כמו הסבו הסבי ויש פעל כבד אחר
מרר מררתי אמרר בבכי· וימררו את חייהם ולולא הריש
נדגש ·· **משש** משותי ימוש ימושו· אולי ימשני
אבי· מוש מושו מושי· והפעל כי מששת
את כל כלי· והיית ממשש בצהרים ·· **נבב** ואיש נבוב
ילבב· נבוב לוחות ·· **נדד** נדדו ממנו· ידוד
ממך· וידד כחזיון לילה· על עקרו בהראות
אותיותיו הכפולות והכון נבלעה בדלת הדגושה והפעל
הכבד הנד הנדותי· ומהבל ינדוהו לפי שהוא נקוד בחרק.

ויכח [illegible] העקר ולו היה מן נדה מידתי היה נפתח
[illegible] ויפתוהו ויכלוהו הנאמרים מן יפתה יכלה ··
וענין שני או קרוב אל הראשון נדדה שנת המלך · ותדד
שנתי הכון נבלעה בדלת ושבעתי נדודים עדי נשף ·· אך
אדדה כל שנותי איכון מעקר זה ·· **נסס** ונשא נס לגוים·
נתת ליראיך נס להתנוסס כי אבני נזר מתנוססות·
וענין שני והיה כמסוס נוסס ·· **נצץ** ונוצצים כעין נחשת
קלל ·· **נקק** ובנקיקי הסלעים ·· **נשש** נשותי כי
נשני אלהים· פתחות הכון עם דגשות ה
השין יוכיח כי יוצא מעקר זה כי אלו היה מעקר נשה נשיתי
טובה היא אומר נשני כמו צוני מן צוה והיה כנזר מנשה
כמו מצוה אבל עתה אין מנשה יוצא מעקר נשני אף על פי
שהענין אחד ·· **סבב** סבותי אני או סבותי על עקרו · ו
וסבב בית אל· קבוני כמים· סבוני גם סבבוני ·· יסב
אותו· ונסב את הר שעיר· יסבו עליו רבין· יסבוהו ערבי נחל·
עון עקבי יסבני· והנה הסבינה· סב דמה לך דודי· סבו ציון
קחי כנור סבי עיר· סב את ההר הזה· סובב סובב · סביב
סביב· סבבות שנים אימה· ועל סביבותיו שב הרוח· כי
היתה סבה · מסב קלע · עד שהמלך במסבו · ראש מסבי · וה
והוא מסבות· והפעל הכבד והסב לב מלך אשור· ואתה
הסבות את לבם· אחרי הסבו אותו· ויסבני דרך חוץ· יסב
נסב נקבה אלי הכני מסב· ורבים מסבים בדגשות והסמך
נקודה בחרק וכבר שמו דגשות הסמך במסב אהיה את העם
תמורת אות הנכפלת החסרה כאשר שמו הנון הנסתר אחר
אותיות הנוספות באחרים חברין התורה ועליו בנו ויסבו

את ארון אלהי ישראל לרצים יש בו שני דגשין [illegible]
כמו שהיה קודם וו הרצים ודגשות הבית להבלעת [illegible]
זה ואלו נאמר ויקבו בנח נקתר אחר היוד ורפיות הקמץ נר
היא היה טוב והפעל שלא הוזכר פועלו הוסב יוסב מוסב
מוסבה מוסבות: וכבר שמו גם כזה דגשות הקמץ התמורה
החסרון נאמר על המון יסב וכן יכת שער ואלו נאמר יסב
יכת ברפיות אז טוב אך עמדה הדגשות במקום הנח הנסתר
שהוא וו בלחם יודך ופעל כבד אחר הכבדי לבעבור סבב סבב
ופעל כבד שלישי סובב סובבתי: סובבוה עלילותיה יסובב
יסובבנהו יבוננהו ולשון נפעל נסב נסבותי ונסב הנבול
נסבו על הבית: יסב לא יסבו בלכתן ועוד הכבד מלשון זה
הסב הסבו באשר דגשין לבקבק ויתכן להיות גם יסוב וי
ויסב מארצו ותסב המלוכה המין האחר מלשון נפעל שהוא
שהזכרתי בתחלת ספר זה וכן ונגולו כספר וכן נבזו ויתכן
להיותם פעלים קלים לא לשון נפעל אך שמו בהם דגשות
הסמך התמורה החסרון מן המלה אבל המדבר מן העברים
בלשון יסב נקוב בקמצות הנוספות ורפיות החמך ישים
הנח המורה עליו הקמץ התמורה החסרון ונעשה הנוסף לא
לפניו נקוד בחרק כי כן משפטו בהיותו תמים להיות יסבוב
הסבוב נסבוב והאלף מאלה בסגול אסוב כמו שהיה ראוי
להיות אסבוב ועוד יתכן להיות גם יסוב ויסוב מארצו
והסוב המלוכה ורחבה ונסבה למעלה עקר אחר והוא
נסב יקוב על משקל נפל יפול ונפלה: **סכך** וסכתי
כפי סכותה בענן יסוך ויסכו הכרובים סככים
בכנפיהם והוכן הסוכך יסכוהו צאלים צללו סוך סוכו

הכ' [illegible] נמכו וסכה היה לגל יומם בהכות השבו
ויתכן להיות מעקר זה ויסך בלהטים ים ויסך אלוה בעדו
אך שכה בעדו ובעד ביתו איננו מעקר זה לפי שלא נאמר סכו
מנורה כמו סכורה בענן כי אם שכה כמו קמה שכה:
סלל סלותי יסוכו סול סלו סלו המסלה הכוכבים ממסל
מסלול ודרך דרך לא סלולה סלוה כמו ערמים ויה
ויסלו עלי ארחות אידם: **ספף** סף השער בהם ספים
את ספי וירעשו הספים: הסתופף: **סרר**
סרר ישראל סורר ומורה יסור יסורו ויתכן
להיות מזה יסורו בי ומשפטו הרש להדגש: **עזז** עזותי
עוז בהוה העוז לחכם והעז יד מדין כי עז העם
נזרו עלי עזים יחמה עזה עזי ומגני עזי וזמרתיה:
עוז ונבור ועזוזו ונפלאותיו בעזוז עינות תהום:
עלל עולל עוללים שאלו לחם מפי עוללים ויונקים ו
ויתכן להיות עמי כונשיו מעולל ועניין אחר עולל
עוללו כנפן ויעוללוהו במסלות ונשאר בו עוללות ועניין
שלישי עלילות דברים נורא עלילה ועולל למו כאשר עוללת
לי את אשר התעללתי ורע מעללים ועניין רביעי לא עלה
עליה עול ועלו מעל צוארך אוסיף על עלכם הקשה את
עלכו ונאמר כי ועוללתי בעפר קרני מזה: **עמם**
עמותי או עמותי על עקרו ארזים לא עממוהו כל
ברוש לא עממוך ויתכן להיות מעקר זה ועניין זה איכה
יועם זהב ואלו נדבק וו הרצים או נאמר יועמו ועניין
שני עם עמים הר יקראו אחריך בנימן בעממיך ואת
עממי הארץ: **ענן** ענן יענן אענן מענן בעוני ענן

וראוי להדגש כמו בשלחי את חצי הרעב
עסס עסותי. ועסותם רשעים. יעוס עוס עסיו
ומזה העקר הזה יצא עסים. עשש
עששה מכעס עיני. עש יאכלם. ולרבים עששים
בדגשות השין. פזז ויפזו זרועי ידיו נאמר כי מזה
מפזז ומכרכר. פלל פלל פעל כבד ראה פניך
לא פללתי. ויעמד פינחס ויפלל. ותפללו אלהים. קשיו
ממנו הדגש מן הלמד הראשונה להקל. פליליה. וכן בפלילים.
ונתפלל חנה. וענין אחר התפלה למשק. ויתפלל משה.
פסס כי פסו אמונים. פתת הפת והפתית בג
בשפתך בזה זאת. המנה נפרדת ומזו
מיוחדת מחבירותיה שהיתה ראויה להיות והפתות כמו
והסבות את לבם. וענין שני ואקחה פת לחם. ואוכלה פתי
לבדי. מפתו האכל. פתך אכלת הקיאנה. ופתותי לחם.
פתות אותה פתים. פתתי פעשתי בהבלעת הלמד השנית
שהיא למד הפעל בשנית שהוא תיו הפועל כמו כרתי ב
ברית. אפתות פתות. צווי הזכר ורבים פתהו ולנקבה פת
פתתי על משקל שמעו שמעי. ואם החפץ להבליע תיו הר
ראשונה בשנית האמר פתו פתי זה הוא העקר אבל על
המנהג הנוהג והדרך הסלולה האמר פתו במקום פתתו
כמו קבוהו. אפות יפות פות פותו כמו סוב סבו ציון סבי
עיר או פתו פתי בחטף קמץ כמו רנו לי עקב רני ושמחי.
צחח צחיח סלע. שכנו צחיחה. צלל כצל
עוברי. סר צלם. צללו ערב. ובכו הצללים.
חרש מצל. על משקל מקבקלים. ומענין זה על מצלות הסוס

וענין אחר צללו בעופרת. ונאמר כי מזה צללו שערי ירושלם.
צרר צרור את המלכים. כי צררים הם. וצררי יהודה
יכרתו. והקיינה צרורות וקרוב לעקר ולענין זה
וה צר לך. וה צרות לאדם. ויצרו להם כדי שיהיו ראויה להדגש
כמו הדק לעפר. והשמותי אני ויחלו עלא הדגש שמגיעה מן
הדגשות בנת המקומות. וענין אחר לצרור לגלות ערותה.
וכעסתה צרתה. וגם עקר זה האחרון לדגש ריש צרתה.
קבב וקבותו לי משם. עקרו וקבתהו על משקל וקברתו.
מה אקוב לא קבה אל. משפטם להיות על עקרם
והמלא חסרונם להיות מה אקב לא קבבו אל ודגשות קוף וקב
התמורה מן החסרון עד שיצא אקבוב על משקל אשמר והיה
האלף בסגול באקוב כמו באשמר ואלו נאמר אקוב בקמצות
גם היה טוב. לקב אויבי. לכה קבה לי בבית אחר עומדת בא
במקום שתים והיתה ראויה להדגש ולהיות הקוף לפניה בחטף
הרפו את הבית הדגשה להקל ונקבצו שני ציריים יפין ועמדה
האחת במקום שתים. אך וקבנו לי משם לא יצא מעקר זה
כי אם מעקר קבן. וכן ויקב. ונקב שם יי מעקר אחר והוא
נקב.

אמר ר' משה הכהן המתרגם

יש פה
שתי טעיות גדולות אעפ שיש בחבורין אלה זולתם ראיתי
ללמד על אלה לפי שהן כדי לטעות בהם התלמידים המבונים
הטעות האחת שאמר שיתכן להיות לכה קבה לי מן הפעל
הכבד קבב שאם כן הוא הרי בית זאת עומדת במקום שלם ג
שאם הרפו בית קבה הדגשה ועמדה רפה איה הבית
שאחריה לפי שכלאות דגשה עומדת במקום שתים נמצאו

הכבונים

שתי אותיות גרועות מן המלה ולכן לא יתעשתותי כי
לא כוח ולא הבלעה ולא גרוע אלא שהוא נמצא עם ...
והטעות השנית שאמר כי וקבנו לי מעקר קבן ולא נמצא בכל
המקרא קבן כי אם קבב ועוד שבווי הזכר לעולם לא יבא על
משקל וקבנו מן קבן לא תאמר שמרו מן שמר כי אם שמרוהו
ולא זכרו מן זכר כי אם זכרהו ועל כן היה הכון פה יוספה
כי יש שמוסיפין אותה כהוספה הקא כי יאמרו שמרנו כמו
שאמרנו יזכרנו ישמרנו במקום יזכרהו ישמרהו וכן אמרו
יקבנו אך כשהרפו הבית להקל כמו שהרפו הזין בהעזה פניה
והקוף במי יתן בספר ויוחקו נקודה בשבא והחליפו התנועה
הוו שהיתה שרק לחלם והוא שנרפית בית וקבנו נרפית
גם הכון שאין דגש בא אחר שבא לעולם ולא יכון להוציאו ב
בלשון אך ויקב בן האשה ונקב שם יי מעקר נקב כמו ויפל
וכופל ואחיו ·· **קלל** הן קלותי · כי קלות · יקול קול קולו ·
ולשון נפעל ונקל זאת · ונקלותי עוד מזאת ·
נקלות נקלונו · על נקלה · והפעל העבר והקל גבירתה · ואקל
בעיניה · ובזוי יקלו · עקר הקופין האלו להדגש מפני הבלע
הבלעת הכון בקס · ועוד אחר קלים היו רודפינו · ולשון
נפעל יקלו המים · בדגשות הקוף על העקר · ועוד שניי
ברכה וקללה · ומקלל אביו ואמו · ועוד רבינו נחשת קלל ··
קנן צפרים יקננו · שמה קננה קפוז · פעל כבד · ודרור
קן לה · יקנים העושה את התבה · עם קני אשע ··
קצץ וקצותה את כפה · יקוץ אקוץ קוץ קוצו · והפ
והפעל הכבד קצץ עבות רשעים · וקצץ פתילים
מקצצים ·· **קשש** התקוששו וקשו · ועוד שפי לקושש

... יוקוש ... נים · מקששת עצים · קש יבש · ולרבים קשים
... אות השין ·· **רבב** רבותי רבו משערת ראשי · ורבה
... ך עוד הקש · רב · רבים יחלו פני נדיב · על ארץ
... בה · כרב על פני האדמה · רבי תורתי · ונאמר כי מענין זה
רבבה · ועוד שני יסבו עניו רבו · השמיעו אל בבל רבים ·
והפעל הכבד בענין זה רובב רובבתי רובבו · ומאסו להניע
שתי אותיות הכפל והניחו הראשונה והבליעוה בשניה ומגשה
לזאת אמרו וימררוהו ורבו פעל עבר ומשפטו רובבו וכן לצווי
הזכרים הרבים רובבו בהראות רבו בהבלעה וכן הצווי
מן הפעל הקל יבא גם רבו כמוהו אך עקרו להיות רבבו כמו
סבו ציון שעקרו סבבו ויסור וו המשך אבל וו המשך קבועה
במבנה הראשון שעקרו רובבו בהבלעה רובבו בלא הבלעה בין
בצווי בין בפעל עבר ·· **רדד** ירדתי הרודד עמי ת
תחתי ·· **רכך** רכותי · רכו דבריו משמן · רך
לבבך פעל עבר · רך וטוב שם טוב או מדה כלדבר
שהוא כן · ולרבים כי הילדים רכים · רכה וענגה · ועיני לאה רכות ·
לא רככה בשמן · והפעל הכבד ואלהים הרך לבי · הרכותי יהרך ·
ירכו הרך הרכו · ועקרן הרכך הרככתי ירכך ירככו הרכך
הרככו · ולשון נפעל ופן ירך לבבך יאור הרש להדגש כמו ידל
כבוד יעקב יסב ימק · ועקרן ירכך יסבב ידלל ימקק ימקקו
לרבים · ירכו בנשות הכף אך והנחתי מרך לא יבא מעקר זה ··

אמר משה הכהן המתרגם גם זו טעות

גדולה משני דרכים האחד שלא נמצא בכל המקרא כי אם רך לבב ·
ולא הרך לבי · יען רך לבבך · על כן לא יהיה ענין אחר כי אם

מעקר זה אבל המס מוקפה כהחלתו כמו ש[illegible] במכס [illegible]
הכנוי מן הכבו ועמד הנח הנסתר אחרי המס [illegible]
האות החסרה שעקרס כסס רכך אבל זה חולם וזה קבוץ [illegible]
שעקר זה להיות מרכך כמו משחה ובשימשך החטף ישוב
חולם ועקר זה להיות מכבס כמו משפט נמשך החרק ובעשק
סגול וכולל זה הענין בשתי מלים אלו מפני חסרונם אך נמשך
זה ימלא החסרון·· והדרך השני על דעתו יש להתמיה איך אמר
על מכס כי הוא מן הכבו ולא אמר על מרך כי הוא מן רך לבב
והדריך· ואם יש לו לאמר כי המס עקר במרך ולא נמצא
אחר דומה לו ומשקלו פועל כמו קדש יש לחברו לאמר לו כי
המס עקר במכס מאין דומה ומשקלו פעל כמו שבר שמר
ורצים באין מספר כמו קס·· **רמם** ורמה הכסה עליהם·
נאמר כי וירם תולעים לו נתחלף לוו הרבים
נאמר וירמו בגבשות המס· וענין אחר רם ממני·
וראה ראש כוכבים כי רמו על משקל ראה אויבי כי רבו··
רנן רנותי· והרנן לשון אלם· ירנן ישבי סלע· ירון ושמח·
כי רננת רשעים מקרוב· באו לפניו ברננה· כנף רננים
נעלסה· פצחי רנה· ברן יחד כוכבי בקר· רני פלטי· מתרונן
מיין· והפעל הכבד בא על עקרו באותיותיו הרנן ירנן· ולב
אלמנה ארנן· הרנינו לאלהים· ופעל כבד אחר רנן ובאו ורננו
במרום ציון· רנן ירננו·· **רסס** לרס את הסלת· רסיסי
לילה·· **רצץ** אתמי רצותי ולא רצותיו· ירוץ ירוצן
והרוץ גלת הזהב ויכון להיות מזה ונרוץ הגלגל אל
הבור ואלו כהתחלף בוו הרבים כנגשה הצדי נאמר נרוצו וכמו
ונגלו כספר השמים· והפעל הכבד כי רצץ עזב דלים ופעל

[illegible] צו·· **רקק** הריקות והרעות ורקיקי
[illegible] יכון מעקר זה ושבע השבלים הרקות
[illegible] הנסתר בין הרש והקוף הוא ענין הפעל והיא קיוד אשר
[illegible] יגעו לריק· ולא יראו פני ריקם·· **רשש** כי תאמר
אדום רששנו· ויתכן להיות מזה מהרושש והון רב·
ירושש עדי מבצריך·· **שבב** כי שבבים יהיה· ויתכן להיות
מזה ושובביך ושבותך· לשובב שדיכו· וענין שני
ולא יגה שביב אשו·· **שגג** על שגגתו אשר שגג· כי שגגה
היא·· **שדד** שדותי או שדותי על הערה
זו שדוכו· ישוד צהרים· ויקבו בוגדים ישדם· הוי שודד
ואתה לא שדוד· לשדוד את כל פלשתים· נהפך לשדי· שד ושבר
והפעל הכבד שדד ישדד· משדד אב· ופעל כבד אחר שודד
שודדתי· ישודד מצבותם· ולשון נפעל נשד נשדו נשדותם נשד
נשדונו בחולם נשדוכו בשרק ועקרו נשדדנו ישד ישדו ויכון
בנשדוכו טעם אחר מלבד זה הנזכר מפני שהוא בשרק ואינו
בחולם כמו ונקלותי ונמקותם כי אומר כי ענינו נשדו ממנו
והמלה הזאת משמשת במקום שתים כמו בני יצאוני שענינו
יצאו ממני· ישושום מדבר וציה· שהוא כמו ישושו בם· בשלם
הבשר· שהוא במקום בשל להם· ובשלו הרבים בשלום שוקיו
ענינו בשלו להם· ובטעם זה לא יכון להני על לכת נשדוכו בא
בחולם כי אם בשרק כי הוו אחריו כבוי הרבים ויהיה ראוי ל
להיות נשדדוכו ולא נשדדנו על לכך זה·· **שדד** יפתח
וישדד· ישדד לו יעקב·· **שחח** תחתיו שחחו·
שחו גבעות עולם· נעויתי שחותי עד מאד· כי
ישוחו במעונות עקרם להדגש כמו יקבו· ילכה ישוח· ושח

עינים יושיע · ולשון נפעל נשח וישח יקרה [illegible]
השיר · ראוים להיות וישחח כמו ויפסח · וישתחו כמו
ויקהלו ·· **שכך** ישוך · וישכו המים · כשך חמת
המלך ·· וחמת המלך שככה · והפעל
והשכותי מעליו · אשר ישך ישכו ·· **שלל** ושלל שללה
כי אתה שלות · ישלוך · עקרם שללה · ישלוך · את
אשתוללו אבירי לב · וענין אחר קרוב מזה של השליך ··
שמם שמות ישם ישומו ישרים · שום · שומו שמים ·
שמה ושערוריה · נשמה · אשר שם שמות בא
בארץ · לשמה תהיה · על הר ציון ששמם · לאמר שממה ·
ויתכן להיות ישם וישרק מזה ונעשית לדגשות השין התמור
החסרון אך בו בעבור כי הוא השומם · והפעל הכבד ו
והשמותי אני את הארץ · ואת כוהו השמו · וישמם · ודפעל
עלא תוזכר פועלו השם בקמצות ההא ודגשות השין התמור
האות החסר מן הכפל ועמלה האחת במקום שתיהם אך
כשהסמך המלה והסמך לאות אחרת תדגש המם ותשוב
האות החסרה בהבלעה נאמר כל ימי השמה ואלו נאמר הו
הושמה בנח נסתר אחר ההא ורפיות השין ונח נסתר את
אחריה על משקל הוחלה חרב אז טוב · ונראה מזה שיש
לאמר הושם ברפיות השין ונח נסתר עתיה התיה התורה
מן החסרון בנח יותר מן הדגש · ולשון נפעל נשם
ונשמו הכהנים · נשמה כל הארץ ישם ישמו והארץ הנשמה ·
וערים נשמות ועקר כל אלה על מלאת נשמם ונשמו
נשמומה ישתם ישתמו · הנשמומה נשמומה ·· **שנן** אם
שנותי ברק חרבי · ישון ישונן · יתן שנון · שננו

[illegible] מזה וכליותי אשתונן · וענין אחר ושננתם לבניך
[illegible] ·· **ששס** שסוהו כל עוברי דרך · פרחות
[illegible] יורה עניו כי הוא מן שסס וישסו אותם ·
[illegible] נפעל כשם · ונשסו הבתים · ישסו בהיכל עקרו ישסכו ··
שקק שקות · בעיר ישקו · כמשק גבים שוקק בו · ונפשו
שוקקה · ויתכן להיות ואשק ידי לפי נפעל מזה
ועקרו ותשקק ויתכן להיות מענין זה כטעם מטעמי הפתרון ··
שרר שרירך אגן הסהר · לא כרת שררך · וענין אחר כי
בשרירות לבי ·· **שרר** כי תשתרר עלינו גם
השתרר · ויתכן להיות ממנו וישר אל מלאך ויוכל ·
כי שרים ישורו · ויהיה עקרם לדגש הרש בהם ··
תזז יכון להיות מזה הקיר התז על משקל הדק לעפר ·
ואלו נסמך לו הרבים נדגשה הזין נאמר התזו על משקל
הסבו אלי ·· **תכך** תך ומרמה · מתך ותחמס · איש
תככים ·· **תלל** תלעולם · על תלם · על תלה ·
עקר גבוה ותלול · ואולי יכון להיות מעקר וענין
זה והותליכם שמחה מטעם מטעמי הפתרון **תמם** התמו ·
ויהי כאשר תמו · תם הכסף · תם עונך · ותתם הסנה
היא · ויתם הכסף · תתם חלאתה · דגשות התיו התמורה החסר
מן המלה כמו גת יבוז · ואכות אותו טחון · ודגשות זאת
כמו שהוכרתי גם היא במקום נח נסתר שבסוב ילוך בלשו
שנקבצו למלא בם תסר המלים עד תמם · עד תם כל הדור ·
כתם פרח · תם בקמצות התיו עם לאיש או לכל דבר והרבים
יהיו תמים בדגשות המם בעבור הבלעה הראשונה בה
תמימה · פעילה · אך תמנו בא נפרד מאחיו כי היה ראוי

להיות המוכן או הנותנו על העקר· והפ... נכבד והרי
עמארך· כהקהם· כהתמך שודד· ראויה המם ... נגי
הרפוק להקל· הם יהמו· וכבר בא גם זה המין דגש הוו ...
המורה הנח הנסתר למלא החסרון על הדרך שהזכרתי· ...
בחבריו נאמר ויהם את הכהן· ולשון נפעל במדבר הזה יתמו
יתמו חטאים· ויתכן שיהיה ויהם הכהן ויהם השנה היא·
הרם מן המין האחר מן לשון נפעל שהזכרתי בתחלה· וכן
ינזו ועבר· ונגלו כספר· ואלו נסמכו לוו הרבים או נאמר
ויתמו או ליוד המקבה נאמר התמי· כי גם נאמר ותדמן הדמי·
אך בא ויהמו ימי בכי רפה המם שלא כדת כמו שבא ידמו
נמו עצתי· ויש לאמר שעקרן ויהמו· כמו ירומו הנאמר
מן וירם· גם מדמן הדמי· ויש לאמר שעקרו ויתמו כמו
יתמו חטאים· וכל אנשי מלחמה ידמו אך הרפו המם וה
והפילו הנח הנסתר לפתח וסמכו על דגשות הוו בויהמו
והדלת בוידמו כמו עצרי המורה על המורה לשון הבלעה
כגון לשון נפעל בקוו אענון שני בעקר וה הם וישר יונה
המתי הזכרים התמים ולנקבות התמות בדגשות המם· אך
זכר התמים· הורה על התמימה· משקלם פעיל פעילה קמץ
הראשונה בין הפעל כמו צעיר צעירה· ולרבים הזכרים
התמימים ולנקבות תמימות הקיינה· בהם לבני· ... ויושר
ידרוני·· **תפף** הף ותבל· בתוך וכנור· בתפים ובמ
ובמחולות· עוד העני הפיך· מתופפות על לב
לבביהן· בתוך עלמות תופפות··

נשלמו שני ספרי החכם ר' יהודה המדקדק

ספר אותיות הרפיון וספר בעלי הכפל··

ספר ההשגה
שחבר ר' יונה
החכם המדקדק

האח החביב והדוד הקרוב יגלה לך אלהים הספקות
ויגלה לך העמוקות זה שנים רבות ש
שאלת ממני להשיג לך מה שהשיג המורה הגדול השר ר'
יהודה חיוג ז"ל בהשלמת הפעלים בעלי אותיות הנח והכפל
והפעלים בעלי אותיות הכפל כי הנה בראש שני ספריו הבי
כלל כל הפעלים ולאסוף כל מין אל מינו וכל איש מהם הדומה
לו והוא הניח הדבר העקרי שהוא חייב לפרשם ולהגיד
עליהם על רחוק דרכם ודקות ערכם וזכר מן המינים כלם
והזכיר מן האישים חבלות ואיני מתכוין לשוב עליו אך
אשמע בזה כי כח האדם דל ונחלה והשלמות והרב אינם
זולתי לשלמים לבדו· ואני מהיום כמה ימים שספקתי
כמה שאלות משני ספריו אלה· וראיתי לזכרם ולבארם
לפי שיש בדבר תועלת מרבה ותוספת טובה· גם שתי
המשפחות הללו שהם פעלי אותיות הנח ופעלי אותיות
הכפל והם עמוקים משפחות כל לשון הקדש ואחר עד
עתה מעשות זה בעבור נלאת התיו הזה בחכמה הזאת
ועצמת כחו בה והתגברו עליה כי לא הקדים אותו ... בה
מקדים ולא דבר בדבריו שום חכם מן החכמים הראשונים
ויש לנו חקר גדול כי הוא הועילנו בזו המלאכה ובאר לנו
עמוקיה וקרב לנו רחוקיה· ונתעלה עוד לעשות בשבל

מה שאני בו מן הטלטול והגלות והנדידה והקורות אשר
נגזרו עלי · ועתה יגדל אלהים את שמך כאשר דברת
אבל ויתר אחי אשר מנקנו לדרוש את החכמות הזאת
ולחקור אחריה לא יכולתי לעצור מלתת את שאלתכם והלב
והלכתי אחרי רצונכם והטעתי בזה הספר כל מה שיכולתי
להגיע אליו מעקרי הפעלים ומיניהם וענייניהם אשר
הניח אותם בשכחו החכם ר' יהודה וקראתיו ספר
ההשגה · ועוד חברתי בו כל מה שספקתי עליו משני
הספרים הנזכרים הללו ואלהים יודע שלא בחרתי לרחות
את גדלת האיש הזה ולא לספר אחריו כי אם לעזור. כן
ואנחנו מוקירי שאבנו · ובאורו ראינו אור והוא אשר
לא השג מגמתו ולא יבקש אבק ישגו אבל אנחנו הולכים
בזה אחרי דברי החכם שהשיב על אפלטון ואמר נתווכח
האמת ואת אפלטון ושניהם אהובנו אבל האמת יותר
חביבנו · ולזה האיש שענה נזולה כי העסק שנתעסק
בו עמוק והדבר שדבר עליו רחוק ונראה אני שאלו
יותר היה משיב את הכל ומשלים את השאר והיה מסיר
את הספק מן הספרים ההם ואם משיבים אנחנו אותו
אין זה אלא מכוה שלמדנו ממנו ולקחנו מספריו ·
ואיני מזכה את עצמי מן האשם ואומר שאיני נקי מן
השגגה כי הכח והיכולת האנוש אינו נשא [illegible] שיוצא
מוקד בזהור בני האדם וכל שכן כי נפשי יגורה בינני
המתחלף. מעניני שנאמר בו שאנן מואב מנעוריו
ושקט הוא אל שמריו והוספתי על זה עוד כי אזכר
בזה הספר כל אופן שמצאתיו יותר על הפכים שהזכיר

[illegible] למען [illegible] הפעלות יתרה והרוחה
[illegible] מן הפעלים מה שלא זכרם זכרון שלם · ולא
[illegible] על מכונם במקומם אבל רמזם בדבריו אשר
[illegible] רמזו בשער משערי הקלות ולא זכרם בשערי
העקרים הנפרדים כאשר רמז מלת הוכיח בשער
הנפעל הכלל שדי הקלות האחרונים [illegible] ובדבריו
הראשון מספר אותיות הנח בזכר הפעלים שפאיהם יוד
בזכר שבזה שם ישר נוכח עמו · לכו נא ונוכחה [illegible]
זה העקר במקומו עם הפעלים שפאיהם יוד הנבדרים
על סדר אלף בית בשער הראשון מספר אותיות
הנח ואעשה שנשרשו בזה העקר במקרא הרבה [illegible]
[illegible] בזה העקר אין אחד [illegible] והוא אותה הנבחת
אשר הוכיח [illegible] ואת כל ונוכחת כי פירוש בזה [illegible]
והוכח אותה הוכחת [illegible] הזמנה והקרית לעבד
עבדך ליצחק · ואת כל ונוכחת [illegible] כל מה
שבזה על [illegible] מן הכסות והוא לשון [illegible]
[illegible] אל הפעל והוא הכל הנזכר בפסוק · וכמהו
אשר [illegible] את לכם הזונה אשר [illegible] וכמהו
מאהבם אנשים [illegible] לפי שנשבעתי [illegible]
הפעל והוא [illegible] הנזכר שם [illegible] עד [illegible] כי אם [illegible]
[illegible] מעשוק [illegible] אותם [illegible]
נשבע שם אשר נשבעתי את [illegible] אשר [illegible]
ואת ענייניהם הזונות אחרי גלוליהם · הנה השבר [illegible]
נזכר [illegible] על [illegible]
[illegible] הוא אומר מאהבם · וכמו [illegible] יהיה ישראל [illegible]

יהיה בהמצאות מ׳ כו אבל מה שהשגתי מן העקרים של
פעלים הפאים יוד מה שהיה נסתר בעקרו והסתר נראה
בו ושו ואע״פ שלא נמצא כתוב במקרא · וכן לא השגתי
מעקרי אלו הפעלים שעיניהם אות הנח אלא מה שמצאתי
הנח והסתר נכנס אבל מה שהולך על דרך הפעלים השל׳
השלמים בהראות העין שלו כמו שאב ושאף ושאג והדומה
להם שלא נכנס בהם הנח לא השגחתי עליו ואע״פ שר׳ יהודה
זכר מה בהם הפעלים שהלכו על זה המהלך · ולא אזכר מן
הפעלים שלמדיהם אלף · אלא מה שמצאתי אלפיהם הפונים
להא בלבד אבל מיני ואישי הפעלים שפאיהם יוד אני משיג
את כלם הנכרים והנסתרים ואזכר אחריכן הפעלים בעלי
הכפל ואלך בכל זה דרך המורה ר׳ יהודה ואהלך בכבו על
שבילו ·· **ודע** יוליעך אלהי הטובות ויסיר ממך המל׳
המכאובות כי חברתי בכלל הפעלים שהכניס ר׳ יהודה
פעלים אחרים מספקים יש לאמר בהם שהם נכנסים מן
הפעלים שיש בהם נח בעיניהם · ויש להם לומר שהם מן
מפעלי הכפל כי הסברה נותנת סיוע לכל זה · ויתכן לאמר
במה יהם שהם מן הפעלים שפאיהם יוד · וראוי עוד
לאמר שכל אות שבהם יסוד ועקר ואינם מאחת מאלה
ובראיתי שיש לאמר בהם כל זה הפרדתי להם שער באחרית
הספר והצעתים בתוכו ולא רציתי לגזור עליהם מאי זה
עקר הם והנחתים לאנשי החפש והדרישה עד יגלה סודם
ויודע יסודן ועתה אחלה לדבר על הפעלים אבאר מה הוא
עקר ומה הוא המין ומה הוא האיש אשר זכרם ר׳ יהודה
בחבורו ונזכירם גם אנחנו בספר הזה אע״פ שהוא קרא

כי הפעל נופל על הבנוי וכן אמרו יהודה [illegible]
לשון נפעל · ואם כן הרי הוא נופל על אישים ולא אקבל על
עצמי להשיג ולהביא כמו אלה הפעלים שלא נזכרו במקומם
ונזכרו במקומות אחרים · אבל אקבל להשיג ולהביא את
שלא זכרם הוא כלל בספרו · אבל מה שזכר הוא במקומו
ולא אמר בו ודע כי הצית פרטית איננה מעקרו וכן לא פירש
מאי זה עקר הוא אזכרנה ואפרש אותה במקום הראוי לה
כדי שלא יתהפך במקום מוצאה ועקרה ולא אקבל על
עצמי לעשות כן במה שזכרם הוא מן השמות שאין להם
פעלים כי אם בפעלים בלבד · וכן לא אקבל עלי שאזכר
השמות שיש בהם אותיות הנח והשמות שיש בהם אותיות
הכפל אשר לא זכרם במה שאין בו שמוש בפועל אבל אזכר
מהם שלא זכר כלל מן אותם שנמצא בשמוש פועל ושירות
כי כן התנאי שהתנה על עצמו בספריו אלא ששכח את
תנאו במקומות הרבה והזכיר את השמות שאין בהם בנין
ופעל כמו עריץ ומסוך וצחיח סלע וזולתם · וכן זכר
בספר פעלי הכפל הנה עקרים מספר פעלי הכפל וכיוצא
מונעות ולא זכרם כלל במקומם בספר פעלי הכפל ואני
משיג את כל זה במקומותם הואיל והוא לא זכרם בכד
זכירתם וסדרתי שערי ספר על הדרך שמצאתים מכד
מסודרים בספריו כי הקדמתי אותיות הנח על אותיות
הכפל והקדמתי מאותיות הנח הפעלים שפאיהם אלף
ואל אחריהם הפעלים שעיניהם אות נח · ובאחריתם
הפעלים אשר למד שלהם אות רפה ולא השגתי מן הפע׳
הפעלים שפאיהם אלף כי אם מה שנכנס בו ההקד—

במק צת מקומות את המחלקת מין ואמשל לך משל בענין
אוהב על מה שהרצה בזכר העקר והמין והאיש והמשל
הוא **דמה** אומר שזו המלה שאותיות עקרה דל"ת
מ"ם ה"א היא הנקראת עקר· ובזה העקר א'
ארבעה מינים· האחד לא דמה אליו ביפיו· והשני ודמית
אמך· והשלישי והיה כאשר דמיתי· והרביעי לילה ויום
אל תדמיכה· ולא תדמה· אל דמי לך· אלא המין הראשון נחלק
לשתי מחלקות המחלוקה האחת היא הפעל הקל שזכרנו
והוא לא דמה אליו ביפיו· והמחלוקה השנית היא הפעל
הכבד והוא ומה אדמה לך· והמין השני גם הוא נחלק ל'
לשתי מחלקות האחת היא הפעל הקל שזכרנו והוא ודמית
אמך· והשנית הוא פעל הכבד והוא ואשר דמה לנו· אבל
המין השלישי שהוא כאשר דמיתי אינו מתחלק למחלקות
כי חלק וגורל אחד נפל בו בבדידות ולא נמצא ממנו אלא הפעל
הכבד שהזכרנו וכן לא ימצא במין הרביעי כי אם מחלקת
הפעל הקל ולא עוד·· הנה זה רציתי לפרש בדבר העקר
והמין שנזכיר תדיר בספרנו זה· אבל האישים אשר תחת
המינים האלה הוא מה שנשתמש מהן ומה שנגזר מן יסודם
מן הפעל העתיד והשמות והענינים והצווי והפועל וה'
והפעול ולשון נפעל ולשון התפעל והפעל שלא נזכר פועלו·
וחלקי הפעלים הכבדים במעלת האישים הם נחשבים·
והסבוב שהוא מקור הפעל ומוצאו דומה לי ונחשב בעיני
במעלת העקר העליון לפי שהוא תחלת כל פעל ויש לנו על
הפעל הקדמה חזקה כי הפעל יעלה במעלת הסבוב ולא
יעלה הסבוב במעלת הפעל והפעל נלקח ממנו והוא הסבוב

זה הפעל כי לא אמר הכה פעל עובר אלא אם כן היה הכות
סבוב ולא אמר הרג אלא אם כן היה שם הרוג סבוב ואף הנני
מוציא את העקרים והמינים וסופר אותם כפי היכולת אבל
האישים לא אביא מהם כי אם הנפעל והמתפעל ומה שלא הזכר
פועלו לפי ששמו סוף לשמוש היסודות· אבל השמות והענינים
והצווים לא אעריך את עצמי בהם כל כך לפי רב התחלפם בבנינם
ונצטרך להביאם זמן מרבה ושמא יעשה זה על ידינו בזמן
אחר· וכן לא אעריך הרבה בקבוץ הפעלים הנהידים לפי
שהם רבים וכבדים לסבור בקם או במקצתם אלא שאפשר
שאשים מקצת הענינים או מקצת השמות ו... שאינם
משתמשים בשמוש פועל לא מפני שאני מקבל על עצמי ומחיב
את נפשי בכך אלא שמא ארצה לעשות כן במקצת מקומות
לרצוני ובחירתי ושמא אצטרך לכך מפני טעם ולכן לא יבקש
המבקש ממני את השלמתם ולא יחשב לי לחסרון בעקר דברי
שהתחלתי לדבר· וזה התחלתי לדבר על כל מה שהתנאתי על עצמי
וקבלתי עלי בהקדמה הזאת ומאלהים אשאל לבקשתי מן החזוק
ולהצילני מן השגיאות·· **הדבר אשר היה**
הפעלים שפעיקם אלה..
אהב הניח ממנו איש אחד והוא לשון של אהבה
והנעימים ואמר בהם קבו· פרי שהעקר בו התאהבו
בסגל תחת ההי ושבא תחת האלף יתרון יאשמו ודבר זה
טוב וראוי· ונכון עוד בעיני שיהיה פעל כבד על משקל
אל תאחרו אותי ויהיה הקרי שבו במקום הסגל וזו הקבלה
יותר טובה כן הראשונה לפי שאין בה כי אין בה כי אם על פעל
אחת והראשונה על פי לוחם·· **אזר** הניח ממנו שני אישים

האחד לשון נפעל והוא נאזר בגבורה· והשני לשון התפעל
והוא עם התאזר·· **אבל** הנה ממנו חלק הפעל
הכבד והוא האביל ויאבלו· בעוד האבל והנה
עוד ממנו מין אחד והוא ונאבל גריש· ויאבל חג בשרו· אם
האבל· אבל על משקל כי הכהן הגדון· וזכר בזה השער והנה
אינו אבל· ואמר בו שהוא פעול בא על ענין פעל אחר וכמוהו
עוד אם האיה אותי לקח מאחרי· והביא ראיה על זה בקו
במלשות שבו· ואמר עוד כמוהם שן רועה ורגל מועדת:
כהם יוקשים בני האדם· אמר גם אלה פעלים· יצאו על דמיון
פועלים ואיני זוכר להם מלה חמישית שתהיה כמשקל· בכל
המקרא·· **אמר מרון בן גנאח** מחבר
הספר הזה מצאתי
אחריו מלה חמישית והיא מה נעשה לנער היולד כי הוא
פעול בא על בנין פועל והיה ראוי להיות הילוד כמו את הילוד
החי· ואולי המחפש ימצא עדין מלה אחרת חוץ מזו·
ואיני בא לקצר את ידי האיש ולגנות את גבורתו כי התמימות
אינה בלתי לאל לבדו· אבל הודעתיך את המלה הזאת למען
תהיה נמוכה בלבך· ואחרו מק עם אנשים שמועתיק נ
רגל על משקל לב הורגו· וכן תשימים שאר המלכים האלה
מדות ועננים על משקל ידי אמן·· **אלף** לא זכרו כלל
מן האלף ארחותיו· והפעל הכבד אלף יאלף· על
משקל דבר ידבר· כי יאלף עונך פיך· החרש ואאלפך חכמה·
בהראות אלף המוצא בעבור נפשו ואלף שהוא פא הפעל על
העקר· וכבר הפילו מזה החלק הכבד את פאו והעידו הקוע
עגמה שלפניה אמרו מלפנו מבהמות ארץ· היה ראוי מאלפנו

בהיות האלף והפילוק ומזה הנועה על המר להיות מוצא
על היתור וראיה לזה כי מלפנו מענין זה הוא מה שאמ׳··
הפסוק ואומר ומעוף השמים יחכמנו· ובזה העקר מין
אחד והוא מאלף יאלף צאנכן מאליפות· לשר האלף· ואם
ידקדק אחרי מדקדק וישאל למה הזכרת זה העקר והלא
כבר הגבלת בראש הספר שלא להזכיר מעקרי הפעלים שפאיהם
אלף אלא מה שנמצא בו כח נח העקר שהוא אלף לא נכנס בו
נח באחד משני מינין כי אם שנפלה הפא מן המין הראשון
לבד נשיבהו כי הנפילה בנח היא נחשבת ועוד שאנחנו
הולכים בזה על מהלך ר׳ יהודה בשער אחר·· **אמר**
הנה ממנו שני אישים האחד לשון נפעל והוא
·אמר נעקב והשני לשון התפעל יתאמרו כל פועלי און··
אסף הנה ממנו חלק הפעל הכבד והוא אסף יאסף על
משקל שבר ישבר מאסף לכל המחנות· ולשון
התפעל בהתאסף ראשי עם· ודע כי רב מה שיבא מלשון
התפעל הוא נחצב מן הפעל הכבד ורב מה שיבא מלשון נפעל
הוא נגזר מן הפעל הקל אלא כבר נקבצו הנפעל וההתפעל
במקום אחת במקצת מלים כמו ונוסרו כל הנשים· ונכפר
להם הדם· ואשת מדינים נשתוה· אמר ר׳ יהודה ראוי
להיות ונתוסרו· ונתכפר· אמר מרון ואפשר הואיל ונמצא
ונקבצו הנפעל וההתפעל באלה המלים שיהיה הנפעל
וההתפעל מתחברים בפעל הקל ובפעל הכבד לפי שונכפר
לבד וראיה לזו הדבש אשר בכפר יכפר· ונשתוה קל לפי שאין
בו דגש ויתחזק זה מה שמצאנו ויתילדו על משפחותם קל
בלא דגש וכן להתפקדו וכן ויתפקדו בני בנימן· אבל הנפעל

לא נכנס מעולם בפעלים הכבדים בנעדי הקראתינו׃
לאמר מלשון הפעל הקל כי על דרך לא נכון בא וראוי להיות
מודגש ושמא יאמר במה שנקבץ מן הנפעל והתהפעל
באלה המלכים שקם ונוסדו ונכפר נשהוה שקם בא על דרך
לא סלולה והנה ממנו עוד איש אחד והוא ואסף שלבבי·
ואמר בזה השער כי אספה לי נפרד מאחיו ומנכר לפי
שהמנהג ידוע בכל מה שהצווי ממנו פעול אז נוספה עליו
ההא שמנהג העברים להוסיפה בצווי להיות פעלה כמו
שמור שמרה · זכור זכרה · אכול אכלה · ומה שהצווי ממנו
פעל להיות פעלה כמו שלח שלחה שמע שמעה אלא שהאחד
יצא מן אלה האחרונים כמו שיצא אספה לי מן הראשונים
והוא קרבה אלה ושמע קרבה אל נפשי גאלה · זו היא ספירה
לצוויו ונראה מהם שאין בעולם מלה היוצאה מן פעול ופעל
כי אם אספה לי בלבד · ואני מצאתי אחריו מלה יוצאה מן
הדרך הידועה · והוא נצרה לשונך מרע · נצרה על דל שפתי ·
נצרה כי היא חייך · היה ראוי לנצרה שיהיה נצרה כמו זכרה
ויוצא מוצא אספה לי · אבל לגשות הצדי בנצרה נצרה הוא
בעבור שיכון הלשון את המלה ויבדר אותה יפה כדי שלא
תצא מגומגמת והתחלף הצדי בסמך לפי שהצדי והסמך
מוצאם אחד ובחבר הצדי עם הרש יכבד על הלשון לבדר א׳
אותה שהיא צדי לכך הדגישו אותה להתכוין עליה כותב
חזקה כדי שלא תתחלף ודאיה העברים משימים דגש
במקצת אותיות שמוצאם קרוב בפה ממוצא מקצתן ועל
כן לפי שמה הראיה מן החלף והספק וזריזות גבי הבדור
והבאור וכן אמרו ולא יכלה עוד הצפינו הדגישו הצדי לפי

שיראים היו שלא יתחלף הצ׳ בדבר הסמוך בסמך שהוא במוצא
דבר קרוב אליו וכלשכן כשהיתה הפא אחריה יפה לבן עשו
בה דגש עדיו ונמצאת בה יפה · ואין ההא שבהצפינו הא הדעה
כאשר ידמו אנשים אשר אמרו כי היו בו התוספת והושבים אותו
כאלו הוא הצפין אבל הוא קבוץ לפעל כבד והוו בו כנוי הפעול
וכמהו שוה בשוה בעבור בעבור הרקימה כי כשרצו להדגישו
להתכוין על הרש לפי שהוא כבד על הלשון מפני הכפל שבו
והוא גם הוא קבוץ לפעל כבד · ואמרו עוד נכוסה ונתכסוהו
מן הענין הדגישו את הקוף לפי שיראו כן יתחלף בכף · ואין
נומר טעם אחר בדגשות הזה כי אם שאמרתיו כדי שיהיו
מכונים את האות ומבדרים אותה · ואחשב כי זה המנהג היה
במקדש ולא לבדו·· **אסר** הנה ממנו שני אישים
האחד לשון נפעל והוא אתיכם האחד יאסר·
ואחכם האחרו · והשני פעל שלא הוזכר פעלו והוא אוסרו יחדו
בהדבק מקשת אסרו בהפסק׃ **אצר** הנה ממנו איש
אחד והוא לשון נפעל על כן נאמר׃ **אצר** לא זכרו
כלו ואשר אצרו אבותיך · ובעתיד יאצר בזה האלה
והניע היוד בחלם כמו יאמר ואוצרה על אוצרות על משקל
ואומרה האלף למדבר על עצמו והוו הפתוכה ואומרה תון האלף
שהיתה פא הפעל ועקרו להיות ואאצרה · והפועל אוצר על
משקל אומר והרבים האוצרים חמס ושד · והשם אוצר ולשון
נפעל לא יאצר·· **ארב** לא זכרו · וארב לו במדבר ארבו
לכן · אורבים לעיר · אל המארב ובעתיד יארב במסתר ·
ויארבו על גרם על משקל ויחרדו · ובהפסק לדמם יארבו
במסתר · והצווי וארב בשדה · והסבוב אורב על משקל שומר ·

לבם בארבה ובעקר פעל כמו ארב ארבה על משקל קרב
קרבתי · יארב מארב · וישימו לו בעלי שכם מארבים עקר [illegible]
קדש להדגש · ודע כי ויארב בנחל הפעל ועקרו להיות ויארב
כמו ויגש ויבקר הפיכו האלף והעיבו הגועתה תחת היוד
להיות ראיה עליה · ויש לומר עוד כי ויארב מחלקי נבד אחר
והוא האריב ואעפ שלא מצאנו הפעיל בשמוש הפעל הזה והם
והסברה הזו היא כסברת ר׳ יהודה בויאצל מן הרוח ויאציל
עקרו להיות ויאצל בקמצות היוד בפתח והיוד בשבא ופתח ויאצל
על משקל ויאמן אליש · הניחו האלף והכניעו היוד בקמץ כי
לפי שלא יקדים לנחות הנח כי אם הקמצין · אבל ויארב
בנחל כמו ויריב העם היא דעה אחרת והסבירה ·· אתה
היה מן ידין שיכתב זה העקר במקום הזה עם
הפעלים נחי הפא ואעפ שכתבו בעבור חלקי הלמד לפי שגם
הפא שלו נח ואבד בעניך האלה מן הדבור ונפל עוד מן
הכתב בויתא כמו שעשה באחה שזכרו עם הפעלים נחי
הפא מפני שנח פאו וזכרו בבעל הפעלים חלקי הלמד לפי
שנחלקה הלמד שלו · וכן עשה בעקר אפה שזכרו בשני
המקומות יחד · וכמו שעשה בעקר יבב שזכרו בפעלי
הכפל בשביל היוד שלו שהוא פאו וזכרו בפעלי הכפל מפני
כפלו ואין עליו בזה אשם אלא ששכחה היא ונשיון ותכריתי
כך את זה כי רצונו להקיצך ולהעירך החפוש והעיון והע
עוד מה שהוא בענין הזה חוץ מזה העקר שהוא אחד
וחפש ותמצא ·· **הפעלים אשר פאיהם**
יוד **יאב**
לא זכרו כי אם לתאבתיך יאבתי והענין

יאב כמו ייבש או יאוב על יאותו ·· **יגב** לא זכרו לבורים
וליוגבים ·· **יגע** לא זכרו · יגעתי בקראי · כי יגעת בי ·
איגעו אל הגע העשיר · לא ייעפו ולא ייגעו · וייגעו
עמים · היוד לעתיד והיא מעמדת בגעיה לעמוד על היוד
הנחה אשר אחריה שהיא פא הפעל · ירוצו ולא ייגעו · בהפסקו
והענין שהיא המלה או השם עיף וייגע · וגם הדבר יגיע
מצרים · וכל יגיעך · והדבר מבנין הפעיל בהפוך היוד לוו
נחה מורגע אשר לפניה בחלם על המנהג הידוע הוגע יוגע
על משקל הוליד יוליד · עד הוגעתנו הוגעתיך · וכבד
אחר · יגע יגע את היגע שמוך ·· **ירע** הבה ממנו כא
החלק הכבד אשר הוא על משקל ירע יירע ירעה
השחר מקומו · והתפעל בהודע יוסף · אלין להודע ·
בהפוך היוד לוו נחה כאשר עשו בהודע ·· **יזם**
לא זכרו · כל אשר יזמו ·· **יחל** אמר בויחל עוד
שיוד הזכר שאינו עמך נבלעה ביוד שהוא פא
הפעל כמו שהודעתיך בנער בים ויבשהו כי הוא ייחל ·
וכאשר נוספה הוו שהיא וו ההוספה הפתוחה נחה היוד
הראשונה ונדגשה בשניה ונעשה הטעם ביוד מפני תיבת
עוד · אבל וייחל עוד הוא לשון נפעל כמו ויברח וזו היא
תשובת מי ששואל מה בין ויחל לוייחל ·· **אמר מרון**
אלה הם דברי ר׳ יהודה ויותר טוב מזה
הדבר שׁ אחרי שאי אפשר שיהיה כי אם מעקר זה שאומר
שויחל עוד לשון נפעל כמו וייחל עוד אלא שהיוד מתערב
נופלת ממנו לפי שכבד עליהם לקבץ שני יודין דגושות
באחת וכמהו שוה בשוה · ונבל כעלה · שעקרו לבות ונבול

לפי שהוא מין כתלעה מנפץ והפילו נון העתיד · ויענם
שנקבצו שני נונין לגזרת ונשארה הנון דגושה כמו שקיחה ג׳
קודם בנונל׳ או שמא הפילו הנון מפני שהוא הפעל והעיון הנ׳
הנועה עלבין העתיד להיות מלמד על נון העקר הנופלת·
ובזה אני יכול לומר בויחל עוד שאפשר שהפילו ממנו היוד
שהיא פא הפעל והטילו הנועה על יוד העתיד · ואם יאמר
מעליל לפי שנופל כעלב ענינו מלרע ובמלה ויחל עוד מלעיל
הענין כוהו על ויקם ה׳ וישאר אך נח · ויאמר ישראל׳ ויאסף·
אל עמיו · ענינו בישראל שכלם מלעיל וכמוקם הרבה מאד ··
יחם אמר בזה השער הנחמים באלים הנפעלים בין הנון
והחת פא הפעל׳ ואמר זה איננו טוב עלי כי הנפ׳
הנפעל אשר פאו יוד לא ירב לדגישם בהפוך היוד לוו מונע
אשר נפתח בחלם כמו נודע נורא נושע יצא במה עם לדגישם
בהבל׳ על היות במה שאחריו כמו נצב לריב ה׳ ולא בא הפעל
על זה המין מן הפעלים שפאיהם יוד מה שהונחה פאו בין
נון הנפעל ובין עין הפעל כדעתו של׳ יהודה ודבריו בהנחות·
ולכן אמר שהוא מזה העקר ראוי להיות היוד שהוא פא
הפעל מדגשת ומבלעת בחת על משקל הנצבים האלה אלא
שהדגש לא יראה בחית ·· **ילד** הנח ממנו שני אישים
האחר מה שלא הוזכר פעלו והוא אשר ילד לו · ילדו על
ברכי יוסף · והאחר לשון התפעל ויתילדו על משפחותם · ואמר
בזה השער שנכון להיות יושבת בלבנון · מקננת בארזים ·
שוכנת על מים רבים · ויולדה בן · פעלים עוברים לנקבה
מבנין שופטת מן למשופטי אתחנן · ונכון הוא בעיני בכלם
מה שאמר הוא באלה תכף על דבריו כי כן אמר הסירו הנועה

מפניך מן הכף שהקל׳ ולבבכם מחדבק הכבד לבית שאחקין
וכן אומר שהסירו הנועה הקמץ הקטנה מן מקננת והניעו עת
הזין מן שוכנתו והנועה הזאת מן ישבת ובנועה קל הנון ושבת
שהן פח׳ הדקדוק הדבר למה שאחריו וזה הדבר ישר בעיני מכל
מה שאמרו בהם ואמר בו אלא שהם הסירו הנועה מה שלפני
האותיות הנשמות והחליפו בה הקמץ בפתח לפי שזה יותר
קל עליהם ·· **יסד** הנח מן המין הראשון משפט מי שם
איש אמר והוא ·· מה שלא הוזכר פועלו מיום הוסד ה׳
לא יוסד · ואמר בזה השער וכבר בא השם בוו שהוא מוסד
מוסד הראשון הפה לפי שהוא שם והשני דגש הסמך מפני
שנבלעה פא הפעל בו והוא פעול · ועוד אמר והלבד יהיה
עוז ושמא ישנה מאד במוצאות דבריו אלה ויאמר כי מוסד
שהוא דגוש בעיניו פעול הוא מפעל הקל כי זה הדבר שאי
אפשר הוא כי הוא אמר בראש ספר של אותיות הרך ולכן
קראתי שם פעל קל כי הפועל והפעול ממנו על הוספת מם
ומוסד הדגוש הסמך הוא שם והוא לבד מבנין הפעל ות׳
ותלמוד עליו והנאמר הקד לשעבר ולעתיד יסד והפעול
מוסד על משקל והרב נתח העולה · יצר · עם אלון מוצב · ג
וכמוהו מן השלמים מעלמאש · מגש ·· **יסף** לא זכרו על
בדור אדם לא ייסף על משקל לא יגע ·· ולא ייעף ·
ודע וידיעך הלא את תשוב כי זאת המלה אפשר לה להיות
לשון עומד בעצמו כלומר עקר בפני עצמו · ואפשר
שתהיה מן וסוף לא פסקה לפי שפרושם שוה · ואפשר שיהיה
ייסף במקום יוסף שהוא מן שלא הוזכר פועלו מן הפעלים
הנחי העין וכמוהו מה שלא הוזכר פועלו נח העין כבר במקק

בענין יהיה שוה זה לזה הנלקח מן הקל כמו ואם בכלי נחשת
בשלה שהוא מן בשל תבשל· כבשל הבשר· ויוקש בארץ מגן ואשרו
אותם כל הבנים והעתיד משני הבנינים האלה ינקש יעזב ילקח
יבשל אשר על משקל לא ינקו· ביום שידבר בה·· אמר ר'
יהודה העתיד מן לא זכה יזכה ומן לא ראה יראה וישהות הנלקח
משני הבנינים בלשון עתיד בהשתותם בלשון עבר ואם מן ה
הכבד שהוא על בנין הפעיל יאמר הופעל כמו שנאמר הוכן
חן· והוכח במכאוב· על משקל הושלך הכרת מנחה· ואנכי
שהברת בקמץ תחת הא במקום השרק כי הקמץ והשרק
אחד הם ברוב מקומות כמו שבא מה שלא הוזכר פועלו גם
כן עליך השלכתי מרחם· בקמץ· גם כן הנחלתי לי בקמץ· ושל
ושדדה פנות בקמץ· במקום השרק· והעתיד מזה הבנין בא
בקסרת התא ותשלשת התנועה על זה הבנין מן היוד אל החירק
אל הדרך הידועה יוצק יוכח וכמוהם אשר יוסך בהם שהוא
מן והסיכו נסכים מן התכו בהוכה מן לפחת עליו אש להנתך·
התכו עליך· וכמוהם עוד ויגד למלך מצרים· הנלקח מן והגד
לא הגד לו החצי והוא הלין יקח נא מעט מים· וכן יתן מים וכל
הדומה להם· ועקרים יהושלך יהוכרת יהוצק יהוכח יהוסך
התהנבו במגשות תסמוך מן יהסך והיו מן התהתכו להבליע
הנוען שהם פיות הפעלים בהם· וכן העתיד ינקח יהולקח
יתן יהונתן· נפלו ההאין והועלה התנועה על היודין ונבלעה
הנון בקבוץ והאומר בלו ולבן נדגשו ואם כן הוא יהיה הפעול
מזה הבנין של הפעיל מוצק מועד מוכח ורבים מוצקים
מועדים המוצאים על משקל מכרת משכב משלכים מוגש
מושכבים והעקר בהם מהוצק מהועד מהושלכים על משק

מקום השרק וישם בארון· היה האור להחל וישם בשרק··
ואלו זכר ר' יהודה לא ייסך לא היה רחוק בעיני שיהיה וישם
בארון כמו ויושם לפניו לאכל· ואומר עוד כי משחת מאיש מ'
מראהו שהוא נקוד בחירק במם מה שלא הוזכר פועלו הוא ורוצה
להיות משחת בשרק כמו משכב על מטתו· או משחת בקמץ
כמו וזובח משחת· כי משחתם בהם· שאין יכול להתפרש בענין
אחר ולא הוא כי משחתם בהם כמו להיות להם משחתם לפי שהוא
לשון השחתה והמם בו מוספת כאשר הוא במקטר מנחה ולהיות
להם משחתם לשון משיחה והמם בו עקר· ולאשר היטיב ב
בעל המסורה שהפריש ביניהם באמרו עליהם משחתם
תרין בתרין לישני ופירוש כן משחת מאיש מראהו· דמיון
משנה מדמיון צורת האנשים וצורתו מחולפת מן צורתם··
יסף הכח ממנו איש אחד והוא הכבד ונוסף גם הוא
על שונאינו· ונוספה נחלתן על נחלת המטה· יש מפזר
ונוסף עוד·· יעד הכח מן ימין הראשון ומשנו מימנו
איש אחד והוא מה שלא הוזכר פועלו מבנין אחד
הכבד ולמעד עליו הועד מועדים לפני היכל·· על משקל
המוצאים·· ודע כי מה שהוא כמו זה הבנין לא יהיה ברב
המקומות כי אם מוגע בהחלתו בשרק בין מה שיהיה מן
הקל בין מה שיהיה מן הכבד אשר מן הקל כמו כי ארמון
נטש המון עיר עזב· אשר הם מן נטש ועזב הקלים· וכן
איפה לא שכבת מן שכב הקל· וכן לקח· ולקח מקום קללת·
מן לקח הקל· וכן אחריך לא זנה מן זנה הקל· ועוד ושפו
עצמותיו לא ראו· מן ראה הקל· ועוד אשר לא עבד בה· מן
עבד הקל· ואם מן הכבד שהוא על משקל פעל המודגש

מהק צעות מן הק יע יע יע בחבית הפילן ההא מקרה וכ
ונתנו ההא תחת המתין וזו התולה שהוא מקוק צעות תשלך
והולך שעקר כל יופעל יהופעל וכל מופעל מקופעל וגם
יאמר אומר למה לא אמרת שעקר יקח ויתן ילקח וינתן בא
בשבא תחת היוד ולפי שהפילן הלמד והנון העילו תמותם
על היוד· נשיבהו ונאמר כי טוב ללמד על המנעו מן ההרבה
והוא הנון יותר ולפי שמצאנו דגש למלך מצרים: התכו ב
בתוכה· נאנכס ובקרבם· יצג ומה שהוא על משקל לקוח מן
הפעל לבך אמרנו שגם יקח ויתן לקוחים מן הפעיל וביוע
לדברי וראיה למאמרי על יתן יקח ואחיהם הוא מה שמצאנו
והיה כצבי מודח מהחלף ונגלמן ואפלה מגרח וזו איננו
לטעם התחלף בנינס כי מלח מן והדיח עליו· ומגדח בלא
ספק מן נדח על משקל שבר ודבר ונתק אותו· הנה בני לבך
כי והתבונן יפה בזה השער כי לכך הקדמתיו לך לפני
שידעתי כי תצטרך לו הרבה מקומות מן הספר הזה··
יעז לא תראה את עם נועז על משקל נושע ויש מי שא
שאומר שהנון בנועז פא הפעל מתחלפת מן למד
לועז והקמץ במקום תמורי ויאמר עוד כי הוא לשון צבני
עזמו בפירוש נועז על משקל כי גוי אובד עצות המה··
יעף וכר בזה העקר מין אחד והוא ויעפו כנרים
וייגעו· והביח מין אחד והוא כהועפות ראם לו·
ותועפות הרים בהסמך· ובכסף תועפות לך בהפסק· על
משקל תוצאות חיים· לשמות תוצאות· כי מועף בינע
מזה העקר ומזה העפן והוא מופעל על משקל והיית
מוצק· מושכב על מטהו· וביעף שם על משקל ואדם בי

ביקר·· יעץ הבית מרנו איש אחד והוא לשון הפעל
יתיעצו ... על צפוניך· ואמר בזה השער שבא צווי
מזה הפעל שלא כדת עוצו עצה ליבן להיות עצו או יעצו··
אמר מרון איני יודעתי מכנעקו לשום אותו מן הפעלים
נחי העין תפיך מן יעץ ולא ישים אותו שבא שלא כדת ויה
ויתכן בעיני לאמר בו טעם אחר טוב מאד והוא שעקרו
להיות יעצו על משקל זכורו עמודו נפל ממנו פא הפעל
שהוא היוד ובא השרק במקום החלם כמו ישפטו· גם
ספרו חכמים השמורים· וגם לא העבורי מזה הקבר תשרנה
שכל אלה נשרקים במקום החולם· וכן אומר בנגשו הנרק
שראוי להיות ינגשו ונפלה הנון ממנו· אבל מי שאומר כי נחי
נגשו העין וחבר אלו וגם עבר אין דעתו יפה לפי שנגשו עבר
מן הרחשים וראיה לזה הוא מה שאומר לבש בשרי רמה·
ועוצו בעיני על משקל נגשו אם כן הוא כלין והשורה ואינו ב
כדת·· יצב אמר בזה השער יצב גבולות עמים· קבוב·
ואומר ... אני שנפי אות להיות פעל עתיד מן הציב
כי יציב ויצב אחד כמו שיפיל ויפל מן הפעלים השלמים שוק· החברים
וכן ישיב וישב ימית וימת מן הנחים בשוק· והנה כי יגולה
מזה הבנין איש אחד והוא מה שלא הוזכר פועלו מבנין הפ
הפעיל והוצג נגדה הערבה·· יצע לא זכרו כלל ושמושא
בא בפעל כבד על משקל הפעל· בהקל ע היוד שהיא
פא הפעל בבנין על לכך הציב שק ואפר יציע על משקל
יציב· ואנכי קא שאול הנך· ומה שלא הוזכר פועלו הוצע על
משקל והוצג נגדה· והעתק שק ואפר יצע· יצע רמה· ויש
מי שאומר כי שק ואפר יצע פעל עתיד והיוד בו פא הפעל

ואינה לעתיד על משקל סב כל צית מצא והתחתך יצע י׳
ראוי עתיד על משקל יקח לא מוצא מים · וכי יתן מים ·
ושני הדברים טובים ונכוחים וראוים · והשם יצועי עלה׳
על משקל עני ומרודי · אם זכרתיך על יצועי פעול מה
מפעל קל ומוק העקר ומזה הענין היצוע התחתונה ·
וכן גם כי קצר המצע מהשתרע פה הפעל בעניין על משקל
מצב מצע ·· ויצק זכר בו מין אחד והוא ויצק עליה
ואמר ויצקו על העולה בהמיכת היוד ··
אמר מרן הידוע מתנהג כשיאמר על פעל מאלה הפ׳
הפעלים אשר פאיהם יוד שהוא מעמד היוד כי רצונו ל׳
לאמר שהוא פעל עתיד והיוד מעמד לעתיד ופא הפעל
נסתר בין היוד ובין האות שאחריו ולכך הומרה אותה
היוד כמו שיאמר בירדן ישבו יצאו ידעו ובדומה להם שהם
מעמדי יודיהם וכן אמר ביעבו לצריהם ויק צו וכל עקר
לא נזכרה העמלה זו כי אם בנוספת אשר לעתיד והם האלף
והיוד והתו והנון וזה מבואר בדבריו במאמר הראשון מן
מספר אותיות הנח בדברו על הפעלים אשר פאיהם יוד ועל
הפעלים אשר פאיהם אלף ואמר בו יראו מגשת אליו · ייראו
מני · וכן ירך לבבכם והראו הנוספות מעמדות בבניה
ומי שלא העמידם טעה בתנאי האותות ונעזב מדרך השכל
והקואל וכן הוא שומעים אנחנו שויצקו נחשב בעיניו כי
בפעל עתיד ואם הקשה עלינו לאמר כי כשיאמר ר׳ יהודה
הנוספות מעמדות אינו סובר שהיוד בויצקו נוספת לבנ
עתיד היה אומר הנוספות מעמדות ובאמת היוד מצע
מעמדת ולא אמר הנוספת מעמדת הראה כי היוד בעיניו

עקר ואינה להוספת עתיד · כשיצוהו כי לכך אמר להוליך הנוספת
מעמדות לפי שאותן הנוספות נקבצו משני יודין והנו אחרת
ולא יכול לפרש עליהם במלה אחת אלא אם כן אמר הנוספות
מעמדות וכבר אמר בויקצו מזונשך היוד מעמדת להראות
שאחריה יוד שוכנת שהיא פא הפעל ולא אמר הנוספות כי
לא שר הקשית עלינו והעלות על דברנו · וכבר שמה הוא הראיה
על ידעו שהוא בדרי פעל עתיד העמדה היוד שבו להביא
פא הפעל ומשקלו ויפעלו ואמר בוידעו שהוא קמץ גדול שמו
שמשקלו ופעלו · ואם כן הוא שויצקו על העולה בדעתנו פעל
עתיד הוא דבר לא נכון בנפש שאין בזה ענין לעתיד במקום
זה אלא שהוא צווי הלא תראה מה הוא אומר מלאו ארבעה
כדים מים ויצקו על העולה ועל העצים ואמר שנו וישנו וי׳
ויאמר שלשו וישלשו · וכל זה דבר שחוזר מה צוהו על מקצתו
ומוסב סופו על תחלתו ואין לך ראיה גדולה מזו שויצקו צווי ·
ואם תאמר כי ר׳ יהודה רצה להודיענו כי היוד מעמדת אבל
לא פירשנו אלא צווי דבר זה איננו צריך לזכרו כלל לפי שאין
דרכו לה עמידנו על הוראת הטעמים שאינה מדרך הדקדוק
בעקרים ובשרשים אלא אם כן הצריכו לכך צורך דבר וגם דרכו
לא עמידנו על שרשי המלה ולהודיענו שמושי התבות האות
המוספות והאותיות הנח ומאותיות הכפל ולפרש מאיזה טעם
נח מה שנח מהם ולא עוד אלא שהוא לא הביא לנו בהעמדת ה׳
יוד ויצקו שום פנים וראיה שהוא לא יעלה בדעתו כן שהוא
צווי הוא מה שאמר אחר כן והצווי בא על המקור וכי יצק
בו מים ועל לא מקור צק לעם ויאכלו ואלו היה ויצקו בעיניו
צווי לא היה צריך לומר ולהזכיר אחריו וגם יצק בו מים ·

ומה שאמר עוד כי שהוא בא על העקר ראיה לדברי וראיה
אחרת שהוא כמו פעל עומד הוא מה שאמר אחרי וינקו
על העולה ונכרו לא יקבל העומד בא בלי ע היוד בגלל כי
אין מים והרי הוא כאלו מודיענו שהעומד לא בהבלעה ובלא
הבלעה ומה שאמר ונכר נעכר כי זו היא סברתו כי כן יתכן
לומר ונכר במקומות האלה וזו נבראת שנה למועד ושבחה
והטעם בזה העמדת היוד והעמדת הוד היוד אעפ שהוא
נוי היא בהעמדה מה משכו וקחו לכם צאן ובהעמדת קוף
קראו צום מן והבדל ספרים ובמקום שחרו בנעלי שקשין בו
מעמדות ובמוקם הרבה מאד ומה שהוא כמו זה
העמדה איננו מוסף הלשון בהעמדת יוד וייראו ותמערב
את שם יי שהוא מופיע ומלמד על היוד השוכנת שאחריה ש
שהיא פא הפעל מן הפעלים שפאיהם יוד ירא את יי ולבנים
יראו את יי אמר ר׳ יהודה עקרו להיות יראו על משקל
משקל אמרו שמרו אמר מרון וכמהו יש והדוס ירשו
הרא בן נוכפת על הצוי ואלו נויה את הדבים קיית אמר
בלא ספק ירשו כמו שמעו אמרו והכנסו ר׳ יהודה בזה
המין הוצק חן בפעל הקל שהוא ויצק עליה שמן ויצקת
עליה ואמר עבור שמשקלו הושבב הושב ואמר אחרבן הי
ויש בעקרי זה פעל כבד הוצק יוצק מוצקים ויהי הנפון
שיכנים הוצק בזה הפעל הכבד לפי שהוא בגזר ממנו כי
כמו זה הבנין לא יהיה אלא מפעל כבד כמו שהודעתיך בגו
בשער יעד וגם זה משגה הוא ואם יאמר אומר כי הוצק חן
מן הפעל הקל הוא וראיה לזה מה שאמר ר׳ יהודה ומה שלא
הוזכר פעלו מן הפעלים שפאיהם יוד בתחלי יוד שהיא פא

הפעל לו לפי שכנע מה שלפניו בשרק כי כל פעל שלא הוזכר
פועלו האות הראשונה ממנו מונעת בשרק לעולם כמו ויומף
הורד ממצרימה אך כל שאול תורד היא מונעת המוצאים
מונעת זאת שפט התורה במשפט הזה על כל פעל שהפא
ממנו יוד כי מה שלא הוזכר פועלו יהיה כן בין שהוא מן הקל
בין שהוא מן הכבד ולכך אין תדבר רחוק שיהיה הוצק קלו
שכמהו ונאמר כי ההיא שגאה על הפעלים האלה שהביא ר׳
יהודה ומשל בהם ראיה שהם מבנין הפעל בנין כבד וגם
ר׳ יהודה לא סבר כי זה הבנין מהקל ומהעבר בקל ובכבד
כמו שסברת אתה אבל הוא אצלו ידוע לכבד כמו וראיה
על זה הוא מה שהזכרתי לך בשער יעד ועוד כי העברים כ
כשרצו לומר מה שלא הוזכר פועלו מבנין הקל מן הפעלים
אשר פאיהם יוד אמרוהו בלא תא כמו שאמרו אשר ילד ילדו
על ברכי יוסף וגם מה שלא הוזכר פועלו מן הפעל הקל וכמהו
ימים יצרו והוא מה שלא הוזכר פועלו מן יצר הקל ואם
יאמר אומר שאפשר שיהיה אשר ילד כן במצרים ילדו על
ברכי יוסף מבנין הכבד מן והקח המילדת אמרנו זה הדבר
שקר כי המילדת האחרת היא זולתי היולדת ופעל המילדת
לא יתעבר את היולדת אבל יתעבר אל הילוד וראיה כי ילד
וילדו ליולדת הם ולא למילדת הוא מה שאמר ותלד על ברכי כ
כמו שאמר ילדו על ברכי יוסף וכבר נתבאר מזה שזכרנו כי
שהכנים הוצק חן בפעל הקל בשגגה עשה כן והנה מנח
המין תלך אחר מן הכבד נבלעה בו פא הפעל צבן והוא
הציק יציק ויציקו את ארון האלהים כמו הציב דרך קשתו
ויציבני והכנים בבלעת זה המין יצוקים ציוקתו והוא מין

אחר שבספק אלא ששני המינים קרובים זה לזה ושמוש ג׳
זה המין יצקם המלך יצוקים בצוקתו· לבו יצוק כמו אבן
ויצוק כפלח תחתית ומשקלו פעול· והכתוב שהוא מקור
הפעל לצקת את אדני הקדש· על משקל לרדת· ומה שלא
יוזכר פועלו בא מבנין הכבד שהוא על משקל הפעיל והוצק
ויצק את הכוס מוצק·· **יצר** הניח ממנו ספר אישים
האחד הוא מה שלא הוזכר ·· פועלו מבנין הקלים
כמו יצרו על ברכי יוסף· והאחר מה שלא הוזכר פועלו מבנין
הכבד והוא כַלִבָּה· יוּצַר עָלַיִךְ על משקל אך אל שאול הורד·
וכבר נאמר בְּיוּצַר עָלַיִךְ שהוא מן צורת הבית··
יקד הניח ממנו מה שלא הוזכר פועלו מבנין הכבד וג׳
והאש על המזבח תוקד בו·· **ירט** לא זכרו
כלל כי ירט הדרך לנגדי· והעיד יירט· על משקל
יירש· או ירט על משקל יצא ירד ותעבו ועל ידי רשעים יִ
ירטני מזה הענין והקבין לאמר ואמרו בו כי ראוי היה
היוד להתהפך בגעיה לאמור על פא הפעל והניחוה להקל
ויש לי לאמור כי משפט הרש מן ירטני להבליע היוד שהיא
פא הפעל בהדגש יוד· יצר והבלי עוף כצרי ובמקבות יתהו
אלא שאין בדם הורת דגש· וכמו ירטני הוא בענין על זה
הפירוש שפרשתי בו ויכרם מלבת בלק העם הזה כי ימצא
לי שהוא מפעל עתיד מן יסר הבליעו פא הפעל שלו בדגיין
כמו שעשו בו במקבות יצרהו· ושמא יאמר כי ויכרם
פעל עבר מן הכבד ויהיה הצירי במקום הפתח·· כמו
שהפתח במקום הצירי בבני אופד עצותו בהבלי נכר
יבלי לבי וזולתם ולא ירטני מתעבר אע״פ שירט הדרך אינו

מתעבר כמו שבא נטה ללבן שאינו מתעבר ונטה לו מתוק למ׳
למוטה מתעבר·· **ירק** זכר ממנו איש אחד והוא וירק
בפניו הניח מין אחד והוא ונהפכו כל פנים לירקון
על משקל זכרון שברון והוא שם· והמלה כגן הירק· על
משקל הכס· ואפשר שיהיה שם כמו ארוחת ירק· וכן ואחר
כל ירוק ידרוש· יתכן להיות על משקל שלום כבוד ויהיה שם
ויתכן להיות שם מלה ועניין ספור כמספר בנדו על משקל
קרוב ורחוק והוא חסר כאלו אמר ואחר כל ירוק ידרוש·
וכבר נכנס הכפל במין זה ועקר זה נאמר יְרַקְרַקּוֹת על
משקל אֲלַמְדָּמוֹת· ואמר בזה השער אבל וְכִי יֵרָק תְּקַב· מ׳
מְקַלְמוּת וָרִק· לא חָשְׂכוּ רק· עד בִּלְבִּי רָקֵי מענין אחר
הם ולא פירש מאיזה עקר ודע שהם מפעלי הכפל וראיה
לבך לנשות תקוף צִרְקִי·· **ישב** הכנים בזה השער
והוא כתב לבדם· בפעלי הקל והיה לו להכניסו בֵּ
בפעל הכבד כי משם הוא וראיה לדבר מבוררת ממה שאמרנו
בשער יעד ובשער יצק·· **ישח** לא זכרו ויש לאמר על
שמושו וישח על משקל ·· ידע ולהעיר ישח על
משקל ידע בהניח פא הפעל והיוד ומכן שח על משקל
צק לבני· קחתם· רע· אלא שהרש בדם קמוצה מפני הק׳
ההפסק· ובקבלה שחי ונעבורה· על משקל צאי לעב רדי·
והשם וְיֶשְׁחֲךָ בקרבך על משקל וְיֵשְׁעֲךָ הבן לו· ופירושו כ׳
כי עניך ועניוך בתוכך· כלומר נהונה עליך ונכנסת בך
מודבקת אליך לוקחת אותך ואינה סרה ממך· וכן פירוש
שחי ונעבורה· הכני עו והרכני עצמך לפניו עד שנעבר
עליך ונדרך אותך ונרמסך· זה הוא מה שאני בוחר בשחי

וישחק · ויש אחרים שאומרים ובוחרים שיהיה משרש
שחה כמו ראו מן ראה · ויבחרו בוישחק שיהיה פעל
עתיד מן השחה ישחה על משקל הפסח יפסח · וכאשר
הוסיפו עליו כינוי הפעול הניחוהו כמו שיהיה בתחלה ולא
ואמרו וישחך והיה ראוי וישחהו בפתח החית היוד ובשינוי
כמהו שנשאר כאשר בתחלה ונשאר מלבניך אל המתי ·
על מי שאמר שהיוד בהמחי מתחלפת מן למד הפעל של
שהיא הא · וזה לפי שהוא קודם הכנסה המ"ח וכשנכנסה
בו היוד נשאר כבתחלה והם לוקחים מפעל לבד שהוא
המחק ימחה המ"ח כמו שאמרו הרבה ירבה ירבנ לכו כי
הרפה ירפה אלהרף ילדי מדברים הם במקום זה בחלוף
התנועות זו בזו וכל שכן שתי התנועות האלה שהם הפתח
והקמץ שנתרבה חלופים בהרבה מקומות · ואני אומר
אע"פ שהדברים האלו אינם רחוקים מן דרך הנכונה ולא
כלכם מן הדעת אין הענין בפסוק כי שיהיה וישחך שם
ולא פעל יותר טוב וזה דבר ברור אצל כל מי שיש בו רוח
חכמה להבין במקרא ולכך אמרתי כי וישחך בקרבך
שתי ונעדרה מן ישת · ודעת המחי לדעתי יהוידך
פעל קל והיה לבך שקרי משלאוהו בהשי · כי כן אמרה
בשער נשה צור ילדך תשי נפלה ממנו הכון ונולד במקו
במקומה נח נסתר על דמיון המחי באמרו עליו שהוא
כדמיון המחי ראיה שהוא פעל קל כמהו ·· **ישט**
לא זכרו ולא בא מזה העקר כי אם בנין פעל
הכבד אשר על משקל הפעל שנהפכה בו היוד לוו מופע
אשר לפניה בחלם הושיט יושיט לבד מאשר יושיט לו המלך ·

ויושע המלך · על משקל הוריד יוריד · וירד כנהרות מים ··
ישן זכר בשער זה הפעל העתיד ואחר כך אמר · וישן
ויחלם · ובמה הישן י״י · וישכן שנת עולם · יוד מעמדת
אמר מרון כבר אמרתי בשער יען מה הוא דעתו כשהוא
אומר היוד מעמדת כי הנה עמר שיש תחת היוד הנוסף
הנוספת נח נסתר שהוא פא הפעל ושאותה היוד מוכרת
בצרי או בחרק ולא יאמר בו יצאו וידעו המדקדקים כי היוד
בהם מעמדת · ועתה כשאמר במקום זה כי וישכן שנת
עולם היוד בו מעמדת הוא מראה כי הוא קורא אותו בחרק
תחת היוד · ואינו כן כי אם בקמץ גדול על משקל · ויזכרו
פשעיכם ומה שיחזיק זה הדבר שבאמת על דעתו פעל
עתיד הוא שהרי הביאו בסדר העתיד שהוא ויישן · למה תי
תישן י״י · אחרי שזכר הפעל העבר ·· **ירשע** מצאנוהו
אומר בזה השער אין המלך נושע ברב חיל ·
פתח לפי שהוא נפעל כבד · ישראל נושע ביי קמץ כי הוא
נפעל ועומד · אמר מרון הדבר הזה בחלוף הוא שאמר
לפי כי נושע ברב חיל קמץ והמסורה עליו לית דכותיה
קמץ ונושע ביי פתח וגם הוא מפורש במסורת שכך כתוב
עליו ב׳ פתחין אשריך ישראל · ישראל נושע ביי · וכך מצאנו
שתי אלה בכל ספר מדויק שראוי לסמך עליו וכן הם מחוברים
בספר המסורת של אכלה ואכלה והוא יותר מובהק מכל
ספרי המסורת שבידנו ושמא נכנס זה הטעות בספרו של ר׳
יהודה על ידי הסופר שהעתיק ראשונה ·· נש ··
ואמר במאמר הראשון מספר אותיות
הנח באחריה

השער שדבר בו דברים בעלים על הבנין שפאיקם
וכבר נכנסה ההיו עם בוני הפעלים והקוריקם לבול
חסרונם מן היוד הנופלת מהם ויאמר רבה דעת של
לומר שאלו ההוין חלוף היוד קם שהם פאים בירד
ידע׃ אמר מרון יהבן בעפ שההיין אלה ההרון ללא
כלום ומאין המוריק מן החסרון אלא לפי שטוב בעיניהם וי
ויושר לפניהם ונלה עליהם להוסיף ההוין בסופי השמות כמו
שעשו בתוחלה ממושכה׃ ובמולדת בית ובמולדתם מן השמות
אשר אין בהם חסרון אם יאמר האומר כי הוספת ההוין בת
בתוחלה ובמולדת והדומה להם מן השמות שספרים אות
חלקה למלאות חסרון הפא הוסיפה׃ נשיבהו ונאמר כי ילכת
יי׳ יצאת המים סבוטים שלמים אין בהם נח ולא חסרון שהפ
שהפאים שלהם נראים בהנעלם והיו מוספת בהם׃ ועוד
כי מחשבה ומעיבת על משקל מולדת ותפארת על משקל
תוחלה בהוספת ההין׃ ומזה הבנין הוא הלדת את פרעה
פאו בעינ ההוא סבוב לפעל כבר שלא הוזכר פעלו והוא
קודם שתוספת ההיו הלד הנו לעבדך ותחתל לא חתלת ו
וזה ראיה על ההיו שהיא נוספת לרדה שבה דעת וכל
דומיהם שאינה למלאת חסרון׃ ודע כי ילכתיו בעיני ר׳
יהודה שם והיותו סבוב יותר טוב והיו נכנסה על יכול
כמו היכול אוגל וכן יצאת המים נכנסה ההיו על יצא הנגש
וכן פשוטה ועורה וחגורה שכבר ידעת כי ההא וההיו אחיות
ונחשבות לאחרות׃ **ואמר עוד** כי אמר הראשון
והצורי מן הושע הודיע ודעיקם הושע
יי׳ הודע את ירושלם בפתח מפני העין הושב את אביך׃ ג

[illegible] והוצר [illegible] עמי׳ ואולי יצא הצווי מהם בהניע
[illegible] העקר הינה ארך׃ הישר לפני דרכך׃ וזכר את שני
הבנינים האלה ולא זכר בנין שלישי מן הצווי שישוב ללשון
פעל העבר אמיין בקמות הופיע זה הוא צווי באמרה
שאין הנה מקום לפעל עבר הלא הראה מה שאומר אחרין
הנשא שופט הארץ השב גמול על גאים׃ והוא על משקל הפע
העבר הופיע מהר פארן׃ וכמהו הוכיח לנבון יבין דעת׃
אין הנה ענין לעבר כל עקר אבל הוא הצווי מבורר כי כן
התחל ואמר לץ הכה ופתי יערים׃ והוכח לנבון יבין דעת׃ וגם
הוא שוה ללשון העבר שהוא והוכיח אברהם את אבימלך
ואין רחוק שיהיה זה הבנין השלישי מן הצווי הולך ומשתמש
בכל הפעלים האלה ולא אומר כי דבר זה נעלם מעיני ר׳ יהודה
כי כבר ראיתיו שרמזו בשער ילד ואמר הצווי מן אשר הולידו
בארצכם הולד או הוליד׃ אבל תקיצורו על זה לפי שהוא הג
השלים את כל מחלקות דרכי הצווי מזה הבנין ומעט הם
שהבינו את התחק השלישי הזה משער ילד׃ **ואמר**
ברחל ר׳ זה המאמר באלף שאחר הקלבוא אתו׃
ובאלף שאחר וו׳ לא אבוא שמועה שהיא תוספת והוו אשר
לפניה היא וו׳ הרבים׃ והרחיק שתהיה האלף מחלפת מן
וו׳ הרבים ושתהיה הוו׳ נוספת לפי שנתוספה הוו׳ בין למד
הפעל ובין כנוי הרבים והוא סובר כי לעולם לא יהיה מבדיל
וחוצץ ביניהם שום פעל של רבים והוא שיהיה פעל עובר
או עתיד וכמו תצאנם שאמרו חכמי יי׳ כי לא תמנו והבדילו
בין למד הפעל שהיא הנוס ובין כנוי הרבים בנון שאי אפשר
לך לומר שהיא אלא כי לא תמו כמו שאמר אחרין כי לא כלו

רחמיו · אמר כי דרך היה בו להכניע הפניה ...
יוד ולמד שלהם אות נחה בזה המאמר הראשון ...
פתיחם כאשר עשה בפעלים שפתיחם אלף ולמד ...
וכאשר צעקו יכל כמו שזכרנו קודם לכן ולא עשה ··

הפעלים אשר עיניהם אות נחה ·

און לא זכרו המתאוננים · מה יתאונן אדם חי · ויהי העם
כמתאוננים · תאנים הלאת · ראוי להיות התאוננות
על משקל תבונות · כי האחד בלא ספק תאונה על משקל
תבונה · אבל נתרבה על דרך רבוי לשון הזכר כמו שנתרבה
שנה ונאמר מאה שנים ומן מלה מלים וכן
פנה פנים כמו שערי הפנים · ומן אימה יהלך עליו אימים
ומן בקעה הערמה יסלוה כמו ערמים · וכן אומר כי
התמים אשר יכונו ארמים שהוא רבוי ומלה עריה ·
ואחרים אומרים שהוא קבוץ מלה שם דבר על משקל
מטה ולהשיאו משא שנים מלים יותר טוב בעיני אחרי
שלא מצינו מלה שם ומצאנו הרבה שמות בלשון נקבה
הנקבצים על דרך לשון זכר · וכשזכר על תאונים תלאת
שראוי להיות תאונות ואחר מתקן תאונה על משקל תבונה
לפי שלא מצאתי שם מן השמות הנכנים מבעלי הנחי כי
העין שבא על משקל תאון וכי היה מצויה תמיד באחד
השמות אשר בראשיתם תו · וכבר סברו אנשים כי התיו
בתאונים עקר ודבר זה אין לו טעם לפי שות היעקד לא
מצאנוהו במקרא כלל והוצאת הדבר מעקר שהוא מצוי
לעקר שאינו מצוי חמס הוא · זולת שכן כי זה התיו ...

עשה האונים מענין מתאוננים כי פירוש מה
... נים שהיו צועקים ומרבים תלונות על ענינם ולא
היו חפצים בו כי לא היה טוב בעיניהם · ופירוש מה יתאונן א
אדם חי · למה יצעק ויתלונן על ענינו אדם שהוא מחזיק ב
ברשעתו והומך בחטאתו והולך בדרכי עונותיו ואוחז בנתיבי
זדונותיו · לפי שהיו מרשיעים את המרה שגזר הקב"ה בגלות
והנביא אומר להם מפני מה אתם צועקים ומרשיעים את
גזרת אלהיכם ואתם עודכם מחזיקים בחטאתיכם · נחפשה
דרכינו ונחקורה ונשובה אל ה' · ומלת מה במקום הזה הוא
כמו למה · וכמהו ומה שדיכם כי אינך · לפי שהוא סמוך לו
מדוע קמות ברכים · ופירוש האונים הלאה הוגיעה את
הצעקות והלאה את הנאקות כאומר הוגיעתם מרב צעקות
אותם על הדרך הזה נראה · וכבר נפרד כי הוו בתאונים אינו
עקר · ומזה הענין והעקר והוחלה אונם אבדה פי אונים
רשעים וחטאים והוא ענין על משקל טובים וראיה עם הרשעים
הרשעים והחטאים הוא מה שאמר בראש הפסוק נמות בדבר
רשע האבד תקוה ומקוים ואומר והוחלה אונים אבדה וזו
והשם מזה העקר אם און בידך הרחיקהו והניחו הוו שלו
כאשר פרשוהו רבנים ואמרו הוו שכן כאשר פרשוהו רבנים
רבנים ואמרו עד מתי תלין בקרבך מחשבות אונך ··

אור וכי בזה העקר שני מינין האחד האירו ברקיו ··
תבל והשמש ולא האירו מזבחי חנם והנה מין שלישי
שהוא מרחקו בפירושו מן הראשון ועומד כנגדו שני כנגד
אני הורג והוא ויאר את הקטנה · ונשכח אור בעדי · ומזה
מורה המשנה אור לארבעה עשר ··

בוא אמר בית הבית ···

כאשר ראיתי הלו האחרונה בהנחתה כמו [illegible]
בקמץ גדול כדרך כלהו שהיא לזכר וראיתי הלו האחרונה
בהנחה לקריאה נקודה בשבא על המנהג כלהו שהיא ל[illegible]
נקבה קבלתי שקרא הראשונה בהנחה ללשון עתיד [illegible]
לזכר והלו הראשונה בותנאה ללשון עתיד לנקבה··
אמר מרואן הם בעיני יחדו ללשון עתיד לנקבה
ולשון נקבה בהנחה לרבות. והן
אותן דברים שנזכרו קודם לכן ופירוש דבר זה לפי שהתא
בהנחה נכנסת להאמנת דבר כמו שנהגו להביא סימן
הנקבה על סימן אחד של נקבה כמו ישועתה לי · נפלאתה
אהבתך לי · כי החבאתה והולכת הרבה מאד והניעה הלו
האחרונה בהנחתה לפי שנקבצו שני נחים ואפשר ש
שתהיה ההא בהנחתה נכנסה על התואר כמו שו והקרב
והבואה וכאשר נקבצו במלה שתי היאין [illegible] החליפו
הראשונה מהם [illegible] והניעו [illegible] כמנהג [illegible] שאחר
הא [illegible] אחר כך [illegible] הסף [illegible] להם לבמב
במבואה·· **בוך** אמר [illegible] אותיות
הענין [illegible] בכה [illegible] נבוכו עדרי בקר · נבוכים
[illegible] והעיר שושן נבוכה · עתה תהיה מבוכתם ע
ענין [illegible] וענין אחר ולא פירש [illegible] עקר [illegible] הנבואות
[illegible] ולא זכרם במקומות הראוי להם ואני אומר שהם נחי
העין והנון בהם ללשון נפעל כי נבוכו כמו נכונו ל[illegible]
[illegible] ומשכל נבוכה והממלכה נכונה ואין דעתי [illegible]
אלו [illegible] ומה שהוא [illegible] בהם [illegible] במה ש[illegible]
כלם ואיני זוכר אותם לומר שהוא שונה בהם אך ראיתי [illegible]

[illegible] נחים [illegible] התוספת לפועל בזה הספר כשאעיד
[illegible] במקומו ואשיבנו על מושבו ועוד שאני עושה כן
[illegible] השמר והזהר כדי שלא תסתפק בעקר מן העקרים
[illegible] ואני רוצה להניחך מטרח המחשבה·· **בוס** הכניס
בזה השער בפני מובס בסדר הפעל הקל שהוא
הבוס נפת · אבוסנו ומובס מבנין הכבד אשר על משקל
הפעיל וראיה לזו התוספת מם · וראיה שזה בשכחת ר יהו[דה]
הוא מה שאמר אחר כן והפעל הכבד בוסס בוססו מקדשך··
גוד לא זכרו יגודנו · והוא יגוד עקב אם הם נחי העין מש
משקלם יגוד יגודנו ושמא הם מפעל הכפל ויהיו
להם [illegible] על משקל יסבנו · ידקנו והרפוהו להקל
ושמא האות הנחה שהיא עין הפעל מחלפת מאחת אותיות
הכפל אשר ביגודנו על נפש יחיד · כי כן תמצא עקרים שהם מן
מפעלי הכפל וקרובים לענין עקרים אחרים שהעין עליהם
אות נחה כמו שיתברר לך בהרבה מקומות מזה הספר ולא
כשהעקר מן הנחי העין האות ההיא שהיא נחה מחלפת מאות
ראשונה שלכפל ודעהו בכל החלופים האלה להקל·· [illegible]
גור זכר בו שני מינין האחד עם לבן [illegible] · והשני לא תגורו
מפני איש והביא מין שלישי יגורהו בחרמו · פירוש
כמו ויאספהו במכמרתו · ומענין זה ועקר זה אנ[illegible]
שהוא כפול הלמד על לגן [illegible] יתגוררו · לומר שהם
נאספים על מאכל ומשתה למרוד בי ולהרבין [illegible] וקרובים
הענין יגורו עלי עזים · לומר נקבצים עלי ושם ידבר העוד
לכם הזרע במגורה · אבל נהרסו ממגורות המה הראשונה
בו נכנסת על מגורות שהם קבוץ למגורה שדבוו בשם

ולענין [illegible]
[illegible]
[illegible]

האחת מהם בתוספת מם והיתה זאת המם קבועה ב׳
בזה השם תשובה במעלת זות הנשרשת בהיבה ולכן הכניסו
בה זות אחרת כאשר הכניסוה על השמות שאין בהם תוספ׳
בתחלתם אחר כן הדגישו המם שחשבוה כשרש ואמרו
ממגורות במגשות המם השנית כמו שהדגישו מם שהוא
עקר במרורים כאשר הכניסו עליה המם המוספת בתחלת
השמות ואמרו ממרורים וכן היתה לעתים הו הנה מתלאה
כי חשובה לעקר והניעה במנהג זות השרש :: דאב
לא זכרו עיני לדאבה וכבר הניחו ענין זה הפעל
אחריו ומדיבות נפש׳ ואני סובר כי מזה העקר ולהדיב את
נפשך שתהיה האלף מוספת בו כתוספת אלף אדוש ידושנו׳
ואלף והאזניחו נהרות ויהיה ולהדיב את נפשך פעל עתיד׳
מן הדיב על משקל הביא הטיב והיה משפטו להיות ולהדיב
ולהשיב כספיהם ולהביא צדק עולמים ונפלה היא והועלה
התנועה על הלמד ונעשה ולדיב על משקל לביא אותו ונבלה
אחר כך הוסיפו האלף כאשר הוסיפוה באדוש ידושנו וכ׳
והאזניחו נהרות כמו שאמרתי ובאלף אסף אסיפם על מי
שיאסף מעקר אסיפם. אלא שהקמץ שהיה ליכן להיות
בלמד ולהדיב כמהו בלמד לביא אותו בבלה נפל לפי שבא על
זה הקשה שהיא אלף ושוא ולהדיב הפוך הוא מן עיני לדאבה
שהאלף הוא הפעל בדאבה נעשת פא הפעל בלהדיב ודאבה
פעל קל ולהדיב פעל כבד׳ אבל ומדיבות נפש נח הענין על
משקל מאירות אותה :: דוח הכבים בזה השער ל׳
דחו ולא יכלו קום׳ והדיחן במאמר השלישי להיותו
מן לחה׳ וזו ראיה שהיא קורא אותו מלגזל והוא בעיני פעל

עובר על פשע מה טובו אהליך׳ כי אורו עיני ואנחנו מצ׳
לא מצאנוהו בספר ירושלמי מדויק מאד מלרע ואם כן יהיה
הוא פעל שלא הוזכר פועלו לקחו מן ושפכו לחק כמו ושפו
עצמותיו לא ראו מן ראה׳ ולולא מקום יקחת מן לחו היה חש
והחלם שבו במקום השרק שבזולתו אבל נתחלף השרק בחלם
לפי שהחלם יותר במקום זה מן השרק :: דוך הרחיק
בשער דכה להיות דך נכנס או דכו במדוכה מעקר
דכה ולא פירש מאיזה עקר הוא ואני אומר שהם נחי העין ואין
בעיני שיהיה דך עמן נגזר מן דכה כמו גם מאד מן גאה וגאה
ונתחלפה התנועה גם מאד מפני האלף ואולי יהיה הטעם בה
בהיות דך נכלם פתח לפי שאינו מן השמות נחי העין אבל
או דכו אין כן מונע שיהיה מן בן הלמד ואפשר להיות במדוכה
מן דכה לפי שמצאנום ואמר אני הלכן משונתי וכלמה שמצאו
כתוב בספרי המקרא מזה הלשון לא מצאנוהו כי אם מעקר
שנה ואנעף שאין להמנע מלומר כי משונתי שם שהוא נח
העין׳ ואמרי במשואה שהוא מן להשביע שואה ומשואה כא
לאמרי משונתי :: דוש הכין ממכן איש אחד והוא מה
שלא הוזכר פועלו מבכין פעל הכבד יודש קצח׳
זול זכר בו מין אחד והוא הזלים זהב מכיס ובשלציא
ואם הוציא יקר מזולל שוה בעיניו עם כל מבדיק ל׳
הזילוה׳ ראיתה בטוב שיהיה להם עקר אחר ושרש אחר וקם
ענין שני בזה העקר ופירוש דבר זה שאומר שלמד מזולל
כפולה בכפל הדלי במשך ידו את לוצצים׳ ואם כן הוא אפשר
שיהיה מנחי העין הזילוה היה משפטו להיות הזילוה על
משקל השיבוה והדגישו הזין בלא טעם כמו שהדגישו כנגד׳

הסיהוך גבלו לך שאין ספק בו שהוא נח הענין מן ויסף אך
דוד ועקרו להיות הסיהוך בשבא וסגול תחת ההא · וידמדק
בעיניו כי מה שהדגישו שתי תבות הללו לפי שנהגו לקבל על הנח
הנסתר המוקף בפעלים עד שלא נתחברו לכנוי הפעלים אשר
אחר ההא בפא הפעל ותירוש דבר זה כי הפעל שלא נתחבר על
לכנוי הפעול כמו הסית הזיעכה נפקד אחר ההא בכל אחד
מהם כמו המית השיב ושוב הוא במניקם לאמר הסיתוי
בדגשות להבליע שני הנחים בפא הפעלים כמו שאמרו למה
הזיתו עבדך בדגשות הצדי להבליע הנח הנוסף אחר ההא
בפא הפעל לפי שהוא נח הענין מן אזיבנה יחד וכמו שאמרו
מסית אותך כיון הבליעו הנח הנסתר שהיה ראוי להיות
אחר המם בכמו מקים משיב בסמך שהוא מן ויסת אתדתי ·
והך עשו בהכנה מציתבך אש וכך עשו בכל יליזו מעיניך כי
הבליעו הנח הנסתר הנוסף אחר היוד בלמד כי הוא מן אל
ילוזו מעיניך ובלמדם בתשובותיך והוא לוזהו כן תיבות
הכל בשאירו ובזוק והסיהוך לנשים על דרך שהיו היל
הסית וכבר אמרו ופטורי צנים הבליעו יוד צנן בצדי
צנים ואמרו תירוק זקים הבליעו יוד ובזיקות בעריהם כי
בקוף זקים ולא יחשב עלי חושב שאני סבור שהיה והזילום
והסיהוך קודם הדגשים נחים נסתרים והם הנבלעים כי
בדגשות אבל איני אומר אלא שלפי שהיה טוב בעיניהם
להדגיש פות הפעלים בהיותם נפרדים מכנויי הפעלים
להבליע הנח הנוסף אחר ההאין בהם לכך הדגישו פא פות
הפעלים מחוברים אל הכנוים לא לפי שמשפטם להדגישם
כי אם לדמותם בפעלים הנפרדים ·· **זכר** הנח האחד משני או

מינים הנעקר והוא ויזר את הגזה איש אחד והוא מה שלא
הוזכר לא זרו ולא חבשו וראיה שהוא מה שלא הוזכר פועלו
הוא מה שאמר אחר כן ולא רככה בשמן ואפשר שיהיה למרחו
לבלתי בואו הכלים הכוהרים שיהיה פעל עומד מענין התגיד
כי נגר ראיתם נשתמשו בפעלים העומדים במקום העוברים
אמרו יי׳ זכרנו יברך ראוי יזכרנו יברך · ואמרו כי מלאו ימיך
ראוי ימלאו · ואמרו והיה עמדו עליו דונש ראוי להיות
יעמדו וכך הוא במכתב אלא שבמקרא הוא עמדו · ואמרו
עוד שמעו עמים ירגזון במקום ישמעו וכמוהם הרבה
מאד · אף זה לבלתי בואו כאלו אמר יובאו · ואמרתי נקדבר
על באו כאפשר ולא נראה עליו שכך הוא לפי שאם יהיה
מבוא ומקור במקום כזה יהיה יותר טוב כאלו אמר לב
לבלתי בואו והוא כנוי הרבים והיא מסבה אל הכלים · וכמו
זורו שהוא פעל שלא הוזכר פועלו מנחי העין ולפני גבעות
חוללת הלא תראה איך מחל הפסוק בראשיתו · הראשון
אדם תולד ומסיים ואומר ולפני גבעות חוללתי · וכמוהו עוד
באין תהומות חוללתי · ועוד ולפני גבעות חוללתי · ואם
יאמר אומר כי לא זרו איננו מה שלא הוזכר פועלו כי פעל
עומד הוא כמו כי אורו עיני וכבר זכרו ר׳ יהודה עם אורו
עיני בשער אור באמרו וכן אומר כי בושו טובו כי
פועלים עוברים נשיבהו ונאמר כי זה שזכר ר׳ יהודה איננו
לא זרו ולא חבשו אבל הוא זרו רשעים מרחם כמו שבאר
במין השני מן זור ולא זורו נופל על פצע וחבורה ומכה
טריה ופירושו לא נעצרו אלה המכות · ולא נכבשו להוציא מן
הליחה שבהם · והנח מן המין השני איש אחד שלא הוזכר פעלו

מבפנים הכבד והוא מוחד קירה לאחי ושם נזורו אחור נפל
מזה הלשון הטה ואני רואה בטוב שתהיה הנון בו יסוד וע
ועקר והוא פעל עבר יוצא מן ויכזרו מאחרי על כמו קטנה
כי ינרתי יקשתי לך · ומה יכלתי עשות לתופא את הכבד ולא
יכלו ·· **חול** זכר בזה העקר שלשה מינים האחד מפניו
יחילו עמים · והשני על ראש רשעים יחול · והש
והשלישי בלין ההומות חולתי · והניח ממנו שני מינים ·
האחד חול יחול · כי חלה לטוב · והכבד ממנו החל יחיל ·
ויחילו עד בוש ויתכן שיהיה ויתלמד שבעת ימים מזרקי
המין ואפשר שיהיה דם לוי והתחוללו לו ממנו (כמו) והתבוננת ע
עד מקומו מן הבנין אבל שמו מפעלי הכפל וקרוב להיות
מענין זה על כן לא יחיל טובו יחילו דרכיו בכל עת · והמין
השני שהניח הוא לחול במחולות ויש בו פעל כבד כפולה עד
המחוללות אשר גזלו · והניח מן המין הראשון משלשה הלשון
שזכר בזה העקר איש אחד והוא לשון התפעל כל ימי רשע
הוא מתחולל והניח עוד מן המין השלישי והוא בלין ההומות
חוללתי חלק הפעל הכבד והוא מלפני אדון חולי ארץ והוא
ענין אחר והיוד בו נוספת · והניח בו עוד איש אחד ממנו
והוא מה שלא הוזכר פועלו מצפון הכבד והוא היוחל ארץ · כ
ואפשר שיהיה מן המין הראשון מן כי חלה גם ילדה ציון ··
חור זכר בו מין אחד והוא חרו יושבי ארץ · והניח מין
אחד חורה אחור · פניו יחורו · חור כרפס ותכלת ·
ויתכן להיות ממנו · ואדניס חורי · ועל בן חורים · חוריה ואין
עם · לפי שרוצה לומר לובן האנשים ופניהם וקם החשובים
שבהן · והוא דומה ללשון הסוריאני הדגים לבן חור ··

חוש זכר בו מין אחד וחש עתידות למו והניח מין אחד
והוא כי מי יאכל ומי יחוש חוץ ממני ·· **חית**
גם יברו חיה יחיה ושד בהמות יחיתן על משכל ·
ישיבו יבואון והוא מוסב על הבהמות ופירוש זה כי כאשר אמר
למלך בבל כי חמס לבנון יכסך שפירושו מה שחמסת לאנשי
לבנון הם ישראל יעלה עליך ויסובבך מכל צד אמר במקום
על כך המשל ושד בהמות יחיתן שהחיה שדרכה להזיק
תהיה הולכת ומזקת עד שיאספו עליה בני אדם ויהרגוה
מפני הזיקה · וזהו משל נשאו על מלך בבל לרב חמסו ועולו
רוצה לומר שאתה החמס והרע לעולם עד שיהיה חמסך
סבה ועילה למיתתך כמה שרב הבהמות והחיות הזיקן ו
והרעתם יבואם לידי הריגתם וזה דמיון למה שאמר קהלת עד
השעים ניכים ומלך בוגדים ישדם · ודע כי ענין יחיתן שוה
עם ענין מחתה ולכך אפשר שיהיה האות בחיתן נמלט
מאחת אותיות הכפל אשר במחתה ·· **כיר** הניח ממנו
איש והוא הכל יכול על משקל השיב · ישיבך לדרך
בדרך ראוי שיהיה אכילך · כמו אקימך אשיבך ונפלא ממנו
היוד להקל על לך שהיא נופל מן וימת ויקם ותמך את
בנה והטב את ראשה שעקרם להיות והניח והיטיב שהם
מן והכקוהו לו · הנה דמי ייעבו · ולא עשו בויפל ·· ענה
הדמה שדינו להיות ויפל מן הפיל ומעקר זה וענין זה
הוא להקל למען ברק · והניח המין שזכר כפול המלמד והוא
ומי מכלכל את יום בואו ·· **כון** הניח ממנו איש אחד
והוא מה שלא הוזכר פועלו ·· והוכן בחסד מוכנים
בבית ·· **לון** הניח מן המין השני איש אחד והוא לשון ג

והוא כמו ויחיתו והיוד במקום הלמד

נפעל · וילנו העם על משקל ימנו עליהם נחלים · אם יעין
ודומה לו כי תלונות מזה העקר ודגשות הנון להבדל עין
הפעל · ועקרו להיות תלונות רפה על משקל תבונות הבלי ע׳
קוו כמו ונדגש וכן אומר כאשר הם מלינים שהוא מזה
העקר וזה לפי שהיה טוב לאמר בדגשות הלמד להבלי ע׳
הנח הנסתר כלמד כמו שאמרו מס׳ ית׳ אותך הבלי עו הנח
הנסתר שהיה אחר הקוס תנוקף במקך אמרו לרבים מל׳
מלינים בדגשות הלמד לפי שבנוהו על היחיד שהיה בו
הדגשות ושמא ימצא מי שאומר כי מלינים מפעל שאינו
נח העין וכך יאמר על וילינו ותחובה עליכון שנשימם מזה
העקר שהוא נח העין מפני שלא מצאנו בעבר לא נלן ולא
ילן כדי שיהיו מלינים וילינו מאחד מהם ועוד שהיה ראוי
ונכון לשומם נחי העין על פי מה שפירשתי ·· לוע לא
זכרו כלו · ושכו ולעו · ושמת סכין בלועך ·
והכבד הלע יבע קדש · כמו ירק תנחה · אל ינע עצמותיו אלא
שהטעם בזה מפני הבה קדש שהוא מלבנו · ומזה המין
ואפרוחיו יעלעו דם · העין הראשונה שבו היא במר שנכפלה
וקדמה לכל אותיות הפעל ומשקלו יפעלו והיה ראוי לה
להיות ילועו על משקל יכונו ירוממו אלא שכבד עליהם
לקבץ שתי עינין בנחת והקדימו האחת ואבלה עין הפעל ··
לוץ הנה מן המין הראשון משפט מליצים עקד וזה
שהוא אם ללצים הוא יליץ תלך הפעל הקל והוא
לצות לבבך השא ושמא לא הוצרך לזכירהו לפי שזכר עם
הנלקח ממנו ·· מוך לא זכרו ומך אחיך · ולי ימוך
אחיך חבריהו · שני מלין ארה עם הפעלים נחי

העין ולא שרשו · ולי ימוך מפעלי הכפל שהוא וימכו בעונם
כמו ירון ושמח מן ירנו ולא שמותו ומך אחיך מפעלי הכפל
כמו ותם לריק לפי שראיתו ומך קמוץ על הלך הידועה
בפעלים הנחי העין וכל שכן בשקט טעמים מחבריו והמלות
הדבקות אבל ומה שהוא על משקל זה בהיותו נגזר מפעלי
הכפל כמו ותם לריק פתח הוא בהדבק ובהפסק וכן הפעלים
הנחי העין אשר על משקל ומך אחיך לעולם קמוצין בהם
בהסמך ובהכרת חוץ מן המעט מהם לפי שמצאתי כי טח
מראות עיניהם כי מי בז ליום קטנות פרוחים והם עניהם
נחי העין ובן אמרתי כי ומך אחיך מנחי העין מפני שהוא
קמוץ ואפשר שיהיה כי מי בז נגזר מן בוז כמו גם מאדי
גלת וכמו שאמרתי בכך נבלה שהוא עין הנגזר מן רכך
או שיהיה פעל עבר מן בוז על דרך מה שאמר ר׳ יהודה
בכל ימי אדם אשר חי אלא שיותר הוא טוב להיותו מזה
העקר שהוא נח העין כי הפעל הנח העין יתעבר במלד וה
והפעל שהלמד בו רפה יתעבר בלא למד חוץ מן המעט מהן
והם ריק במצות כמו שנשתנה כי טח מראות עיניהם וכמו
שנתפרד כי מי בז מאחיהם בפרחות · ושמא נעשה הנח
שהוא עין בומך ולי ימוך חלוף בלחת מאותיות הכפל אשר
בוימכו בעונם ·· מול הנה ממנו איש אחד והוא לשון
הפעל ידך חמו כמו המולכו · ואמר בנה השער
ולשון נפעל נמול · המול ימול · המולכו לו · ואמר אחר כן
אבל המלו כל זכר איננו מזה העקר כי הוא מן נמל ומשקלו
ויפעלו ואמר עוד ואפשר שיהיה המול ימול מן נמל · וכן
המולכו לו · ואם לא תשמעו אליכו להמול ולא יהיה עניכם בלשון

ושמא יגמר כי מך אחיך
כי שרוה בהסמך

אם הם מן נמל׳ וזהו ספור דבריו והנחתי מיכם מה שאין ענין
בזכירתו מי יתן והייתי יודע למה גזר על וימלו כל זכר ש׳
שהוא מן נמל והוא כבר אמר שימול לשון נפעל מפני הענין
ומה יש בין ימול לבין ימלו כי אם וו התוספת וכנוי הרבים
והם לא יוציאו המלה מעקר זה לעקר אחר כמו שהוא
ויכוננו מחשבו מעקר לא יכון אדם ברשע שהוא נפעל מה
מפעל נח העין׳ ואני אומר שלא יתכן להיות וימלו מן נמל
אבל אומר שטוב להיות מן מול וטוב להיות לשון נפעל
מן ומל יי׳ אלהיך והיה לו לר׳ יהודה להביא וימלו בהזכירו לשון
נפעל מזה העקר ולשובות הרבה עליו כאשר שנה בהמול
ימול ונמלתם׳ ואמר בזה השער כי משקל נמולים נפעו׳
נפעולים ולא הביא עד לדבר זה אנפ׳ שזה הבנין שלנפעל
מעט ומופלא ולכן אני אומר שכמהו ונחתם בטבעת המלך
שהוא בעיני לשון נפעל ועומד בו וראיה לזה הדבר שכן הוא
שהרי יש בצדו נכתב שהוא נפעל ועומד בו וראיה על נכתב
שהוא נפעל ושמור הקמץ שבו שאלו היה נפעל שכבר נפ׳
נפעל היה פתוח כמו שפרש בספר אותיות הנח׳ ואם
כן הוא יהיה ונחתום נפעל ועומד על משקל נפעול עד׳
משקל נמולים שהוא נפעל ועומד לדברי ר׳ יהודה׳ וכבר
אמר מי שאני סומך על חכמתו מאנשי קורבו כי הנון בג׳
בנמולים פא הפעל והוא ענין האנשים על משקל שכורים
גבורים ובחיי נאה זה הדבר ומתקבל בעיני׳ ודעת ר׳
יהודה הביא ראיה על אבריס נשאול ונשלוח ונחתום ונמ׳
ונמול אבריס הוא נפעל שכבר נפעל ונשלוח ונשאול הם
קבוצים שהם מקורות אבל ונחתום הוא נפעל ועומד בו

...ו שהודעתיך׳׳ מיק לא זכרו המיק ימיק ימיקו
וידברו ברע עשק׳׳ מיש הניחם והמישני
את העמודים עם לא ימיש עמוד הענן ובמי
טוב להיות ענין אחד לפי שאלו והיה ענין והמישני את
העמודים והיה מתפרש הקירני אל העמודים ועכשיו ש׳
שהוא את העמודים ומנהג הבות את העולם שהיא נופלת
על הפעולים ראוי להיות פירושו הניח ידי כלי שימששו את
העמודים וירגישו אותם במשמושם׳ ואיננו מעקר כי
ממששת את כל כלי שהוא מפעלי הכפל אבל מעקר נח העין
והוא מיש אלא שפירוש שוה עם פירוש כי ממששת את כל
כלי ומתוך והמישני הוא וימש חשך על ענין ימששו חשך ולא
אור׳ ובזה פעל קל והוא בשקל נו ומושך בבו ושמא אות
הנון בזה המין שהוא ענין הפעל נחלפה באחת אותיות הכ׳
הכפל אשר במשש׳׳ מית הניח ממנו איש אחד והוא
מה שלא הוזכר פועלו והמה המתו לא ימותו איש׳
את תמותה׳ המומתים׳׳ נוא לא זכרו ואם הניא אביה
אותה׳ ולמה תניאון׳ וידעתם את תנואתי׳ יען התנואות
עלי ימצא׳׳ נוב זכר ממנו איש אחד והוא חיל כי ינוב
והניח ממנו איש אחד והוא ינוב חכמה׳׳ נוד
זכר ממנו איש אחד והוא נע ונד והניח מין אחד
והוא נודו לו כל סביביו ומי ינוד לך׳ ואל תנודו להם ובכור
אני כי אפרים מתנודד מזה העקר׳׳ נון לא זכרו ינון
שמו לשון נפעל על משקל לא יכון אדם ברשע ולפני
ולכלי׳ ויתכן להיות ובאחריתו יהיה מנון ימזה העקר
ולכבר זכרו ר׳ יהודה בפעלים שהלמד שלהם אות רפה בשער

ינה ·· **נוס** הכניס בזה השער על סוס ננוס לאשר שיק'
שיקיה · יוצא משער זה לשון נכה ויהיה מענין · נוס
מהתנוססות והוא לשון גבה ועלות · ומזה אמרו שאו נס · ו
ננוס בשורק ואעפ"י שהוא הכפל כמו שבא ירון ושמח בשורק
והוא מן רנן ובא ישוד צהרים בשורק והוא מן שודד · ונבוה
את כל זה בשורק והוא מן בזוי מאלך וזה יותר טוב בעיני מן
הענין של פוסק שעל הנוסון גם יפה בענין שהוי הם בחרו
המנוס ורצו אותו באמרם על סוס ננוס לכך זה הענין
יותר חזק וכל שכן כי הדברים שוים בלשונם ומתחלפים בפי'
בפרושם כי על סוס ננוס נחלף מפרוש על כן תנוסון ושום
על פרוש על קל נרכב כאלו אמר על סוס נגלה ועל קל
נרכב אבל בין שתי המלות הפרש גדול בצחות הלשון כלומר
כי על סוס ננוס על כן תנוסון · יותר צחות מן על כן נגלה על כן
תנוסון וזה הוא חלק אחד מחלקי הרחבת הלשון יקרא מוצא
והמין ודרכו אצל בעלי הלשון וחכמי הדבור דרך יפה עד
מאד · וכמו זה המוצא הוא מה שאמר הפסוק בחשבון חש'
חשבו עליה רעה · ועוד כי מדמן תדמי · ועוד והכרתי את
כרתים ועוד בבית לעפרה עפר התפלשי · ועוד ועקרון ת'
תעקר · זה הוא ישכילך על מה שאני סופר בו · וענין
הראשון יכול הוא להיות אעפ"י שהוא חלש ורפה ולא טוב ולא
יפה · הנה הראיה מה שאמר בראש הפרשה כי כה אמר יי'
קדוש ישראל בשובה ונחת תושעון בהשקט ובבטחה תהיה
גבורתכם ולא אביתם ותאמרו לא כי על סוס ננוס על כן תנוסון
וגו' · רצונו שלא דבר זה שהיו רוצים להשתרר ולהתגאות בכ'
ברכיבת הסוסים ובהשענם על מצרים אמר להם הנביא הו'

השעינו בעצמכם לעזרתי · והיו לכם מלכים ורכב והשתעבדו לא
אלוה תבטחו עליו ולא תבטחו בסוסי מצרים כי האלהים יכולת
בידו לעזור אתכם ולהושיעכם מאויביכם כמו שאמ' להלאה
אשור לא יושיענו ועל סוס לא נרכב ולא נאמר עוד אלהינו לא
למעשה ידינו · וגו' · ויען כי לא נר' רצון לשמוע לו ואמרו
על סוס ננוס ועל קל נרכב · שם הנביא התשובה לדבריהם אלה
על כן תנוסון ועל כן יקלו רודפיכם תקדמה לפורענות הגד'
העתידה לבא עליהם בשביל מה שאמרו · ואלו היה
ננוס לשון מנוס ומברח לא היה תנוסון פורענות להם כי
הם בחרו הבריחה וחפצו בה וזו ראיה על ננוס שהוא מענין
מהתנוססות ·· **ניף** זכר בו ענין אחד והוא והניפהו תנופה
והניח ממנו ענין אחר והוא נפתי משכבי · והיה
מורנו הזקן ר' יצחק בן גקטילה ז"ל סבור כי גשם נדבות
תניף אלהים מענין נפתי משכבי ומפרש את שניהם בענין
בשמים וזלוף ואם כן הוא הרי תניף פועל כבד ·· **נוץ**
זכר בו מין אחד והוא הכתוב הרמונים והניח ממנו
מין אחד שנכפלה בו למד הפעל הוא והנצנים כענין נוצה
קלב הצדי בו כפולה כאשר נכפלה בזה לוצצים שהוא מן
לצים הוא יליץ ומן ועתה אל תתלוצצו שהם מזה הענין
וכאשר נכפלה המם במין ·· רוממה שהוא מן רם · וראיה
על נוצצים שהוא מן הקטן ·· הוא מה שאמר ופעלו לנצ'
לנצוץ שהוא פעלול על משקל לפתוח אבל ר' יהודה לא
זכר לנצוץ ולכן שכחנו נוצצים כפעלים הכפו' וחבר אותו
בפעלי הכפל · ודע כי נוצצים ולוצצים ורוממה וכל מה
שהוא מזה הענין כפול מן הפעלים הנחי העין ענינים הם

ולא שמות הפעלים ·· ניק לא נזכרו בענין ינק כי אם
תביא יביא והקח האסף הילד והניקהו על משקל
והביאהו ואפשר שיהיה הקוף מן ינק ·· נוש לא נזכרו
שברה לבי ואנושה על משקל ואקומה ·· סוך
הניח מן המין השני משני מיני חלק הכבד הסיך · יסיך
או יסך וירחץ ויסך ואפשר שיהיה פועל ממנו פעל כבד
על בשר אדם לא ייסך על הפנים שהזכרתי בשער יסך · וה
והניח מזה הבנין עוד איש אחד ראיתי לזכרו לפי שהוא חדש
ומופלא והוא שם שנכפלה בו הלמד את כרוב ממשח הסוכך·
אומר אני שהסוכך יוצא מן סוך לא סכתי והוא שם השמן·
ופירוש הדבר אתה מלך משוח בשמן רוצה לאמר המלך
שמכהנו להמשח כלומר השמן שהיו נמשחים בו המלכים
והכהנים בתחלת ממלכתם כאלו אמר לו איך שר קטן א׳
אבל אתה מלך אדיר וגדול משוח בשמן וקראו כרוב בעבור
הגדולה והעצם שהיתה מעלתו גדולה מאד כמו שאמר
לו בתוך אבני אש התהלכת שהם הנפשות הקיימות וה
והבריאות העליונות הרוחניות וכרוב סמוך לממשח
וממשח סמוך לסוכך והסוכך הוא שם השמן שהיו ג
סכין בו כמו שאמרתי והיה ראוי להיות סוך על משקל
שוט וכפלו בו הכף כמו שכפלו בו הטית של שוט בא
באמרם ולשוטט בגדרים ופחות ממשח שהוא סמוך
לסוכך ·· סחר הניח מזה העקר מין אחד והוא
דרכי סורר הנני סך את דרכך בסירים סוחר
יוצא מן סירים והוא פעל עובר כפול הלמד על משקל
כאשר בונן · זה הוא מה שאני בוחר מן המין משני ה

...כן ... זכר בענין זה האיש אחר והוא מה הוזכר פועל
המוסר הוסר התמיד מוסר מעיר והניח פעל כבד מן המין
השני והוא ולא אבה דוד להסיר אליו את ארון ·· סות
זכור בזה השער ודעתי דגשות התו בהסתה אותו
יוצא מן הסת ונפרד מן הדרך והיה לו להיות ויפה כי כן
האמר לזכר הסית ולנקבה הסיתה או הסתה · אמר מרון
כבר עמדו אנשים מאנשי זמננו הראוים לסמוך על חכמתם
והשען על בינתם לשום טעם לזה הדגשות כי אמרו הפעל
בזמן הוא מבניני הפעלים הכבדים העוברים כמו הצר
הפר וכן הסת לזכר ולנקבה הסתה אלא שהביאו סימן
אחד של נקבה והוסיפו על הסתה ולכך הפכו הסימן מן
הראשון של נקבה שהוא הה׳ לתיו ונעשה הסתתה בשני תוין
והבליעו הסימן הראשון שהוא התו הראשונה בסימן שני
שהוא התו השניה ולכן אמרנו הסתה מדגשות ואמרו האנשים
האלהים כמו הסתה החבאתה ולאשר הכניסו סימן נקבה
על סימן נקבה כמו שאמרנו בהסתה הפכו ההא שהיתה
סימן הנקבה בהחבאתה לתו ואמרו החבאתה וכזה במינים
נפלאה בעיני ·· עיט לא נזכרו ויעט בקם השבה זו
בעיני מנחי הענין ובחיי טוב הוא לזה המצורה
קיוד על הדרך הנוספות בכל הפעלים הנחי העין כמו
ויקם וישב וישר ויעף חוץ מקצת מהם שפא הפעל
ממנו זה כי שמא יבא אות ההוספה ממנו בפתח
כמו ויחס על מרמה ינצ׳ כי זהו שבו פתוח · והוא כע
הענין · ושמא קרוב הוא להיות ענין ויעט בהם מענין ע
עיט שהוא העוף ויהיה פרושו נפח באפיקם והחרידם

ועופפי ועדרס ואיכו כמו ויעט העם אל השלל כי אותו
ממין הפעלים שהלמד שלהם אות רפה מענין עלמה
אהיה כעטיה שיכון להתפרש שהויה שחוח כעוטה
נטויה וראיה על פתחות היוד בו על דרך הידועה בכל
אלה הפעלים כמו ויען ויעש והעד נוחה הלמודים· ומן
ענה עשה עלה ובל דרך זה הולך כל השער חוץ מן הנאים
באתנח וסוף פסוק שלם קמוצים·· עוף וכר בזה השער
שלשה מינים האחד כי עיפה נפשי· והשני התעוף
עיניך בו ואיננו· והשלישי ומחץ יעוף יולם· ואמר שאפשר
להיות ארץ עיפתה· עושה שחר עיפה מענין התעוף ע
עיניך בו ואיננו· ויותר קרוב בעיני שיהו שני מינים ש
שיהיה שחר עיפה וארץ עיפתה מין אחד וענינם ופירושם
שוך והוא ענין חשך ואפלה וראיה על זה הוא מה ויום ש
ועפה החשיך· ועוד מה שאמר כמו אפל ויהיה פירוש
התעוף עיניך בו· מתחלף מפירוש ארץ עיפתה כמו אפל
כי מענין התעופה כבקר תהיה שפירוש האיר והבריק וגם
בן הוא יהיה מין רביעי· ובזה המין הרביעי כבר כפול
למד הפעל והוא עם עופפי בעופפי חרבי ועפנן הרבה
והוצאה מהיקה והסביבה בדו לכל נד· ומן זה המין בעיני
בעפעפי שחר וענין הפעל אודות ממנו עם זה הכפל כאשר
היה התעוף עיניך בו וארץ עיפתה בענין אחד ובמין א
אחד כאשר סבר ר׳ יהודה תהיה פירוש התעוף עיניך בו·
כי אבדו והלכתו תהיה כפי מה שהפרחת את עיניך והעלמת
אותם והעצמתם· אבל תעופה כבקר תהיה בעפעפי ש
שחר מין הרביעי הניחו ר׳ יהודה ואם התעוף עיניך בו

וק ידוני תרבינו נגיה פירושו בנעורי שאתה מביט· אליו
בעבור· ויתנצח עורך מסתכל בו ויתעלם·· עור
יגבע· בזה השער כי כנער ממעון קדשו ואמר בן
שהוא לשון נפעל על משקל נאור נכון וטוב מזה שתהיה
הנון בו פא הפעל ושיהיה פעל עומד על משקל קטנתי ולא
יכול יוסף יקשתי כך כאשר שכלתי ונתחלפה הבועה פא הפעל
בנער מפני הענין אשר אל אחריה וכזה אמר ר׳ יהודה באמרו
בו את טעמו ופירוש זו המלה צעקה והרמת קול וזה הלשון
אמור בקריאת האריה וצעקתו כמו שאמר יחדו ככפירים י
ישאגו נערו כגורי אריות ובלא הפסק כי נערו כמו ישאגו וא
ואמר כן נעור ממעון קדשו על זה הפירוש שוה לענין
ממרום ישאג וממעון קדשו יתן קולו וכבר הרחיבו רבותינו
ז״ל את לשונם בו· ואמרו חמור נוער· זה הוא סברת שלי
בכי נעור ממעון קדשו· ואינני מאשים את ר׳ יהודה על מה
שאמר בו אבל איני בוחר את הפנים הגלה על מה שאמר הוא
בו· והניח מן המין שהביא בזה השער איש אחד כפול שאמר
בו ענין הפעל בשביל הכפל והוא ער מן התעורר· והער
הוא כתוב על משקל כלאים כלבב· והתערער הוא לשון התפ
התפעל והוא האיש אשר ריפה לנודו· ופירוש זה הענין כי
האומות הבועכה והנודיכה לנה ואנה על דרך מה שאמר
הכה במקום אחר הרעשנה חומותיך· ומזה המין הוא
בעיני פנה אל תפלת הערער והוא כפול הלמד ער ואגנה שא
שאינו נקוד כמהו ופירוש יחידי והנעדר והרועש והמש
והמסכן בלילה אבל כעשה מן ולבי ער· ועורר עלין יעוררו
ויעלו הענים· אם תעירו ואם תעוררו· פירוש אחר ונכנסו

התחתון אחר לפי שהם שונים והמשתתפים בהגנה ובחדרה
ובחדרה · והנה זה העקר מין אחד והוא פשוט ו
ועריך · ממנו הביא אל מעוריכים · ועריך הוא סבובג ·
משקל רוע התרועעה שהוא כבול · הרועם בשבעים ·
והוא בקר הוספת כאשר היא בפשוטה ומעריך שגם הם
סבובין ומעוריכים לדעתי הוא קבוץ מעד על משקל ·
מעד מפוס מקור מלון · אבל והראיה נגיש מעדך אינו
מזה העקר · אבל הוא מעקר שהלמד שלו אות יתר · ש
שהוא את מקורה העדה · והיה קודם התחברו לאות הכנוי
מעד · על משקל אשר בשמים ממעל שהוא מן עלה ·
ועוד מזה שאומר כי מעדך יהיה טרם הסמכו לכנוי מע
מעדה · על משקל מעשה ומראה וכאשר נסמך לאות כ
הכנוי מעשה מעדך על משקל ומראך נאוה · ויש אומרין
אשר ישימו המם במעדך ובמעוריכים עקר ולא יכונו
ליחס אותם לעקר ידוע ולא יסמכום לשרש מצוי והם
סבורים כי קבוץ של מעד שהוא לדעתם ודעתי אני
הוא שאחבר את מלה שאינה ידועה ולסמכה לעקר
נמצא ושרש נודע כשלא ימצא מורע שימנעני מזה ולא
מעכב שימחה בידי וזו היא הדרך וכן הדת נותנת
והקבלה הראויה להשתמש בחכמת הלשון כאשר עשיתי
במעוריכים אשר חברתיו לפשוטה ועריך וכאשר עשיתי
במעדך שחברתיו להעדה על שתי דרכים לשווים אלו
אמתים · ופירוש פשוטה ועריך על מעוריכים את מקורה
העדה · והראיה נגיש מעדך שזה הוא בענף והוא ענין
גלוי והעדה אלא שפשוטה ועריך על מעוריכים כמו הענין

והעדה ומעדך · כמה דלכמו ואלו היתה המם במעדך עקר
והיה קודם הסמיכה מעד על משקל שער היה לשון רבים
ממנו מעדים והיה בהסמכו לכנוי קרבים מעדיהם כמו
שיאמר שער שערים שעריהם · ויש גמין שזכר יהודה
איש אחד נפלא נכפלה בו פא הפעל והוא יעועדן · נש'

עות הנה מן הראשון משנה מינין של עקר זה איש אחד
והוא לשון התפעל והתעדו אנשי החיל · נש'

פאר לא זכרו כי פארך פעל כבד ולעתיד יפאר · ובית
התפארתי אפאר · והקבוע לפאר את יי' והשם ותפ'
תפארה · לכבוד ולתפארת · ולשון התפעל כן יתפאר על
ישראל · התפאר עלי · וכבר אדע הנה בעקר זה במאמר
הכה קבצו פארור על משקל פעלול ויש בו כפולה כמו
שנכפלה בשערורית היוצא מן כהאנים הסוערים · ופירוש
כל פנים קבצו פארור כפירוש וכוכבים אספו נגהם · וכבר
אמרו אחרים קבצו פארור כמו ובשלו בפרור והוא הדבר
גדול ופי רע · ובעקר זה ענין אחר ומין אחד ומין שני
לא תפאר אחריך · מסעף פארה · והארכנה פארותיו · פי'
פארותיו · ענפיו · ויהיה פי' לא תפאר · לא תלקט את הנשאר
מן הזיתים בענפים אחר החבוט כמו שנ' בגרם וכרמך
לא תעולל שהוא לא תלקט את העוללות · וראיה על פארות
שהם ענפים הוא מה שאומר שאמור בסעפותיו קננו
כל עוף השמים ותחת פארותיו ילדו · ושמוש זה שאומר לא
תפאר במקום לא תלקט מה שנשאר בפארות הוא הדבר
נהוג יותר בשמוש השונים ויותר צח בדבורים וכמהו הלשון
אכלו מעד אשור וזה האחרון עצמו פירוש שבר עצמין ול'

ור צנם · וכן לדברתי אחותי כלה · הפרדות לעצבתן [illegible]
בך · וזנבתם אותם · הכות האחרונים שבכם ·· **צוח**
הניח מן המין הראשון משני מינין והוא עד [illegible]
שיפוח היום · חלק הפעל הכבד ויש לאמר ממנו הפח יתר
יפיח אפיח עליך · הפיחי גני יזלו בשמיו ·· **צוק** זכר
במין אחד והוא והציקותי לאריאל · והניח מין א'
אחד והוא ואבן יצוק נחושה · וצור יצוק עמדי על משקל
יצור ישובו · והיה הישיש ר' יצחק בן גקטילה ז"ל סובר כי
צקון לחש פעל עובר מזה המין והנון בו נוספת כאשר
היא בלא ידעון ואני מודה לו בדבר זה כי לדבר טוב הוא א'
מאד ·· **צות** לא זכרו הצית יצית על משקל הטיב יטיב
אציתנה על משקל אשיבנה ויתכן שיהיה למה
הציתו עבדיך מזה העקר על הפנים שזכרתי בשער
כי הנח הנסתר שמשפטו בלא אחר הקה לעלמות החסרון
והוא הנוסף בהקימו השיבו הביאו נבלע בצדי מן הניעו
ונדגש לכך ויתכן עוד להיות הפוך מן יצתו כי עין הפעל
שיש באציתנה שב להיות פא הפעל בהציתו ואז יהיה
הציתו על משקל הטיבו · ויתכן שני הפנים האלה באציתו
כאשר נתכנו בהציה · ואפשר שתהיינה שלש התבות האלה
אציתנה הציתו מצית פעלים שלמים שאין בהם חסרון
מן ותצת בסבכי היער בלא יצתו ושיהיה עקר אציתנה
להדגש והונח להקל · ואפשר שיהיה הציתו מצית ותצת
יצתו מן הפעלים שפאיהם יוד ואציתנה הפוך מהם ופא
הפעל מן הציתו ומצית מובלע בצדי כמו הציבו ומציב
וכן גם הוא בצדי ותצת ויצתו על משקל כי אצק מים ובה

ד ·· [illegible] מאל בנות הלוי · בצמא מפני ההפסק
[illegible] לבד שיהיה מכל העקרים שזכרנו ·· **קוא**
ואמר בזה השער כאשר קאה על משקל קנה א'
אחריכם בזה · ואם רצה לומר שהוא פעל עובר לנקבה
במקום פעל עומד לא טוב שהמשילו אותו בקנה אחריכם
בזה כי בזה ענין האשה הבאה הוא אבל היה לו להמשילו
בזה לך לענה לך שהוא פעל עובר לנקבה ואם רצה
לומר שהוא ענין כמו הקנה אחריכם בזאת הרי יהיה
פירושו תלש עד מאד ועוד שהרי אי אפשר להעמידו
בלא תוספת הא כדי שתהיה העקר סבירה שלו כאשר
היא קאה ·· **קוט** זכר בו בתחלת המאמר השני א'
משער לשון נפעל ממנו ונקטו בפניכם עם
נכונו ללצים שפטים ונראה מזה שהוא קורא אותו רפה
הטית · וקראנוהו דגש הטית בשני ספרים מוגהים האחד
בבלי והאחד ירושלמי · ואם כן הוא הרי הוא מפעלי הכפל
על משקל ונגלו כספר השמים אבל אם הוא רפה הטית הרי
הוא מנחי העין כמו שסבר ויתחזק אצלי ויסתייע שהוא
דגש מפני שמצאנו נקטה נפשי כי סבור אני שהוא נפעל
מן קטט על משקל ורחבה ונסבה מן סבב ונבלה גם מן בלל ·
אבל ונקוטותם הוא מנחי העין כאשר אמר ר' יהודה ויתכן
שיהיה הנח הנסתר אשר הוא הכפל בונקוטותם נחסר מ'
מאחד אותיות הכפל אשר בונקטו · ויתכן עוד שני עקרים
בענין שיהיה ענין אקוט בדור ונקוטותם ואתקוטטה א'
אשר יקוטו כסלו שהם נחי הקמץ בענין ונקטו בפניכם רפה
יהיה נקטה מן הפעלים שפאיהם נון · ושמא מפתבל שיא

וראיה ונקטו שהוא [illegible] הכפל · ונקטתם הוא וכן [illegible] בפניכם רפה

שיסרב בכל בקפר ויאחוז לו רעה ... שאינו ...
בנקטו אשהוא רפה אודגש ויש לו כל טעמים לא עשיתיו
אלא מפני גדל מעלת ר׳ יהודה בעיני ולפי שאני אודע
את נשאות מקומו בחכמה ואלו לא זה הייתי גוזר עליו
שהוא מפעלי הכפל ומה שהוא מסתפק אותי עוד בזה
ובזולתו כי רב מה שאמר עיני בדקדוק ובקריאה האלו
האמתית אינו כי אם על ידי הספרים המוגהים כי רבי
יהודה ומורה המורכה אינם מצויים בזמננו זה ובארצנו
זאת ·· **קוץ** זכר בזה הענין שלשה מינים · האחד
וקוץ עליו הקיע · והשני קוצי בתי · והשלישי
לא הקיץ הנער · והניח מין רביעי והוא הקיץ עליך פנה
פעל עבר · הקיצונה על משקל התיכונה · החיצונה · ופי׳
בא הקץ הקיץ אליך הגיע הגבול אשר נגלה לך והזמן אשר
זמן לך והעת שקצב עליך · והקיץ מענין קץ כל בשר ואינו
קובר שהוא מעיקרו כי הקיץ כזה הענין · וקץ מפעלי הכפל
וראיה לזה קצות הצדי בהסמכו לאות אחת מאותיות הכל
הכנוי כי יאמר קצו קצי קצך וזה להבליע אות הכפל הוא
אבל הקיצונה אינו שאמרנו שהוא מזה הענין פירושו כי
המוקצה הלא הדעלי הגבולים והספרות מן קצות הדברים
שהם גבולות וספרות להם ·· **קור** הכניס בזה השער
וקר וחם עם מקור מים חיים בענין אחר והם שני
ענינים כי קר וחם מענין ולפני קרתו מי יעמד ·· גם
קוש לא זכרו והמוכיח בשער יקושון ·· **רום** אמר
בזה השער ודעלי עתה ארומם כמו
אהרומם ועקר זה הדגש להדגש מפני הבלעת את הכפל

... אשר ... שהוא ... ועקר הריש
... הדרש · ... העקר ... במדבר ...
... היו בה ·· אמר מרון לדבר זה לא נכון בעו
... ושבושו ברור ונגלה למבין בו ומה שאני סובר באלף
האודש אודש כי היא מחלפת מן הא ועקרו להיות הדריש
והתחלפות באלף לפי שהוא קל עליהם יותר מקבוץ הדאין
נאחת במלה אחת והוא על זה הענין סבוב לשון נפעל כי
הוא הראשונה להמה והשלה היא · ונשאר הדרש סבובי על
משקל הכהן הנהן · אף תאכל יאכל האסף יאסף ונולא מקום
האלף בהאסף ובהאכל היו דגשים כמו הנהן · ואמר עוד
בזה השער ודעלי עקרו וירמו הכרובים · ירמו אותם · כ
הרמו מתוך העדה הזאת · ויתרוממו יתרוממו התרוממו
ואני אומר כי יותר טוב מאד שיאמר על המלין האלה שהם
מפעלי הכפל כמו שאבאר את זה בשער רמם ושם אבאר
לך את דעתי בארומם חוץ ממה שאמר ר׳ יהודה ·· גם ··
רוע הניח ממנו מן המין ממכן שהוא יריע אף יצריח
יתרועעו אף ישירו איש אחד אשר לא יוזכר
פועלו לא ירועע · ויתכן שיאמר בו שהוא פעל עתיד מפעל
עובר כפול הלמד והפעל שלו חסר מן המקרא והוא על
משקל יכונן ישובב · והיה דין העין להיות פתוחה מפני
העין השניה הפתוחה שאחריה אלא שנקמצה מפני ההפסק
ואמר בשער רעה מן הפעלים רפי הלמד אבל איש רעים
להתרועע · ומה הדיעני רע · איננו מעקר זה ולא פירש מאי
מאיזה ואני אומר שהם נחי העין · ואומר עוד כי למה הריעות
רעו מענין איש רעים להתרועע כמו שסבר ר׳ יהודה ולא

השיבהו בזה כי אם רע ולא נתן לבו [illegible] והמשיך
ורעע מן הנחי העין רין וריחו זר [illegible] ונדו [illegible]
כי למה הריעתי רע מענין וירע הענין הוא מה שאמר [illegible]
החזיקוך חיל כיולדה ׃ **רוץ** הניח מן הבנין ה[illegible]
מתנו והרץ את גלגלתו — חלק הפעל הקל ו[illegible]
והרץ גלת הזהב׃ לא יבקה ולא ירוץ ׳ ושמא לא כצרך לזכרו
הואיל וזכר את הנפעל הנלקח ממנו והוא ונרוץ הגלגל׃
שאט לא זכרו בשאט בנפש׳ וכבר הניחו זו האלף וא׳
ואמרו בכל שאטך השאטים אותך׳ וידע כי הש׳
השאטים אותך הוא כמו כל תופשי משוט והם המנהיגים
את הספינה על שם המשוט׳ והשאטים אותם דומה
ללשון הסוריאני ופירוש בוז וקלון׳ והתרגום ויבז עשו׳
ושאט עשו ׳ ויהיה פירוש השאטים אותם הבוזים להם
והמלעיגים עליהם ׃ **שאל** לא זכרו שאל האיש׃
כי ישאלך בנך ׳ אשאלה — מכם שאלה׳ ולא
שאלתיהו בחולק תחת האלף על משקל ישרתיהו ׳ אני קנה
ילדתיך׳ השואלים מאתו והוא שאול׳ וה צווי שאל׳ ש
שאלו שלום ירושלים ׳ בפתחות השין כמו טעמו וראו׳
רחקו מעל יי ׳ שהם צווים ׳ והם פתוחי הפעין ופתחו
מפני אותיות הגרון שאחריהם והעקר בהם להיות כמו
שמרו אמרו בקרק׳ והפעל הכבד שאל כמו דבר אלא
שאין מנהג האלף להדגש כי אם במקומות מעטים׳ וכמו
יכונו בניו ושאלו׳ שאל ישאלו׳ וידע כי יהכן שאול זה ש
סבוב לפעל כבד שהוא וכנוע יכונו בניו ושאלו׳ והיה ראוי
ראויה להדגש כמו יסר יסרני יה שהוא סבוב לפעל כבד

[illegible] לשון [illegible] וכמוהו סבוב לפ
[illegible] כבד ו[illegible] והיה ראוי להדגש ולא נדגש ׳ ויברך
[illegible] שהוא סבוב ויי ברך את אברהם ׳ בנה לך ממנו
[illegible] המופלאים ושהם בתוך לבך כי הם מן החידות
[illegible] מעשי החכמים ׳ והשם שאלה אחת קטנה וכבר
הניחו האלף מן המקרא ומן המכתב יחדו והטילו התנועה
תחת השין ואמרו ואלהי ישראל יתן את שלתך ׳ ואפשר
שיהיה התנועה הזאת לשין עצמה ולא תהיה מעתקת
אליה מן האלף שהרי אמרו גם יתן הבא שאלתי כסגור
תחת השין ושבא וסגל תחת האלף והניחו האלף והניעו
השין בקמץ קטן מפני הנח והנסתר שבין השין והלמד
כלומר האלף החטפה כדי שלא יקדים את הנחים כי אם הקמץ
הקמצים או קמץ קטן שהוא הצרי ובעקר ענין אחר קרוב
אליו והוא תשאלניהו לי׳ וישאילום ומן הקל שבענין זה
הוא שאול ליי ונראה בשוב שיהיה מות הענין תחת השאלה
אשר שאל ליי כאמר שבכך אותו עקב המתנה שנתנה ליי והוא
בנה ׃ **שאר** לא זכרו עם עוד שאר הקטן פועל עבר
ולשון נפעל וישארו שני אנשים במחנה ׳ ואת
הנשארים והם שארית בהניע האלף בצרי׳ וכבר הניחו האלף
והפילוה אף מן הכתב ונתנו התנועה תחת השין ואמרו
וגם כל שרית ישראל׃ **שוא** בשוא גליו אתה תשבחם
אם יעלה לשמים שיאו׃ **שוח** כי שחה אל
מות ביתה הוא בענין מענין שוחה ושיחה ופירוש
שהעתיקה את ביתה ופלשה אותו למיתה ולאבדון והוא
[illegible] המשל ואפשר שיהיה מות המין בשחותו הוא יפלו ו[illegible]

והקיינה קוו והתהו בו נוספות להנך בחנו [illegible]
נאמנה. וגדות כמהם אלא שהעין שלפעל נופל
בשחותו כנפנה מן עשון לבו. ודון לבך. ואפשר [illegible]
בפי שחה מן הפעלים בעלי הכפל מן התהו שחתו [illegible]
ושיהיה העקר אחת להדגש כמו בעבור האדמה [illegible]
אלא שאם יהיה מן שוחה יהיה יותר טוב ומי שישים
בשחותו הוא יפול מן שחה שחיתי על משקל כי אם
ראות עיניו איננו מרחיק את עצמו מן הדרך ..
שום הרחיק בזה השער שיהיה וישם בארון כמו
ויושם לפניו וכבר זכרתי בשער יסך אך הוא
נכון בעיני להיותו מתכו .. שוע אמר בשער שנע
בפעלים חלקי הלמד אבל ועניין השע איננו
מעקר זה וכך אמר בהשע ממנו ואבליגה שאיננו מזה
העקר ולא פירש מאיזה עקר הם .. ואומר שהם נחי ה
העין על משקל השב אל העדה ור׳ יהודה הראה בזכרו
אותם שהם נגעתו לשני ענינים ונדעתי אני ענין אחד
להם כי פירוש ועיניו השע העמים עיניו והוא דומה
ללשון סוריאני כי תדעני ושע את הבית. וישוע יה
בתבא באלו אמר שויח כמו שאת כי טח מראות עיניהם
וכן אומר בהשע ממני ואבליגה. העלם עיניך. כלומר
הדל ממני .. שור זכר בזה העקר שני ענינים ה
האחד אשר שר [illegible] ני. והשני אשורנו ולא קרוב
ותשורי למלך. ואמר מור ענין עני והתשורה אין לה
להביא. אמר מרון לא רחוק הוא בעיני שיהיה ו
והתשורה אין להביא מן העניין שהוא אשורנו כאלו הוא

רשני

[illegible] אל שכר הראיה שהוא רואה ומכיר העניין שהיה
[illegible] הצליהם. ואם הוא והתשורה אין להביא ענין שיש
[illegible] ורוצה לומר מנחה לא ירחק להיות ממנו ו
[illegible] להקריבה לפני דורון והשיבו מנחה והיו
[illegible] נומכה .. שור לא זכר בזה הבנין השני מעקר
זה כי אם במשקל ובמשורה בלבד והיה עליו להזכיר
מה שהוא מראה את הפעל שלא ההנה על עצמו להביא כי
אם הפעלים בלבד ואני סבור כי מה שאמר הכל שורה ענין
נחשב קרוב להיות מזה העקר ומזה העניין על משקל [illegible]
וראיה לזה הוא מה שאומר ושעירה נכתן וכהמה [illegible]
כי כל אלה המלות הם שעורים כמו שורה .. תאם לא
זכרו התאמים [illegible] שכלם מתאימות. ויהיו תוא
תואמים הם [illegible] שם או ענין וראיה לזה שהרי נותנה ב
בסמיכתו מן התלם לקמץ והוטלה התנועה הקמץ התח
את הבנין שבו כמו התמי צביה על משקל אהבי אדום
ואעפ הדבר הזה נקנו על לא זה הדרך באמרם והתארו
מבני אדם. ופעלו לא יבן לו בחשי ומשפטם להיות ב
כמו והגית בכי כוחך. אבל התואמים הוא בנות על
משקל קרובים ורחוקים ובהמהם אותו לדרכי אמרו
התאמי צביה. וכבר נכנס הנה בזה העקר אמרו והנה
תומים בבטנה אפשר שהכילן [illegible] של התאומים [illegible]
והטילו התנועה על ההיו [illegible] עליה ואמרו תומים ..
והביא ר׳ יהודה במאמר השני בראשיתו בזה
בזכרון הפעלים מן הפעלים
[illegible] ענין מדרכו ישבע בוגלב. שק חום. ושם סוג

וחוס מן הפעלים כמו חוכה בשוקים · ומנו ...
תשמות הפעלים כמו נולה וקורה · יקורי בחס ...
שכנה דומה נפשי · וחוס בעיני הוא ... ...
עוב אעפ שחוס בשק ועוב בחם ודעת ... ...
בסוכה ודומה שהם ענינים ודבר נכון הוא שקורי הוא ...
לשון נקוד ועלוא וכל שכ חוס כמו שנקוד ועלוא ענינים
כך חוס וכלו שלדבר אין טעם לקיות חוס כל עקר פעל
ושמענוה ודעהו ··

הפעלים אשר למדיהם אות רפה

וחלקה ·· **אוה** מן הקמץ הראשון מוסיף עקר
איש אחד והוא לשון התפעל
התאוו תאוה · את העם המתאוים · ואומרי ... תאוה
ונאמר כי והתאויתם מעקר זה ודבר זה רחוק מאד כי
שלא נמצא והפעלים בכל המקרא ודומיהם ... ...
מעקר אחד זה הוא פתור דברו ולא פירש מאיזה עקר ...
הוא ואני אומר שהוא לשון התפעל מעקר זה שהוא תאוה
אלא שהוא מין שלישי מנחי ... הנחין השלישי הוא ...
על הקורא נטעות עולם ופירוש זה כי והתאויתם ענין
והנחלתם וכלו אמר ברכות אבין עצמו ורבו על ברכות
אבותי עד שהגיעו למרחקי קצוי קדים ולשפתות נבולות
מרב הרבבותם והתגאם ונבאם וזה על דרך המשל שנהג
בלשונם כמו שהוא מנהג בלשונם של אמה אחרת וזולתי
לשון אומותינו · והאחד מן והתאויתם התאוית עלתה
התענית ההדפית בום ... ·· **אפה** קמץ מתוכו איש

בזה ·· ... לשון נפעל לא התאפה קמץ האפיכה
... ... איש אחד והוא לשון נפעל נבזה בעינינו
... נבזים ושפלים ·· **בטה** לא זכרו בטה בטיתי ·
... ... משקל בנה בנתי · אבנה יש בוטה
נחתב בהא להורות על עצמו שהוא יוצא מבנין הקל ואין
... ושמא יאמר עליו שהוא מבנין הקל על משקל קורא
... ונחבה ההא תחת הקמץ ובמקומה ·· **נהה** לא זכרו
ולא ינהה מכם מזור ויתכן להיות מענינו יגעיב
נהה ·· **גרה** הקמץ מתכו איש אחד והוא גרה לא יגר עקר
יגר להיות יגרה והוא לשון נפעל על משקל יגל
שעקרו להיות יגלה ומשקל גרה לא יגר יגרה גדולה · ואפשר
להיות שהם היבורת הללו להיותם מפעלי הכפל ואז יהיה גרה
על משקל סבה ויהיה הריש לתגש · ויתכן להיות יגר על
משקל יסב אלא שינה קמץ מפני ההפסק ·· **דגה** לא
זכרו וידגו לרב ·· **דהה** הרחיק שיהיה אדדה
כל שנותי מפעלי הכפל ולא פירש מאיזה עקר
הוא · ואומר שהוא מעקר חלק הנוד ולמד עליו האמר
התדלה אתדלה · הדגיעו ... בדלת ואמרו אדדה כל ...
שנותי · והוא לשון התפעל · וכן אדדם עד בית אלהים על
עקרו להיות אתדדם והם כנוי למתפעלים · ואם יאמר
אומר והלא לשון התפעל לא יתעבר ואיך אמרת כי הם
באדדם כנוי למתפעלים אמרנו לו כי לשון התפעל כבר
נאמרה אחר ההגלחו את נזרו · ובלא ספק כי נזרו הוא
הפעול בנפעל הפעל עליו והוא ההגלחו · וכמוהו וכלבש עם
התחטאו · וכל אלה הדברים פעולים הם בנפעל הפעל עליהם

והוא התחטאו וכמוהם אחרי הרבים את הגבנוני ··
סבוב למתפעל שלא הוזכר פועלו והוא שאמו
הוא הפעול בנפל הכבם עליו · וכמוהו עוד אחרי
אותו · כי הפעול הוא אותו וראיה עליהם שהם לשון התב
הדגשין אשר בביתן ועקרם התבבם ונבלעה ההא בכף
ועוד לשון התפעל שהוא מהעבר ירדף אויב נפשי · כי ר'
יהודה סבר שמשפטו יתרדף · ואמרו אנשים שבקי אין ב
בשמוש הלשון כי אדדם על משקל אכבד אקחד ושמו ה'
המם מן העקר ודבר זה טעות בידם מפני הדלת השנית
באדדם שהוא דגושה והביא דגושת אכבד והוא נאמרה
יפות והנה כבמה וכבר נתברר כי אדדם לשון התפעל
כמו אדדה והמם כנוי למתפעלים · ואכבד ואקחד לשון נ'
נפעל · ודע כי אפשר שיהיה העבר למתן וכדומה לו
בבשלם הבשר כי אדדם אדדה להם כמו בשלם שהוא בשל
להם ומשקל אדדה לו כל שבותי אדמה לעליון ·· גם
דחה הניח ממנו איש אחד והוא לשון נפעל בדחה
ידחה רשע · על משקל לא ימחה שמו ורבים
ידחו ונפלו בה ראוי להיות בקמץ ומלרע על משקל יגא
ימחו מספר חיים אלא הוא פתח ומלעיל נחלף המנהג
והדרך המשתמשת · ואם יסבור סובר לשום אותו מ'
פעל עבר מפעל שהפא שלו כון שהוא נדחי ישראל יכנס
אין טוב בענין כי הענין שלו להיות מן לדחות פעמי דחה
דחיתני לנפול ·· דמה הניח מן המין הראשון איש אחד
והוא לשון התפעל אדמה לעליון עקרו אתדמה דד
ולו היה לשון נפעל היתה הה"א רפה על משקל ואבנה

נגו גומע ·· והניח מזה העקר מין רביעי והוא לא
ל' אל תתנו דמי לו · ואל תדמינה · ולא דומיה לי ולא
ושמא הדמות הרפה היא עמוד הפעל באל דמי מומרת
מין אחד מן הכפולים אשר במם ·· הגה זכר בו מין
אחד והניח בכל פעליו · והניח מזה המין חלק
הפעל הכבד ולמד עליו ההגה יהגה; על משקל הרבה
ירבה המצפצפים והמהגים על משקל מרבים העם להביא
והניח מזה העקר מין אחד והוא הגה יהגה הגו קינים ו
מכסף · ודע כי ר' יהודה הכניס הגה ברוחו הקשה עם
והגיתי בכל פעלך · ואיני רואה את דבריו אלא הוא בדעתו
מן הגו סיגים · ואמר ר' יהודה בזכרון שער יגה כאשר הוגה
מן המסלה ויש מי שאומר כי הגה ברוחו הקשה פועל קל
מזה הענין נחלפה ההא הראשונה מן יוד ·· אמר
מרין ודבר זה אפשר להיותו ונכון הוא בלשון · ושמא
שתי לשונות הן בענין אחד והם כאשר הגה ברוחו הגו קינים
מכסף ·· הרה זכר בזה השער הורה גבר יעם והזר
ותלד בן · ואיני יודע איך יתכן דבר כי ידוע
שוהר והלד בן הוא עבור ואם הורה מתכן איך נודע
מה בבטן המעוברת אם זכר אם נקבה כדי לבשר בו הלא
תראה מה שאומר יאבד יום אולד בו והלילה אמר הורה
גבר וזו האמירה אינה לאיוב אבל היא למבשר כאלו אמר
והלילה אמר המבשר הרה גבר ונחסר שם הפועל מן
המקרא והיה מותר להחסירו מפני שהוא דבר ידוע ש'
שהפועל לא יהיה בלא פועל בין שיהיה הפועל בכונתו
בין שיהיה בדעת וכמהו אם יחרש בבקרים שהוא אם

יחרש איש בבקרים ונחבר ממנו הפועל ומאמר הכ
ישבר את כלי היוצר כאלו הוא כאשר ישבר איש ונא
ויקבר אותו בגן עזא הפועל הזה פועל שהוא ויקבר
שאין לפניו דבר שיוכל להחזירו אליו ולא יהיה לך בדברי
אם הוא ויקבר אותו ויקברו אותו כי שנים הם במקרא שא
שהם ויקבר אותו האחד זה שהזכרנו והשני ויקבר אותו
בגיא · וכן החכמים בעל המסורה שם ויקבר אותו בגי בגן
עזא · ומה שאמר איוב והלילה אמר הורה גבר דומה למה
שאמר ירמיהו ארור האיש אשר בשר את אבי לאמר ילד
לך בן זכר · ולכן אמרתי כי הורה גבר מענין אחר זולתי שמן
והרה וילדה כי הרה גבר כאלו הוא ילד גבר כמו שאמר ירמיהו
ילד לך בן זכר · וראיה על כי הרה גבר הוא כמו ילד גבר ה
הוא מה שאמר המקרא ברכות אביך גברו על ברכות הורי ·
כאלו אמר יולדי ותדע והרה את מרים ואת שמי ואת ישבח
אבי אשתמוע שאי אפשר שלא יהיה ענינם כענין והרה ·
וזו שגגה ששגה רבי יהודה ·· זכה הניח ממנו איש אחד
והוא לשון התפעל יתן זו הזכו יתכן להיות התזכו ·
הבליעו הזין בזין ולכן נדגשה · ואמרתי יתכן ולא נזרתי כי
עליו בדבר זה לפי שנתפשרתי בו לדעת יחידי שרבו עלי ·
אבל מה שאני סובר בו ודעתי נוטה אליו ואחבר בו ואם
ואחכה אותו ואתאכלו היא דעת אחרת זולת זאת שזכרתי
והנני אספרנה לך ואבארנה לך ואציענה לפניך שמע
והאזין אלי וראה איך אביא הראיות עליה · אומר לפי
שהיה פא הפעל שלו זין והזין קרובה במוצאה ממוצא
הסמך והצדי כי שלשתן אותיות השנים והקרב · מהן

כמו שיתן את השין והתיו של התפעל מנהגה להתאחר מן הזין
הצדי והסמך והשין בהיותם פוא לפעלים נתחייבה גם
התיו להתאחר מן הזין בהתאחרה מחברותיה והתיו התפעל
בהוכה בהיותה אחר אות הזין נעשתה כלשון סמך שאין
יכולת בלשון לצחצח בזין שוכנת אחריה התיו היה ראוי לו
להתחלף התיו התפעל שאחר הזין בדלת לחק הצחצוח בזה
המין כאשר עשו בתיו התפעל שבאה אחרי הצדי כי החליפוה
בטית לחקל הצחצוח בצדי אמרו מה נצטדק וילכו
ויצטירו הצטידנו אותו מבתינו · ואלו החליפוה בתיו היתה
נעשית הצדי כסמך במבטא והיה נאמר נסתדק ויסתירו
הסתדנו לפי שאין יכולת בלשון לצחצח בצדי שוכנת
שאחריה תיו נמצא בידינו מאלו שתי ההקדמות שאחת
מהם הקדמת דבר שהתיו של התפעל מאחרת מן השין ו
והשנית הקדמת דבר שהתיו של התפעל בבואה אחר הזין
תתהפך לדלת כי עקר התפעל מן זכה הזדכו לפי שהכניסו
התיו בו אחר הזין ולא יכלו לבטא בזין קודם התיו כי השוב
לסמך והיו אומרים הסתכו ישרים בגויים לכן החליף התיו
בדלת ונעשה הזדכו ואלו החליפו מן התיו טית כאשר עשו
בנצטדק היה נעשה הזין צדי והיו אומרים הצטכו ויותר
טוב להחליף התיו של התפעל יותר מהחליף פא הפעל כי
התיו של התפעל נכנסת בתבה לשמוש ועפלה היא בה ופא
הפעל יסוד ועקר לא ימוש כאשר החליפו מן התיו דלת
ונעשה הזדכו החליפו מן הדלת זין ואחר כך הבליעו האחת
מן הזינין בחברתה ונעשה הזכו · והחלפת תו התפעל עם
הזין דלת ועם הצדי טית דבר שוה הוא בלשון עברי ובלשון

סוריאני ובלשון ערבי דבר גלוי ומפורסם הוא וידוע
ואינו צריך לראיה כי הוא הלשון הנגלה והידוע לכל
סוריאני הוא מה שאנו נשמיע ינעבע כי זאת העיה מן לע
היא מן היו של ההפעל כי הוא מן יוצא מן לך מזדמין ואמרו
עם הזין הזדמנהון למימר קדמוי גם זאת הדלת מתחלפת היא
מן ההיו של ההפעל שהוא יוצא מן בהזמנא ובלשון עברי ה
הוא מה כנעלך הצעידנו ויצעירו ולא מצאנו שכשהשתמשו הם
העברים בלשון ההפעל שתפא שלו זין בשוב מן המקרא כי אם
בהזכו כאשר אמרתי ובהזדמנהון ואנפ שהוא סוריאני גם
הלשון עברי הוא כמו שמצאנום שאמרו בלשונם ואת
ואתהנה לו זמן ועוד בזמניהם וחזנו ממנו פעל ואמרו לגזרי
מזומנים נמצא שההפעל מן זמן אחר הוא בין שהוא עברי
ובין שהוא סוריאני בלא ספק הואיל וזו המלה בשתי הלשונות
האלה אחת: וכבר נמצאה רבה מלשון ההפעל בדלת עם הזין
בדברי רבותינו ז"ל באמרם נזדמן לו רוק נזדקן הזין מלעיליה
נזדכה פלוני· ואלו הלשונות הן עבריות מצחצחות ואלו לא
נמצא זמן ההפעל מלשון ההפעל זמן ומזולתו ממה שפא
הפעל שלו זין משהמש אצל רבותינו היה די לנו ומספיק
אותנו ללמוד מלשון הסוריאני לפי שהוא שוה ללשון העברי
ודומה לו והקרוב אליו יותר מכל הלשונות· ורה על זה ויאמר
אותך שכן הוא בקמצות ופתחות ברב המקומות מהלך
אחד ושוותם בהנו עד את הע ובחבור ההפעל בה אחר
היו מפא הפעל באותיות השרקה ועם הצדי בטית· ואשר
יוליכך עוד על זה הוא מה שנשאו אותם העברים במסירה
במשא אחר הלא תראה מה שאמרו עם גבר המים לי השכחת

... נפו· ערבו העברים עם הסוריאני לפי שהוא שוה
לו· ואמרו בלשון בני אדם כל לשון ינס בר מן ברפין· כרעו
... ויקס· והוא בדרך גם ברכהן יתשבוס בלשון אחר באמרם
בלשונא· ואמרו עוד כל דסמיך לחית ועין מה ומה בר מן
ז קמצים וב פתחין וסימ מה עמדי כי מה עבדך ואמרים
על מה ומה חשחן ויאמר לה מה עבדת הלין קמוצין· וב
פתחין מה חטאתי מה תפשו· החבירו הסוריאני עם העברי
וכזה השוות הרבה שתי לשונות האלה בכמה דברים מהרבה
ענינים ולפי שהם נבוכות שוות ודומות זו לזו היו חשובי
ישראל רגילים לדעת לשון הסוריאני שהוא לשון כשדים בלא
הראה כי מקצתם אומרים דבר אל עבדיך ארמית כי שומעים
אנחנו וכמו שאתה רואה שמזגו את שתי הלשונות האלה ב
בספר דניאל ועזרא בלא שום צורך שהצריכם לכך אלא לפי
שטוב בעיניהם ויפה עליהם וזה שזכרתי בהזכו שהחליפו
דלת על הזכו בזין והחליכו אחת מן הזינין בחבירה ויעשה
הזכו דבר נהכן ומשתמש אף בלשון אחרת זולתי לשון הע
העברים ואראה לך בטוב למשול לך משל מן הלשון הנהוג
בזמננו זה והוא לשון ערבי אלא שאנו ... לשון ערבי ראיה על
לשון עברי אלא לפי שאני יודע כי הרבה מן העברים לא נהגו
לשמוע כמו זה הדבר ולא ידעוהו ומי שלא נהג לשמוע דבר
ולא כדומה לו בתחלה שמעו אותו הקשה עליו וחרד ממנו
ונעשה עליו כאלו הוא דבר שאינו ערב ולכך ראיתי להוסיף
לך באור ובדור כמה שזכרתי לך בהזכו ממנה שכשהשתמשו
הערביים בלשונם· ואומר הערביים יאמרו בלשון ההפעל
מן קמע אסתמע והוא מקהמע ובלשון ההפעל מן צבר

אצטבר והוא מצטבר ויאמרו בלשון התפעל מן זין אזד׳
והוא מזמליאן · ומן זגר אזדגר והוא ויחליפו מן תיו
התפעל דלת עם זין כמו שעשו העברים בנזדמן והזדמנו
ונזדכה ונזדקן וזולת מה שהלך בדבריהם על זה הדרך ·
וכאשר ילכו על דרכנו ויאחזו את שפתם בהזכו יחליפו
היו של משתמע בסמך ויבליעו האחת בחברתה ויאמרו
אסמע בדגשות הסמך ויחליפו מן טית של מצטבר צדי
ויבליעו האחת בחברתה ויאמרו מצבר בדגשות הצדי ויא׳
וימירו מן דלת מזדאן ודלת מזדגר זין מכל אחת מהנה
ויבליעו כל אחת בחברתה וידגישו אותה ויאמרו מזאן
ומזגר בדגשות הזיין · נסה זה המשל ובחן אותו כי הוא
יקריב לך מה שאמרתי בהזכו ומה שאמרתי באחר היו
התפעל מן כל פא הפעל שיהיה שין או צדי או סמך הוא
הנתיב הנדרך בלשון העברי לא יצא מכלל זה שנקדמה בו
התיו התפעל על פא הפעל כי אם אחד שפא הפעל שין
ונקדמה בו תיו התפעל עליה כדרך מי שאיננו מקן והוא
והתשוטטנה ועם הדבר לבי שכלל עניקם קבוץ התיו ע
עם שתי השינין בהתשוטטנה אלן אמר והתשוטטנה כי
האות הנח שביניהם איננו מחיצה מפסקת ולא מבדיל חזק·
וכן יצא מזה שאין פא הפעל בלן שין או שאר ארבע אותיות
הללו שנתאחרה בו תיו התפעל מפא הפעל ונתחבר בהתפעל
שפא הפעל שין או סמך או צדי או זין ואותה הנה היא
והתיצב אחותו כי הנח הנסתר שבין שתי התוין הוא פא
הפעל והיה ראוי להיות והתיצב כמו ויצא יי ויתיצב · כי
ונקדמה הת היוד על התיו של התפעל ונח והיה זה יותר

קל ... הם כי כן חקם ודתם באותיות הנח להקל ולא להחמיר
על דבריהם · ואין נכון על דעת ר׳ יהודה שיהיה הזכו לשון
נפעל מפעלי הכפל שהוא לא זכו בעיניו לפי שהוא מלרע ·
ולא מלעיל כמו הברו נשאי כלי יי · כי ר׳ יהודה כאשר זכר ב
בראש אותיות פעלי הכפל המין האחד מלשון נפעל שער
משקל נָבַר אמר והצווי מזה הנפעל על שקול הדעת באמת
הוא הִסַּב הִדַּם הִנַּר והעקר הִסָּבֵב הִדָּמֵם הִנָּרֵר וכשהתחבר
אליו וו הרבים או יוד הנקבה המאמר הִסַּבּו הִדַּמּו בשני דגשין
ונח אחר למשך הִבָּרוּ בהקל הריש ויכון להרגש והעקר הִסָּב
הִסַּבְּבוּ הִבָּרְרוּ הִתַּמְּמוּ · ולכן אומר שאלו היה הִזַּכּוּ צווי
לשון נפעל מן זכך היה מלעיל על משקל הִדַּמּוּ הִבָּרוּ כי כן
יצא הצווי מלשון נפעל מפעלי הכפל ומן הפעלים השלמי׳
בהתחברם לוו הרבים או ליוד הנקבה שגם הוא מלעיל כמו
השמרו החלצו השמרי המלטי · וראיה על ברור דברי ר׳ יה׳
יהודה כי צווי הרבים מלשון נפעל מן הפעלים פעלי הכפל
הוא בשני דגשין ונח המשך כי כל פעל עתיד שתמצאנו במקרא
מלשון נפעל מן הפעלים של בעלי הכפל הוא בשני דגשין ונח
המשך כמו אם ימדו שמים · פן תדמו בעונה · וכל אנשי מל׳
מלחמתה ידמו · יקלו רודפיכם · כלם יחמו כתנור · וזה בדגש
אחת בלבד מפני החית וכמוהו ולא יחתו וימסו אסורין בשני
דגשין ונח אחר ימקו בעונם · ולא יקבו · וישחו כל בנות השיר·
בדגש אחד מפני החית · וכן ולא יתכן עוד שיהיה הזכו לשון
התפעל מן זכך שאלו היה כן היו נראות בו שתי אותיות הכ׳
הכפל לפי שמשפט הכפל הראשון להיות דגש על זה הדרך
מן ההתפעל ואי אפשר שלא להראות הכפל השני · כמו

שקראה בההללו בשם קדשו ומשפט הלמד היה שונה
להיות דגושה והוסיף להקל וכן בהתחננו אלינו ובא ובו
יתהללו בדגש על העקר ובפעלי הכפל מין אחר מלשון ה
ההפעל ושתי אותיות נראות בו ואעפ״י שאין בו דגש והוא
והתגוששו· הות יתבוללו וכלו הוא אשה וכן אשתוללו אבירי לב
לב על זה הדרך כל לשון התפעל בפעלי הכפל בהראות שתי
אותיותיו בשני מיניו וכך אי אפשר להזכו שיהיה לשון נפעל
מן זכה שאלו היה כן היתה הכף רפה וקלה והיתה הזין
קמוצה כמו הגלו הנעלו הנכון· והנה לא נשאר דבר שיהיה
הזכה ממנו כי אם שיהיה לשון התפעל מן זכה כמו
שבארתי אלא שהיא בזכה מתחלפת מן הכף שהוא למד
הפעל וכן נזירה כבר פירשתי לך· ושללך הא בהזכו מה
שלא כתבו אלבו אחד מן העברים שקדמו אותי· ואני מפיס
מכל מה שיראה דברי אלה מן המקדמין המופשים ומן
המאוחרים המתחפשים ויראה עוד מה שזכרתי ממה
שנשתמשו הערבים במלה זה וכיוצא זה בו שלא ינכר
על אה זה כי אני לא הבאתי לשון הערבים להיות ראיה
להאמנת דברי ואף לא לשון העבריים צריך ללשון ערביים
אבל זכרתיו לפי שקרובה מן העבריים לא נהגו לשמוע לי
לדבר בזה ויראתי שלא יקיים לבם לברוח ממנו ולהקשות בו
ולהחזיקו בדבר שאינו ערב ונוח ולבך תראיהו כי כמו
זה נמצא בלשונם וכמו זה עשה רב סעדיה ז״ל בספר יצ
יצירה כי כשזכר שם שאנשי עבריא יעשו מן היוד תלונה
גם וכר שגם כן עשים הערבים והביאו לראיה ועדות
מקצת לבריהם·· זרח הנח מן המין הראשון משני א

מינו איש אחד והוא לשון נפעל כזרח יזרח ויזרחו· באור נגה·
חיה וכי בעיקר זה מין אחר והוא וחיית ורבית ואמר
בוא השער וכבר נהגו העבריים שהשתמשו בעקר
זה בתפלה ההא בעבור רוב השתמשם בו אמרו בל ימי ארם
אשרחי· וחי בהם עקדם להיות אשר חיה ודרה בהם ואמרו
ואם בה היא חיה ועקרו ותיהה אך לפי שאמרין תפועל
הנעבר לזכר בחסרון ההא שהיא למד הפעל אמרו בחסרון
תהא גם הפועל העובר לנקבה זה ספר בביאור ודבר· וזה
אינו רחוק אלא שאני אומר כי טוב מאד שתפריכה תיבות
האלו מפעלי הכפל ויהיה עקרם חיי ויהיה כל ימי האדם
אשרחי וחי בהם כמו קם עונך יך לבבך שהם מן שנה
המשנה ולא הלכה בשמן· אבל יהיה כינו בדגש ·· כמה
הופשה המשגב והחה אבל תוכח שתקלה בחמות הזין בקשי
תפה שהוא מן עזז ובוז ועזוז ונפלאותיו והיה לו להיות
בדגש כמו והמשאה החלב ושמא ההא שהיא למד הפעל
בחיה נתחלפה מן היוד שהוא למד הפעל בחי· והנה מזה
העיקר מין אחר והוא תאחיה מתחבי זה וימרחו על השחין
ויחי· וישבו תחתם במחנה עד חיותם ויהבן שיהיה כי
מות תחת קרוב ממין זה כלוך מאמר נח המתידגש ובלא
ספק כי יואב יחיה את שאר העיר ממין זה והוא כמו
להגביה בנין ולבצור חומה ולהשגב תוך והאיק לזה מה
שאמר הכתוב והעל ארוכה למלאכה בידם ועוד כי עלתה אר
ארוכה לחומת ירושלם ·· חנה אמר בשעך יהוה אבל
נחנה רחוק להיות מזה ··· העקר לפי שאינו נחנת
על משקל נראית נגפה ולא פירש מאיזה עקר הוא אמר

לא יתכן ויהיה העקר נחונה
ר"ל ... בנסח ז אחר כן
ולא יתכן בעיני שיהיה לזה

תמרון אפשר שיהיה מזה הענין ועל הדרך שאמרתי בגוזר
ושוכנת ויושבת ויהיה עקרו בהיות נחסר על משקל גמירה
נבנית: והפלו הפועל הבנין שהן במפעל הסמוך הקודמים והנ
והתוכר מאמרים והטעם הוא נפרח לכך ימצאו נקים ואף
אם הוא מעקר זה ענינו כענין מחנה כי הוא חלק מכין ומן
חכן·· חרה אמר בזה השרש והענין וחרה לשון נפעל
ואמר בשער חור מפעלי הכפל ויתכן שיהיה
העצמות יחרו לשון נפעל ויהיה עקרו להיות לנוס מפעלי
הכפל אמר תמרון ואם כן באמת הכיר לשון נפעל האמת אשר
אין בו חתכן משער חרה והוא כל הנחרים בך ויתכן שתהיה
ההא שהיא למד הפועל בחרה חלף הרש שהיא למד בחור··
חתה הכנס בעקר זה שני מינים האחד אמר בו תחתה
ליחתה איש· כי נחתם אתה חותה· והמין השני אמר
בו החתה החתיתי· יחתה ויסחך מאהלי· על משקל יפרך
ישקך· ומזכו החת נגזר במבנין· עקרו החתה קל וזה הוא
ספור יקרין· ולא מוכלא פלא לדרך מאד מי מומעו לשוס:
יחתה קל כמו החר· ולשום פחות הזור מפני היות שבו למו
שיחתה איש שהוא בבנין קל· ובמקו יחפרו בנפעל· יתגרו
בזעו למען יחסרו לחם ומים ובמקו ויחן את הכלבים
שהוא ראוי להיות על דעתו ויתן בחירק היוד· ואין ספק
שאלו נצרכין להוסיף על ויחן אות הכלכי שאמרנו מלצרים
עמו יחצר על משקל יחתה ובמו שיאמר מן חצר יחצר
כן יאמר מן חתה יחתה גוזר· ויהיה עיקר יחתה
להיות בחירק על משקל הירצך או הישא פנך· הידקך לבי
ומה שיפה לך זו הדעה אנף שהראיה טובה היא שבא

הוא

מצאנו החתה שיהיה יחתה ממנו ומה שאמר צריך לטעת
אותו כי שם המינים שזכר ר' יהודה אחד הם כי ענין הכל
שאיבה והפרק והסרת מקום הפרש בניקום·· טמה
לא זכרו נטמה נטמינו בעיניכם על משקל··
ונבלנו אויקם·· ידה מצאנו בזה השער בנסחה לחת
בעבד משאר כל הנוסחות אות שנזכר שם ופרס
אצל חשבון ונאמר בו דבר טוב ונאה שהיא מזה העקר
ונאמר שם אחד ויתכן שיהיה ופרס מפעלי הכפל ואני
אומר שיהיו מפעלי הכפל לא אפשר כל עקר ואינו צריך
להביא ראיה לבעל דבר זה כי שזה דבר ברור הוא אצל כל מי
שיודע דבר מחכמת אותיות הנח וחכמת אותיות הכפל
ואני סבור כי דבר זה אמרו ר' יהודה כלל אבל הוא בלשון א
ספק לאחד מן המתחכמים בספרו שכתבו בגליון הספר
על דעת עצמו והעתיקו מן הגליון ההוא סופר סכל וטפש
וכתבו בתוך הספר בפנים באמצע הדף וראיה לזה שהרי
לא מצאנוהו בנוסחה אחרת: ועוד כי חכמת ר' יהודה בפעלי
הכפל מכחשת זה הדעת: ועודתי על דבר זה והקרית לפי
שיראתי כן תמהק נוסחא אחרת מן אותו הספר· ויתפשט
הדבר בהרבה נוסחות וירבה הטעות אצל בני אדם ויקראו נגס
המחבר·· כפה הכנס בשער הזה אכף עליו מרום
ושם אותו לשון נפעל חסר המבנין ואמר שעקרו
לכפה כמו הגלה אשר עקרו הגלה ואני אומר שהוא מבעלי
הכפל מלשון כפופים יותר טוב וזה לפי שהוא פתח ואילו
קמוץ כי המנהג של לשון נפעל מן הפעלים שהם יתר ולבד
להיות פה הפועל בהם קמוץ בין שיהיה אותו לשון נפעל

69

שלא בין שיהיה זוכר הלא תראום הבל והגלה קמצין וכן הנעשה
והנעשה ולא יראה לרית ירא לבדוכם כי נהחץ למרבע רוחות
השמים אם יצא מזה הלכך שרו נפעל ולא יוכל אם נרבע שר
שהענין שלו היה כמו ירחו ונפל בה פתח וכן בדור אחר אחר
שמם פתח· אבל הנפעל שלפעלו הסכם מנהגו להיות בהקרת
כי אם בהפסק הטעם שאז יהיה קמץ וכן אומר כי אלה שתי
מרום יהיה טוב מוסבות הכפל ובין הנו ויקר בעיניך ועד באמר
סיפא ויומק פתחים מהתחבר הדגים והתרבים ואיני יודע
איך אירע לו זה· ואיני סבור אלא שהיה בעיניו אלה קמוץ לי
ולדוד נאמר באלה כי הוא לשון כף כלומר מה זה אולך אלך
ונחלק בבפו· ואשר להיות דבר זה אלא שאין דרכו לצורך
בעינו·· ויתכן אצל שתהיה הכא בכפק יכפה אף מוחלפת
מן הפא שהוא למד הפועל של כפה נפשי·· ברח וזכר
בן שני מינים האחד בריח וקשר ויבריחם · כדיק
גדולה· והבריח מן עלי שי והוא וגם מים הבדו מאתם ונרה
מכרים· ורחוק מתפניים מנגה· ואומר כי הטעם שאינו מה
מחובר לבנין מזה הבנין הכפעלי יתכן להיות מורה על
לאבריהם למקומה· ואשר ימבוהו לבני הרבים שאינם
עמך ולבנין הנקבה האחת שאינה עמך אמרו מורים מה
מורה הפיכו סימן הנקבות מן הפעלה כאשר הבדו אותה כי
לאחד מן הכנויים כי הרבה מנהגם להפיל סימן הנקבות מן
הטעם בהתחברו לאחד מן אותיות הכנוי אמרו בהסמך פתח
לבנוי הרבים שאינם עמך גם מוהם אשר צוה אותם להיות
פתח והיה ראוי להיות פתחם· ואמרו בהתחבר התבונה
לזה הכנוי עצמו מכספם לתבונם והיה ראוי להיות התבונת

ואמרו בהקמץ פנה לבנוי הנקבה עובר בשוק אצל פנה והיה
ראוי להיות פנתה· והקמץ יהיה נאמר ארכה מארץ מדה· ואמרו
עתה כנה· והיה משפטו להיות כנתה· וכן אמרו בקטפר
שוכה עצים לבנוי האחד שאינו עמך איש שוכה והיה הדין
להיות שוכתה וכן יתכן שאומר בתלדם שהיה קודם הסמכו
מוסיף על משקל מתנה מקנה מרחק· וכאשר המכוהו לבנוי
הרבים שאינם עמך הפילו ההא שהיא בגד הפעלבו· כמו כי
שהפילוה מן רועה באף וגם כאשר חברוהו לבנוי הקבים· וכ
ואמרו גם בנימן נער רודם· וכאשר חברו עוד המעלה אותנו
ואת אבותינו בזה הכנוי הפילו ההא ואמרו איה המעלם מים
וכאשר חברו עושה בכנוי האחד שאינו עמך הפילו ההא ואמרו
תרעשו גם תרבו· ומשקל מכרים מן בבני רפיון העמד על אלה
הפנים מהוא הלכך שאף בואר בן הוא ולא יעק לארץ מנבה· כי
שהוא יוצא מן במהלך לבעד כפי מה שאמר במקומו הראוי
לו· ודע כי ואמרו כי בעיני מזה הבנין המושג ופירוש זה שאומר
כי וגם מים הבדו מאתם בענין הקנין וכן אני קבור כי ואולך
לי לענין ואקנה כי לשון קנין נוהג בנשואין והיא הוא אומר וגם
את רות המואביה אשת מחלון קניתי לי לאשה ופירוש הכל
קנין ומתשלה ודגשות כף ואחליתך לי בלא טעם קנו. שאמרו
אם יקנך עון בהלנים יקוף בלא טעם· ויש אנשים שהקפידו
מלשון ורחוק מתפניים מורה מן וגם מים הבדו מאתם· וכ
ומהני מורים ויאמרו כי זה הלשון אינו נוהג בקנה הפנים
בלבד וישימו הטעם במכרים עקר אבל כאשר יודע לי כי הבדו
מאתם בענין הקנין היה טוב וישר בעיני שיפול זה הלשון על
כל דבר הקנה כנפול לשון קנין על כל דבר הקנה ואפלו בנבים

נאמר קניתי איש את יי׳ · וכן אומרים לזהב אנשים כי בערבית
תלשון קניר ודבר זה אמנם שאינו ראיה גמורה יותר טוב
וחבב עלי ולהוציא בעיני להיותו מן הכלו מאותם שקרי הוא
אומר בחמשה עשר כסף · ועוד כי לא מצאתי לשון קניר יותר
בבשואין אבל כשיהיה כזה בענין קנה יהיה שוה לכל מה שיתן
אדם מים ואשה וכן כל דבר הנקנה עד שלא יהיה מיוחד על
מכיר בכסף צריך שיהיה קבון ומתנצל וילמד עליו שכן הוא
מה שאמר במקום אחר בענין כזה לקנות בכסף דלים והגה
מאחד משני התיכון שחבר והוא בור כרה ויחפרהו · איש
אחר שהוא לשון נפעל נכרה עד יכרה לרשע שחת על משקל
נגלה יגלה ·· לחה לא זכרו ולזות שפתים על משקל בו
ראות עיניו · ושמא יתכן שיהיה ולזות כמו העקשות
אל ילוזו מעיניך ונכנסה בו הוו והיתו כאשר נכנסו בגאיות ·
ובעטות ·· נאמתק · וגרות לאהם · שהם נחי העין אלא שהעין
הפועל אובדת על זה הדרך מן ולזות שפתים כאשר אבדה מן
שאון לבי · ורק לבד שהם נחי העין כמו שאמרתי בבשחוה
הוא יפול ·· לקח לא זכרו ודע כי היה לעת נתערבבו בו
הראשונים · ונתלקלו במוצא יסודו האחרונים מהם
מקצתם שמוהו מן ולד ומקצתם לא מצאו לו מוצא והניחוהו
בגמרי ועשבוהו מלכי · ובלין אדע לו כלמה שאדע וגם אני
הייתי רוצה להניחו שלא לדבר עליו לפי שהוא קשה עד מאד
אך לפי שהקהתי בראש הספר להשיג כל מה שאפשר לי
להשיג ולאסוף ולבחון כל מה שיתכן לי שקנים ר׳ יהודה רלגי
שלא להניחו ולא זכרנו ואדבר עליו כפי מה שבידי ממנו ·
והתחלת מה שאדבר בו הוא שאין לי עליו דבר יתחזק ולא ראיה

פוסקת על בירור עיקרו אך נראה לי בו דבר שאיני יכול לגזור
על אחד מהם יותר מחבירו והנני מעמיד אותך עליהם אחר
שאהבה לך על עצמי שלא להוציא תחת שיגיע הלשון לסבול מן
ההקש והקצרה ואומר כי לקת לא ימנע מלהיות מאחד משלשה
דברים או שיהיה רפה הלמד או יהיה מפעלי הכפל או יהיה
שם שאינו יוצא מפועל אם הוא רפה הלמד יתכן בו שני פנים
או שיהיה עיקרו לקה ויהיה עין לנקבה על משקל דוה בלא ספק
והתו בו מוחלפת מן ההא כמו שאמרו ושכורה ולא מיין · אם
אכן שתה לגביע · עושה רעה מאתה כי שו ההוין מוחלפות מן ההאין
ויהיה פתחות הלמד תשיה מן לקת מפני שנדמה להיותו
כמו שארע באם אכן שמת לגביע שנפלו ממנו הקמץ לפי שנסמך
בסמוך · או שיהיה פועל עובר לנקבה על דרך ועשת את
התבואה · והרצת את שבתותיה וכן תיה ראוי להיות לתהיה
כמו ועשת ועשתה · והרצת והרצתה ואם הוא מפעלי הכפל
הוא שם על משקל למה לבו · ואם הוא שם שאינו יוצא מפעל
הוא כמו לבד וזה הוא מה שאפשר לי לאמר בלקת והקנו לך יי׳
נבה לא זכרו ובא שמוש עיקרו זה על דרך הפעלים בעלי
האלף חוץ מאיש אחר שנהגו בו מנהג בעלי ההא וזה
והוא לשון התפעל והתנבית עמם · ויכלו מהתנבאות על משקל
התרפית ביום צרה · כי אם בהתנבותו לבן ·· נוה הנית
מעיקר זה תחת הפעל הכבד והוא זה אלי ואנוהו
על משקל ואכלהו וארצהו ·· נרה לא זכרו ומעיקר זה
יוצא כמלותך לגנב · ויש נמצא עליו הנלה יגלה על
משקל המורה ימרה את פיך · והקבוץ הוא הנלות על משקל
המורות עיני לבודו · אמר ר׳ יהודה פתחות הלמד במרות

יורה כי הוא פעל כבד ועקרו להתמדה: וכן אומר לנו נצח
בגלותך שהיה מגלותך על משקל כהזנות בית אחאב·
כהפגותו שכמו כהתעלות דם עליו· אבל לנשות קרן נצח
בגלותך מבלי טעם וילמוד נשות זה לדגשות ובהמוריהם
הלך קיני שהדבשו קמס בלא טעם והיה ראוי להיות רפה
כמו שמרות עיני כבודן· וכמו שמרות בחסרון הא שלתפעל
תוך לנעביר את בית המלך שעקרו להעביר· וכמו נביא אותו
בגלה שעקרו להביא ובמוריהם קרבה· ואם יאמר כי תקרין
ההא אינו נוהג כי אם עם קבוצה ולכך לא יהיה בגלותך כמו
על הייהר העמדנו קו על בגלותו אך· כבה שאין ספק בו
שהוא מן הגלה ינלה והוא כמו בהגלותו וכן ובכשלו אויבך
לפני· שראוי להיות ובהכשלו והראיה נוהו עוד חסרון ההא
עם הקם בענין אחר שאמרו כוס הנה במקום להיות· ונצח
העקר ומוזק העניין הוא ולא יעה לארץ מכלם הוא על משקל
ונתתי מכלם קיומו מן וגם מים הכרו מאתם כמו שאמרין
נבר· והקוץ היות מכלם מן כאלהך הוא כמו שאומר· כי
כנלתך לגנור יבמי בך מוסב על להתמך שורד הקטן לא
ובלא ספק שזה פירושו לפירוש להתמך וכהתמך כמו
כהקם קל טעם והוא מפעלי הקל וראוי להדגש והוכיח
להקל על דעת ר׳ יהודה ויקיה פירוש לא יעה לארץ מכלם
לא הגיע בעולם שלמותם והם הצדיקים כלומר ירדהו ולא
העומד גדולתם··

נשח

אמר בזה השער ועוד נשא מן
ממלבהו עקרו ונשא האלף כתובה במקום
ההא ודבר זה היה ראוי להאמר במלה המלה האמורה
בדברי קדמונים שקים כי נשאת למעלה מלבוהו כי ראוי להיות

נשאת ולו היה נשא לשון נפעל היה מתחבר עמו סימן הנ׳
הנקבה הידוע אלא מלשון האמורה בפסוק אבל נשאת פעל
עבר על משקל מלא אותם חכמת לב והוא מוסב אל ··
הנקדם זכרו בפסוק· והמעורר על זו השגגה הוא אחד
מאנשי זמננו והוא אדם שראוי על חכמתו··

נצח

מנחם בזה השער בכל הנוסחאות שמצאתי שם מינן ··
בנבדל אחד כי נצו גם נעו· והשני אשר תכן על משק ונער
אהרן ותצאנו בנסחה אחת בלבד והיא שוכחת כבר מין של
שלישי נוסף על השמם הנזכרים והוא עריך תסכה ·· ואם
ר׳ יהודה שזה להשיג אותו בספרו אחר שחבר ואני אחכה השג
תסיגו אחריו בדין עשתכן כי עקר נצת מתחלק לשלשה כ
המינין האלה תלוק ברור כי תנינה על משקל נתתיהו עליון
שהוא מן משך ואני משיב על ערך הנצה איש אחד והוא
לשון נפעל אלא נצים יכון בו לשון נפעל והכון שהוא פא
הפעל נבלע בצדי הדגושה והיוד בו עם התם סימן לרבים
ולמו הפועל נופל מתוו ומשפטו להיות ננצים על משקל
נשארים ונצחה למדבר יהבן איתיה מזה העקר וזה העניין
ומשפטו להיות ננצחה על משקל נבנתה· ודע כי מאמרתי כי
דבר זה בנצחה בלשון יהכן ולא גזרתי עליו לפי שאינו צאתי כ
מנהגי·· והמפם מן הא נצח הו ויתכננו אותו במנהג
שאין נתלה ולא מומר ואמרו עליו נצחו מן נצח על משקל
נשמרו מן שמר הכון המדאית בצהו לשון נפעל והכון כי
שהוא פא הפעל נבלע בצדי שהוא עין הפועל והתו שהוא
למד הפעל נחלף מן הא ולכן אמרתי בנצחה למדבר כי הוא
מן נצה בלשון יהכן בלא גזרה שאפשר שיהיה מן עריו נצחו

ויהיה נגזרה על משקל נשמרה · ואין אלה שתי הקבורה נזכו
שקם עליו · נגזרה נמודד מפעל הנפ' אש ולא
תשעוזנו כמו שמורים אמשים אבל יהיה מענין עדי הגינם
נלים כנים שקם בענין חרבה ושממה וראיה לזה יהיה מה
שאמר להם מלכי יושבי תבל עדי ·· **נשה** וזר בזה
העקר שם מבנין האחד נשיתי טובה · · והשם מזה
כשית ולא משובי · והכבד מבין שלפני בה נקלה בו יהא
שהוא לגזר הפועל מבן אלה והוא להשות גלים כנים בלשון
תנ' שהוא אותו בפתחות היא ודגשות השין ולגזר עלין יהא
הכאשר השיר ישיה להשות על משקל העד יעקב נטות והוא
יוצא מן במשואות כמה שראוי להיות למנשואות על משקל
מתלמודות ובלשה הבנין שהוא לגזר הפועל בשין כמו שעשו
במדורים על התבונה סעקרים ומנדוחים על התבונה ונבה
להשוות לה כשתי על משקל להבדות את דוד פי קניהו הא
על עיקר והפבוק להא והיה עקרו במלאת חסרונו לבנשאות
וככר לברו בעקר זה בהכנות הלמד מבלי המוריה וחלם אמרו
העשה והשבר ראוי להראות הלמד על משקל שאת הלא שאהו
הבעה אהבה אלא שהכניחוה כאשר הכיחו אף על שאת נמרא
משאהן ינוי אלים ·· **עוה** הכנה מן הבנין הראשון איש נחר
והוא לשון נפעל נעויתי · שחותי · ונעוה לבו **עשה**
הנה מן הבנין הראשון משנה מענו חלק הפעל
הכבד שהוא העושה על משקל העלה העשית עליו בושק
סלה על משקל העליה מן שאול נפשי · והנה עוד מן הבנין
איש אחד שלא הוזכר פועלו עשה מעושה לעבה על תגב
הוכחה מגלה ·· **ערה** הכנה מן בנין הראשון ממנו שנאמר

אנשים האחד שלא הוזכר פועלו מן הכבד והוא את הכפר הנשפ
הנעלה והשם לשון נפעל והוא נעלה הענן ובהעלותו ישעו
הענן מעליה והשלישי לשון התפעל ויש לגזר עליו והתעלה
יתעלה ואל יתגדל בסריונן עקרו יתעלה והוא חסר על משקל
יתגל שמשפטו להיות יתגלה ·· **ענה** הכנה מן הבנין האחד
תחנון איש אחד והוא לשון נפעל אם ·· נענה כן ענותה
לו באו כי קסו בטינם מלשון ועניה ואמרה ולשון עתר מנחם קרוב
דברים לא יענה והכנים לענה אף אני חלקי כי אין מתנה עד
בחסן הפועל הכבד והכנין אלא שיהיה מן הקל הואיל ולא מצאו
בענין זה כבד · והסגה את ר' יהודה בזה פתחות השם והנם
ופתחות לענה בפתחות אף ואחלה מה מנו · הכבד שהוא מן
חלל הקל ובפתחות לענה עכסיה אבוע · ארץ מן ענה הקל · וזה
מפני אותיות הגרון שבהם · אבל שאין מענה הוא שם על משקל
מעשה מעשה תהלה · והנה עוד מן הבנין השלישי שם אנשים
האחד מה שלא הוזכר פועלו כי נגעתי · אשר לא תענה והשני
לשון התפעל ופי התענה כל אשר התענה · ואפשר להתנגב
זה התענה מן רביעי קרוב מן הראשון והוא ענו מאד · על
משקל חכם והוו בו מותלפת מן ההא שהוא לגזר הפעל כמו
שאמר ר' יהודה במשחרי קשה וכמו שנאמר מן שלה שלוה שם
היתה · והבון ענו ענוים על משקל חכמים · וכמו ענו לשון
שקר ישנא לבו קוו בלבו מותלפת מן הלמד בהתחלה ושפל
רוח והנחים השוכבים שלהם הם נוספים ויהבן עמד בענו מ
מאד ודלתו שהשוכבים הנחים שלהם שהם קודם קוין הם
למתי הפעל והווין שלהם מוספים כאשר נוספה וו מקלטו
עקרה ורבני דבר ·· **ערה** הכנה מן בנין השם ממנו איש

פרה קנית אחד והוא לשון הפעל השכרי והתעוררי·· ממנו איש אחד והוא לשון נפעל ותפלנו את ·· ועמך על משקל ונלכן אתכם·· **פתח** קנו חתן קטון הראש ממנו איש שלא הוזכר שמו·· והוא והנביא צפרה··
צרה הביא בזה השורש נצרו עריכם עם ואשר לא צרך ועם צורה את נפשי ועם בצריה הקרה מן אחד
ובעבר שם מימין כי נצחו עריכם לעולם הומק להדנים ש שמהדנים הינקן קיוה יהוותבהו קוה צריא· ועמן נצרו ·
עריכם כענין וכעד עליה קורהו· והשמותי את הקארץ·
ושרמו עליה אויביכם· והצדי אנא ית ארעא ויהון עליה·
ושאמו נצרו עריכם כאלו אמר בשמו ולא יהיה לפרש· כן
בצודה את נפשי ואשר לא צדה בצדיק· כי פירוש אלר הוא
ענין ודין והיתן וכונה· והוא שידבר זה אצלך בנצדו· הוא
מה שאמו מבלי איש מאין עובר כמו שאומר והארץ נשמה
אחריכם מעובר ומשב· ובבר עמלק היה על נצדו שהוא
בענין נשמו·· **צמח** לא תכרו מה שנשתמשו בו· ומן
הלשון הזה ·· אחריהו באלף אל ונתיה והלבה
אל הכלים נקנו בו מנהג היה על משקל ושתה מתנה··
קנה לא זכרו ונשתמשו בעקה זה על דרך בעלי ההא
חוץ מן המעט ממנו שהדרי כוהו בדרך בעלי האלף
אמרו בקנאתו לבני ישראל על משקל ביום צורתו ונכתב
באלף על הטעם שאמר ה׳ יקוה ביום חטאתו· ובזה הממין
חלק אחד מן הלבד מהלך הקא ואחת נכתבה וללמד עליו ·ג
הקנה יקנה על משקל הרבה ירבה הקנאה המקנה על משקל
הרבה ואלו היה מבעלי האלף יהיה המקנא על משקל משובא

עניכ· והפלא לעשות· וכבר נאמר כי המקנה שם על משקל
משקה ולהיותו פועל יותר טוב והענין בענין ושמא יאמר
בהמקנה כי הוא מבעלי האלף אמת שכתוב בהא כי כבר נאמר
הדשא הארץ והוא מבעלי האלף ונאמר והקרא אותם והוא
מבעלי האלף ואמת אנו אומרים כי והקרא אותם מבעלי ההא
שהוא והקריהו אסון ואלו מצאנו סיוע ועדות לאמר על תדשא
הארץ שהוא מבעלי ההא היינו אומרים ואם יאמר אומר כי
מוצא רוח מאין צרותכו ותוצא הארץ מבעלי ההא ויביא לו
לעדות כשנה שיוצא מלבב השליט לע כי יותר טוב מזה שיאמר
כי הם מבעלי האלף ואלף שלו יוצא נחה והוא עתקה הנועתק
לגדי ונפלה מן המדבר והמדבר באחד וזו האלף הנראית במבתב
היא הא הנקבה· ויתבקע אחר שאמרו יוצא מה שאמרו למוצרת שנה
שנפל ממנו סימן הנקבה ונח לאחר הפועל והוצלה הנועתקו
אל הכן וכן עשה בועשה את התבואה והרצה את שבתותיה··
קצה וכר בו מין אחד והוא מקצה רגלים· והנה ממנו
מין אחר והוא את העפר אשר הקצו· והסבוב ש
שהוא מקור הפעל ואחרי הקצות את הבית בחרך ההא·
והיה ראוי להיות בפתח על משקל הכאות לב צליק· והרבה
מחלפים ומשתמשים בחרק במקום הפתח ובור בסבובן
אמרו נגון והיגל פסוח והמלט משפטו להיות פתוחים על
משקל להרחיק לבשלך ואמרו אפס כי כאן נאמר ולכן להיות
בקמץ כמו ואם מאן ימאן מפני האלף ואמרו עד השאולם בחרק
וראוי להיות בפתח·· **קרה** אמר בזה השער כי יקרך ענין
לשון נפעל ולבד ·· כי נגשה הקרוב ודבר זה רחוק מ
מאד שאינו יקרך במצות הקרוב וסבור אני שאינו מנה העברי·

אמר מרון ואם לא אוציאכן מזה הסער ולא ארחיק כן מזה
העקר וגם לא ארחיק מקיותו לשון נפעל ואחשב כפי זה
מזמר להקל כמו שנפל הנה הסוכן מן ויתמו יתמו בנו אבנה
שהוא לדעתי יהודה לשון נפעל והיה משפטו לדות כמו יה
יתמו חטאים מן הארץ · ואמר שהפילו הדגש ממנו להקל ·
אמר מרון וגם לא ירחק שתהיה נפילת נא המשך מן יקדך
שן להקל ואעפ שזה הסוכן של יקדך קמץ ואותרשל ויתמר
פתח כמו שהפילו וו המשך מן וידמו למו עמו יהדו להיותו
ויבמו כי הוא מן וידם אהרן למה שזכר ר׳ יהודה ועוד בעיני
עוד שיהיה יקרך לשון עתיד מן קרה ויהיה יקדנו בלא טעם
כמו שאמרתי מן כרה ואכרה לי בלא טעם והיה ראוי להדגות
כי הוא מן הכבד מאהב כפי מה שהקדמתי בשער כרה ״
ראה הנח ממנו איש אחד והוא מה שלא הוזכר פועלו
מן הפעל הכבד הוי מראה ובגלה ובמו הסעל
חסרה ממנו והקלה שבו היא לבן בה והיה ראוי להיות בערך
על משקל מוגלה מן המוגלם כי האחד ממנו מוגלה והנקבה
מוגלה והקיר את מראהו עם נלקח מן הפעל הכבד על משקל
מוקטר מגש שהוא עם לקוח מן הקטיר וכבר בא הגש מגיש
בלא מם ולמהלך כראי ·· **רפה** הנח מן המין הראשון
איש אחד והוא לשון התפעל התרפית ביום
צרה · גם מתרפה במלאכתו · והנח מן המין השלישי מן זרו
שהלמד שבו הוא תחת הפעל הקל והוא ימחץ וידיו תרפינה
על משקל ולא תבינה ·· **רצה** הנח מן המין הראשון
ממנו תחת הפעל הכבד והוא בניו ירצו דלים ··
שאה הנח מזה העקר זכרון החלק על פועל הכבד

התגן הקמץ והתלמוד עליו הוא הקבוץ הבנוי מבנין פעל
וזה והוא להשאות גלים נצים כמו הגוהו לא יבנה כי אם מפעל
שעד שקרי הוא כמו לקרבות סבוב לבריה והמות סבוב
הבקה · אבל לשאות באשון מי שקורא אותו בפתחות התלמוד
וכזה הזה הוא על משקל לעשות לענות ועוד מזה שאומר
כי קם הנחו האלף מן להשאות ונקבצו ארבעה נחים השין
והאלף והוו והתו לכך הפילו האלף והטילו התנועה על השין
לאמור עשה וכבר נדבר בו במנין זה לפי הנחו הקל והעמדו
התנועה אל התלמוד כי כן יקל עליהם · אבל להשאות בלשון
שקראו בפתחות הזה ולגשות אינם מזה העקר אבל הם
מזה העקר שהפה שלו נון וכבר זכרנוהו במקומו ··
שגה במשוגה השגה הנה במין הראשון מזה אבן
והוא וכזה שגיתי וזה רנו בינים ולא יבין אותו
ופירושו על זה הענין רע וגם גם בוקר ואינו ראוי אלא
שיהיה כמו אחרי לפי שגגתי ענין הטעות והשוגה והוא ענין
על שגגתו אשר שגג ומה הוא אשר בשגגה חלק הנבילה זה
והתהוות מן שגג וגם ירגן והיהם יודע איך יצא הקמץ
זה הקדם לחטא והשגה וכפי השתכלתי שמהם לשריה
עמו ולשאר ולהם עליו בחכמה הדקדוק לגזור אם הם
ואמר כי הקמץ יצא לשום הקשת שיתאר הזה בורא כה
כלומר בחכמה וזה זה גם הוא אין יוצא מלי שבו ונקוד
הוא להיות כבנין הזה הראשון וכלבו של דבר כי זה הענין
לא יתכן כלל ולא יהיה ראוי להרבות לשום אדם · ולכן אומר
גם עוד שיהיה השגה בבנין אחר חוץ מענין שגיתי כפי מה
שהוא ראוי לפי ענין המקרא · והוא שיהיה ענין יפה ונעימה

ושמחת לבי · אין שיהיה עמך והשתלו ונכר אמרו [illegible]
בפירוש שנים לדוד שהוא זמר ונעימה ואפשר שיהיה
[illegible] השגה תמיד כמהו בענין זה · אבל ולמה השגה ב[illegible]
יתכנו בו שני הענינים האלה אלא שיהיה מענין השגה
תמיד יותר טוב ·· **שחח** לא זכרו יותר מן שנשתמש
מזה העקר בלשון מהפעל והראוי [illegible]
הפעל אך לפי שכפלוהו לא יכלו להשתמש בשני נחים כאחד
לכן הפכו את הנח הראשון שהוא למד הפועל על העקר
[illegible] מוכנת בקנין והדרי כוהו בכך היות שהוא מעקר
[illegible] ואמרו השתחוה שבו התמורה מן ההא שהוא למד
הפועל בשחה אשר נהפכה בלא שלוה מן הה [illegible] וכן
[illegible] מן החדקו בשמחה והאה בהשתחוה כפויה מ[illegible]
אנגלה ואמנם [illegible] היא התוספת כאשר נוספה בו[illegible]
[illegible] ו[illegible] מן [illegible] והעמד שלו [illegible]
על [illegible] לכך הוא משני הדרכים האלה כי [illegible]
[illegible] את הפועל שהוא [illegible] אותיות ולהשיג [illegible]
הפעל שיסודו ארבע אותיות כמו [illegible] ותחפם
ויאמר [illegible] קיוד שאחר הוו הפוכה מן ההא
[illegible] אשתחוה [illegible] אשר ישתחוה [illegible]
וישתחו [illegible] חסר למד הפעל על כך [illegible]
[illegible] שיהוו בו [illegible] היא ההא [illegible]
[illegible] וישתחוה [illegible] להיות [illegible]
[illegible] בשבא [illegible] וגם בשבא [illegible] הוו אלא שרא[illegible]
[illegible] עמה שלפני הוו כי הוא יותר קל עליהם כמו [illegible]
[illegible] שהיה לו להיות יהוא בהכנעת הוו בם [illegible]

[illegible] על המשקל וכם אנחנו נמקים אלא שהרפו [illegible]
[illegible] הכון בנוי [illegible] · **בזז** הנח ממנו איש אחד
[illegible] מה אלא הוזכה [illegible] אלא [illegible] ובזזו ··
בדד הנעם מן [illegible] הראשון ממנו איש אחד והוא לשון
[illegible] הפעל ההבדל בבמים [illegible] · **נדד** וכר
בנמין אחר והוא יגדן על [illegible] · והנח מזה
הבנין אחר והוא לשון הפעל [illegible] בה גדוד · וכן
[illegible] והנח מזה העקר מין אחר והוא לא ולא
[illegible] יקרה · ויתגודדו כמשפטם · [illegible] ולא
ומתגודדים על כל [illegible] נדודות ·· **גלל** הנח מזה המין
[illegible] והוא פעל כבד [illegible] מגולל בדמים ·
ולשון [illegible] ממנו [illegible] להתגולל [illegible] אלא שהוא
זכר זה [illegible] מספר אותיות הנח ואין
לנו [illegible] אותו מהשין [illegible] לא זכרו עם
אלא [illegible] חוץ למקומו הראוי לו · והנח ממנו [illegible] אחד
כפול והוא [illegible] מן [illegible] · ולשון ההפעל ממנו [illegible]
שהוא [illegible] · וזה המין [illegible] למד הפעל · ונכפל בו
הפא והעין · ואם יאמר אומר כי [illegible] אינו כפול מן [illegible]
[illegible] זה [illegible] כך הוא [illegible] ורא[illegible]
[illegible] ממנו [illegible] כי ר יהודה לא זכרו ולא זכר
הדומה לו [illegible] שהוא כפול מן פעלי [illegible] · וכן
יאמר [illegible] ונאמר כי את הנח ר יהודה ולא זכר
אותו ואת הדומה לו [illegible] שהוא בנוי [illegible] אין [illegible] ולא
[illegible] כי כבר עקרים הנח [illegible] ואנשים שלא זכרם וזה
[illegible] אנחנו אחריו [illegible] עליו · ושמא ר יהודה סבר

שאינם מפעלי הכפל כמו שסברת אתה וזה לא יחייב לומר:
לסבור זו הסברה שאין לה ראיה עומדת אבל מה שנסתר
לשום להם ראיה על שאינם מפעלי הכפל חסרון הלמד של
פעל שחסרה עם הכפל נשיבך כי זה פלא לפי שכבר ידעתין
והלמד נון כלומר אות אחת הקל עליהם חסרון הלמד מהם
ברב הפעלים העומדים ואף כן אפשר שתהיה חסרה נפשה
קטון מן הכפל ויתכן עוד בעיני בהקהלנו דבר אחד והוא
שאומר שהיה מתחלה התהללו בדגשות הלמד הראשונה על
משקל התהללו ובעד עזים יתהללו וכאשר נקבצו מלמד שני
למדין קם הלמד הנדגשה החשובה כשתים והלמד האחרת ש
שהיא למד הפעל המירו האחת מהנה בנימל ושם קמל כי
דגנמל והר משאר אותיות כי היא מעקר התיבה [illegible]
וכן אומר בונגלהיך מן הפעלים שראוי להיות ונגלהיך
על משקל שבע בוכ הללהיך ועשובו מה שעשו בהתגלגלו
ודבר זה טוב ויפה מאד ונכון הוא להאמר בכלמה שהוא
מזה הבנין מאלה הפעלים ומדובר הוא בבואו בהם מלשון
אחרת זולתי לשוננו ואף בוחר אותו ומשבחו ומודה אף
אותו בכל מה שנכפל מפעלי הכפל על זו הדרך ועל שני
הטעמים האלו שאמרתי לא יצא מפעלי הכפל וכך כל הדומה
לו וראיה על הטעם של שהיא אמת שהרי הפירוש בהם
אחד והענין שוה ·· גרר הנח מן המין השני מזה ג
העקר איש אחד והוא לשון התפעל מבנין הכ
הכבד וסער מתגורר ויתכן שיהיה מין שלישי ·· נט
דמם הנח מן המין הראשון משני מינין עקר ונתך
אחד כבד על בנין פועל אם לא שויתי ודוממתי

ויתן מזה עוד בעיני שיהיה מין שלישי ואמר ממנו ספר
פעלי הכפל בזכרו מין תנבעל אשר על משקל וגלו נספר
השמים יזכן מזרו ועבר ונחשב גם מדמן הדמי מזה המין
מלשון נפעל זה הוא הדרך הישר והמשכול הנכון אלא
שכבר אמרו ידמו כאבן בחסרון המם והעמיד האחרת
במקום שתים ונפתח המשך נסמכו על לדת המורים על
לשון נפעל · אמר מרון נראה מדבריו כי גם מדמן הדמי זה
וידמו כאבן אצלו בענין אחד אני איני אומר כן כי נסמכתה
הדמי מן ונדמו נאות השלום כל אנשי מלחמה ידמו הלא
הדאה מה שהוא מקיים ואומר אחריו אחריך תלך חרב ג
ונכד לפי הענין אין לו להיות כן אם מענין כל אנשי מלחמה
ידמו · אלא שהדמי מין אחד מלשון נפעל וידמו אחר · ג
ויתכן עוד שיהיה הדמי לשון עתיד מפעל כמו שנתכן
בעיני ר' יהודה להיות גת יסב לשון עתיד מן הקל ודגשות
הדלת להשלמת החסרון ואעפ שהאות שחסר מן ידום שב
בתחלת הדגש ואף עתיד לבאר את זה במעט שמם ·· נט
הלל הנח מן המין האחד משני מינים זה העקר איש
אחד והוא לשון התפעל יתהלל המתהללים באלילים ·
והנח מן המין השני חלק אחד כבד הולל כי העושק יהולל
חכם ולשון התפעל ממנו ויתהולל בידם אלא שהוא רמז ל
לזה התלק בזה המאמר קצת מספר אותיות הנח · ואמר
באחריתה זה השער וענין שלישי הילל הילולים כי יהל תהלל
אור לא יהלו אורם בהלו נרו · ודבמה שיחשב אדם בדברי
זה ידמה לו כי בהלו נרו בעיני מזה הבנין הכבד שהרי הכ
הכניסו בכללו ולא הפריש בהם ובין זולתו מתיבות הכלו

שהביאם בזה הענין השלישי ואם איננו כן בעיני אבל הוא
סבוב לפעל הקל על משקל יען בפחך בתועיך והניחו
עמדו כל העם במקום בו מקום ובגלל ואין קוקין הקר
היה בקהלו בשכר האין על משקל יחח החלו לעשות שהוא
מבנין תחל הכנף ויהוו בצקלו כשוי הפועל וכרו הוא הפעול
שלו ודע את זה ·· **חלך** הנה מבנין איש אחד שלא
הוזכר פועלו מבנין הגבר יחד הוחלה חרב ··
חלל הנה בזה העקר המשקמי כן והנה מין שעשי שנ
סנהדרנה שמושו במקרא והוא כי תחל יהודה ·
וחללו יפעתך אל תחלל את בתך להזנותה · ובחללו יותר
אביו · אשה זונה וחללה · על משקל אשה חכמה ויתכן
שיהיה מזה המין ועקרו ואתה חלל רשע · אלא שלאחשוב
כי נחל אחשב אותו מזה המין ועקרו להיות נחלל · ודע
כי ר׳ יהודה לא זכר זה המין מלשון נפעל בפעלו הכבד ש
שהוא בדרך הכון כמו נחל אבל זכר בו שני מינין השניקם
בקבוצות הכנוי אחד מהם הוא על דרך כשר כשמו אומרת
והשני מה שהיא דרך יגאל נגלו בספר · וזכר עוד מהם
על דרך גם בתוך מעי · אבל זה המין המורה כמו לא וכרו
והכיחו ואינו סבור שיהיה בעיניו לשון נפעל ואף אין טוב
בעיני ולא ישר בפני אלא שיהיה לשון נפעל מזה המין המוצא
לפי שהוא מחובר אל ואותיות שיראתם נחתה ומזה הדרך
הוא נחר גרוני ואסבור שהוא מן ושכן חררים ועקרו נחרר ·
ויתכן שיהיה מן נחרת מזה המין מלשון נפעל ויהיה פירוש
כמו מצאת חן בעיני ולמה אני מורחם עליך בעת מפלותך ·
וזה לשון רחב הוא לומר כי מרב הלאותיך ירבו המוחמצים

ענין בנחת על זה הדרך ומזה הפעל הוא ונחלו מ
יחדשיהם ועקרו ונחללו וכמהו ונחלתי בך ועקרו ונחללתי
ופירושו יתחילו לתת שהוא ושפל בקרבך · ושמא אמרו מ
מקרית המוקשים בנו נחל ונחלו מקדשיהם כי הם לשון נפעל
מפעל שהפה שלכן כמו שהוא ונחל ·· את יהודה ויתחוק בדבר
זה אנפף שהוא חלש בענינו ורפה בפירושו ושמא כן יעשו ב
בנחת עמום כי יאמרו שהכון בו עקר אבל ונחלת בך אין לאדם
בעולם לבוא אל מקומו לשון נפעל מזה המין השני המורגב
ולכן יש לך להוליך אלו התיבות שהם בדרך הכון כמהו בגרום
והעמידם כעניני · והדבר השוה לכלם הוא שיהיו בדרך שלישי
מלשון נכנע לפעל הכבד והוא יהי טוב וחזק לענינים הל
הרצה מאד ·· ויתכן שיהיה כמוקם מפני שהוא נחת הוא
ויהיה עקרו להיות נחתת ויהיה יחת אפרים אל הירא ואחר
תחת לשון עתיד מבנין · אבל כי תחל לבוא בלשון ספק מזה
המין המושב ויכול להיות בשני דרכים אחד מהם שיהיה
לשון עתיד מפעל כבד שהוא יחל על משקל יסב ומשפטו
בקיוד להיות בקמץ על משקל יסב והנן ויתאמץ לבבי וזה
מפני שאת צאנו הסבוב בנוי מבנין הכבד בתוספת הא בצרי
תחתיה ואותו סבוב לבלתי החל לעיני הגוים · והשני שיהיה
לשון נפעל ותהיה הה״א ראויה להפתח על משקל יחת אתם
יחת ודע כי לבלתי החל לעיני הגוים אנפף שהוא סבוב כמו
שאמרת על דרך הפועל הנעדר מן הפעל הכבד הוא שהם
הסבו הקל הכנף והיתה ראויה להיות קמץ על משקל תחל
וחלה ואנפף שאינו מעניינו אבל דעתם בו כדקדוק בגבון והכל
ראוי והמשפט שהוא סבוב על דרך הפעל הנזכר וכן הנא

ויפתח בההא לחקך שהוא קבוץ בפרע על לשון עבר
ראוי להיות להדק כמו ושחקת ממנה הדק· והמין הזה
מהמשנה ממנין שזכר ר' יהודה בספר הוא רש לוי והתחולל
בו· כי שמעו ויחלו וכבר אמרתי בהתחולל לו שאפשר לו להיות
ממני הענין אבל ויחלו הוא לדעתי פיעל עובר והיה כמו התפעל
שבו והוא ויחלו כמו כי· ויחלו לקיים דבר אבל החית מונעת
מפני הקמץ· ואחשב כי לא השגה אל ר' יהודה בזה כי אם
דגשות הלמד· והדגשות הזאת מפני הקמץ והקמץ כמו
הדגשות הרבה שנדגשו ולא היה להם מפני דגשות כי אם מפני
שעמדו אל ע' להם כן· כמו חדלו פרזון בישראל חדלו השפיכו
ודלתו בצרי מפני האתנח וכמו במשבוצך נתנו בדגש מפני
העמידה· ואמרו תורעך· בצמא נשתה· ושובים הלכה מאד· ו
והנקה מן המין השני מתחמשת מפני זה איש אחד עלא הוזכר
פועלו מבנין הכבד· והוא אז חולל ותנח מן המין השני עוד
חלק הפעל הקל והוא ושרים כחללים· ויתכן שיהיה ממכון הן
המחוללות אשר נזלו אלא שהוא פועל עבד· אבל לחול במחולות
אינם שיכול להיות מפעלי הכפל כמו ולבור את הכל זה טובים
אלא שיהיה ממני הכפן מפני כי מחוללות שם ממני הענין ואלו
היה מפעלי הכפל היה מחלות על משקל מסבות כמו שנאמר
מעגלו זה בשמן אחד ובמחלות עפר· ועוד כי מחולות בין
של מחול ומחול נשתכך בהספרכן מוסר נאמר במחולות אחד·
בהשתכות מקור מים חיים וזה ראיה שהוא ממני הענין ואלו מקור ב[illegible]
היה מחול כמו מעוז שהוא מפעלי הכפל היה נאמר במולך
כמות שהיה קודם הסתכן כמו שנאמר מעוז על חוקיהו כאמר
מעוזו פרעה [illegible] ממני ומחול ידמה במנים למחולות וה[illegible]

כה וכן כמהו ויתן בהר החלון והתחולל בהר אלהים נגלו בחדשן
כפוע קל גם וכן יתכן שיהיה ושרים כחללים גם הכהן על משקל
כובנים· וכן אולי מחולות על חמק קרא סנן מתחשר החלבן
שקשר ויחולו בחלל בקרב חלק הפעל לבד והוא תלה בדגשות
תלמוד [illegible] יענב בבנים מזה הרלין ואף כו מכמסין בחלל
יקוחה והין הלבוד הראשונה להיות לגשת כמו חם מלמדי
מהחולק·· **חנן** אמר בזה השער שכדו חלק הכבד מכוכן
הנחמו [illegible] ראויה הנון הראשונה להדגש והונח להקל·
אמרה מדרך דברי אמרו מקדמי חכמי ישראל והחין שהוא מפני
קל על משקל שמרה והביאו ראיה על זה קמצות ודע
הקמץ בגניה שתחת היה הטעם בנעק שתחת שין שמרה
מפני ושמרה כי תחת הב· ודבר זה אין רחוק מן הדעת
אבל עלפי להעמיק את דברי ר' יהודה ולא טעם ונאמר כי הקמץ
טולד החת היה מפני שהדפו הנון מהדגשותה ומפני הגניה
כי שקלו הנון ומשכו את החית כמו בין הקית והנון כמו
נסתר והוא הקמץ במהרסין ומחרבך שנולד בין בין ההא
ובין הרש בה הרי· נסתר והוא הקמץ וזה מפני קלות הריש
ומפני הגניה· וכן אל עלבי מאספו יאכלוהו שנולד בו כמו
בהחד בין תלם והסמך והוא הקמץ מפני שהקלו דגשות
ומפני הגניה כי עקרו להיות דגש ואע"פ שלא זה לא יתכן
תמצאן בכל מה שהונח והרחיק בשער יוזה להיות· מה
נחסת מתנו וכבר אמרתי איך יתכן להיות ממנו ויתכן עוד
שיהיה מן חנן ויהיה עקרו נחננה·· **חקק** הניח מוק
הטבע איש אחד והוא מה שלא הזכיר פועלו מג
·· בנין הכבד ושמה עליו הוחק ימחק כי יתן בספר ויחקו

14

המשפט הקוף להדגש והשוק להקל פגוש הרפו קוף בוקן
מוסדי ארץ כי חקק ויתן בנקף בכל הארס להדגש ומשקל
חוקך בשעך · ומגן מלך · אלא שהוא מוקל · ואלו היו חקק
וחקקו מגיד הען היו נחוגס כמו הוקף והקק · ואלו אוסף
והמוקף הן בזוס צורתם על זה הדקך הולכים רצפם בעבקול
ויהבן שיהיו ויוקקו ומוחי העין והכח שהיא עבן הכפול חלק
אחת אותיות הכפל אשר בחקק · חתת הדין ממבו א
אינו אחד חלק הכפל הכבד והוא · ויתהני בתשובות
כלל הכיו ומובו איש אחד כפול והוא הקפקדו וכלבן יפי
כהו השלמו והוא מפעלו הוחר פועלו ומשקלו הוא
בפני לשון כלכף רוצה לומר השלמה והמיותות והאש שקוו
הזה יתעקר שהרי כדגש בפוסיק פעלו אות אחת ומשקל כל
ויהיה מקל זמוהק · שפירושו מפני שנך לזוהק בעיניק הלוא
לעשותכן · וכן קול · משקלו כעלמו זל · כתת אמר בזה
השער והכבד וכתת נחש הנחשת אלהת · מסתת
שלא הוזכר פועלו באות אחת מאותיות הכפל במקום שתים
ודגשות הכף להשלים החסרון יכת שער · אמר מרון יכת
שער · אי כון מבבן וכתת נחש נחשת כי כן היה ממבו יהיה
יכתה · על משקל הקל תלקחו · ובבראמים לא יהיו כי הכבד
העומד מרומו מבכן וכתת נחש פחשת הוא וכתהו בני עם
משקל ואספו לספה · חרב אל אורדותיה ובזוו אלא שובזור
פועל קל · ואם כן הוא יהיה עומד ממבו יכתת על משקל
הקל כמו שאמרתי · אבל יכת שער מבכן אחר הכבד שאז
בתוספת הא שהוא הכת על משקל הסב ומשקלו יסב · ואלו
היה שלם היה · בהיותכמו יוסבר על משקל ויידר כחרון ·

שעדרו · וכלל כמו שהם כהקוממו · והעקר כל
הוכלל יקוחת כמו שאמרת בשער יער · ודעני כמו
עשה · יהודה בעל כמו דיסב שנים אהו מבכן והכו · כב
מלך אשור · ואמר עוד כי הושע דגשות הסמך בעל יתב
להשלים החסרון כמו יכת שער ובמו יראה כי יכת שער
אינו מבבן וכתת נחש הנחשת כמו עכאן ספק שאין יסב
עניין לבעבור סבב את פני הדבר אבל יכת מבבן הכה כמו
תמן הכבוד יהודה כשהבא יכת שער עם וכתת נחש
הנחשת בשגגת עשק · מדדר הכח מן הבנין הראשון
משמו ימכו איש אחד · והוא לשון נפעל אם ימדו
שמים · וכן הכה מן הבנין הכבד עוד איש אחד והוא גם הוא
לשון נפעל אשר לא ימד · מכך הכח ממבו שני אותיות
האחד לשון נפעל במך · ימך המקרה · והשני
הוא שלא הוזכר פועלו מבנין הכבד ימך · ומך והמכו כבר
עין ראויה היתה המם שתנוע נפתח ויחדגש הכף בעבור
אחת אותיות הכפל על משקל כל ימי השמה השבה · ואונה
שתשמה בקמץ כבר ידעת כי הקמץ והצרי לאחרים
הנקודות כמו שאמרו שדרך נכוח בקמץ במקום שרק ·
והחסו דגשות הכף להקל והניעו המם בשבא כאשר עשו
בותמו ימי כמו ואונה שהוא לשון נפעל שהפעו קהו בשופ
נכרתו המם מלדגשותם · דגשות המם והמכו ודגשות השין
מן השמה לפי שהיה בכל אחד מהם קודם שנתחבר לאותיות
הכפל הדגש הזה כלי להשלים חסרון המלך · כי האחד מן
המכו הומך והאחד הזכר מן השמה השמה על משקל
המלך ובשתסירו הכפל האחד מכל אחד מהם שמו הדגש

ודעני

לגזרות התבנית וכשחולקין ... ואלו נזכרו בהם נשאר הדגש
מקומו כמו שהיה לפני בהתפעל מן שם שבע דגשות
קמו בקמתה כמו בלכת מגנך שקשרו בו דגשות השלמות
כשתבריוקו לכבר ואחריכן ... יכהן ואעפ שהדפ
שנפל מן ית יתד בדגשות קהן בכהן ודע עוד כי מה
שאמרתי כי מה המקרה שהוא לשון נפעל עהד מן נמר
אינו כי אם לשנה ר׳ יהודה ועל הדרך שהזכיר כמן הנפעל
שהוא על משקל נשם ... אבל אני הוא ... ואיני מודה
ימר ומן הרבה שהם על משקל מפעלי הכפל לשון נפעל
שעבר כול אני בוחר בו ובכל מה שהוא כותבו שלא נעל
נשתמש בו לשון נפעל לשעבר שהוא פועל עתיד ותפעל עתיד
מפעלי הכפל שהוא פועל קל כמו יזל כבוד יעקב איך יחל
כלם יתמו ופן ירך לבבכם כי ראוי לבן לאמר כלם שהוא מן
פעל תמם ... פעלים עתידים ועקר כלם להיות ידל
פעל יתמם ירך בשבא ... הפעלים על משקל יפעל
יתכן :: צלאות והדגשות בהם למלאות החסרון ויהיה עבר
יפעל ויפעל נמצאים בפעלי הכפל כאשר נמצאו בשאר
הפעלים השלמים והנחים וכן אומר שיתכן שיהיה והמר
תמאים ... קוק יתמו עתידים מן תמם בקמץ הדגש
שהוא יתמו אחר שהמם לנושא בהשארה ... ויהיה ...
הכפף יפעול ויהיה יתמו תמאים יפעל כי הרבה נקבצו ב
בפעל אחד כמו ישך ויַשֵׁך ישבת ויִשְׁבַּת וכמו אולי יתכן
:: צלאות והדד שני שהם פעלים עתידים מן תכן ... וכן
נדדה שנת המלך ואלו יהיה הדד לשון נפעל ... ונגר בה
בהקראות ... על משקל וימוש לבב ... שהוא עתיד ...

ועבר והדד שני ותגמר בשבא ... הקמץ על משקל יתכן וכמו
... שעקר יתם ידל ... ידל ... בשבא
... ויקלות ... אלא שהדגש שבוהדד שני איש אוב
דגש שבוידל כבוד עקב לפי שדגשות ידל כבוד ... הוא
... המקום כמו שאמרתי ודגשות והדד שהם להכני ...
פעל כמו יתכן לאמר בוהדד בענייה והקל ... ימר
שבר לשונות ... פעלים העבריים ... ויהיה
אותם ... בי הוא ... מן ... ישר ... וניסכה בו
... ותכבת ... מן המלאים ואם כן הוא עקר כל ...
... והקל ... ימרר ... על משקל יתכן ::

מרק

שמן תמרוקיהן ... אחר והוא מעולה בנגעים ויהיה שיהיה
... הקל ... סוכר ר׳ יבולה ונאמר בה
... על השאלה ::

מרר

... אחד
והיא תמרורים ובזה ... הקמן לשון התפעל והוא
... ויתמרמר אליו ונכון עוד שאומר בו כמו שאמרתי בוגל
בונגעניך מן ... ולא זכר ר׳ יהודה ... עובר ... בעקר
הפעל הקל אבל זכר בו את ... ואת ... והקרוב ...
הוא מר על משקל ... מרודך כי מרה נפש כל העם ... שהוא
מתפעל ... שהוא פועל עובר וכמוהו ועצמי ... ימרו ...
ושני ... כמו בגבור ... ורעני ר׳
יהודה ... במקור זה והוא כי מרים ...
אחד ... והוא ... על ... ופרוש מרי
וכעס ... על זה מה שאומר אחריו והמרישני עננות נעורי
ואינו ידע למרירות כמו כעס ... ...
... והדגש הוא לומר כלומר ... וכן אומר

כמו הרוח שהוא מזה הענין כלומר שהיו מתנועעות ומתלפפות
את דבריו אלא שר' יהודה כנס אותו זה בענין כי מרים ונלוה
הענין אל יאמר בו כלומר אל תהי בוזו ולא תמרק את חסדו והוא
פועל נע ודגשותו לבעבור החסרון על משקל מי תכן קיסף
ויסב אחיו את השם והנפעל מזה הענין במשקל ורחיח לא נמר
כלומר לא נקחלה ולא כחובה על משקל נסב מקלו וכקל ראוי
שתהיה הנון במאמר פתוחה אבל לפי שבא מהפסק במקום כמו
ונמס כתמס ונמס קמץ הלמ"ד מפני ההפסק ויתכן שיהיה
שבר לשון עתיד ממנו ויוסרך דגשותו על הסר מבאמר כי
יהודה כהיותו מן הענין שזכר ונחשב כי ההא באשר מרה את
פי מורת מלאך ותויות הכפל אשר במאמר שהוא מפני הכפל
הנזר בו ויתגר סוכהן ·· **נדד** הבנין מן הענין הראשון בא
משפט ... אחר והוא נדד פועל עבר על משקל סבב
והוא שמוש ורחק ונודד · וכבר נדדו אנשים כי ונודד מנוחי ...
הענין כפול הלמד ודבר זה קרוב להבין אלא שמצאתי בלקבל ...
העוברים כפול הלמד מן הפעלים נחי העין בצרי תחת הלמד
כמו כי בושש משה לבוא ... כון · ועוד עלו · ומצאתי הדבר
אשר על זה המשקל מפעלי הכפל בפתח כמו ורומם התחתי לשונו
אשר עולל לי · ולכן נוטה דעתי לאמר כי ונודד מפעלי הכפל
אבל מצאתי ושנן וכחש בצרי ודומה בעניני שהוא מפעלי
הכפל כי כפול הכון מצאתו בכל המקום ויתכן שיהיה מפועלי
המו ואם יתבאר שהוא מפעלי הכפל אין טוב להוציאו ...
ונודד מפעלי הכפל לפועלי ... על שנמצא בנחי העין כמו
ונודד ואין אני גוזר בדבר זה שלא יהיה מפעלי ... כי הצרי
והפתח ... לפים נמקרא זה בזה אבל ...

עם שרוב נחי העין בצרי והכתיב בזה ... כחזיון לילה
עם כי ... בפעל הקל ואמר אחר כן הכבד הכר הכדות
והתפעל ... ויהיה ... יצא וירד בזה הבנין הכבד ...
הוא לבוא ממנו ולאמור עליו האמר הודה ויורד על משקל
יושבך ... הבנין מן הוכדד בדלית ואמרו ירד ואחד
... לאמור ... שלא הוזכר ... מן הפעל הקל וזכר
... ונודד על משקל ואסף ... ושפך ... ולאשר
... אל ... ועוד ... ויתכן
... שיהיה ... תעקר שלא על ... וירד ...
... העבר ממנו ... דגשות והעתיד ממנו ... בבא
דגשות גם יהיה על משקל ... ירדך · והפעול ממנו ...
על משקל ... ויתכן שיהיה ... גם הענין מן ...
... **סבב** אמר בזה השער והכבד והסב ...
אשר ... הסבות את לבם · אחרי הסבו אותו ...
את הפעל העובר ובאשר רצה לזכור את הפעל העתיד אמר
ויסבו נסב נסבה את הכלים נסבה בכלל הפעל העתיד ואינו
כי נסבה לשון נפעל והוא על משקל נמס ... מעי ...
לי עבדי · והראיה על זה הוא מה שאמרנו ... התורה ...
נסבה ... · ואין כאן מקום לפעל עתיד כלל · ואם יאמר אומר
שמא לא סבר בו כי אם לשון נפעל וזה שלא פירש אותו לפי שסמך
שדבר ידוע הוא אמרנו לו שדבר זה שאמרת הבל הוא שהרי אמר
אחר כן ולשון נפעל ונסב הגבול נסבו על הבית ואמר עוד ...
ויתכן שיהיה ... ויסב ... הענין האחד מן הנפעל נמצא
אומר כי לא היה נסבה ... לשון נפעל ולא השבהו בזה ...
ויודע כי אם השתנות תנועת הכפל בנסבה מתנועתה בנסבו

על קרי. וסמוך יהודה לא רצה להמיר כי אם ונסבה אחרין
אליכן שהוא פעל עבר והחליפו הקורא בנסבה אחרי ..

סעד וזכר בו מין אחר והוא לשון סלון המסלה והמסילה
אחד והוא אשר בערבית שהוא לשון עצרה
הקלול ונתעטרו להלל. ולשון מתפעל ממנו מסתולל בעמי. כי
פירוש מתהלל בהם משתבח בהחזיקו בהם כי מתהלך מי
מראה את עצמו שהיה יכול להמריד את הקצה ולא ישלחם
בשעל מצותו כדי שיחזיקוהו בנדות הוא והוא בועל מעמי
כנגד הקצה ומשקלו מתפעל על משקל מתהלל בגדים אתה
הו התפעל לא הקדוש את הפה בקויהו ממך. ויתכן שיהיה
מסתולל מענין אחר ויהיה מין שלשה בענין זה ויהיה פירו
התחזק כאלו אמר מתחזק בעמי לבלתי שלחם כמו שאמר
כי אם מאן אתה לשלח ועודך מחזיק בם. ויתכן שאמו ואמר
היה מתחזק בבית שאול ומזה הענין יהיה בבנינו ויעש המלך
את עצי האלמגים מסלות לבית יי ולבית המלך כלומר חזקים.
וראיה על בירור דבר זה מה שאמר במלכים ויעש המלך את
עצי האלמגים מסעד לבית יי הוא ולא עשה מן האלמגים
כי אם דבר אחד וזה הספור על אותו דבר בשני מקומות מוס
מופרדים בשתי לשונות במדה דבר אחד ירצו לאמר ואם כן
הוא הרי ענין מסעד וענין מסלות אחד הוא. ודבר מודעי
לשון מסעד ענין יסוד וחזוק כמו סעדני ואושעה. וסעדו
לבכם. ומציון יסעדך. יי יסעדנו על ערש דוי. חסדך יי
יסעדני. ואם כן הוא הרי מסעד חזוק וסמך. וזה שכיל
הל ראיה ברורה על ענין מסתולל בעמי שהוא מתחזק ואני
בוחר בזה הפירוש ומשבחו. ודע כי אלמגים ואלגומים אחד

הוא. כמו שלמה ושמלה כבש וכשב ולכן לא יטעה אותך מה שנא'
ויהיה מסלות כי אם מסעד ואמר במסתולל שהוא מן סלו סלו
המסלה ויהיה פירושו הולך עקוקים והורך אותם וגם זה שהוא
אבל מוצק אם לפירוש האחר להיות מן מסלות לבית יי. ומזה
הענין הוא בעיני אלא שהוא כפול סלסלה ותרוממך. כלומר
החזק בה וראיה לזה מה שאמר אחרין הכבד כי הנכבד זה
הענין שאומר כי היה משפטו להיות סלסל כמו גשות הכבד הדגש
ולבאו תחת הדגש סמך כמו שאמרתי בוגדנותך מן [illegible]
והרבצנו .. עדר לא זכרו ולא בא ממנו כי אם לשון הכבד
הכבד יתום ואלמנה יעודד. מעודד ענוים. ולשון
מתפעל ממנו ונחנו קמנו ונתעודד. עזז הניח
ממנו תשן הפעל הכבד העז איש רשע בפניו.
על משקל החל הגוף. והכבד בא מלך אשור ולנך זה העיזה כי
פניו. ויהיה הזין האחרון להדגש והרפה להקל כמו שהכירו
ועזוז בהם עד אור הבקר. ויהיה כמוהו שיהיה משפטו להדגש
ונרפה זה שזכרנו ומה שלא זכרנו .. עלל הניח מן הלון
הראשון ממנו והוא אשר עולל לי איש אחד
והוא לשון התפעל להתעולל עלילות ברשע. יען כי התעוללת
מתפעל לבוא בכל אחר שהוא עלה על משקל דבר .. גם
ענן זכר בו מין אחר והוא בענין ענן. והניח מין אחד
והוא ועוננים כפלשתים. בני עוננה. והכבד ועוננו ונחש
לא תעוננו. ומעוננים לא יהיו לך. ושמא יהיה פירוש שהוא [illegible]
הענין [illegible] קדי כמו שהזכרתי בשער נדד .. פרד
[illegible] ונפלקתלו עם [illegible] ודבר זה
אינו טוב עשו כי פירוש פרדים שוקעים ודיים ואין מקום

לפרש זה בענין הללו אלא אם כן יתפרש· שפט הקרן ויורד
הר צח ויצא הענין במקום הטם שיהיה חלציםם על המשקל
שלו ולהיות נפעל מן נפל ויהי עוד כי או יהיה כמו ונפלחו
בהולם· ועל דבור חלל במנדים וזה יתכן בהיות הלמד
כפולה כי רצו להשיג את הפעל השלבי ולהגיע עד לשקלת הפעל
הרבעי· כמו כרסם וכרבל וחספס· וכמוהו מן הפעלים ג׳
השלישיים הכפולים אמלל שעדורית שלישי כפול הלמד והוא
מה שנאמר מה אמללה לבך· וראיה כי שעדרית שלישי·
כפול הלמד הוא מה שנאמר כהאנים השעדים והנה מזה
המין שהוא בפעלים איש אחד שהוא לשון התפעל והוא מן
התפלל לו· **צחח** זכר בו מין אחד והוא צחיח סלע·
והניח מין אחד יותר הצריך בו להזכיר והוא
צחו מחלב· כמו שחו גבעות עולם· והמובן כמו צח עלי אור· שהוא מין סחח
צח זה לשון צחצוח ואור ולובן והוא השמש שנקרא צח
על שם בהירותו ולבנותו וצחצוחו כמו שנקראת חמה לפי
חמימותו ומעשיו ומזה המין הוא בענין המוקר לדבר צחות·
רוצה לומר הדבור הלבן הזך הנקי המבור· ודעתי צחורך
יתכן בו שני פנים האחד שיהיה קבוץ הנקבות כמו גנות
וצרות· ויתכן שיהיה סבוב ומקור כמו השלכת חנות אל·
שמות ונשאת אתכם· הלא תראה כי סאת שבוא סבבו מי
מוסב אל שמות ומוסף עליו ונגלה מקום הקיר הסן צחות
הוה לגו·· **צלל** זכר בו הענק שני מינים האחד
תלבי צלב והשם צללו כעופרת· והניח מין שלישי
והוא לקול צללו שפתי· תצלנה אזניו על משקל תחבן
בחוריהן· ומזה המין והענין צליל לחם שעורים· ופירוש

ולשאין ויש אנשים מפרשים צליל לחם שעורים הרבה הכנס
וראיה כי הוא קול שאין הוא מה שאמר לקול צללו שפתי והרצה
אני תמה בשנגר׳ יהודה בן קריש ובזולתו ממה שרבה תשא
השרשים והזכירו לצללו ערב ותפשו את כל הנמצא ממנו ולא
זכר פועל ולא היה בו צריך להזכיר שם שאין בו פעל כי לא היתה
בספרו כי אם על כלל הפעלים בעלי הכפל ולא דין שלא השלכים
את ומפרסם אלא שהביאם שלא היה צריך לו בו צרך ולא היה
מדעתו בחבורו של הספר שלו להביא את השמות שאין להם פעל
פעלים· ואנשי שוכר את השמות שאין להם פעלים בלא שנתחייב
בכך לא השלימם ולא כלם וכן עשה בספר אותיות הנח וספור
אם שיהיה דעתו עסוקה בגדול מה שחבר ויפה מה שדבר
יש לו טענה גדולה בזה· ואחר בזכרו את המין השני
שהוא צללו כעופרת ויאמר כי מתכן כאשר צללו שערי יר׳
ירושלם· אמר מרון ואם ישליך מה אזכיר בו דבר אחד ג׳
והוא מענין צללי ערב ופירושו כאשר נעשה הצל על השער
השערים כלומר שהעריב היום לסגרם· **צרר** זכר בו
שני מינים האחד צרור את המודיעים והשני בצרור
עלות עונותיה· והניח מין שלישי והוא מי צרר מים בשמלה·
והפועל צורך מים במלבו והפעל צרורה בצרור החיים
צרורות בשמלותם· והשם אל צרור נקוב· ובזה המין לבד
צורר צוררתי· תמה עוים ומצוררים·· **קבב** אמר בזה
השער אבל וקבנו לי משם מעקר קבן אמר מרון
ואם לא אורנו מן קבב ואומר כי יאמרו העברים בצוותם
את האחר הזכר מפעלי הכפל בהפיל האות האחר והוא הלם
השמרו לבבוי סב קב לם ומנהג העברים להוסיף את הנון ג׳

ירדה על אחרית הפעלים על הסבובים ועל השמות ומשר
הכניסו זה הקמץ על קל והוסיפו עליו אות על דוכר שאינן
עמך אמרו קמצו והיה עקרו קודם שיוסיפה הקמץ עליו קמצו
בשוא כמו על ספר חקה ארקעו בקמץ גדול כמו סלה כמו
ערמים גם כמוך · ובהוסיפם את הקמץ נגד עליהם לצרך בלי
בדגשות הקמץ והמלוהו · והוספת הקמץ על הפעלים העתידים.
כמו אשר לא ידעון וכמו יקר יקרה יה כי דגשות הקמץ ביקר
להבליע הקמץ בה וכן לכם שקים · תקדיר כי לא המכו · ראוי
להיות דגש קמץ ולהיות המו והרבוהו להקל והוסיפו הקמץ
והוספת הקמץ על הפעלים העתידים הוא דבר נכרי ומפורסם
ר׳ ולא יצטרך לראות כי כן אמרו על הרבים יקומון יש
ישובון יבואון ועל האחד וזבח תודה יכבדנני הבר כמו כי
נפש דגשות הקמץ בו להבליע הקמץ הנוספה ועקרו להיות
הברכני על משקל יכבדני · ועוד כי משם אתקנך · כמו
אנהגך על משקל אשמרך כי הוא מן התקנו מנהגעדי כי
הבליע הקמץ שהוא פה הפעל בהנו שהוא עין כמתקנים וגם
והוסיפו הקמץ שהוא לתוספת בפעלים העתידים ואמרו
אתקנך · ועוד יצרנהו כלשון עינן והוספת הקמץ על הסבובים
שהם מקורי הפעלים כמו בזכרון מולדתו מלהחרב והרב
ואבדן ונוספת עוד הקמץ על הסבובין בלהקן שם אהרן
השלים עקרו להיות קודם הוספת הקמץ להגה על משקל
לרדת לשבה ועל משקל לטעת לקחת ואנכי שקהו ועוד
משהבות אלה מאלה · וכשהוסיפו הקמץ באחרית המלה כדי
לדבר בו על הענין שהיה ולכן הפעל הלמד בשבא והבליעו
הקמץ שהוא למד הפועל בתו השניה והיא ההין הדגושה

ונוספת על הסבובין והחליפו מן החלק אשר תחת ההא שהיא עין
הפעל חרק ואמרו להרק שם · ואם יאמר אומר כי העתידים לא
נשתמשו בלהגה אבל אמרו להנהגיר מן לתמת בלא ספק וזה
לפי שנתרבה שמושי בו והורגל בלשונם ולכן החלוהו והאריך
לא דגשות ההא השנית בו בהוסיף עליו אות הכנוי באמרם
אשר להתם לו ולהקך עליון · לקלהו וזה אינו כי אם להבליע הקמץ
בו ואפשר שהקמץ האחרונה בלתהן למד הפעל ואף הוא כבוד
על משקל השבה והחליף ההא הראשונה בו תוספת · והשנית עין
הפעל ופא הפעל מובלע בו בתורה · והוספת הקמץ על הענין כמו
רחמניות · וכבר הוסיפו הקמץ על התיבות ואמרו בה לא ינאץ
ושם ידבר עמנו וראוי להיות עמו הוסיפו הקמץ והמירו
בשרק כדי שיצא הדבר מוצא המנהג הידוע · ולא הבאתי פלאים
הקמץ לצרך גדול אבל הביאותן להרחבה ולהראותך איך הם
יגלים להוסיפה כדי שלא יקשה עליך ולא יפלא בעיניך אם
הוסיפו בצווי שהוא וקבנו והכן לומר בוקבנו פעם אחריך
והוא שאומר שהקמץ והוו בו כנוי הפעל והיה דינו להיות וקן
וקבנו בדגשות הבית והנעתה בצרי ודגשות הקמץ והנעתה
בשרק · כמו קבנו · לא יקבנו · והקלו הבית והניעוה בשבא
והרפו את הקמץ לפי שכבד עליהם לדבר בה בדגש עם נח הבית
והחליפו השרק בחולם וקרוב הוא זה למה שעשו בחנך בפי
לרעתה · יהודה היה ראוי להיות יחנך בדגשות הקמץ והרפוה
ועמלה במקום שהיה והניעו החית בשבא והטילו הנועה
תחת היוד ·

קטט

לא זכרו ולא בא ממנו כי אם נפעל על
שני דרכים האחד ונקטו בפניהם על משקל וכו
ונגלו בספרי · והשני נקטה נפשי על משקל ונסבה ונגלה שם

ונבקה ויתמעריס ∴ **קלל** הבחמן הכרין הראשונות
שהוא הן קלותי חלק הפעל הכבד והוא הקל אר
ארצה ובוצן והסבוב הוא להקלקל נגדי ארץ · והפתח מן
הקרין השני שהוא קלים הין חלק הפעל הכבד שהוא כפול והוא
קלקל בחצים · ולשון ההפעל ממנו וכל הנביעה ההקלקלו רק
ויתכן בזה החלק מה שנתכן בהתגלגלו · והפתח מן הקרין הג
השלישי והוא הברכה והקללה איש אחד שלא נזכר פעלו והוא
בן מאה שנה יקלל · הקלל מלקחים במרך · והעשה מן הקרין · ג
הרביעי שהוא נחשת קלל · חלק הפעל הכבד שהוא כפול והוא
לא פנים קלקל · ויתכן גם בו מה שנתכן בהתגלגלו ∴ קם
לא זכרו יקושם ויבשו **קעקע** לא זכרו
ואני כשמעתיהו מן הקע נפשי מלך ·
וראיתי ר' יהודה שזכר במאמר הראשון מספר אותיות
הנח בשער יקע כי לא נמצא אצלו בזה העקר כי אם הפעל
הכבד אשר נהפכה בו היוד לוו נחה והוקע והוקעם
ויוקיעום בהר נסתלק מן הקע נפשי ידעתי אלנכח שאינו
בעניינו מן יקע ואשר קראתי והקע נפשי מעניין נאמר
נקעה נפשי מעל אחותה אמרתי אולי יהיה מן הקע ויה
והקע נקעה מפעלי הכפל שיהיה הקע והקע כמו והקל
על לעמתי שאמר בוהקל שהוא לשון נפעל ואעפ שהקע
מלרע והקע מלעיל ויהיה נקעה על משקל נבקה נסבה
ונבלה וזה הוא יותר טוב בעיני מכל מה שיכול להאמר בהתגות
הללו · ושמא יאמר שהם מפעלי שפאו כן ויהיו בנקעה פה
הפעל והוא נופל מן והקע נפשי בלא דגש והוא דרכם להקל
כמו שאמר ר' יהודה בתשי אם הוא מן נשה ושמא יושמו ע

·· עקרין ויהיה והקע מן הפעלים שפאיהם יוד כמו והרד
… ויהיה נקעה מפעלי הנון חסר בהם כאחר לפי
ענינם שוה והדברים נאות ∴ **רדד** הנח ממנו חלק הפ
הפעל הכבד והעמוד עליו   הרדד על משקל הסב
או הרד על משקל הקל · והעתיד ירד · וירד על הכרובים ועל
התמורות את הזהב ופירוש וירד וירקע כלומר פשט את הזהב
ופרשו על הפתוחים כמו שאמר וצפה זהב מישר על המחקה
וזה הלשון שוה עם לשון הפורי אמר כי הרגום וירקעו ורדידו
והקדש רקועי פחים רדידין עסין שלכן אמר וירקע על הכרובים
ועל התמורות את הזהב ∴ **רכך** אמר בזה השער אבל
והמלאך מרך אינו סובר   שיהיה מזה העקר
ואני יצחק הקל אסבור שהוא ממנו ואומר כי יתכן שיהיה
משפטו להיות מֶרֶךְ על משקל מֶכֶס שהוא מן הכסו על הכסא
ועל משקל ומֶמֶר יולדתו שהוא מן הדבר על מרורות אבל
עשו מרך מֶרֶךְ כמו שאמר ר' יהודה במכס שעקרו מכסם
וממר יולדתו שראוי להיות ממרר · ולכך ידעת שהרבה יש
התורות החסרון למלאתו הנחים הנסתרים כמו שהשמנו הא
החסרון בדגש כפי מה שפרש ר' יהודה בספרו ולכן אומר כי
השוכן תנה אשר בין המם והריש במרך שיתכן שיהיה במקום
הכף הכופלת ממנו לפי שהעקר בו מרכך כמו שאמרתי ואין השלמת
החסרון נוהג בכל מה שחסר כי הרבה יבוא חסרון ולא בא
להם משלם ∴ **רמם** וכר בו מין אחר והוא ורמה תבקה
עליהם והנח   מין אחר והוא וראה ראש כוכבים כי
כי רמו והכבד ורומם תחת לשוני על משקל אשר עוללו · וה
והעתיד לא ירומם על כן לא תרומם · ואין שלש הגזרות הללו

ורומס ירומס הרומס נחי העין כפועלים כמו ...
וירוממוהו בקהל עם כי אלו מהעבדות ואותן אינן ...
ורואה עוד לפי שהרי אמרו כשהוסיפו על זה הפועל כמו
הרבים כמו רומו ומעט פועל עבר דגש על משקל ודבו·
ואני רואה בטוב שאפרש לך אלה הקבוצות כדי שיתבאר אליך
שאינן מהעבדות כמו שאמרתי ואומר כי פירוש ורומס יתפרש
לשוני לבד וכל התחת לשונו כלומר כבדהו וגדלהו בלשון וכי
יחד לא ירומם אינו עולה ואינו גדל אומר כי עבורים בהודות
אותו ובהרבות לפניו והקילוסים קוראים לגדלות אותו ולהתגדל
כלומר קוראים אותם לגדולת הקב"ה שהיא עליונה מכל המע
המעלות וכלם לא יעלו ולא יגדלו כמו ואל על זה אשר פירשו
עליה הוא יקרא אל השמים מעל ואלו השמות הם חסרי למד
הפעל שהדבק נשתמשו בהם בחסרון כמו והקוית הו כי צו לצו
קו לקו· ופירוש רמו מעט ואיכם גדלו הרשעים כמעט ואינם
כי לא נמצאו וענין מקרא זה שוה עם ענין ראיתי רשע עריץ
ומתערה כאזרח רענן ויעבר והנה איננו ולשון נפעל מזה ג'
קמין יתכן על הכלל שהסדיר ר' יהודה בפעלי הכפל נרום
ירום ירוממו אותם וירוממו הכרובים והצווי ממכו הרום· הר
הרומו מתוך העדה הזאת· זו היא הקושיא של גמלים הללו·
ואני למד את זה מדעת ר' יהודה בפעלי הכפל בשער לשון נ'
נפעל אשר אמר בו כאשר ראיתי כן נגזו ועבר· נגלו כספר
השמים· הרים נזולו דגשין ידעתי כי הם לשון נפעל מפעלי
הכפל יתחד מקום כגול נגוז גזול· והעתיד יגל· יגוז יזול ובפא
הפעל דגש להבליע נון נפעל בו וכאשר יתחברו הדגש את אות
אחריהם להשיב הכפל שנפל בהתחברם והניח מה שאחר הנו

... כמו שיהיה והאמר יגמו יגלו יזלו והצווי הגוז
גול הזול· והמחובר לבנוי הרבים הנגלו הזולו זה הוא ספור
... ועתה ידליכן הא בנתיב הטוב הישר וידמו הכרובים
ירמו אותם הרמו כמה שדן הוא וגזר על יגלו הזולו והתנאר
לשון נפעל מפעלי הכפל· וכבר חברם ר' יהודה במאמר השני
מספר אותיות הנח ואמר שהם לשון התפעל מן פעל שהוא
נח העין שהוא רם ירומם· ולא אומר שסברתו בהם אינה טובה
אבל אחרי שמצאתי רמה בפירוש הם ראיתי בטוב להשיב את
אלה הקבוצות על רמה הואיל ואין לנו מונע שימנענו מזה
הואיל ולא נשתמשו בהבאת דגש תחת למדי הפעל הכפולות
מן הפעלים נחי העין ואם יאמר אומר איך אתה מרחיק לנו
דגשות הלמד בפעלים נחי העין וכבר הכניס ר' יהודה גם
מלמן הלמד בפעלים נחי העין שהוא כדומה בהוקם קים ואמר
בו שעקרו התקוממו והוא התפעל· אמרנו לו כי ר' יהודה
לא גזר על דבר זה אבל אמרו על דרך אפשר ויתכן וזה דבר
ברור במאמר השני מספר אותיות הנח בזכרו זאת המלה·
ומה שיבדר אליך תשובות זו הסברה בעניינו וכי דעת אחרת
היתה עמו וזולתה הוא מה שאמר בשער נפעל מפועלי הכפל
בזכר את המין לשון נפעל שעל משקל ונגלו כספר ואחשב גם
מלמן הלמד מזה המין מן הנפעל זה הוא עקרו הנסבר בו
וזה שאמר הוא עקרו הנסבר בו ראיה שזו הסברה יותר חזקה
בעיניו וכדומה כי שלא נטה לזה יותר מן האחרת אלא לאותה
עליה שהזכרתי כי הכפולה הזאת לא הבלע· ואם ישיב ויאמר
כי בעות הגזירה התקוננה אותה בדגשות והוא מן הנחים הכפולים
נאמר לו ולפי שנקבצו בהתקוננה אותה כנון האחת היא למד

הפעל העקרית והשנית למוד הכתוב ...

הנקבות ואין זה כמו קרמי והרמי שאחת מהן
נבלעת בחברתה ודעתי לא יתכן שיהיה ירוממו אותם [illegible]
הכרובים · הרמו מתוך העדה הזאת לשון מהפועל מן ורוממו
תחת לשונו כי לשון ההפעל מהפעל הכפל אי אפשר מהיות
בו שתי אותיות הכפל מאי זה מין יהיה משפט מיני התפעל
כפי מה שהקדמתי ופרשתי את זה בשער זכה ודעתי טוב
בעיני כי הוא שיהיה ארוממו לשון נפעל מזה העקר ויהיה עקר
קריש להדגש ובא באותיותיו שתיקן ·· **רנן** הניח ממנו ז׳
איש אחד והוא מה שלא הוזכר פועלו רַנֵּן וּבְהַדָּרִים
לא ירפן · והככים מהרונן מיין בבעל הקל שהוא והרן לשון אנוש ·
רן יחד · ואמר אחר כן והכבד בא על העקר הרננו צדיקים ·
ולב אלמנה ארנן · והכבד אחר ובאו ורננו במרום ציון ואני
אומר כי מתרונן כבד שלישי ויהגד עליו רונן ורוננתי ירונן
ולשון התפעל ממנו התרונן יתרונן מתרונן מיין · ואלו כי
היה לשון ורננו במרום ציון היה מתרונן כמו מתהלל · ואומר
עוד כי לשון מתרונן מיין יותר טוב להיות מענין אחר שלא
מענין והרן לשון אלם ·· **רקק** הניח ממנו מין א׳
אחד והוא וכי ירק הזב · לא חשכו רק · עד
בלעי רקי · אלא שזכר אותו בספר אותיות הנח · אבל לא פרש
מאיזה עקר הוא ודגשות קוף רקי ראיה שהוא פעל הכפל ··
שדד הניח ממנו איש אחד והוא כהמך שודד השד
על משקל השלך והדגשות בשין תחת הכפל
הנופל אבל שדה אינו מבין שדד מואב כי אין רצון הפעל
העומד מן שדד מואב היו אומרים השדד · על משקל צום

[illegible] מן השם בפינלת נמויהו בכה כי מצאנו [illegible]
[illegible] שרין ואשם ואשמו · וכל שכן כי הספרה הרחיב את [illegible]
[illegible] השומם כמו שאמר ר׳ יהודה השם בנו צאן השמה
בגוזריהו ויתכן כי שם והשומם עוד דבר אחר והוא שיהיה
לשון נפעל ונלמוד להם זה מדברי ר׳ יהודה שאמר בינו יזור
כי המדגן הדמי ויהיה ישם חסר והשומם מלא כמו שאמרו
במרומם יכמו שהלך ירוקך חסר והגלה יערהו שלם · ואם
יאמר אומר כי לשון נפעל מן שמם לא בא על זה הבנין שהוא
נשום כדי שיהיה העתיד ממנו ישום אבל אם בא על הבנין
השני שהוא נשם ונשמו הכהנים נשמה כל הארץ על משקל
ונדמו נאות השלום ולכן ראוי להיות העתיד ממנו ישם או ישום
על משקל ולא נזי מתהרה ידמו כן הדמו בנוה נאמר · כן
אותה שלא מצאנו לשון נפעל מזה הבנין הוא הואיל ומצאנו את
לשון העתיד ממנו [illegible] את העבר כמו שנאמר [illegible]
[illegible] דבר אליך מורים על הפועל העובר [illegible]
ממנו [illegible] שלא מצאנוהו · וכמו שמצאנו
כי [illegible] שהוא בבנינו ר׳ יהודה לשון נפעל עתיד [illegible]
את משמע נבוב לשעבר ואעפ״י שלא מצאנוהו אי אפשר
שיהיה הבינוני עתיד עברנו נאות השלום כי אם לנבוב והנה
ר׳ יהודה [illegible] העקר תחת כבד על משקל פועל ויאמר
[illegible] ואשה משומם ואולי יהיה השומם לשון
פעל ממנו ·· **שקק** הניח מן הראשון [illegible]
[illegible] אחד והוא לשון [illegible] ישרק [illegible]
[illegible] שאחרית [illegible] וכבר הקדמנו
[illegible] אות נחה [illegible] ושוקים ולא זכר ר׳ יהודה

שאפרשנו [illegible] וחקיים אנכי שהוא מפעלי הכפל׳ אומר כי
[illegible] הוא חמור על האויב שנאמר עליו קודם לכן הוי
רד ואמנה לא שדוד והוא מדבר כאותו האויב ואומר בו ואסף
שללכם אסף החסיל׳ פירושו התקבץ הבזה שלכם כהתקבץ
הארבה׳ אמר עוד והוא מגיד עליו כמשק גבים שוקק בו
כדריסת הארבה ידרסו כלומר כאותו מקום׳ קורא לבין כאמרו
כדריסת הארבה׳ כי ידענו תשוקתם ומי עשה חוקם שמונע
הרעה מנפשותם ואנ״פ שהוא שוקק פועל בלשון פעול הוא כענין
וכמהו שוקקה רצה לומר שנפשו עיפה יגעה דרוכה דרוכה
רצוצה שבורה וראיה על בירור זה הפירוש שבדי אמר והקיץ
והנה עיף ונפשו שוקקה שם הפסוק עיף לנגד שוקקה ואוי
קוראים את הארץ היבשה שלא ירד שם גשם עיף ועיפה ונגד
נתברר מדברינו זה כי שוקק מפעלי הכפל הוא אצלנו שיש
בו הרגשות בינה׳ אבל קנת המדבר את לבנו שהיה מדבר עם
האויב פה אלפה באמרו ואסף שללכם וחזר להגיד עליהם לא
לאחרים באמרו שוקק בו ובעלי הלשון וחכמי הדור קוראים
את הענין הזה השגחה והבטה והפנות׳ ולבר יצאתי מדברי
למה שלא היה מענינו שהייתי מדבר על אותן שרחוק בעיניהם
שיהיה המשור מפעלי הכפל כמו שאגיד לך׳ ולכן אשוב לגשים
מה שנשאר לי לדבר על המשור ועל וישר במגרה׳ ואומר בו מה
שאנ״פ אומר במשור שהוא משרור ידמה למה שאמר ר׳ יהודה
בואכת אוהו [illegible] שהוא ואכתות ולדעתי וישר במגרה ראוי
להיות השין קמוצה על משקל ויסב ונמנעה הקמצות מפני
הריש׳ כאשר נמנעה מן וישר אל מלאך ויסר אליו ויזר את
הגזה בשביל הרישין ואנ״פ שהם נחי העין׳ ולבר הולעתיך כי

זה זה״ שרר זכר בו מין אחד וקורא לו השרר על[illegible]
נב השרר׳ והשני מין אחד והוא לא יתגלגל הטבור
על מנהגו׳ וישר במגרה׳ לגשות השין במשור בעיני מפני
הכפל שחסר ועקרו משרור כמו מסלול ודרך ואנ״פ שהמלה
בשרק ומשור בחולם וכמהו בעיני מבול לפי שהוא מן בלתי
בשמן רענן בלולה בשמן וכמהו מעוז פרעה היוצא מן עוז
וגבור ולולא הענין היה הלגש נכר כאשר במשור׳ והעקר נבלה
משרור׳ מבלול מעוז על משקל מסלול ודרך׳ והנה ירכיך
במצולים׳ וראיה כי מעוז מפעלי הכפל שקרי נמנעת השרבו
בסמיכתו ואלו היה מנחי העין כמו שסברו אנשים היה משרבה
בהשרבות מקור כאמרם מקור מים חיים ובהשרבות מצור
כאמרם ואל מצור ירושלם׳ וראיה גדולה על מעוז שהוא מפעלי
הכפל לגשות הזין שבו בהתחברו לאותיות הכנוי אמרו מעוזי
מעזי׳ מעוזכן׳ וסבור אני שאלו חברו מבול לכנוי היה לגש
בהלגש זין מעוז בהתחברו לכן׳ והוא הדין למשור לו היתה
הריש מקבלת הגשות׳ והיו משאירים הלגש אשר בבית מבור
ושין משור להשמה כמו שעשו בלחפי לין ירכין׳ ויסבו את
ארון האלהים שנשאר הלגש בכל אחד מהם כמות שהיה קודם
התחברו לכנוי עמלים׳ וקרוב מזה המשק מפעלי הכפל הוא
כמשק גבים כי הוא בעיני מן שקק [illegible] להיות משקק על
משקל [illegible] ועל משקל מהלל והלגש שבמשק להשלים
ובן הקנמון [illegible] בשער [illegible] ולפי שיש אנשים שרחוק [illegible]
בעיניהם להיות כמשק מן שקק ואנ״פ שאינם יודעים בו [illegible]
נאמר ולא לבר ברור [illegible] [illegible] כי יהודה [illegible]
השנתי כי אם להביא ממנו שוקק בו בלבד לכן אני רואה [illegible]

וידיעך הם נרגב השכל את סבירה בעמוד ויש אחרים
שמשימים המשור מן מוקר ויאמרו כי הוא הקשט או כוונה
בן שיסר בו האדם וישימו הדגש בשין להבלעת פא הפעל בו
וישקלבו במכתוב ויאמרו על מבול שהוא כמו ונבלי שמים מן
ישליב· ואתה ידע כי אם יתגלגל המשור מוסף על היתפאר
הגזין והוא בלא ספק הבלי הקדוב והדומה לו· ותדע עוד כי
ונבלי שמים הם נאדות והוא כנוי לעבים· ומעתה נאה לך
לאיזה ענין שיטה אותך שכלך משני הענינים·· נ״ם

שתת לא זכרו שהוא בשמים הוקם· לצאן לשאול שהן
נראה משתי הנבות הללו שהם מפעלי הכפל
ושמא יהיה הדגש בהם להבליע שם הנח הנסתר שהוא עין
הפעל כאשר כתב שהן עלי··

תלל כאשר זכר בזה השער הלגשים· עלהלם· עלהד
גבוה והלול א
אחר ושמא יהיה מזה הענין והוללים שמתחק בגנים מבעלי
הפתרון· אמר מרון ואם נשבע כי שאיני יודע לאיזה
ענין יהיה והוללים מזה הענין ולא ידמה כי
שהוא מזה הענב כלל· אבל אפשר בו להיות מענין ילבהד
והוא איננה מן העקר ולמוהו מן הפעלים בנעלי היוד עם
ולמות הוצאות· וכמהו ענין ומלה לשטר להושב ואסבור
בפתרונו וילהכו ובביהכן שמתחק להם לומר לכך שואלים
אותם דברי שיר לשורר להם לפני שבביהכן ולאוהבן שמתחק
להם כמו שנודע שמקרק האנשים ורעה תלאת עליהם היא
שמחת אחרים שהם אויביהם··

תמם הניחמן קמין השני מזה העקר אות אחד והוא לשון
ההבעל עם גזר המים ההמם על משקל בקדוש יש הההקם

על התהדר לבן הבנעו הו ההבעל בהו שהיא מן הפעל
בנגשה· ולא זכר בזה המין פועל אבל זכר השמות והכנ
והענינים והוא לא היה דעתו בחבורו כי אם על הפעלים ואני
מצאתי בו פועל נבר והוא ההם על משקל הסב או הקב על
משקל הדק והענין יהם במגשות ההו והעלמה כי ההם
דרכיך על משקל ויסב שקים את העם·· נ״ם ·· נ״ם

שער הפעלים המספקים·

וטאטאתיה במטאטא השמד· יהיה קרוב בנו
בעיני להאמר בו בלא גזרה אומר
שהוא פועל כנוי על זה הבנין בלא כפל· וכבר אמרו אחרים
שהוא מלשון טיט ואינו דבר רחוק מן הסברה·· נ״ם ··

וכלכלתי אותך· ולכלכל את שיבתך יתכן שיהיה מגזי
הענין והוא כפול על בנין מעלעלך· ויתכן
שיהיה מפועלי הכפל על ענין סלסלה והרוממך· ויתכן
עוד שיהיה כלו יסוד בלא כפל··

מכרכר מפזז ומכרכר··

כמתלהלה הירה זקים·
יתכן שיאמר בו כל מה שנאמר בוכלכלתי
אותך ויהיה קרוב שיהיה מן ותלה ארץ מצרים·· נ״ם··

ויתמהמה עד לולא התמהמהנו והקבוץ ולא יכלו
להתמהמה· עד התמהמהם·· נ״ם ··

וסכסכתי מצרים במצרים··

המצפצפים והמהגים· אמרתך
הצפצף··

צעצועים יתכן בו כל הפנים שנתכנו

במתלהלה ויתכן עוד שיהיה מן פועל ש[illegible] ויהיה [illegible]
לרבים · יהיה מתהולכה · כמו צמאים שהוא בענין מן [illegible]

וקרקר לכל בני שת· מקרקר קיר ·· **ושעשע**
יונק· לולי תורתך שעשועי·
ישעשעו נפשי· וזה שלא הוזכר פועלו ועל דרכים השעשעו·
ולשון התפעל בחקותיך אשתעשע ואמר בו כלמה שנאמר
במתלהלה ·· **שגשג** ביום נטעך תשגשגי ·· ש
תעתע והייתי בעיניו כמתעתע ולשון
התפעל ומתעתעים בנביאיו עקרו להיות [illegible]
ומתעתעים הכפיל עין הפועל בתו שהוא פלפל ויתכן
לומר בזה העקר כלמה שנאמר במתלהלה ·· ש

אמר מרון בן גנאח זה הוא יקבץ לך להים
את הטובות ויצליחך בכ
בתיבות הנאקבות מה שקבצתי והשגתי לך [illegible]
מספר במקרא והשלמתי בו הענינים שאסף המורה ר' יהודה
ועשיתי את זה בזריזות ובחוזק כפי היכולת והלב וכפי
הענין שאני בו מטרוף הלב והדעה וה צרה המונעת ושמא
אצ"ל מתוך [illegible] מה שצויתי להזכיר והשיבו לא בזכרונו
ולא מפני מה שהגדתי לך משבוש הזמנים ופני [illegible] הימים
וכבד העמל והנפי [illegible] עליו אחר זו· ולא [illegible]
מינים או אישים שלא תפשתי אותם בראשי המחקרים [illegible]
ספרי ר' יהודה והמוצא שרמז שם אתרצם ולכך לא הערכתי
להשיבם אבל העקרים סבור אני שלא המצא כי אם מה שהוא
שהשגתיו בלבד על דרך התנאי שהתניתי לך בראש הספר
ואני מקוה עוד שלא המצא מן המינים אלא מה שהבאתי בזה

הספר אבל [illegible] שמא המצא מהם מעט מזער [illegible]
[illegible] להכות בהם ולהבאם· ואקים יודע
[illegible] הנחה מן הזריזות ומטוב לב ומן היכולת וקראתי כל
המקרא [illegible] בקבוץ מהם שמנה פעמים ודי כי בזה זריזו
ועיון על כל מה שאספתי בספרי זה· והעקרים שלא זכרם ר'
יהודה ולא רמזם כלל הם יותר על חמשים ואלו לא השגתי בספרי
זה כי אותם היה בהם די וספק לתועלת גדולה ורוחה מעולה·
והמינים יעלה מספרם לחמשים· והאישים וחלקי הפעלים
יותר על מאה· והשאלות שספקתי עליו קרוב לארבעים חוץ
מהועלות אחרות [illegible] מה שספרתי הנה ולולא זריזותי
בשביל אהבתך ושאני נזהר לעשות שאלתך והאורך היה ע
בקורות זמני מה שימנעני מלעשות זאת ומקשים והתם
את כל הנמצא כתוב בספר הפנה לבך לקריאתו וכן לערך
לאסף את הבואתו כי הנעמד בו על ענינים נעלמים ועל טעמים
נעימים חכמים מחכמים יוסיפו לך הייתם אהבתו בלבך וגם
ושום שלו והבונתו בקרבך ואשאל מאלהים לעזור לך בישעו
ולרפאך מנגעו ולהשכילך מדעו ··

אני יצחק בר יושטו צ"ל כתבתי ספר חיוג וספר השגה
לר' [illegible] בר' אברהם הספרדי ע"ה השם יזכהו להגות בו
הוא וזרעו וזרע זרעו עד סוף כל הדורות· והשלמתיו
בחדש באלול שנת התקכה ··

השמות על שבע דרכים · הדרך הראשונה · שם דבר · שהוא [illegible] ראש עשב [illegible]
ברזל עופרת · אש [illegible] והדומים להם · הדרך הזאת [illegible] לאותיות הקנין ·· הדרך
השנית · שם עצם אדם · אדם שהוא [illegible] אברהם · יצחק · יעקב [illegible] והדומה להם · הדרך הזאת
לא ילחק לאותיות הקנין ·· הדרך השלישית · שם היחש · [illegible]
אהרן הלוי והדומה להם · הדרך הזאת לא ילחק לאותיות הקנין [illegible] אחר [illegible]
עברים [illegible] ·· הדרך הרביעית · שם מקרה · חכמה [illegible] רשע [illegible]
אשה [illegible] חיים והדומה להם · הדרך הזאת ילחק לאותיות הקנין ·· הדרך
החמישית · שם התאר · חכם [illegible] רשע עבד [illegible] והדומה להם · הדרך הזאת ילחק
לאותיות הקנין ·· הדרך הששית · שם [illegible] והדומה להם הדרך הזאת
ילחק לאותיות הקנין ·· הדרך השביעית · שם מספר · אחד שנים שלשה ארבעה חמשה [illegible]
[illegible] · הדרך הזאת ילחק לאותיות הקנין ·· [illegible] על חמש דרכים · הראשונה ותוספת
[illegible] אם [illegible] עין [illegible]
[illegible] · הדרך הזאת לא ילחק לאותיות הקנין ·· השנית [illegible]
[illegible] · הדרך הזאת ילחק לאותיות הקנין ·· [illegible]
[illegible] ·· השלישית [illegible]
ילחק לאותיות הקנין ·· הרביעית [illegible] · הדרך הזאת לא
ילחק לאותיות הקנין [illegible]
[illegible] ·· החמישית
[illegible] והדומה להם ··

92

מדקדק [illegible] בילי הדעת קרבת
[illegible]יצת חכמה יתרון להבין דרכי לשון
[illegible] שם מלה פעל ··
השם ארץ שמים · שמש ·
ירח · דשא · עשב · לחם · בשר · יין · מים · ראש ·
רגל · אזן · עין · נפש · רוח · נשמה · קם וכל דומיהם שקם
סימן לקריאת דבר נקראים שם ·· ושם תאר
צדיק · רשע · גדול קטון · עבד מלך · שר
[illegible] · ולכל דבר שהוא מתואר משם אחר נקרא שם תאר ··
ושם היחש ישראלי · עברי · מצרי · אדומי · בית
הלחמי ·· ושם מספר אחד
שנים · שלשה · חמשה · עשרה מאה אלף
ורבבה ·· המלה והכנוים הפשוטים והמ
ורכבים ·· המלה
היא אשר לה טעם כמו אך רק גם
כי · כה · אשר את אל על עם למען בעבור · בגלל לא אל
בל [illegible] גם [illegible] ·· והכנוים הפשוטים
[illegible]
אני [illegible] ולרבים [illegible] אנחנו · ולנקבה היא את
[illegible] ·· והנסתרים [illegible]
והכנוים המרכבים עם בכלם
הבית · בו בך בי בהם [illegible]
[illegible] בנו · בה בך בהן בכן · והנשתוים [illegible]

בנו״ הכבּ כמוכו כמוך כמוט ... למוכם׳
או כבּי׳ למוכו׳ למוה כמוך [illegible]
ככן״ הרמד כו ע׳ גך׳ הם גם לנו גה גך [illegible]
המם ממנו או מנהו׳ ממך ממנו׳ מהם [illegible]
ממנו׳ ממנה ממך׳ מהן מכן״ הפעל
הפעלים נדברים לנגד שלשה והם נעלם׳
נמצא׳ מדבר׳ פעל לנעלם״ פערת לנמצא׳
פערתי למדבר׳ וכן בלשון רבים״
פערו לנעלמים״ פערתם לנמצאים״ פערנו
למדברים׳ ולנקבה פערה
נעלמת״ פערת נמצאת״ פערתן נמצאות״
והנשתוים [illegible] פערו פערת פערנו״
והבינונים בהוספת הכנויים שוקם אני אתה הוא כו[illegible]
אמר אני שומר׳ אתה שומר׳ הוא שומר׳
וכן הפעול״ והצווי לנמצא לבד״ והאיתן
אפעל מדבר׳ יפעל נעלם׳ תפעל
נמצא׳ ולרבים נפעל יפעלו
תפעלו׳ ולנקבה תפעל נעלמת׳ תפעלי נמצאת׳ [illegible]
תפעלנה לנעלמות. ולנמצאות. ולנשתוים אפעל [illegible]

בנין הקל והוא על שלשה ראשים

שמר חפץ יכול״ פעל פעל פעל״
פקד פקדתי פקדת׳ פקדו פקדתם פקדנו׳ ולנקבה
פקדה פקדת פקדתן״ הבינוני פוקד פוקדים׳
פוקדת פוקדות׳ והפעול פקוד פקודים

93

הצווי פקוד פקדו פקדי פקודנה״
המקור פקוד׳ [illegible] האיתן אפקד יפקד׳
תפקד נפקד יפקדו תפקדו תפקד
תפקדי תפקדנה׳

בנין נפעל

הדבק בו׳ נפקד
נפקדתי נפקדת׳ נפקדו נפקדתם נפ[illegible]
נפקדנו׳ לנקבה נפקדה נפקדת נפקדתן״ הבינוני
נפקד נפקדים׳ נפקדת נפקדות״ הצווי הפקד
הפקדו הפקדי הפקדנה״ המקור הפקד
האיתן אפקד יפקד תפקד נפקד יפקדו
תפקדו תפקד תפקדי תפקדנה״

בנין פעל

הדגוש״
פקדתי פקדת פקדתי׳ פקדו פקדתם
פקדנו״ לנקבה פקדה פקדת פקדתן״ הבינוני
מפקד מפקדים מפקדת מפקדות״ הפעול
מפקד מפקדים מפקדת מפקדות׳ הצווי פקד
פקדו פקדי פקדנה״ המקור פקד׳ או בתוספת פקוד׳
כמו [illegible] האיתן אפקד יפקד תפקד
נפקד יפקדו תפקדו תפקד תפקדי תפקדנה

בנין פעל

ונקרא כן כי לא [illegible] מבלת פועל אחד ולא
נזכר [illegible] נפעל יהבן מבלת פועל אחד [illegible]
[illegible]

פקד פקדה פקדתי · פקדו פקדתם פקדתן פקדנו
פקדה פקדה פקדתן ·· הבינוני מפקד מפקדים
פקדות ·· המקור פקד ·· כי נגזל נגזלתי · ואין בו
פי פעלתו על ידי אחר לא על ידי עצמו ואין
צווי אלא על מעשה אחר ·· איתן אפקד יפקד תפקד
תפקד נפקד יפקדו תפקדו תפקדי ·
תפקדנה ··

בנין הפעיל

הפקיד הפקידה הפקדת הפקידו הפקדתם
הפקדנו ·· הפקידה הפקדת הפקדתן ·· הבינוני מפקיד
מפקידים מפקידה מפקידות ·· הפעול מפקד ·
מפקדים מפקדה מפקדות ·· הצווי הפקד הפקידו
הפקידי הפקדנה ·· המקור הפקיד ·· איתן אפקיד
יפקיד תפקיד נפקיד יפקידו תפקידו תפקיד תפקידי ·
תפקדנה ·· ואם פא הפעל אחת מאותיות אחה״ע
האביד העביד החביד · וכן כלם ·· הפועל מאביד מעביד ··
הפעול מאחז נעמד · וכן כלם ·· הצווי והאיתן העביד
אעביד וכן כלם ··

בנין הפעל

שלא נזכר פועלו · הדבק בו · ותעמיו · וזכרנו בבנין פועל ··

הפקד הפקדה הפקדת · הפקדו הפקדתם הפקדנו ··
הפקדה הפקדת הפקדתן ·· הבינוני מפקד מפקדים ·
מפקדה מפקדות ·· המקור הפקד ·· אין בו צווי כי פעולתו על ידי אחר לא על ידי עצמו ·· איתן אפקד יפקד
תפקד נפקד · יפקדו תפקדו תפקד · תפקדי תפקדנה ··
ודומי כא הפעל נרוזית העמיד העבד וכן כלם · וכן האיתן אעבד יעבד

הכבד אשר על דרך המרבע ובני השלמים איננו כי אם בן שלש
אותיות אבל בנחי המין הוא בן ארבע אותיות כי
משקל כונן בונן פעלל · ונמצא בשלמים במלת
שופטי למשופטי אתחנן ··

פועל פוקד פוקדה פוקדת · פוקדו פוקדתם פוקדנו ·
פוקדה פוקדה פוקדתן ·· הבינוני מפוקד מפוקדים
מפוקדה מפוקדות ·· הפעול מפוקד מפוקדים
מפוקדה מפוקדות ·· הצווי פוקד פוקדו ·
פוקדי פוקדנה ·· המקור פוקד ·· איתן אפוקד
יפוקד תפוקד נפוקד · יפוקדו תפוקדו · תפוקד תפוקדי
תפוקדנה ··

בנין התפעל

הדבק בו ··

התפקד התפקדה התפקדת
התפקדו התפקדתם התפקדנו · התפקדה התפקדה
התפקדתן ·· הבינוני מתפקד מתפקדים מתפקדה
מתפקדות ·· הצווי התפקד התפקדו התפקדי התפ׳
המקור התפקד ·· איתן אתפקד יתפקד תתפקד
נתפקד יתפקדו תתפקדו תתפקד תתפקדי תתפקדנה ··
ואם פא הפעל אחת מאותיות זס שץ יתקדם פא הפעל
לתו התפעל כמו וישתמר חקות עמרי · ויצטבא
החגב · ועם הזין והצדי יתחלף תו התפעל מפני הקון ג
הקדיחה · ועם הזין יתחלף בדלת ונמצא בארמית הזדמנתון
למימר קדמי · ובלבבי רבותינו ז״ל הזמן לו צבי · בזמן הלין
וכן רחצו הזכו · הראוי הזדכו · ובאה מלה אחת שקדמה התו

והתשועה בגדלות׳ והיא זו מפני סוף [illegible]
יתערב עמהם היו קלעשה מפני [illegible]

בנין הקל חסרי הפא וחסרונו

נגש נגשת נגשתי נגשו נגשתם נגשתן
נגשה נגשה נגשת נגשתן״ הבינוני נוגש נוגשים נוגשת
נוגשות״ אין בו פעול כי הוא מהפעלים העומדים׳
הציווי גש גשו גשי גשנה׳ אוגש״ המקור גשת״
ואם נטל הפעל גרונית עטה גטה׳ איתן אגש יגש
תגש נגש יגשו תגשו תגש תגשי תגשנה״ והפעול
מהפעלים היוצאים נטוע נטועים נטועה נטועות״

בנין נפעל וחסרונו בעוברים ובינונים

נגש נגשת נגשתי נגשו נגשתם
נגשנו נגשה נגשת נגשתן״ הבינוני נגש נגשים נג
נגשת נגשות׳ הציווי הנגש הנגשו הנגשי הנגשנה״
איתן אנגש ינגש תנגש ננגש ינגשו תנגשו תנגש הנ
תנגשי תנגשנה״

בנין הפעיל

הגיש הגשת הגשתי הגשו
הגשתם הגשנו הגישה הגשת הגשתן״ הבינוני
מגיש מגישים מגשה מגישות״ הפעול מגש מגשים
מגשת מגשות״ הציווי הגש הגישו הגישי הגשנה״
המקור הגיש או הגש בצירי״ איתן אגיש יגיש תגיש
נגיש יגישו תגישו תגיש תגישי תגשנה״

בנין פועל הפעל

הגש הגשת הגשתי הגשו

[illegible] הגשה הגשת הגשתן״ המקור הגש
[illegible] הגש יגשו הגשו הגש הגשי הגשנה״

נחי הפא

והם שפאיהם אלף ויוד
ושפאיהם אלף נחה האלף בחולם
איתן פעם נכתבה ופעם איננה נכתבה כמו מן אמר
אומר יאמר תאמר נאמר וכן כלם״ ועם וו השמוש ו
ויאמר ותאמר בסגול בלא הפסק״ ומן אכל אוכל
יאכל תאכל נאכל וכן כלם״ ויש שפאיהם אלף ויהוא
בשלמים כמו מן אסף אאסף יאסף תאסף וכן כלם״
ופעם נחה האלף בזה אספה הצולעה׳ ויסף עוד דוד״
ואשר פאיהם יוד נחה הפא בהם בעתידים״ בנין הקל

ידע

ידעת ידעתי ידעו ידעתם ידענו ידעה
ידעת ידעתן״ הבינוני יודע יודעים יודעת
יודעות״ הפעול ידוע ידועים ידועה ידועות
הציווי דע דעו דעי דענה״ המקור דעת״ איתן
אדע ידע תדע נדע ידעו תדעו תדע תדעי תדענה״

בנין נפעל

נודע נודעת נודעתי נודעו נודעתם
נודענו נודעה נודעת נודעתן״ הבינוני נודע
נודעים נודעת נודעות״ הציווי הודע הודעו הודעי
הודענה״ המקור הודע״ איתן אודע יודע תודע
נודע יודעו תודעו תודע תודעי תודענה״

בנין הפעיל

הודיע הודעת הודעתי הודיעו

הודעתם הודענו· הודעה הודעת הוד[illegible]
מודיע מודיעים מודיעה מודי[illegible]
מודעים מודעה מודעות·· הצווי הודיע הודיע
הודיעי הודענה·· המקור הודיע·· איתן אודיע
יודיע הודיע יודיע יודיעו הודיעו תודיע תודיעי
תודענה··

בנין הפעל

שלא נזכר פעלו··

הודע הודעת הודעתי הודעו
הודעתם הודענו· הודעה הודעת הודעתן·· איתן
אודע יודע הודע יודע יודעו הודעו תודע תודעי תול
תודענה·· ואין בו אות נוסף רק כי השרק תחת חלם והפריד בין לשון יסוד ולשון אמלה

בנין התפעל

יש מהם שלא
הומרה היוד בו כמו ויתילדו
על משפחותם· ויש מהם הומרה היוד בוו··

התודע התודעה התודעתי התודעו התודעתם
התודענו· התודעה התודעת התודעתן··
הבינוני מתודע מתודעים מתודעה מתודעות··
הצווי התודע התודעו התודעי התודענה··
המקור התודע·· איתן אתודע יתודע תתודע
נתודע יתודעו תתודעו תתודע תתודעי תתודענה··

נחי העין

והם שהעין שלהם וו או יוד
נשארה בתנועת אלף נחה כ
ובהפקדה
כמו קם שב וחבריהם ונכתבה האלף במלת וקאם שאון
בעמיך· והיא נחה והונעה במלת וראמה וישבה תחתיה··

בן בנת בנתי בנו בנתם בנתו· או בנו בידגש· בנה

[illegible] בינוני בן בנים בנה בנות·· הפעול בון
בונה בונות·· הצווי בון בונו בוני בונה· או
בונה בדגש·· המקור בון·· איתן אבון יבון תבון נבון
יבונו תבונו תבון תבוני תבונה או תבונה בדגש··

בנין נפעל

נבון נבונות נבונותי· נבונה נבונות
נבונותם·· הבינוני נבון נבונים נבונה נבונות··
הצווי הבון הבונו הבוני הבונה או הבונה·· המקור
הבון·· איתן אבון יבון תבון נבון יבונו תבונו תבון
תבוני תבונה או תבונה··

בנין הפעיל

הבין הבינות הבינותי· הבינו
הבינותם הבינונו·· הבינה הבינות הבינותן·· הבינוני
מבין מבינים מבינה מבינות·· הפעול מובן מובנים
מובנה מובנות·· הצווי הבן הבינו הביני הבננה או
הבנה·· המקור הבין·· איתן אבין יבין תבין נבין
יבינו תבינו תבין תביני תבננה או תבנה··

בנין הופעל

הובן הובנת הובנתי הובנו
הובנתם הובנו או הובנו· הובנה הובנת הובנתן··
הבינוני הובן הובנים הובנה הובנות·· גם הוא למלך הובן
הוא בינוני לפיכך הוא קמוץ·· איתן אובן יובן תובן
נובן יובנו תובנו תובן תובני תובנה או תובנה··

בנין פועל המרובע

בונן בוננת בוננתי בוננו בוננת בוננו או

בוננה בוננת בוננתן·· הבינוני מבונן ... מבוננה
מבוננת מבוננות·· הפעול מבונן מבוננ[ים]
מבוננה מבוננות·· הצווי בונן בוננו בונני בו[ננה]
בוננה או בוננה·· המקור בונן·· איתן אבונן
יבונן תבונן נבונן יבוננו תבוננו תבונן תבונני תבוננה
או תבוננה··

בנין התפעל

הדבק בו··

התבונן התבוננה התבוננתי התבוננו
התבוננתם התבוננו או התבוננו התבוננה ~~התבוננה~~
התבוננת התבוננתן·· הבינוני מתבונן מתבוננים
מתבוננה מתבוננות·· הצווי התבונן התבוננו
התבונני התבוננה או התבוננה·· המקור התבונן··
איתן אתבונן יתבונן תתבונן נתבונן יתבוננו תתבוננו
תתבונן תתבונני תתבוננה או תתבוננה··

נחי הלמד

והם שלמדיהם אלף נחה
כמו מצא קרא ... רפא··

קרא קראה קראתי קראו קראתם קראנו קראת קראת
קראתן·· הבינוני קורא קוראים קוראה קוראות··
הפעול קרוא קרואים קרואה קרואות·· הצווי קרא
קראו קראי קראנה·· המקור קרוא·· איתן אקרא
יקרא תקרא נקרא יקראו תקראו תקרא תקראי תק
תקראנה·· ואשר למדיהם הא נחה

גלה גלתה גליתי גלו גליתם גלינו גלית גלית
גליתן·· הבינוני גולה גולים גולה גולות·· הפעול
גלוי גלוים גלויה גלויות·· הצווי גלה גלו גלי גלינה··

המקור גלות ... רבות· אלות שוא· ובשבא כות
... קנה· בקמץ ובשבא קנה חכמה··
[איתן אגלה] יגלה תגלה נגלה יגלו תגלו תגלה תגלי תגלינה··
ובחסרון אגל יגל תגל נגל·· בחרק או בירי· אל תפן אל מנחתם
ויפן ונסע·

בנין נפעל

נגלה נגלתה נגליתי
נגלו נגליתם נגלינו נגלית נגלית נגלי[ת]
נגליתן·· הבינוני נגלה נגלים נגלה נגלות·· המקור
הגלות·· הצווי הגלה הגלו הגלי הגלינה·· איתן
אגלה יגלה תגלה נגלה יגלו תגלו תגלה תגלי תגלינה·· ...
ובחסרון אגל יגל תגל נגל·· אבל ויגל כפים משפט איכו מ...
מזה השרש כי הוא פתח והוא משרש גלל מענין גלות מים··

בנין פעל הדגוש··

גלה גלתה גליתי גלו גליתם גלינו גלית
גלית גליתן·· הבינוני מגלה מגלים מגלה מגלות·· הפעול
מגלה מגלים מגלה מגלות·· הצווי גלה גלו גלי גלינה··
המקור גלות·· איתן אגלה יגלה תגלה נגלה יגלו תגלו תגלה
תגלי תגלינה·· ובחסרון אגל יגל תגל נגל·· אתו

בנין פועל

שלא נזכר פועלו

גלה גליתה גליתי גלו גליתם גלינו גלית
גלית גליתן·· איתן אגלה יגלה תגלה נגלה יגלו תגלו תגלה
תגלי תגלינה··

בנין הפעיל

הגלה הגלתה הגליתי הגלו הגליתם הגלינו
הגלית הגלית הגליתן·· הבינוני מגלה מגלים מגלה מגלות
הפעול מגלה מגלים מגלה מגלות·· הצווי הגלה
הגלו הגלי הגלינה·· המקור הגלות·· איתן אגלה יגלה תגלה

גלה יגלו הגלו הגלה הגלי הגלינה ·· [illegible]
הגל יגל בכגיל כמו ויכן זהב [illegible]
יגאו לבן ·· ואם פא הפעל גרונית מן הקל [illegible]
יעל · אתן יתן · בפתח · ובאו עם החית בחרק מן הקל [illegible]
למשה ויחן שם · ומן הכבד בפתח ויחר עלי אפו ··

בנין הפעל

הגלה הגלית הגלית · הגלו הגליתם הגליתן
הגליתי הגלינו · הגלתה הגלית הגליתן ·· המקור הגלה · איתן
אגלה יגלה תגלה יגלה נגלה · יגלו תגלו תגלה תגלי תגלינה ··

בנין התפעל

התגלה התגלית התגלית · התגלו התגליתם התגליתן
התגליתי התגלינו · התגלתה התגלית התגליתן ·· הבינוני
מתגלה מתגלים מתגלה מתגלות ·· הציווי התגלה
התגלו התגלי התגלינה ·· המקור התגלות ·· ובחסרון התגל ·
איתן אתגלה יתגלה תתגלה יתגלה נתגלה יתגלו תתגלו תתגלה
תתגלי תתגלינה ·· ובחסרון ויתגל ויתגל ··

חסרי הפא

ונחי הלמד שלמדיהם

נשא נשאת נשאת · נשאו נשאתם נשאתן
נשאתי נשאנו · נשאה נשאת נשאתן ·· הבינוני · נושא נושאים נושאת
נושאות ·· הפעול נשוא נשואים נשואה נשואות ··
הציווי שא שאו שאי שאנה ·· המקור שאת ·· איתן
אשא ישא תשא נשא ישאו תשאו תשא תשאי תשאנה ··

בנין נפעל

נשא נשאת נשאת · נשאו נשאתם נשאתן
נשאתי נשאנו · נשאה נשאת נשאתן ·· הבינוני נשא נשאים נשאת
נשאות ·· הציווי הנשא הנשאו הנשאי הנשאנה ··

המקור הנשא ·· איתן אנשא ינשא תנשא ננשא · ינשאו
[illegible] תנשאו תנשאנה ·· ותנשא מלכותו הוא מבנין
התפעל כי חסרון דגישה ומשפטו ותתנשא ··

בנין הפעיל

השיא השאת השאת · השיאו השאתם השאתן
השאתי השאנו · השיאה השיאת השיאתן ·· הבינוני משיא משיאים משיאה
משיאות ·· הפעול משא משאים משאה משאות ··
הציווי השא השיאו השיאי השאנה ·· המקור השיא ··
איתן אשיא ישיא תשיא נשיא ישיאו תשיאו תשיא תשיאי
תשאנה ··

בנין הפעל

השא השאת השאת · השאו השאתם השאתן
השאתי השאנו · השאה השאת השאתן ·· איתן אשא ישא תשא נשא ישאו
תשאו תשא תשאי תשאנה ··

חסרי הפא

ונחי הלמד שלמדיהם הא

נטה נטית נטית · נטו נטיתם נטיתן
נטיתי נטינו · נטתה נטית נטיתן ·· הבינוני נוטה נוטים נוטה נוטות ·
הפעול נטוי נטוים נטויה נטויות ·· הציווי נטה נטו נטי
נטינה ·· המקור נטות ·· איתן אטה יטה תטה נטה יטו
תטו תטה תטי תטינה ·· ובחסרון אט יט תט נט · בירי או
בחרק ויט מהמה אל הקיר ··

בנין נפעל

נטה נטית נטית · נטו נטיתם נטיתן
נטיתי נטינו · נטתה נטית נטיתן ·· הבינוני נטה נטים נטה נטות ··
המקור הנטות ·· הציווי הנטה הנטו הנטי הנטינה ··
איתן אנטה ינטה תנטה ננטה ינטו תנטו תנטה תנטי
תנטינה ·· ובחסרון אנט ינט תנט ננט ··

קטע קטיה קטית קטו קטירו קט [illegible]
קטיתן״ הבינוני מקטע מקטעים מקטעת [illegible]
מקטע מקטים מקטעת מקטות״ המקור הקטות״ הצווי
הקטו הקטי הקטינה ובחסרון הקט״ איתן אקטע יקטע תקטע
נקטע יקטו תקטו תקטע תקטי תקטינה״ ובחסרון אקט יקט תקט״
ויז ממנו״

בנין הפעל

קטע קטית קטיתי קטו קטיתם קטינו
קטיתה קטית קטיתן״ איתן אקטע יקטע תקטע נקטע יקטו
תקטו תקטע תקטי תקטינה״

נחי הקצוות

שפאיהם יוד ולמדיהם אלף והוא על משקל פעל בינוני

ירא יראת יראתי יראו יראתם יראנו יראה יראת יראתן״
התאר שהוא במקום הבינוני ירא יראים יראה יר
יראות״ המקור יראה״ הצווי ירא יראו יראי יראנה״
איתן אירא ייראה תירא נירא ייראו תיראו תירא תיראי
תיראנה״

בנין נפעל

נורא נוראת נוראתי נוראו נוראתם נוראנו נוראה
נוראת נוראתן״ הבינוני נורא נוראים נוראה נוראות״
המקור הנורא״ הצווי הנורא הנוראו הנוראי הנוראנה״
איתן אנורא ינורא תנורא כנורא ינוראו תנוראו תנורא תנוראי
תנוראנה״

נחי הקצוות

שפאיהם יוד ולמדיהם הא

ירה ירית יריתי ירו יריתם ירינו
ירתה ירית יריתן״ הבינוני יורה יורים יורה יורות״
הפעול ירוי ירוים ירויה ירויות״ המקור ירות״ הצווי
ירה ירו ירי ירינה״ איתן אירה יירה תירה נירה יירו״

[illegible]

בנין נפעל

[illegible] ובחסרון איר ייר תיר ניר״

נורה נוריה נוריתי נורו נוריתם נורינו
נורתה נורית נוריתן״ הבינוני נורה נורים נורה נורות״
המקור הנרות״ הצווי הנורה הנורו הנורי הנורינה״
איתן אנורה יורה תורה נורה יורו תורו תורה תורי תורינה״
ובחסרון אור יור תור נור״

בנין הפעיל

הורה הוריה הוריתי הורו הוריתם הורינו
הורתה הורית הוריתן״ הביגוני מורה מורים מורה
מורות״ הפעול מורה מורים מורה מורות״ המקור
הורות״ הצווי הורה הורו הורי הורינה״ ובחסרון הור״
איתן אורה יורה תורה נורה יורו תורו תורה תורי תורינה״
ובחסרון אור יור תור נור״

חסרי הקצוות

נתן נתת נתתי נתנו נתתם נתנו
או נתנו״ נתנה נתת נתתן״ הבינוני נותן נותנים נותנת או נותנה
נותנות״ הפעול נתון נתונים נתונה נתונות״ המקור
נתון״ ובחסרון הקצוות תת״ הצווי תן תנו תני תננה״
או תנה״ איתן אתן יתן תתן נתן יתנו תתנו תתן תתני
תתננה או תתנה״

בנין נפעל

נתן נתת נתתי נתנו נתתם נתנו
או נתנו נתנה נתת נתתן״ הבינוני נתן נתנים נתנה נת
נתנות״ המקור הנתן״ איתן אנתן ינתן תנתן ננתן
ינתנו תנתנו תנתן תנתני תנתננה או תנתנה״

או בחולם הנתן תנתן

פעלי הכפל

וזהם שהעין והלמד דומות ותפול עין הפעל בלמד הפעל כמו בזז [illegible]

סבב שמם והדומים להם׳ פעמים יבאו שלמים כמו וסבב בית אל׳ ובוז בזה׳ כללו יפיך׳ בזזנו לנו׳ גוזזים לאבשלום׳ לגזוז את צאנו׳ ופעמים יפל עין הפעל׳ כאשר תם כל העם מירדן׳ ספו תמו׳ בזונו לנו׳׳

תם

תמה תמות תמותי תמו תמותם תמותן׳׳ תמונו׳ תמה תמות תמותן׳׳ הבינוני תם תמים תמה תמות׳ המקור תם׳ הצווי תם תמו תמי תמנה׳׳ איתן אתם יתם תתם נתם יתמו תתמו תתם תתמי תתמנה׳׳

בנין נפעל

נתם נתמה נתמות נתמותי נתמו נתמותם נתמותן׳ נתמונו׳ נתמה נתמות נתמותן׳׳ הבינוני נתם נתמים נתמה נתמות׳׳ המקור התם׳׳ הצווי התם התמו התמי התמנה׳׳ איתן אתם יתם תתם נתם יתמו תתמו תתם תתמי תתמנה׳׳

בנין הפעיל

התם התמה התמות התמותי התמו התמותם התמותן׳׳ התמונו׳ התמה התמות התמותן׳׳ הבינוני מתם מתמים מתמה מתמות׳׳ הפעול מתם מתמים מתמה מתמות׳׳ הצווי התם התמו התמי התמנה׳׳ איתן אתם יתם תתם נתם יתמו תתמו תתם תתמי תתמינה׳׳

בנין הפעל

התם התמה התמות התמותי התמו התמותם

התמותן התמה התמות התמותן׳׳ איתן אתם יתם תתם נתם יתמו תתמו תתם תתמי תתמנה׳׳

בנין ארבע אותיות

שעשע שעשעה שעשעת שעשעתי שעשעו שעשעתם שעשעתן׳ שעשענו׳ שעשעה שעשעת שעשעתן׳׳ הבינוני משעשע משעשעים משעשעה משעשעות׳׳ הפעול משעשע משעשעים משעשעה משעשעות׳׳ המקור שעשע׳׳ הצווי שעשע שעשעו שעשעי שעשענה׳׳ איתן אשעשע ישעשע תשעשע נשעשע ישעשעו תשעשעו תשעשע תשעשעי תשעשענה׳׳

בנין פועל

שעשע שעשעה שעשעת שעשעתי שעשעו שעשעתם שעשעתן׳ שעשענו׳ שעשעה שעשעת שעשעתן׳׳ איתן אשעשע ישעשע תשעשע נשעשע ישעשעו תשעשעו תשעשע תשעשעי תשעשענה׳׳

וכן מן מכרכר בכל עז׳׳ ומן יכרסמנה חזיר מיער׳׳ ובן חמש אותיות בנין פועל

חמרמר חמרמרה חמרמרת חמרמרתי חמרמרו חמרמרתם חמרמרתן׳ חמרמרנו׳ חמרמרה חמרמרת חמרמרתן׳׳ איתן אחמרמר יחמרמר תחמרמר נחמרמר יחמרמרו תחמרמרו תחמרמר תחמרמרי תחמרמרנה׳׳

הכנויים

פקד פקדו או פקדהו פקדך פקדני פקדם פקדכם פקדנו׳ פקדה פקדך פקדן פקדכן׳׳ פקדת פקדתו או פקדתהו פקדתני פקדתי

100

פקדכן · פקד[illegible] ויחסר [illegible]

לחבר כנוי נמצא עם הנמצא·· פקד[illegible]

פקדתיו פקדתיך פקדתיכן פקדתיכן

פקדו פקדוהו פקדוך פקדוני פקדום פקדוכם

פקדונו פקדוה פקדוך פקדון פקדוכן··

פקדתם פקדתוהו פקדתוני פקדתום פקדתונו

פקדתוה פקדתון·· פקדנו פקדנוהו

פקדנוך פקדנום פקדנוכם פקדנוך

פקדנוך פקדנון פקדנוכן·· פקדה פקדתהו

או פקדתו· פקדתך פקדתני פקדתם

פקדתכם פקדתנו פקדתה או פקדתה בדגש·

פקדתך פקדתן פקדתכן·· פקדת חבורו כחבור

פקדתי אלא שהוא שלמה וזה משך·· פקדתן חבורו כחבור

פקדתם·· הבינונים פוקד פוקדו או פוקדהו·

פוקדך פוקדי או פוקדני· פוקדם פוקדכם פוקדנו

פוקדה פוקדך פוקדן פוקדכן·· פוקדים פוקדיו

פוקדיך פוקדי פוקדיהם פוקדיכם פוקדינו·

פוקדיה פוקדיך פוקדיהן פוקדיכן··

פוקדת פוקדתו פוקדתך פוקדתי פוקדתם

פוקדתכם פוקדתנו פוקדתה פוקדתך

פוקדתן פוקדתכן·· פוקדות פוקדותיו פוקדותיך

פוקדותי פוקדותיהם פוקדותיכם פוקדותינו

פוקדותיה פוקדותיך פוקדותיהן פוקדותיכן··

פקוד פקודו פקודך פקודי פקודם פקודכם פקודנו

פקודה פקודך פקודן פקודכן··

[illegible]

פקודים פקודיו פקודיך פקודי פקודיהם פקודיכם

פקודינו פקודיה פקודיך פקודיהן פקודיכן··

פקודה פקודתו פקודתך פקודתי פקודתם פקודתכם

פקודתנו פקודתה פקודתך פקודתן פקודתכן

פקודות פקודותיו פקודותיך פקודותי פקודותיהם

פקודותיכם פקודותינו פקודותיה פקודותיך פקודותיהן פקודותיכן··

פקוד פקדהו פקדני פקדם פקדנו פקדה או פקדה

פקדן·· אשר הם על משקל פעול הם בקמץ חטף·

ואשר הם על משקל פעל הם בשבא קום משחחו· שמנוני ארמי·

פקדו פקדוהו פקדוני פקדום פקדונו פקדוה פקדון·· בקמץ חטף או בחריק··

פקדי פקדיהו פקדיני פקדים פקדינו פקדיה פקדין·· בקמץ חטף או בחריק··

פקדנה חבורו כחבור פקדו·· המקור פקוד חבורו כחבור פקודי ויתר חבורו עשרה··

אפקד אפקדהו או אפקדהו או אפקדנו· אפקדך אפקדם

אפקדכם אפקדה אפקדך אפקדן אפקדכן··

יפקד יפקדהו יפקדך יפקדני יפקדם יפקדכם יפקדנו

יפקדה יפקדך יפקדן יפקדכן··

תפקד תפקדהו או תפקדנו תפקדני תפקדם תפקדנו תפקדה תפקדן··

נפקד נפקדהו נפקדך נפקדם נפקדכם נפקדה נפקדך נפקדן נפקדכן··

יפקדו יפקדוהו יפקדוך יפקדוני יפקדום יפקדוכם יפקדונו

יפקדוה יפקדוך יפקדון יפקדוכן··

תפקדו תפקדוהו תפקדוני תפקדום תפקדונו תפקדוה תפקדון··

תפקד חבורו כחבור תפקד לזכר אלא שהוא שמנה וזה עשרה··

תפקדי תפקדיהו תפקדיני תפקדים תפקדינו תפקדיה תפקדין··

תפקדנה חבורו כחבור תפקדו··

151

101

[illegible] וחיננה [illegible] בעת [illegible]

ולא יונקים [illegible] ובעת [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] בחשבון [illegible]

ריחתיו · אמר כדרון היה לו להכנס [illegible]
יוד ולמד שלהם אות נחה בזה המאמר הראשון · [illegible]
פתיהם כאשר עשה בפעלים שפויהם אלף, ולמלוהו [illegible]
וכאשר בעקר יבל כמו שזכרנו קודם לכן ולא עשה ::

הפעלים אשר עיניהם אות נחה :

און לא זכרו המתאוננים · מה יתאונן אדם חי · ויהי העם
כמתאוננים · האונים הלאת · ראוי להיות האונות
על משקל תבונות: כי האחד בלא ספק תאונה על משקל
תבונה · אבל נתרבה על דרך רבוי לשון הזכר כמו שנתרבה
שנתרבתה שנה ונאמר מתנה שנים ומן מנה מנים וכן
פנה פנים כמו שערי הפנים · ומן אימה יהלך עלון אימים ·
ומן בקעת הערמה · סלוה כמו ערמים · וכן אומר כי
המנים אשר יכונו ארמים שהוא רבוי ומלה טריה ·
ואחרים אומרים שהוא קבוץ מלה שם דבר על משקל
מעה ולהשיאו משא שנים מלים יותר טוב בעיני אחר
שלא מצינו מלה שם ומצאנו הרבה שמות בלשון נקבה
הנקבצים על דרך לשון זכרי · וכשזכר על האונים הלאת
שראוי להיות האונות ואחת מהן האונה על משקל תבונה
לפי שלא מצאתי שם מן השמות הנכנסים מבעלי הנחי ב
העין שבא על משקל האון וכי היה מצוא תמיד באלה(?)
השמות אשר בראשיתם הו · וכבר סברו אנשים כי הה"ין
בהאונים עקר ודבר זה אין לו טעם לפי שות(?) העקר לא
מצאנוהו במקרא כלל והוצאת הדבר מעקר שהוא מצוי
לעקר שאינו מצוי חטא הוא · וכל שכן כי זה הפירוש לא

[illegible] שהם האונים מענין מתאוננים כי פירוש מת-
אוננים שהיו צועקים ומרבים תלונות על ענינם ולא
היו מודים בו כי לא היה טוב בעיניהם · ופירוש מה יתאונן א-
דם חי · למה יצעק ויתלונן על ענינו אדם שהוא מחזיק ב-
נפשו והומה בחטאיו והולך בדרכי עונותיו ואוחז [illegible]
זדונותיו · לפי שהיו מרשיעים את המדה שגזר הקב"ה בגלות
והנביא אומר להם מפני מה אתם צועקים ומרשיעים את
גזרת אלהיכם ואתם עודכם מחזיקים בחטאתיכם · נחפשה
דרכינו ונחקורה ונשובה אל יי' · ומלת מה במקום הזה הוא
כמו למה · וכמהו ומה שדיכ כי תנך(?) · לפי שהוא סמוך ל-
מדוע קדמוני ברכים · ופירוש האונים הלאה הוגיעה את
הצעקות והלאה את הנאקות כלומר הוגיעם מרב עשותם
אותם על הדרך העיף נלאו · וכבר נפרד כי הו' בהאונים אינה
עקר · ומזה הענין והעקר והוחלת אונים אבדה פי' תוחלת
רשעים וחטאים והוא ענין על משקל טובים וראיה עם קרא(?)
הרשעים והחטאים הוא מה שאמר בראש הפסוק במות אדם
רשע תאבד תקוה ומקוים ואומר והוחלת אונים אבדה וה-
והשם מזה העקר אם און בידך הרחיקהו והניחו הנו"ן שלו
כאשר סמכוהו לכנוים ואמרו הונו שכן כאשר סמכוהו אל
הכנוים ואמרו עד מתי תלין בקרבך מחשבות אונך [illegible]

אור זכר בזה העקר שני מינים האחד האור בדרך [illegible]
הכל והשם ולא האירו מזבחי חנם והניח אין של[illegible]
שהוא מתחלק בפירושו מן הראשון ונעמד כבודו שני כבו
אל הקרב והוא נאור את הטבק(?) ויעשה אור בעדנו ומזמן
אמיה המשנה אור לארבעה עשר · **בוא** אמר בזה הענין